

54e ALGEMENE VERGADERING VVD GEHOUDEN TE GRONINGEN.

25 en 26 april 1980

33^e
(Y.A.V.)

Zoals u in vrijheid en democratie hebt kunnen lezen moet de voorzitter van de partij de heer Korthals Altes vanmiddag en morgen verstek laten gaan. Het gaat prima met hem overigens en hij groet u bijzonder. Ik heb een teleurstellende mededeling over vanavond. De heer Bangeman heeft tot zijn grote spijt af moeten zeggen wegens familieomstandigheden. Wij zijn zeer verheugd dat mevrouw van Someren hoewel zij pas gisteren tijdens het middaguur van deze ongelukkige samenloop van omstandigheden hoorde, bereid is geweest onmiddellijk de pen ter hand te nemen en een verhaal te schrijven wat zij vanavond voor u zal houden. Een staaltje van grote loyaliteit waarvoor ik haar vanavond zeer zal danken. Ook in deze algemene vergadering is weer aanwezig het instituut voor politieke documentatie van de rijksuniversiteit in Groningen. Het instituut staat onder leiding van professor Lipschitz. U vindt in het jaarverslag vindt u het produkt van de activiteiten van het instituut van de algemene vergadering van 1978. En hetzelfde zal ook van deze vergadering weer worden gemaakt. Dames en heren met deze woorden wil ik het congres, de algemene vergadering van de VVD voor geopend verklaren.

U hebt uitgereikt gekregen stemkaarten en stembriefjes. De gele kaarten hebben de waarde van een stem, de groene van vijf stemmen en de rode van tien stemmen en de stembriefjes de creme stembriefjes zijn een stem waard en de oranje tien stemmen. Het is mogelijk om zowel kaarten als briefjes in te wisselen voor kaarten met een hogere waarde tenminste wanneer u voldoende van die lagere waarde hebt. Wij zullen voor vanmiddag een stembureau moeten benoemen. Ik zou willen vragen de heer Kamps uit Hoogeveen, de heer Swaaner uit Maarsen en mevrouw Hofkamp uit Hengelo. Zijn zij allen aanwezig. Mag ik u uitnodigen hier achter mij plaats te nemen. Dan verder de heer Noorland uit Nieuwerkerk ad IJssel. De heer Noorland niet aanwezig. Mag ik dan de heer Jansen uit Bedum vragen en voorts mijnheer Sanders uit Laren. De heer Sanders niet aanwezig. Mijnheer Slijpen uit Schiedam mag ik u vragen. Mevrouw den Ouden zou u in het stembureau plaats willen nemen. Die formaliteit is voor vanmiddag dan geregeld, morgen zullen we een ander stembureau benoemen, zodat u niet steeds hierachter bent opgeborgen. Dan komen wij aan het tweede punt van deze agenda dat is het jaarverslag van het hoofdbestuur over 1979.

Wij hebben dat jaarverslag in het begin van maart rondgezonden aan de secretarissen van de afdelingen. Wie van U mag ik het woord geven over het jaarverslag.

Mijnheer Slijpen.

Mijn naam is Slijpen Schiedam en bestuurslid van de kamercentrale Dordrecht. Een strijd die Schiedam jaren heeft gestreden om het verslag van een ledenvergadering te krijgen als afdeling is vorig jaar met hulp van de afdeling Roosendaal gelukt. Ik moet u dan ook heel hartelijk danken voor de uitgebreide verslaggeving die u heeft verricht. Ik dank het hoofdbestuur voor een enorm brok werk wat ze in haar verslag heeft geleverd en ik dank met name diegene die en ik weet zo goed hoe het gaat op het Thorbeckehuis die voor de uitvoering zorg hebben gedragen. Daar moet naar mijn idee enorm veel werk voor verzet zijn. Ik dank u heel hartelijk hiervoor.

Dank u wel. Anders nog iemand over dit agendapunt.

Dan is het jammer dat de algemeen secretaris nu net telefoneert, want de complimenten van de heer Slijpen gericht aan het hoofdbestuur zijn formeel juist. Het is het jaarverslag van het hoofdbestuur, maar het is het werk van de algemeen secretaris en eigenlijk van hem alleen. De wijze waarop dit jaarverslag in elkaar zit is van zeer goede kwaliteit. De dank van het hoofdbestuur van de algemene vergadering wou ik dan ook graag op u persoonlijk terugspelen. Het feit dat u historicus bent van huis uit zal aan de uitstekende kwaliteit wel mede te danken zijn. Daarmee wou ik agendapunt 2 eindigen. Dan komen we bij punt 3a. Het voorstel van het hoofdbestuur tot inpassing van de afdelingen die in het buitenland zijn gelegen in de reglementen tot de kandidaatstelling voor leden van de eerste en tweede kamer der Staten Generaal. Is er iemand van U die over dit agendapunt de woord wil voeren. Afdeling Brussel.

Mulder afdeling Brussel.

De afdeling Brussel kan zich verenigen met het voorstel van het hoofdbestuur. Het is zeer erkentelijk dat nu ook buitenlandse afdelingen dezelfde rechten hebben als binnenlandse afdelingen. Wij hopen alleen dat dit een eerste stap zal zijn om ook te erkennen dat nederlanders in het buitenland het volledige stemrecht krijgen.

Dank u wel, zo hadden we het ook afgesproken zoals het hier staat. Verder nog iemand over dit agendapunt. Mag ik uit uw zwijgen opmaken dat u hiermee kunt instemmen. Geen stemming gevraagd.

Mijnheer de voorzitter, mijn naam is Hilderink de afgevaardigde van de afdeling Duitsland zijn jammer genoeg nog niet hier, we zijn wel met twee congresleden hier. Ik wil u allen hartelijk danken voor de mogelijkheden die wij gekregen hebben. Het enige probleem wat bij onze leden leeft dat zij niet zo enorm gelukkig zijn met het voorstel om ons onder te brengen bij de kamercentrale Groningen. De reden daarvan is niet dat wij iets tegen Groningen zouden hebben, maar wij leven in west Duitsland. Onze leden zijn verspreid ongeveer van de Bodensee tot aan Berlijn tot in noord Duitsland en hebben eigenlijk geen van allen iets met Groningen te maken. Ons idee was dan ook dat wij wellicht veel beter ondergebracht zouden kunnen worden bij de kamercentrale den Haag. Mede gezien het feit dat wij wel geïnteresseerd zijn in verkiezingen voor de Staten Generaal, maar nauwelijks geïnteresseerd zijn op dit moment althans nog voor wat betreft de provincie. Dank U.

Ik wil graag in nader overleg met u en andere kamercentrales zien of onderbrengen bij een andere kamercentrale dan Groningen mogelijk is. In het voorstel staat dat het het voornemen is van het hoofdbestuur om u onder te brengen bij Groningen, maar in het voornemen kan best wijziging komen. Vindt u het goed wanneer wij dat op een later tijdstip nader overleggen ook met betrokken kamercentrales. Dank U we. Dan kunnen we daarmee agendapunt 3a afronden. Dank U.

Dan komen we bij agendapunt 3 dat zijn de voorstellen en of moties van afdelingen en kamercentrales. Van de afdeling Hilversum is een voorstel gekomen om de rapporten van de Teldersstichting aan de partijraad voor te leggen. Het hoofdbestuur heeft daar wat afwijzend op gereageerd zoals u heeft gezien en toen hebben de afdelingen den Haag en Utrecht een amendement ingediend. Ik zou aan afgevaardigden van Hilversum, den Haag en Utrecht willen vragen of zij op de door hun gedane voorstellen een toelichting willen geven. Daarna zal ik zeggen wat het hoofdbestuur denkt met de amendementen te moeten adviseren. Is er iemand van de genoemde afdelingen die hierover het woord wil voeren.

Mijnheer van Bemmelen.

Mijnheer de voorzitter, ik had nu eerst heel graag het woord willen aan de indiener de oorspronkelijke Hilversum met dit .

Daarvoor wil ik Hilversum graag de gelegenheid geven.

Mijn naam is Marije van de afdeling Hilversum.

Mijnheer de voorzitter dames en heren de behoefte aan meer aandacht voor de rapporten van de Teldersstichting is geuit door meerdere leden van de 2e kamerfractie en door leden van onze afdeling. Gekozen leden van vertegenwoordigende organen stemmen zonder last of ruggespraak. Dit wil echter niet zeggen dat deze leden niet zouden willen weten wat er aan de basis gaande is of hoe de basis denkt. Aan de andere kant wil die basis graag bij het beleid betrokken worden. In de nota beleid 80 erkent het hoofdbestuur dan ook in punt 1.2 dat er grote behoefte bestaat aan een brede politieke discussie. Dat blijkt ook uit de meer dan $3\frac{1}{2}$ bijna 4 duizend amendementen op het liberaal manifest en dat ondanks de gebrekkige inspraakprocedure. Wat de afdeling Hilversum wil is meer aandacht aan de rapporten van de Teldersstichting. De Teldersstichting kan op deze wijze meer als denktank fungeren. Door het bespreken van de rapporten kan de mening gevormd worden, kan het beleid van de VVD duidelijker worden geprofileerd. Zelfs een slecht rapport kan bijdragen tot een zinvolle discussie en een daarop te bouwen beleid. Wanneer ik nu de kritiek van het hoofdbestuur zie dan blijkt dat de kern van de zaak door het hoofdbestuur niet wordt aangetast. Er wordt gesteld dat een pré advies van de partijraad ook maar door enkele mensen wordt voorbereid. Welnu dat is op zichzelf al meer aandacht dan thans. Maar ons voorstel gaat verder. Ook in de centrales en afdelingen moet de discussie n.a.v. het rapport op gang komen. Het pré-advies kan daarbij naar onze mening nuttig zijn. Meer dan de helft van de kritiek van het hoofdbestuur richt zich op de onmogelijkheid om nog meer congressen, deelcongressen te organiseren. In ons voorstel wordt echter met geen woord over congressen gerept. Het hoofdbestuur schrijft in de nota beleid 80 excuseert u mij dat ik op de behandeling daarvan enigszins vooruit loop dat de commissie die een ontwerp voor het verkiezingsprogram zal opstellen tijdens de vergadering in mei en door kennisneming van ingediende amendementen voldoende aanwijzigingen hoopt te krijgen voor de richting waarin dit ontwerp dient te worden geschreven. Discussie n.v.v. de rapporten had deze richting wellicht wel eerder kunnen duidelijk maken of beter kunnen duidelijk maken.

Nou wil ik ook nog wijzen op punt 3.2.3. van de nota beleid 80 waar het hoofdbestuur met zoveel woorden schrijft dat de rapporten van de landelijke partijcommissies en ook die van de Teldersstichting meer aandacht verdienen. Hier drukt het hoofdbestuur zeer treffend uit wat de bedoeling is van het voorstel van onze afdeling. Trouwens op vele plaatsen in deze nota worden rapporten van de Teldersstichting genoemd. De afdeling Hilversum heeft getracht een weg aan te geven en de behandeling in de afdelingen van de rapporten laten vooraf gaan door een préadvies van de partijraad. Dit is voor ons echter niet essentieel. Indien een andere procedure wordt gevonden kunnen wij ons daarin vinden. Belangrijk is dat de basis bij de beleidsbepaling wordt betrokken. Wanneer ik dan tenslotte de amendementen zie van de afdelingen den Haag en Utrecht dan zie ik steun voor het basisidee van ons voorstel. Getracht wordt de procedure vast te stellen dan wel anders te laten verlopen. Zoals reeds gesteld daar hebben wij geen moeite mee. Wij pretenderen een volkspartij te zijn. Laat het volk dan ook meepraten.

Dank U wel.

Mijnheer van Bemmelen afdeling den Haag.

Mijnheer de voorzitter zoals u uit ons amendement kunt afleiden ondersteunen wij de gedachte van Hilversum heel sterk, alleen dachten wij met indiening van dit amendement tegemoet te komen aan het bezwaar wat het hoofdbestuur had tegen het originele, tegen de motie die namelijk verplichtte tot voorlegging zo spoedig mogelijk. We hebben daar dus een andere formulering voor gekozen en dachten daarmee deze zaak te dienen. Ik kan u zeggen dat ook de afdelingen Bloemendaal, Heemstede en Heemskerk deze gedachte ondersteunen. Dank U wel.

De afdeling Utrecht, mijnheer Kok.

Dank u wel voorzitter. Ik zal niet herhalen de argumenten die de afdeling Hilversum allemaal heeft genoemd. De afdeling Utrecht steunt die gedachte. Wel zijn wij van mening dat de rapporten van de Teldersstichting op een andere wijze beter tot zijn recht kunnen komen. Met uw hoofdbestuur zijn wij van mening dat het in tijd een ondoenlijke zaak is om een partijraad een préadvies op te laten stellen. Op dat punt gaan wij dus met u mee. Uw argument mijnheer de voorzitter dat het organiseren van deelcongressen een goed alternatief is dat argument kunnen wij echter niet delen.

Deelcongressen zijn, u zult het moeten toegeven vrij willekeurige verzamelingen van leden die in een bepaald onderwerp geïnteresseerd zijn of zich daarbij betrokken voelen. Mening van deelcongressen hoe belangrijk ook zijn naar onze mening dan ook niet representatief voor de mening van de partij. U hebt dat in het laatste nummer van V en D kunnen zien waar een gedachte werd besproken van het deelcongres in Arnhem. Nog afgezien daarvan hebben deelcongressen geen enkele plaats binnen de institutionele structuur van onze partij. Daarom geven wij de voorkeur aan ons voorstel dat betekent namelijk dat de algemene vergadering van de partij daar veel meer bij betrokken is en dat hoeft wanneer u onze lijn zal volgen geen probleem te geven omdat een discussie aan de hand van een ontwerp-resolutie op zich een vrij eenvoudige zaak kan zijn. Daar komt bovendien bij dat dan de betrokken partijcommissie gehoord is en ik kan mij voorstellen dat het hoofdbestuur of de betrokken partijcommissie het nuttig acht om voorafgaand aan de bespreking in een algemene vergadering over dat onderwerp ook nog een deelcongres te houden. Daar is uiteraard niets tegen, maar het moet niet het eind zijn van de discussie. In het begin zal men wellicht wat onwettig aankijken tegen het behandelen van ontwerp-resoluties. Wij zijn dat niet zo gewend. U weet mijnheer de voorzitter dat in het kader van de ELD wij daar enige ervaring mee hebben en dat dat best een heel aardige en interessante discussie kan opleveren. En wij denken dan ook dat met ons voorstel de behandeling van de rapporten van de Teldersstichtingen in alle geledingen van de partij het best en het duidelijkst tot zijn recht zal komen en daarom hebben naar onze mening deze rapporten ik dacht dat iedereen het daarover eens was wel zeker recht. Ik dank U.

Het hoofdbestuur heeft eerst al n.a.v. het voorstel van Hilversum en later nog eens meer diepgaand n.a.v. de amendementen van den Haag en Utrecht zich beraden over de beste procedure t.a.v. de rapporten van de Teldersstichting. Over een ding moet duidelijkheid bestaan. Het hoofdbestuur erkent evenzeer als de drie afdelingen dat met de rapporten van de Teldersstichting meer moet worden gedaan. Dat ziet u ook in de nota beleid 80. De vraag is alleen welke wijze kunnen wij hier die rapporten het best tot zijn recht laten komen. Het hoofdbestuur is van mening dat de procedure van Hilversum vooral, het verplicht voorleggen aan de partijraad, maar ook het voorstel van den Haag het zo spoedig mogelijk voorleggen aan de partijraad en tenslotte ook het voorstel van de afdeling Utrecht per resolutie aan

de algemene vergadering niet voldoende waarde geven aan de rapporten van de Teldersstichting. Het hoofdbestuur denkt dat minder duidelijk omlijnd een procedure moet worden gekozen die ruimte geeft voor of legt voor overleg per rapport. Immers de aard van de rapporten zijn zo verschillend dat niet voren kan worden gezien of het rapport geschikt is voor een partijraad. Wat is de taak van de partijraad. De partijraad is een politiek en organisatorisch orgaan om te adviseren aan het hoofdbestuur en om de partij te stimuleren. Er zullen ongetwijfeld rapporten zijn die in de partijraad tot hun recht zullen komen, maar als ik u twee voorbeelden mag noemen het is het rapport liberalisme in de jaren 80 zeer algemeen rapport en het rapport wat a.s. maandag zal worden gepubliceerd over buitenlandse zaken en internationale handel dan denk ik dat een verschillende proceduren van die beide voorbeelden bij de rapporten beter in hun waarde zouden laten. Het hoofdbestuur zou zich kunnen voorstellen dat t.a.v. het rapport liberalisme in de jaren 80 een procedure gekozen wordt die eerst een congres ergens in het land over de inhoud van het rapport laat discussieren. Die inhoud zou dan in de vorm van resoluties, stellingen of conclusies aan de partijraad kunnen worden voorgelegd zodat dat dan een advies van het hoofdbestuur aan de partij zou kunnen zijn. T.a.v. een rapport over buitenlandse politiek en internationale handel zou dat weleens veel moeilijker kunnen liggen. Het is een zeer specialistisch onderwerp waarover lang niet iedereen diepgaand kan discussieren. Wanneer nu een rapport een dergelijke inhoud in de partijraad wordt behandeld, waarin mensen van allerlei aard verzameld zijn niet altijd op de politiek gericht en zeker niet altijd op de internationale politiek dan is het hoofdbestuur van mening dat dat rapport van de teldersstichting dan onvoldoende tot zijn recht zal kunnen komen. Wat wij u voor willen stellen dat is dat het hoofdbestuur toezegt dat elk rapport van de Teldersstichting op zeer korte termijn na het verschijnen op enigerlei wijze wordt behandeld. Het hoofdbestuur denkt voorstellen te kunnen doen over de aard van die behandeling maar afhankelijk van het rapport. Soms zal het zijn algemene vergadering, soms zal het zijn partijraad, soms zal het zijn een congres, bedenkend dat een congres georganiseerd zou kunnen worden door een kamercentrale of afdeling of op eigen initiatief of op uitnodiging van het hoofdbestuur zodat de discussie van dat onderwerp of door deskundigen, specialisten of in algemene zin breed gevoerd kan worden.

Een combinatie zoals ik u zei van behandeling is mogelijk. Via congressen in het land na een partijraad of via een partijraad na een algemene vergadering. Echter om nu vast te leggen dat ieder rapport van de Teldersstichting verplicht in de partijraad moet worden behandeld of hem nu vast te leggen dat het zo spoedig mogelijk moet worden voorgelegd of het per resolutie aan de algemene vergadering voor te leggen dat is jammer. Laat ik duidelijk zijn nogmaals het is geenszins de bedoeling van het hoofdbestuur welk rapport van de Teldersstichting dan ook minder dan een ander tot zijn recht te laten komen. Ieder wordt behandeld maar op een wijze die het meest past bij de aard van het rapport. Dat is het voorstel wat het hoofdbestuur u wil doen en ik nodig u uit uw mening daarover te geven. Wie mag ik het woord geven.

Wilmer afdeling Zoetermeer.

De Teldersstichting valt in zekere zin te vergelijken met een partikulier adviesbureau en met dat verschil dat de Teldersstichting zelf initiatieven kan ondernemen waar een partikulier adviesbureau dat in de regel niet doet, niet kan. De afdeling Zoetermeer heeft in de laatste ledenvergadering overwogen dat het niet alleen maar geschriften van de Teldersstichting zijn die relevant zijn voor de beleidsvoorbereiding en uitvoering in de 2e kamer c.q. in de 1e kamer maar dat er wel degelijk ook zaken zijn ik meen dat het de afdeling Utrecht was die zij de deelcongressen die niet zo representatief zijn. Ik zet daar toch ietwat een vraagteken bij, per slot van rekening zijn deelcongressen hoofdzakelijk gestuurd door mensen die van het onderwerp wel een en ander afweten. Ik stip ook even aan de commissies van bijstand voor de 2e kamerfractie waarvan het bestaan bekend is maar waarvan de oordeelsvorming vaak in het geheel niet bekend is. Wellicht kan het bestuur, het hoofdbestuur ook enige aandacht aan deze zaak wijden. Wij hebben in ieder geval het voorstel van de afdeling dankbaar aangenomen omdat wij eigenlijk heel goed begrepen, heel goed voelden dat af en toe gewoon de kamerfractie en in de achterban als twee gescheiden bloedsomlopen functioneren en dat er soms tot standpunten en formuleringen wordt overgegaan waarvan vaak een groot vraagteken mag worden gezet. U zegt wij komen wel met een voorstel om in ieder geval de doorwerking van de rapporten van de Teldersstichting naar het kamerbeleid te kunnen laten doorwerken, maar de partijraad acht u daar helemaal niet geschikt voor.

In de huidige opzet - niet immer geschikt. Wat denkt u bijvoorbeeld van het opnemen van specialisten in de partijraad en hoe denkt u en dat is de tweede vraag in brede zin de formulering door specialistencommissies- congressen door kan werken naar het beleid van de tweede kamerfractie.

Dank U wel.

Freutel - Voorburg.

In de afdeling Voorburg is ook een grote behoefte gebleken om te principale over allerlei zaken te discussieren. Nou heeft uw voorstel wel de mirite dat ze inspeelt op de verschillen van de verschillende rapporten van de Teldersstichting, maar er is natuurlijk ook een andere mogelijkheid. Als u een aantal varianten van behandeling zou vaststellen dan zou de Teldersstichting er ook rekening mee kunnen houden dat die varianten mogelijk zijn en zijn zouden hun rapport kunnen toeschrijven op een voor dat rapport geschikte variant van behandeling. En ik denk dat daardoor de mogelijkheden zouden verbeteren om inderdaad het denkwerk in bredere kring ter discussie te krijgen.

Dank U wel.

Mevrouw den Ouden.

Mijnheer de voorzitter, ik spreek onder persoonlijke titel hier. Ik moet dat even uitgebreid zeggen. U zegt in uw antwoord aan den Haag, Utrecht en Hilversum dat de partijraad er is om de partijraad te stimuleren. Vervolgens wordt er geconstateerd dat de partijraad in de constellatie van heden misschien niet het meest geschikte lichaam is om dat te doen. Nou vers 1 moet ja dan zorgen dat die partijraad dat wel kan doen die behandeling van die rapporten. Als ik nou die amendementen van den Haag en van Utrecht naast elkaar leg dan vind ik daarin een aantal dingen die je in elkaar zou kunnen schuiven. Den Haag zegt er moet een standpunt komen t.a.v. de rapporten van de Teldersstichting door de partijraad. Mijnheer de voorzitter ik geloof dat het erg nuttig is wanneer rapporten die in de eerste plaats moeten dienen ter stimulering van de leden om tot een discussie te komen alvast een lijn voor die discussie zouden krijgen wanneer in die partijraad daar uitgebreid over gesproken werd.

En daarover een standpunt en misschien zelfs meer dan een standpunt naar buiten gebracht werd bijvoorbeeld door publikatie in vrijheid en democratie. Die publikatie van die standpunten in vrijheid en democratie die zijn een enorme stimulans om voor de afdelingen dan deze punten te gaan bespreken. De afdelingen, kamercentrales, ondercentrales die kunnen daar verder over in discussie gaan. Ik kan mij bovendien voorstellen dat t.a.v. die rapporten een aantal met elkaar tegenstrijdige punten naar voren komen. Ik geloof dat het heel gezond is voor een liberale partij die zo gegroeid is als de VVD om aan de nederlandse burgers te laten blijken dat er binnen die liberale kring ruimte is voor een discussie en ruimte is voor een benadering van problemen die zoals u in uw nota beleid van het hoofdbestuur zegt in de 80er jaren op ons af zullen komen. Waarschijnlijk heeft dat tot gevolg dat wij minder met oogkleppen dan totnogtoe het geval is gaan bekijken wat de oplossingen zouden moeten zijn voor een liberaal beleid waaraan wij in de komende jaren een dringende behoefte zullen hebben. Ik heb zoeven gezegd er zou mogelijkheid bestaan van inschuiven van den Haag en Utrecht. Dat betreft dan het punt van Utrecht gehoord de bevoegde partijcommissies. Ik kan mij voorstellen dat voor behandeling in de partijraad van enig rapport van de Teldersstichting de stem van de commissie van deskundige in de VVD een heel belangrijke zou kunnen zijn en ik zou dan ook niet willen spreken van een pré advies van de partijraad sec maar inderdaad een pré advies van de partijraad gehoord de bevoegde partijcommissies en ook de publikatie van hun standpunt zal een mogelijkheid geven tot een verdere discussie in de partij. Daarnaast wanneer wij op die manier aan de basis een discussie op gang kunnen brengen dan hebben wij ook wat in onze handen om te kunnen gaan praten met mensen die niet in onze partij behoren. En waarschijnlijk zal het ons dat het instrument geven om aan mensen die menen dat zij anders denken duidelijk maken dat wij toch misschien wel een beetje op dezelfde lijn zitten. Bovendien betekent het stimuleren van dit soort discussies vanuit de partij, vanuit de partijraad, commissies naar beneden toe dat voor alle mensen die propagandistisch of politiek of op andere wijze zich actief bezig houden met de VVD in de publiciteit wij naar buiten kunnen treden met wat een duidelijk herkenbaar geprofileerd liberaal standpunt is en ik vind het wat gevaarlijk om te zeggen van nou we bekijken het wel of we het zo doen of zo doen.

Ik vind uw voorbeeld van de bundel liberalisme in de jaren 80 als voorbeeld niet zo erg gelukkig omdat dat een heel breed terrein omvat dat iedereen kan bestuderen als die liberaal is zelfs zonder een advies van de partijraad. Maar arbeidstijdverkorting op afbetaling, een inkomensbeleid van de VVD. Het zou erg nuttig zijn als wij vanuit de partijraad, vanuit de bevoegde commissies snel daarover richtlijnen krijgen zodat wij aan de basis onze eigen gedachtengangen kunnen uitwerken en ook met enige beziening uit kunnen dragen. Dank U wel.

Mevrouw de Leve.

Ik had graag de afhandeling van dit agendapunt willen afwachten, maar ik wil graag een voorstel van orde indien. Zoals u misschien hebt vernomen is er een nogal ernstige internationale ontwikkeling op dit moment waarover om drie uur door president Carter een verklaring zal worden gegeven. Ik geloof dat wij als politieke partij in vergadering bijeen heel moeilijk aan dit verschijnsel voorbij kunnen gaan. Ik zou u daarom willen voorstellen om om drie uur tot een korte schorsing over te willen gaan en u willen vragen of het technisch mogelijk is om deze uitzending in deze vergadering te laten horen.

Uit het applaus begrijp ik al de instemming. De algemeen secretaris is al aan het uitzoeken of het technisch mogelijk is. Wanneer daar uitslag over is zullen wij dat berichten.

Mijnheer Vrijland.

De gedachtengang, de bepaling van de standpunten in de VVD zou inderdaad voorbereid kunnen worden doordat bepaalde rapporten ook in afdelingen besproken kunnen worden, wat helaas totnogtoe niet gebeurt. In het verleden is al genoemd deelcongressen, deelconferenties kun je ze ook wel noemen omdat daar geen besluiten genomen worden, daar wordt praktisch nooit gestemd, en inderdaad zou het ook wel nuttig zijn als de partijcommissies de standpunten van de partijcommissies meer naar buiten komen. Tot nu toe zijn die inderdaad ik zit er zelf in eentje zijn die geheim en je weet dus zelf nooit wat er eigenlijk verder mee gebeurt. Als wij gebruik maken in de partij, meer gebruik maken van de rapporten van de Teldersstichting zou ik er toch wel voor willen pleiten dat de samenstellers van zo'n rapport evenwichtig verdeeld zijn over de verschillende meningen die er in de partij leven.

Dat moet niet eenzijdig zijn. Als u dus leest in vrijheid en democratie van 12 februari 1980 een aankondiging van de beschrijvingsbrief daar staat uitgebreid is er een verhaal gedaan over dat energierapport van de Teldersstichting dan dit is toevallig het is niet een belangrijke zaak een zeer slecht rapport, een eenzijdig rapport van de Teldersstichting en ik zou toch een klemtoon willen leggen dus gaarne die rapporten van de Teldersstichting bespreken maar wel zodanig moeten ze samengesteld zijn dat die goed zijn en dat ze geen eenzijdig beeld geven van een bepaalde groep die in onze partij zijn. Dank u.

Alkema - Arnhem.

Mijnheer de voorzitter ik wou graag steun betuigen aan uw voorstel om inderdaad vrijheid behouden om waar deze rapporten aan moeten worden voorgelegd. Alleen wil ik toch ook herinneren aan de motie van vorig jaar waar Gelderland gevraagd heeft om minstens een keer per jaar een algemene ledenvergadering specifiek gewijd aan politieke onderwerpen te beleggen en aan u overlatende of dit in samenwerking is en inderdaad aan een speciaal congres te wijden aan politieke onderwerpen inclusief de rapporten van de Teldersstichting. Dank U.

Mijnheer de voorzitter de afdeling den Haag trekt zijn amendement in. Dit ten gunste van het amendement van Utrecht.

Het voorstel van de afdeling Hilversum.

Van Opstal van onderkamercentrale Eemland .

Wij hebben het nu steeds dus over die moties maar ik verwacht dus dat de motie die vorig jaar aangenomen is voor een politiek congres dat die uitgevoerd wordt en dat dan al deze stukken daar terecht komen. Dus dat een politiek congres, de motie van Gelderland vorig jaar dat die nu eens een keer uitgevoerd wordt en dan hebben we dus die andere moties helemaal niet nodig. Dus ik ontraad de motie van Utrecht en ik steun Gelderland.

Het woord is even aan de heer Krol.

Ik begrijp dat er net vragen waren over een toespraak van Carter, die toespraak was eerst aangekondigd om drie uur maar die is juist om twee uur al rechtstreeks uitgezonden op de nederlandse radio. Carter heeft maar een minuut of vijf gesproken. Hij heeft niet erg veel kunnen meedelen. Hij heeft alleen gezegd datgene wat vanochtend al in het nieuws bekend was.

Namelijk dat een groep amerikanen naar Irqn is gevlogen en daar geprobeerd heeft een soortement van luchthaventje, vliegveldje aan te leggen in een woestijn om vandaar uit tegen de avond een aktie te kunnen ondernemen. Dat is niet gelukt, hij heeft niet gezegd waarom het niet gelukt is maar andere berichten spreken ervan dat daar vliegtuigen en materiaal ging wegzakken in de modder en dat men daarom besloten heeft om dat maar niet te doen. Bij die hele aktie is een helikopter in botsing gekomen ook door die hele wegzakpartij in de modder met een vliegtuig. Daarbij zijn acht militairen om het leven gekomen en Carter heeft toen zelf die verantwoordelijkheid op zich genomen om te zeggen dan trekken we op dit moment ook terug. Voorzover de berichten uit Amerika nu bekend zijn waren congresleden en mensen uit de defensiecommissie daarover niet ingelicht. Er is op dit moment een discussie gaande in Amerika of die wel of niet vantevoren ingelicht hadden moeten worden. Carter heeft erg kort gesproken. Hij heeft alleen zakelijke informatie gegeven en heeft daarbij ook een beroep gedaan op alle bondgenoten in Europa om nu samen door te gaan en niet te rusten voordat de gijzelaars worden vrijgelaten. Hij heeft daar verder geen enkele mededeling aan verbonden.

Dak U mijnheer Krol.

Wij hebben ondertussen gelegenheid gehad de gedachte van het dagelijks hoofdbestuur te formuleren en ik denk dat het het makkelijkst is om het te doen aan de hand van een amendement op het amendement van Utrecht. Het hoofdbestuur zou u willen voorstellen het amendement van de afdeling Utrecht als volgt te lezen dat is dan het voorstel van het hoofdbestuur. De algemene vergadering is van mening dat hoofdbestuur gehoord de bevoegde partijcommissie en een eventueel ter zaken gehouden partijcongres met betrekking tot ieder nieuw verschenen rapport van de Teldersstichting een ontwerpresolutie moet voorleggen aan de zo mogelijk eerstvolgende partijraad. Verandert is dan dat het eventueel ter zake gehouden partijcongres is ingevoegd en dat de eerstvolgende algemene vergadering wordt vervangen door partijraad. We bereiken dan twee dingen de mogelijkheid om een congres te houden als we vinden dat daar aanleiding voor is en we geven de partijraad meteen meer inhoud. Dat is de formulering die wij u voorstellen. Dan zou ik tot stemming willen overgaan.

Het voorstel van de afdeling Hilversum reikt het verst en die zou ik eerst in stemming willen brengen. Wilt u uw stembrief heffen wanneer u voor het voorstel van de afdeling Hilversum bent. Niemand Dank U. Wie is tegen. Daarmee is het voorstel van Hilversum verworpen. Dan krijgen we het amendement van de afdeling Utrecht. Dus in de tekst zoals die staat aangegeven. De rode stemmen die voor het amendement Utrecht zijn mag ik die vragen omhoog te gaan. Tegen. Nog een keer voor rood. Tegen rood. Dan voor Utrecht origineel groen. Tegen Utrecht origineel groen. Voor Utrecht origineel geel. Tegen Utrecht origineel geel. Dank u. Duidelijk, daarmee is het voorstel van Utrecht origineel verworpen. Dan nemen we het geamendeerde amendement van Utrecht, het door het hoofdbestuur geamendeerde amendement. Wie is voor rood. Wie is tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Het is duidelijk we gaan in het vervolg alle rapporten van de Teldersstichting in de partij behandelen op de wijze zoals is aangegeven. Dank u zeer voor de vlotte behandeling van dit onderdeel van agendapunt 3. Dan gaan we naar agendapunt 3.2 dat betreft het voorstel van de afdeling Bergschenhoek, kamercentrale Leiden m.b.t. het schrappen van artikel 56.6 onder 4 van het huishoudelijk reglement. 54.6. Ik moet u zeggen dat ik u zou willen vragen zich te beperken in de discussie over dit onderwerp. Immers een paar jaar geleden hebben we het huishoudelijk reglement uitgebreid aan de orde gehad in deze algemene vergadering en ik denk dat we wat voorzichtiger moeten zijn met telkens weer terug te komen op kleine niet zo belangrijke onderdelen van dat huishoudelijk reglement. Met alle respekt voor het door Bergschenhoek ingediende voorstel en met het door Hilversum ingediende amendement moet ik u zeggen dat het hoofdbestuur nog een derde mogelijkheid heeft bedacht afwijken van datgene wat er nu in het huishoudelijk reglement staat. Dat is Bergschenhoek zegt nu staat in het huishoudelijk reglement geen termijn van roulering en wel een einddatum van 70 jaar. Bergschenhoek zegt geen termijn ook geen einddatum. Hilversum zegt n.a.v. het commentaar van het hoofdbestuur als je dat geen 70 jaar wil en je wilt er toch een eind aan maken maak dan wel een termijn dan kun je er ook van af. Er is nog een alternatief wel een termijn en ook 70 jaar. Daarnaast is dan datgene wat in het huishoudelijk reglement staat. Wil Bergschenhoek een toelichting geven of kunnen we direkt tot stemming over gaan over de verschillende voorstellen. Dan kunnen we de tijd besteden aan belangrijker meestal politieke zaken die hier nog aan de orde zullen komen.

We beginnen met het stemmen over het voorstel van Bergschenhoek. Wie van u met rode kaarten is voor het voorstel van Bergschenhoek. Wie is tegen het voorstel van Bergschenhoek. Dank U. Groene kaarten voor. Groene kaarten tegen. Gele kaarten voor. Gele kaarten tegen. Dank U. Dat is verworpen. Dan krijgen we het voorstel van de afdeling Hilversum. Wie is rode kaarten voor. Wie is rode kaarten tegen. Wie is groene kaarten voor. Wie is groene kaarten tegen. Gele kaarten voor. Gele kaarten tegen. Daarmee is ook Hilversum verworpen. Het alternatief voorstel zou ik niet in stemming willen brengen. Daarmee kunnen we hetgeen nu in het huishoudelijk reglement staat zo laten. Daarmee hebben we agendapunt 3.2 behandeld. Dank u zeer voor uw vlotte medewerking. Dan krijgen we agendapunt 3.3. Dat is het voorstel van de afdeling Rhoden m.b.t. het instellen van een commissie tot het uitbrengen van een advies inzake het verschijnsel van combinaties van functies zowel in politiek verband als daarbuiten. Dit onderwerp zal omdat er een relatie ligt met de vereniging voor staten- en raadsleden die hierover in het verleden al een studie heeft verricht of daartoe een verzoek heeft gekregen en de heer den Ouden in het dagelijks bestuur is belast met de contacten van de vereniging van staten- en raadsleden en hij dit ook met de vereniging heeft voorbesproken zal dit onderwerp door de heer den Ouden worden behandeld. Ik zou willen vragen aan de afdeling Rhoden of er behoefte is aan het geven van een toelichting. Gaat uw gang.

Wij hebben dit voorstel ingediend dames en heren omdat wij twee jaar geleden op de algemene ledenvergadering in Utrecht waren er een groot afdelingen welke een voorstel hadden t.a.v. het punt dubbelvertegenwoordiging. O.a. Purmerend, Vught, Helvoirt, Diepenveen, Epe en Rhoden. Dat waren die betrokken afdelingen. Nu was het tijdstip op dat moment ietwat ongelukkig. Enerzijds vlak voor de kandidaatsstelling van de Provinciale Staten, gemeenteraden en het europees parlement. Mede op grond daarvan en omdat wij althans begrepen hadden dat toegezegd werd dat er een commissie gevormd zal worden die deze problematiek zal bezien hadden wij er op dat moment geen moeite mee om ons voorstel in te trekken. Echter deze commissie werd maar niet ingesteld, ondanks vragen onzerzijds en dat is de reden dat wij het nu middels dit voorstel u alsnog verzoeken om het instellen van de commissie. Deze commissie zou ons inziens op korte termijn i.v.m. de wederom op ons afkomende kandidaatstellingen haar werk moeten doen.

Zij zal de voor- en nadelen van deze dubbelfuncties op een rijtje moeten zetten en dit zal als een leidraad of zoals u wilt een handleiding kunnen dienen voor de ledenvergaderingen van afdelingen, kamercentrales enz. Nu ben je namelijk teveel afhankelijk van de inbreng van bepaalde personen waardoor een naar onze mening objectieve afweging niet mogelijk is. De verantwoordelijkheid van de kandidaatstelling willen we heel duidelijk laten voor wat die dus nu is namelijk bij de afdelingen, statencentrales, kamercentrales en andere onderhavige ledenvergaderingen. Dit is in eerste instantie derhalve van belang voor de publiek vertegenwoordigende functies voor 2e kamer, provinciale staten, gemeenteraden, burgemeesters en wethouders. Het is zeer zeker niet onze bedoeling om landelijk gebonden voorschriften op te stellen. Wij willen gewoon een leidraad hebben. T.a.v. de bestuurlijke functies intern in de partij is het ons bekend dat er maar een klein deel mensen bereid is om voor de VVD een deel van hun vrije tijd op te offeren, daarmee bereik je dat automatisch dat daarin ook dubbelfuncties optreden. Als je dan toch eenmaal bezig bent met het opstellen van een leidraad dan kan dat ons inziens ook meegenomen worden. Derhalve wil ik de algemene ledenvergadering hier bijeen in Groningen vragen om in te stemmen met ons voorstel om in stellen deze commissie welke op korte termijn met nadruk daarop deze leidraad kan opstellen. Als zodanig ben ik ook blij met de ondersteuning van de afdeling Maassluis. Dank U.

Er is een amendement van de afdeling Maassluis. Is er vanuit Maassluis behoefte dat amendement toe te lichten.

Graag mijnheer de voorzitter, Scheerstra uit Maassluis.

Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om bij de behandeling van dit agendapunt nog even een korte toelichting te geven op het amendement zoals dat door Maassluis is ingediend. Op het gevaar af dat ze ook u daarover het straks nog zult hebben. Ik zou willen beginnen met te stellen dat de afdeling Maassluis bij de opstelling van haar amendement zich rekenschap heeft gegeven van de uitspraken die de ledenvergadering over dit onderwerp in de jaren 60 en laatstelijk op 10 en 11 maart in Utrecht heeft gedaan. Tijdens die vergadering in Utrecht kwam Maassluis met het volgende voorstel. Het vervullen van meer dan een politieke functie in een gekozen openbaar lichaam en ook andere besturen of organen is uit het oogpunt van spreiding van

kennis en macht alsmede de bevordering van continuïteit van bestuur onjuist. Dit voorstel werd toen op advies van het hoofdbestuur door de ledenvergadering verworpen omdat geen behoefte werd gevoeld deze kwestie landelijk te regelen. Het hoofdbestuur was namelijk van mening dat je dat aan de kandidaten, de kandidaatstellende organen, de afdelingen centrales zelf moest overlaten. Uit het advies van het hoofdbestuur m.b.t. het voorstel van Rhoden inhoudende het instellen van een commissie tot het uitbrengen van een advies inzake het verschijnsel van combinaties van functies etc. blijkt dat het hoofdbestuur deze stelling nog steeds huldigt. Wat dit laatste betreft mijnheer de voorzitter Maassluis is het met die uitspraak wel eens dat kandidaatstellende organen uiteindelijk zelf t.a.v. onverenigbaarheid van functie moet kunnen optreden. Ook kunnen wij u daarom volgen in uw uitspraak dat u niets voelt voor landelijk bindende voorschriften terzake. Maar mijnheer de voorzitter ontbindende voorschriften wordt noch door Rhoden, noch door Maassluis gevraagd. Wij vragen slechts een advies over dit onderwerp naar het Maassluis voorkomt tal van problemen een rol kunnen spelen. Mag ik slechts en dat is slechts ter illustratie van een deelaspect enkele voorbeelden noemen die mij onlangs door iemand uit de praktische politieke gemeenteraadslid, tevens statenlid werden toevertrouwd onder het motto in conflict komen met jezelf. Het gaat daarbij over onderwerpen betreffende de ruimtelijke ordening waarbij door de raad vastgestelde bestemmingsplannen worden getoetst door de staten vastgestelde streekplannen, de woonwagenproblematiek kan ik in dit verband nog noemen waarbij het beleid ook door de provincie wordt vastgesteld terwijl de uitvoering wordt overgedragen aan de gemeente en ook de planning en sanering van ziekenhuizen. Daarbij zijn zowel raadsleden als statenleden hebben zowel staten als raadsleden te maken. In zulke situaties mijnheer de voorzitter kun je voor problemen komen te staan. Als gemeentebelangen en provinciebelangen niet op een lijn liggen. Het zijn zomaar enkele voorbeelden van slechts een zij het belangrijk aspect. Mijnheer de voorzitter het lijkt Maassluis de moeite waard binnen de partij eens nader naar deze problematiek te laten kijken. In alle duidelijkheid wil ik nog eens zeggen het gaat ons dus niet om landelijk bindende voorschriften, maar wel om een onderzoek, discussie binnen de partij. Dank U wel.

Mijnheer den Ouden.

Dank u wel voorzitter. Mijnheer de voorzitter, de heer Scheerstra die heeft eigenlijk al aangeduid waarom het hoofdbestuur gemeend heeft, dat te moeten zeggen over het voorstel van de gemeent Rhoden wat zij heeft gezegd. Namelijk wij hebben destijds ook al een advies gegeven namelijk in die zin dat namelijk alle centrales, ondercentrales en kamercentrales zelf mogen bepalen wat ze met die dubbelfunkties doen. Gezien ook de uitspraak van en u hebt het ook weer zelf aangeduid van het congres 2 jaar geleden op 10 en 11 maart waarin het congres heeft verworpen het voorstel om dat landelijk te regelen dacht het hoofdbestuur in eerste instantie dat het niet zo gek veel zin heeft om dan nu nog weer eens een studie te gaan doen van dingen die we al lang weten binnen onze partij namelijk dat we het graag zelf willen doen. Wat er in bepaalde omstandigheden voorzitter weleens een keer dis-qiupanties kunnen zijn door bepaalde funkties maar namelijk daar is dus altijd weer een afdeling, kamercentrale of statencentrale na verloop van tijd zeer zeker in staat om dat binnen haar eigen gelederen te corrigeren. Derhalve zijn wij in eerste instantie toch wel van mening dat een voorstel zoals gedaan door de afdeling Rhoden om een commissie in te stellen voor onderzoek in eerste instantie niet zo gelukkig, maar misschien voorzitter zijn nog anderen vanuit deze zaal die daarover het woord willen voeren.

Mijnheer Meijeran.

Meijeran, Naarden, maar persoonlijk sprekende. Ik dacht niet dat zoals de laatste spreker heeft gedaan of de voorlaatste spreker op de inhoudelijke punten moest ingaan maar iets meer op de gang van zaken zoals die vastlag en vastligt. En dan vraag ik me af of een resolutie van destijds de afdeling Amsterdam op het congres kiezer-gekozene uit 69 al dan niet nog van kracht is of al dan niet ooit is ingetrokken. De vorige sprekers gingen twee jaar terug ik ga iets langer terug. Toen heeft de VVD uitgesproken het hoofdbestuur, de centrale besturen en de afdelingsbesturen te verzoeken de nodige maatregelen te willen treffen om te grote concentraties van partijfunkties en van funkties in vertegenwoordigende lichamen in een persoon te voorkomen. Wat te groot is is niet nader aangegeven, maar als ik met niet vergis dat deze resoluties eigenlijk nog in kracht is dan ware het wel aardig om te weten hetzij dat u dat zelf weet hetzij dat eventuele commissie daarmee uit zou kunnen komen wat met name de kamercentrale daarin hebben gedaan en hoeverre daar enigedei gelijke lijn in ligt dan wel dat dat zeer verschillend wordt behandeld.

En dan zou toch de vraag kunnen rijzen of enige uniformiteit eventueel op vrijwillige basis toch niet wat te verkiezen waren. En in de tweede plaats bij wijze van voorbeeld zou ik willen wijzen op een besluit van datzelfde congres maar dan een half jaar eerder de eerste helft in Hilversum waarbij men heeft gevraagd om de kwestie van de verenigbaarheid van andere functies en dat was dus een voorbeeld met het burgemeesterschap aan de vereniging van staten- en raadsleden te verzoeken dit te doen, in studie te nemen door de commissie ter bestudering van de gemeentewet herzien. Als ik me vergis dat die commissie daarover rapport heeft uitgebracht dan vraag ik excuus dat ik de vergadering daarmee ophoud, maar als dat toen niet zou zijn uitgebracht dat ware het ook nog weleens interessant om de overwegingen daaromtrent te vernemen.

Dank U.

Mijnheer de Bruine.

Mijnheer de voorzitter, het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden heeft zich gisterenmorgen in vergadering met name met dit punt bezig gehouden. Het bestuur onderkent de pro's en contra's die ook door vorige sprekers zijn aangevoerd. Toch zou het bestuur van de vereniging het bijzonder op prijs stellen indien het amendement van de afdeling Maassluis gevolgd zou worden, waarin niet meer gevraagd wordt dan om een commissie in te stellen die de pro's en contra's van die cumulatie van functies nog eens op een rijtje zet. Het is dan ook namens de vereniging voorzitter dat ik een beroep doe op de algemene vergadering om het amendement van Maassluis te ondersteunen. Als ik tegelijkertijd even in mag gaan op datgene wat de heer Meijeran zoeven gezegd heeft het is mij als nieuw inkomend voorzitter van de vereniging niet bekend of indertijd de vereniging het verzoek van het hoofdbestuur bereikt heeft om dergelijke onderzoeken in te stellen.

Het woord is aan de heer den Ouden.

Ja voorzitter als ik hoor van en dat heb ik gisterenmorgen ook gehoord van de vereniging van staten- en raadsleden dat die toch weleens willen kijken of zij kunnen komen op een advies aan het hoofdbestuur via het hoofdbestuur en met het hoofdbestuur aan u dan zijn wij zeer zeker bereid om dat een keer over te nemen en bekijken of we tot een goede oplossing kunnen komen.

Dat betekent toch niet voorzitter dat ik meteen al, de penningmeester is er niet maar dat meteen weer een commissie ad-hoc moeten instellen om deze zaak te bekijken. Ik dacht dat het dan veel verstandiger was dat we dit proberen op te lossen via medewerking van de vereniging van staten- en raadsleden.

In het amendement van Maassluis is daarvoor ruimte.

Dan betekent dat voorzitter als dat er niet is dat we dus niet met een inventarisatie kunnen komen alleen dat dus sec die commissie wenst dan dacht ik dat het verstandig is dat u aan het congres vraagt gezien de uitspraak van twee jaar geleden toen men het niet wilde of we het dan nu wel willen. Want ik dacht dat dat aan duidelijkheid geeft voor de werkzaamheden die we beginnen.

We kunnen als hoofdbestuur in overleg met de vereniging van staten- en raadsleden een dergelijke commissie benoemen. Dat zullen we dan ook doen. Ik kan het amendement van Maassluis recht mee overeind blijven staan.

Mijnheer de voorzitter, nu hebben we gelukkig wel notulen. Dat hadden we twee jaar geleden niet, maar zoals Maassluis en wat Rhoden vraagt dat heeft u al toegezegd dus ik snap waarom we dit in discussie hebben. Die adviescommissie die moet er komen, daar kunnen we lang en kort over praten.

Een adviescommissie is anders dan een onderzoekscommissie, voorzitter en ik denk dat dus de afdeling Maassluis een onderzoekscommissie wil. Namelijk wij hebben destijds op het congres duidelijk uitspraak gedaan dat we het dus aan de afdelingen en centrales zelf overlieten hoe zij het dus vonden dat dubbelfuncties zouden moeten worden ingevuld, Nou daar is een duidelijke uitspraak over geweest dat er toen is toegezegd dacht ik dat is niet meer relevant is op dit moment omdat het congres het toen heeft verworpen om dus die dubbelfunctie nog eens een keer van stal te halen. Maar als u dus wenst kunnen wij beslist nog eens een keer een commissie in het leven roepen in samenwerking met de vereniging van staten- en raadsleden die daarover een advies zal uitbrengen.

Kortom het hoofdbestuur adviseert de algemene vergadering om het amendement Maassluis aan te nemen. Iemand van U daarover nog het woord.

Rhoden.

Ik ben daar erg blij mee, hoewel i.v.m. de komende kandidaatstelling dat er op korte, zeer korte termijn inderdaad aan het werk wordt gegaan.

Ik wou even daarop dit zeggen. In Utrecht is we hebben indertijd dat voorstel ingetrokken omdat wij meenden laat ik daar de nadruk even op leggen dat wij meenden dat er toegezegd werd door het toenmalige hoofdbestuur dat er inderdaad een commissie ingesteld net zo goed als die mijnheer van Bemmelen geloof ik daarnet gezegd heeft. Op grond daarvan hebben wij toen ons voorstel ingetrokken en als zodanig hebben wij nu weer dat voorstel ingediend.

Wij zullen zo snel mogelijk werken maar ik betwijfel of we het voor de kandidaatstelling van de tweede kamer kan, dat is wel heel erg veel gevraagd. Dat trekt u uw voorstel in ten behoeve van Maassluis heb ik dat begrepen.

Akkoord dan gaan we er over stemmen.

Wie met rode stemkaarten is voor het voorstel van Rhoden. Wie tegen. Wie voor groen. Wie tegen groen. Wie voor geel. Wie tegen geel. Daarmee is het voorstel van Rhoden verworpen. Dan het amendement van de afdeling Maassluis. Wie is voor rood. Tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Dat is duidelijk, daarmee is het amendement van de afdeling Maassluis aangenomen.

Dan krijgen we agendapunt 3.4. Dat is het voorstel van de afdeling Bussum m.b.t. het verkiezingsprogramma. Ik denk dat het goed is wanneer ik u vooraf zeg dat het hoofdbestuur de motie van de kamercentrale Haarlem aanbeveelt. Het voorstel van Bussum vond het hoofdbestuur niet zo gelukkig dat daarin wat al te nadrukkelijk werd verwezen naar het verkiezingsprogramma 1977 en een discussie over de aard en inhoud daarvan achteraf is naar ons voorkomt niet zo zinvol. Kamercentrale Haarlem verwoord echter datgene wat ook bij ons leeft en dat zou ik u dan ook willen aanbevelen maar vanzelfsprekend heeft u vanuit Bussum de gelegenheid uw voorstel toe te lichten tenzij u zegt dat u zich in de motie van de kamercentrale Haarlem ook kunt vinden dan zouden we meteen tot stemming kunnen overgaan.

Hazewinkel voor de afdeling Bussum.

Ik moet u zeggen we zijn het uiteraard heel erg eens met het voorstel van Haarlem. Ons enige bezwaar tegen Haarlem is eigenlijk dat we het niet bondig genoeg vinden wat ze daar stellen. Het moet korter kunnen net als het partijprogramma zelf en bondiger ook dachten wij, maar niettemin zijn we zo verheugd dat u instemt met het voorstel van Haarlem dat ik daar verder geen punt van zal maken. Ik had een redelijk lange redevoering voorbereid die laat ik geheel vallen.

Geweldig dank U wel.

Dan brengen we in stemming de motie van de kamercentrale Haarlem. Wordt door het hoofdbestuur aanbevolen. Wie met rode kaarten is voor de motie van Haarlem. Wie tegen. Wie is voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Dank u wel, daarmee is de motie van de kamercentrale aangenomen en zullen we als commissie die het verkiezingsprogram gaat schrijven daarmede ernstig rekening houden.

Dan komen wij bij agendapunt 3.5 voorstel van den Haag m.b.t. de leiding van de algemene vergadering bij het bespreken van het beleid van het hoofdbestuur. Ik neem aan dat den Haag op het voorstel een toelichting zou willen geven.

Mijnheer van Bemmelen.

Mijnheer de voorzitter de afdeling den Haag heeft het voorstel ingediend omdat wij op dit punt graag een discussie in deze vergadering zien. We weten ook zeer wel dat ditzelfde punt vorig jaar in de algemene ledenvergadering aan de orde is geweest, maar dat is ontstaan in de vergadering ik dacht in de rondvraag geformuleerd zoals verwachtbaar was heeft het toen zo goed als geen enkele discussie plaats gevonden. Dat betreurden wij toen toch wel enigszins. Omdat wij, dat er in deze gedachte iets schuilt. Voordat ik even inhoudelijk iets over ga zeggen vertellen dat het advies van het hoofdbestuur er naar mijn gevoel toch iets te veel vanuit gaat dat het hier een novum betreft. Dat is geenszins het geval. Ik dacht dat zelfs ook de vereniging op de liberale internationale dit zodanig hanteert als in het voorstel van den Haag wordt geformuleerd. Voor de rest komt mij in het advies van het hoofdbestuur ietwat zwak over door op te merken dat een verandering als door 's-Gravenhage beoogt met zich zou meebrengen een statutenwijziging. Ik dacht dat wij daar geenszins voor bevreesd hoeven te zijn.

Zeker niet nu de weinige steun die wij voor dit voorstel hebben mogen ontvangen. Graag wil ik nog even opmerken dat het optreden van de huidige partijvoorzitter geen enkele inspiratie heeft gevormd voor het indienen van dit voorstel. Nogmaals wij willen graag wat discussie zien juist omdat de partijvoorzitter daar geen enkele aanleiding toegeeft kunnen wij dit punt in alle objectiviteit in dit stadium bespreken. Inhoudelijk zou ik willen opmerken dat er in onze gedachtegang toch wel maar ik wel graag het wederwoord hier horen t.b.v. de discussie zijn toch wel elementen zijn om in deze richting te gaan denken. Wij dachten bijvoorbeeld bij een agendapunt als het beleid van het bestuur een dergelijk agendapunt te laten voorzitten door een funktionaris die t.a.v. dat beleid geen enkele verantwoording draagt en dus ook op geen enkele wijze ooit behoefte zult kunnen gevoelen aan enige sturing van de discussie in een bepaalde voor hem gunstige richting. Ik zeg u al wij tillen niet zwaar aan dit voorstel, maar gaanre discussie en de gedachtenwisseling. Het is niet zo dat wij vannacht in ons kussen zullen bijten als wij hier inderdaad mee naar huis gaan met het zeer negatieve resultaat dat wij thans kunnen en mogen verwachten. Ik dank U wel.

Ik zou namens het hoofdbestuur zeer kort het woord hier over willen voeren. U hebt begrepen dat het hoofdbestuur dit voorstel van den Haag zeer sterk afraadt. De argumenten van den Haag komen ons niet zo relevant voor en het nu toegevoegde argument van stuur aan de discussie daarvoor zou ik zeggen de partij is er zelf bij en we hebben ervaring voldoende als partij dat we ons geen oren laten aannaaien door een voorzitter. En de aard van de discussie bovendien is zodanig dat door volgorde van spreken eerste woordvoerders vanuit de vergadering en daarna de voorzitter zodanig is dat een eerlijke behandeling wel wordt gegarandeerd. Nogmaals het hoofdbestuur ontraadt u dit voorstel zeer, maar vanzelfsprekend is er alle gelegenheid daarover nader van gedachten te wisselen als iemand van u daarover het woord wil voeren.

Niemand. Mijnheer van Bemmelen dat spijt mij voor u dan komt die discussie toch niet op gang. Dan zou ik direkt tot stemming over willen gaan. Wie rood is voor den Haag. Rood tegen. Groen voor. Groen tegen. Geel voor. Geel tegen. Daarmee is het voorstel van den Haag verworpen.

Daarmee hebben we agendapunt 3 gehad en gaan we over naar datzelfde agendapunt bespreking van het beleid van het hoofdbestuur. Ik stel u voor de procedure als volgt te laten verlopen. We zouden kunnen beginnen met de behandeling van de nota beleid 80 en wel hoofdstuksgewijs. De eerste drie hoofdstukken zullen door mij behandeld worden. Het vierde hoofdstuk door Jaap van der Meulen. Daarna kunnen aan de orde komen de moties van den Haag en Rotterdam nav het beleid van het hoofdbestuur en vanzelfsprekend is er daarna gelegenheid voor u allen om het woord te voeren op de door u gewenste punten. Als u met dit ordevoorstel kunt instemmen dan zou ik de nota beleid 80 aan de orde willen stellen en wel hoofdstuk 1. Wie van u wil daarover het woord voeren.

Mijn naam is Lugtenveld van Amersfoort.

Ik zou willen vragen u schijnt in hoofdstuk 1 dat de discussie die we vandaag zullen voeren dat die moet worden gezien als een eerste meningspeiling. Nu is mijn vraag hoe stelt u zich dan het verdere verloop van de discussie voor, want dat blijkt niet uit de nota. We hebben ook vorig jaar op het laatste moment voor de algemene vergadering een nota gehad, dat was de nota tussentijds. In verdere berichten van het hoofdbestuur n.a.v. de hele procedure over het liberaal manifest heeft u toen daarnaar terug verwezen. Na die discussie over die nota tussentijds.

Daar staat de door u aangehaalde passage.

Het staat in de inleiding, onderste zin van de inleiding.

Wij zouden dus graag willen weten als de vergadering nu positieve geluiden zou laten horen over de nota in de eerste meningspeiling hoe kan dan voorkomen worden datdaaruit afgeleid zou worden dat met alle voorstellen die in de nota zijn gevat zijn ingestemd. Komt daar nog een besluitvorming van de algemene vergadering over.

Ja, dat is de bedoeling. Wilt u dat ik daar direkt op inga. Ik denk dat dat belangrijk is voor de verdere discussie. Het hoofdbestuur wil met deze nota de meningen peilen en beschouwt die meningspeiling niet als een afgeronde discussie maar als een begin daarvan. Zo is het precies. Er zijn een aantal hoofdstukken in de nota beleid 80 waarin nogal wat wordt overhoop gehaald en het is dacht ik goed wanneer een hoofdbestuur niet de discussie daarover intern geheel afrond, maar in een zeer vroeg stadium contact daarover heeft met de achterban.

En waar kan dat beter dan in zo'n breed verband als de algemene vergadering. Op geen enkel punt neemt u een concreet besluit na deze algemene vergadering. Indien u de hoofdlijnen kunt onderschrijven zal het hoofdbestuur zich zetten aan de verdere uitwerking van datgeen is aangedragen in een volgende algemene vergadering zullen daarover concrete voorstellen worden gedaan. Wanneer nu op een aantal zaken heel duidelijk wordt gezegd dat de algemene vergadering daar achter staat en er is gelegenheid om dat in het beleid door te voeren dan zullen we dat vanzelfsprekend doen, maar u hoeft niet bang te zijn dat na de discussie van nu zodanige beleidsmaatregelen door het hoofdbestuur zullen worden genomen dat de besluitvorming binnen de partij frustreren. Is dat zo voldoende.

Mijnheer van Bemmelen.

Ik heb een vraag, misschien meer een suggestie, een verzoek. Is het niet zo dat nu we in de discussie zitten rond het liberaal manifest en rond de beginselverklaring dat we veel beter die discussie geheel moeten afwachten en heeft het wel enige zin om thans op dit moment een discussie hier op dit moment te hebben. Kunnen we die niet beter uitstellen tot na de vergadering van 30 en 31 mei, misschien ook nog wel tot na 5 en 6 september.

Over hoofdstuk 1 bedoelt u.

Omtrent de politieke meningsvorming. Hoofdstuk 1.

Nu worden er in ieder geval politieke opmerkingen over gemaakt. Het woord is aan mijnheer Ronteltap.

Ja mijnheer de voorzitter in uw hoofdstuk politieke meningsvorming daar vinden we iets wat ons helemaal niet zo gerust stelt t.a.v. de wijze van behandeling van het liberaal manifest. U opent op bladzijde 7 in de laatste kolom in de paragraaf 1.3.8. de mogelijkheid tot het liberaal manifest in een aantal algemene vergaderingen in 1981 en 1982 pas zou worden vastgesteld. Dat is een ontwikkeling die wij bepaald strijdig vinden met de bedoelingen die we gehad hebben met het opstellen van het liberaal manifest. Het liberaal manifest daar zou het gaan om de hoofdlijnen van het beleid voor een periode van een tiental jaren waarbij onze liberale benadering voor het totaal en voor de hoofdlijnen van verschillende beleidsterreinen zouden worden aangegeven.

Nu vrezen wij dat als u zich gaat voorstellen om in een serie van algemene vergaderingen en dan nog tot in 82 het liberaal manifest te gaan vaststellen dat u dan in feite bezig bent om al die verschillende hoofdstukken van het liberaal manifest een soort beleidsplan per beleidsterrein te maken. Wel op zichzelf dat laatste om voor verschillende beleidsterreinen een beleidsplan op te stellen daar hebben wij niets op tegen, dat zouden wij prima vinden, maar dat is toch echt heel iets anders dan wat onze bedoeling was bij het liberaal manifest. Vanuit Amsterdam zouden we er wel degelijk hoge prijs op stellen dat het liberaal manifest afgerond is liefst nog voor de verkiezingen van mei 81 juist ook omdat we dan de gelegenheid hebben om in die hele verkiezingscampagne de algemenere zaken, de wijze waarop we die zaken benaderen kunnen verwijzen naar nieuw vastgesteld beginselprogramma en liberaal manifest en destemeeer in ons verkiezingsprogramma op die concrete zaken kunnen ingaan zoals zojuist met een overgenomen motie van de kamercentrale Haarlem ook nog weer benadrukt is dat we dat graag willen. Ik zou graag willen horen of u wel een onderscheid wil blijven maken tussen liberaal manifest en beleidsplannen per beleidsterrein en dat u inderdaad alles wil doen om dat liberaal manifest nog voor de verkiezingen 81 aan de orde te stellen. Dank U wel.

Mevrouw de Graaf uit Delft.

Mijnheer de voorzitter ik wou graag van u weten wanneer en door wie de commissie tot herschrijving van het liberaal manifest en beginselprogramma samengesteld, anders samengesteld dan wel gewijzigd wordt. Artikel 1.3.7.

Freutel, Voorburg.

Ik zou tegenover de spreker van Amsterdam willen opmerken dat te verwachten veranderingen waar we voor staan mogelijk zo groot zijn dat we in de partij nog geruime tijd nodig zullen hebben om ons op die veranderde situaties in te stellen. Dus de praktijk zou weleens kunnen uitwijzen dat je voor 1982 echt niet zodanig uitgediscussieerd bent dat er een mate van unanimiteit is die een steun kan zijn voor verder politiek beleid. Dus ik vrees dat het toch een beetje optimistisch is dat beide ingrijpende veranderingen dat je nu snel even over allerlei zaken eens zou worden.

Dank U.

Mijn naam is Slijpe afdeling Schiedam.

Mijn afdeling heeft moeite met wat op 7 in kolom 4 is gesteld, dat wanneer de beginselverklaring is vastgesteld daarna nog aanvullingen mogelijk zijn bij behandeling van liberaal manifest. Ik vind dat als je als politieke partij je beginselverklaring vaststelt dat een nadere uitwerking nooit zo kan zijn dat je beginselverklaring daarop moet gewijzigd worden. Daarbij komt dat wij verwachten dat die behandeling van het liberaal manifest zoveel voet in aarde zal hebben dat dat wellicht misschien niet helemaal gebeurt en je zal moeten richten op een definitieve vaststelling van je verkiezingsprogramma. En vandaar dat we heel nadrukkelijk pleiten van als we met heel veel moeite die beginselverklaring hebben vastgesteld blijft daar dan ook met je handen van af en ga door met wat de partij dan nodig vindt om te doen verkiezingsprogramma of liberaal manifest.

Mijn naam is Walter Kamp ik ben voorzitter van de VVD homo werkgroep. Ik zou u een tweetal vragen willen stellen. De eerste vraag is het zal u als hoofdbestuur van de VVD niet zijn ontgaan dat recentelijk door ons is opgericht de landelijke VVD homo werkgroep. Volgens afspraak zult u binnenkort onze statuten en het huishoudelijk reglement ontvangen. Wij hopen dat u ons dan officieel als landelijke werkgroep van de VVD zult willen erkennen.

Mag ik u even onderbreken. In hoeverre sluit dit aan bij hoofdstuk 1 politieke meningsvorming van beleid 80.

Dit is beleid hoofdbestuur.

Maar ik had voorgesteld om de meer algemene aspecten van het beleid van het hoofdbestuur te behandelen na beleid 80 en na de door den Haag en Rotterdam ingediende voorstellen.

Amersfoort.

Ik zou een motie van orde willen ook gehoord de vorige sprekers eigenlijk willen indienen om paragraaf 1.3.8. van de nota om die te behandelen op het congres van 30 en 31 mei of op het congres van 5 en 6 september dan kunnen we namelijk precies zien hoe de discussie verloopt.

Dat lijkt mij een heel goede suggestie.

Mijn naam is Kuiten van de afdeling Raamsonksveer, Geertruidenberg in Noord-Brabant en ik heb een aantal kritische opmerkingen t.a.v. de procedure rond de amendering van de beginselverklaring en liberaal manifest. M.i. doet de procedure die u voorstaat onze democratie geen goed aan.

Welke onderdelen van hoofdstukken boedoelt u. Allemaal of enkele.

Allemaal, gewoon de volle procedure van de amendering.

Op de eerste plaats mijnheer de voorzitter is er veel te weinig tijd ons gegeven voor een serieuze, doortastende bestudering van de onderwerpen. Geen mogelijkheid vooraf om kennis te nemen van de te behandelen moties en amendementen. Behalve die van de eigen afdeling c.q. eigen ondercentrale. In de derde plaats was er een mededeling van het hoofdbestuur dat slecht maximaal 15% van de ingediende moties en amendementen mag overblijven. Op de vierde plaats dat er tengevolge van deze hele verwarde en chaotische regeling straks een verkiezingsprogramma in elkaar moet worden gezet waarbij met alle op- en aanmerkingen van de leden over het liberaal manifest geen rekening kan worden gehouden, daar het heel simpelweg niet klaar is. Wij als afdeling Raamsdonksveer en Geertruidenberg hopen dan ook van harte dat wanneer wij het hoofdbestuur ook lering hier uit trekt en in het vervolg een dergelijke gang van zaken achterwege zal laten.

Er is nu bewezen dat er nog heel wat actief meelevende leden binnen de partij zijn. Het is een goede zaak als dit aktivisme gestimuleerd wordt en voor waar aan te nemen. En niet om de amendementen zoals u voorstaat slechts voor 15% over te nemen naast zich neer te leggen of in de late te stoppen hetgeen namelijk volgens ons op hetzelfde neerkomt.

Er is een vraag over het samenstellen van de commissie tot herschrijving van het herschreven beginselprogram als ik het goed begrepen heb. Daarover is door het hoofdbestuur nog geen besluit genomen, dat is vooral ook afhankelijk van hetgeen tijdens de vergadering van 30 en 31 mei naar voren komt. Het hoofdbestuur heeft zelfs in overweging om door een copy-writer de beginselverklaring te laten herschrijven en vermoedelijk zal een proef genomen worden met een hoofdstuk daarvan. Dat is het ene uiterste.

Het andere uiterste is dat de huidige commissie Geertsema in dezelfde samenstelling daarmee verder gaat. Daarover kan ik u op dit moment tot mijn spijt geen duidelijkheid verschaffen. Ik ben wel bereid om u toe te zeggen dat wij dat wel kunnen tijdens de algemene vergadering van 30 en 31 mei zodat u daar een bijdrage in kunt leveren. Dat t.a.v. de vraag over 1.3.7. Dan de vraag of 1.3.8. en 1.3.9. behandeld kunnen worden in de algemene vergadering van 30 en 31 mei. Dan kom ik eigenlijk op het meteen wat meer algemene verhaal wat ik aan u kwijt zou willen over dit onderwerp en dan sluit ik aan bij hetgeen door de laatste spreker naar voren is gebracht. Laat ik beginnen met te zeggen dat de procedure in hoofdlijnen dus niet de wijzigingen die later zijn aangebracht maar de procedure in hoofdlijnen door de algemene vergadering van het voorjaar 1979 is vastgesteld. U bent dus verantwoordelijk voor te weinig tijd voor bestudering van het concept en u bent zelf verantwoordelijk voor het eventueel geen tijd hebben van kennis nemen van moties en amendementen. Dat onderwerp is de verantwoordelijkheid van de algemene vergadering. En zoals u daar nu wat mee bent vastgelopen zo is het hoofdbestuur ook vastgelopen met de wat nadere uitwerking van dat door met ons met elkaar vastgestelde beleid. En aangezien nood wetten breekt heeft het hoofdbestuur in overleg met vertegenwoordigers van de kamercentrales geprobeerd een zo goed mogelijke uitweg te vinden uit de problemen waarin we verzeild waren geraakt met elkaar. Ik denk dat het belangrijk is dat u zeer zorgvuldig bent in het kennis nemen van datgene wat door het hoofdbestuur is gevolgd. Wanneer gezegd wordt dat slechts 15% overblijft en de rest in de kachel e.d. gaat dan is dat volstrekt niet juist en in de mededelingen van de brief van de algemeen secretaris, getekend door de algemeen secretaris geschreven door de partijvoorzitter aan de besturen van kamercentrales is wel zorgvuldig gezegd wat of de bedoeling nu is. Laten we duidelijk zijn, het is geenszins de bedoeling van het hoofdbestuur om ook maar een motie of amendement onder te schoffelen. Integendeel we hebben juist geprobeerd een procedure te vinden die recht doet wedervaren aan alle moties en amendementen. Alleen het is fysiek volstrekt onmogelijk om 4000 moties en amendementen in een tijdsbestek van enkele weken of maanden door een algemene vergadering te krijgen. We hebben 4 dagdelen op 30 en 31 mei, vrijdagmiddag, vrijdagavond, zaterdagmorgen en zaterdagmiddag om een beginselverklaring en het liberaal manifest te behandelen. En wilt u zich realiseren vorig jaar dachten we daar eigenlijk nog niet aan.

Maar iemand heeft het heldere idee gehad om voor alle zekerheid in september ook nog maar twee dagen te reserveren zo met het idee van stel je voor dat we niet in twee dagen klaar komen. Die heldere geest kon zelfs nog niet bevroeden dat ook dattweede weekend die twee dagen nog lang niet voldoende zouden zijn om de hele zaak door de algemene vergadering te krijgen. We mogen in principe al blij zijn dat die dagen zijn gereserveerd, want anders hadden we maar twee dagen gehad voor de hele zaak. Wie immers kon bevroeden dat de VVD 4000 moties en amendementen zou produceren over het concept voor beginselverklaring en liberaal manifest. Dan hebt u gezegd dat geen rekening gehouden zou kunnen worden met hetgeen staat in beginselverklaring en liberaal manifest t.a.v. het verkiezingsprogram. Juist de procedure die nu gekozen is sluit zo goed mogelijk aan bij het verkiezingsprogram, dat is de bedoeling. De beginselverklaring laten we daar ook duidelijk in zijn wordt zonder enige korting op amendementen zonder enig onderuit halen zoals dat dan even gezegd werd, zonder dat ook maar enigszins geweld wordt aangedaan aan datgene wat vanuit kamercentrales, afdelingen is geproduceerd op 30 en 31 mei behandeld. 19 april heeft een vergadering plaats gevonden van hoofdbestuur en kamercentralevertegenwoordigers en daar zijn 153 amendementen op de beginselverklaring overeind gebleven in die zin dat ze niet zijn samengevoegd of naar de redactie verwezen. Die 153 moties en amendementen worden behandeld op 30 en 31 mei allemaal. Als er dan nog tijd is beginnen we met de behandeling van het liberaal manifest, de moties en amendementen van het liberaal manifest. Als geen splitsing was aangebracht in 15-85% dan zouden er nog 3000 moties, meer dan 3000 moties en amendementen over zijn. Bestudering van de moties en amendementen heeft geleerd dat met het aanhouden van 15% daarvan de politieke hoofdlijnen werden gevangen. Wat is nu de zaak. Als een verkiezingsprogramma geschreven moet worden, aktueel, kortbondig we hebben het er net over gehad, we zijn het er allemaal over eens dan moet je daarbij de beschikking hebben over de door de partij zo recent mogelijk vastgestelde hoofdlijnen van het politieke beleid. Dat de partij behoefte om meer in detail en op langere termijn over allerlei onderwerpen te discussieren is geweldig. Daar zijn we ook allemaal heel gelukkig mee, maar voor het schrijven van een verkiezingsprogram gaat het om de uitwerking van de politieke lijnen en om de uitwerking in aktuele zaken van de politieke hoofdlijn. Daarom hebben we het aangedurfd om met 15% van het totaal de politieke hoofdlijnen vangende die in discussie te brengen in mei en in september.

Dan kan de commissie die het verkiezingsprogramma schrijft kan bij het schrijven daarvan rekening houden met die lijn. Eind september zal dan ook het verkiezingsprogramma worden gepresenteerd en in het eerste nummer van oktober zal dat worden gepubliceerd. Zo hebben we bereikt dat niet het totale concept van het liberaal manifest in de kachel verdwijnt, in de ijskast, alle formuleringen die daarvoor gebruikt zijn. Het hoofdbestuur heeft juist willen voorkomen, dat door de onoverzichtelijkheid van datgene waar we half maart mee zaten dat daarvoor de discussie in de partij gefrustreerd zou worden. Wij denken dat juist door deze procedure de discussie gewaarborgd blijft. Nou weet ik best dat het nu heel erg moeilijk is om en dan zeg ik met mijnheer Rontelrap dat het nu heel moeilijk is om al te bepalen dat je in het najaar van 81 en 82 daarover algemene vergadering moet houden. Het verhaal is ook geschreven ergens begin maart en toen wisten we nog niet precies waar we voor stonden, alleen dat het heel veel was. Dus in die zin ben ik het ook helemaal eens met degenen die heeft voorgesteld om 1.3.8. en 1.3.9. op 30 en 31 mei nog eens weer te bezien. Maar die discussie, die verdere discussie na september kan niet eerder gevoerd worden dan na de verkiezingen. Want als je het programma ziet waarmee de partij moet worstelen tussen september 1980 en mei 1981 vergeet u het dan dat daar nog maar enige ruimte is om het liberaal manifest in detail te bespreken. We hebben dan de kandidaatstelling verder. We hebben de behandeling van het verkiezingsprogramma. Ik denk dat op dat moment aan de behandeling van het verkiezingsprogramma de korte termijnvisie, voorkeur moet worden gegeven boven de behandeling van het liberaal manifest, wat als een langere termijnvisie kan worden gezien. Maar om nu die 85% niet te frustreren hebben we gemeend aan een commissie die het dan ook mooglijk zijn, een commissie na 5 september te vragen het liberaal manifest aan de hand van de dan aangenomen amendementen en moties en mede aan de hand van een niet behandelde 85% met een nieuw verhaal te komen. Een nieuw aangepast liberaal manifest. Daar heeft de commissie dan maanden voor. Tijdens de discussie over kandidaatstelling en verkiezingsprogramma en dan kunnen we na de verkiezingen zien op welke wijze we het liberaal manifest gaan tekkelen. En misschien is dat ook de manier die de heer Rontelrap aangeeft. Misschien is dat d.m.v. een aantal algemene vergadering in het najaar 81 en voorjaar 82. Het staat hier zo, maar daarom is het ook een algemene beleidsvisie. We zijn inmiddels weer 6 weken verder en ik denk dat we er niet verstandig aan doen ons daar nu al te zeer op vast te leggen.

Ik zeg dan ook duidelijk dat datgene wat in 1.3.9. en 1.3.8. daarover staat dat dat als zeer globaal moet worden aangemerkt. Maar onder een garantie dat wij de discussie over het liberaal manifest niet willen frustreren en dat op een of andere wijze die 85% weer aan de orde komt. Dat verzeker ik U. Wel ik denk dat ik met deze toelichting misschien toch enige verheldering heb gegeven over die procedure. Moeilijk was voor ons om te bedenken hoe we dat bij u allemaal zouden kunnen brengen. We hebben dat getracht vooral ook via de nota beleid 80 en de mond op mondbeademing die vanuit de kamercentrale in de afdeling zou kunnen worden toegepast. Ik wil er niet langer over praten dan datgeen wat ik er over heb gezegd tenzij er vragen zijn, concrete vragen die ik daarop nog kan beantwoorden.

Ik wou namelijk vragen wat u precies bedoelt met uw opmerking dat u het ontwerp beginselverklaring redactioneel door een copy-writer laat wijzigen. Bedoelt u dat dat u dat voor de vergadering van 31 mei laat doen of er na als de amendementen zijn ingediend. Dan vraag ik u ook nog om de uitleg die ik gevraagd heb over beleid 80 pagina 7 in de derde kolom waar u aangeeft dat nadat de beginselverklaring vastgesteld en behandeld is in zijn geheel er nog aanvullingen mogelijk zijn dat zeker in het licht gezien dat u stelt dat het liberaal manifest pas veel later definitief kan worden vastgesteld. Nou naar mijn idee geloof ik dat in de verkiezingstijd essentieel belangrijk is dat je een overeind staande beginselverklaring hebt plus een uitstekend verkiezingsprogramma. Die twee die moeten het doen in de verkiezingen en niet een liberaal beginselverklaring die eventueel nog kan worden aangevuld nadat het liberaal manifest is behandeld.

Ik snap die moeilijkheden wel die ermee zijn, maar het eindresultaat 82 mogelijk 83 is niet aanvaardbaar. Daarom zou ik willen vragen of u die opdracht die u toch gaat geven aan een commissie om dat liberaal manifest te herschrijven met inachtneming van alle moties en amendementen die gezeefd zijn of u die opdracht niet zou kunnen geven direkt na de vergadering van 30 en 31 mei en te publiceren voor de vergadering van september. Met name als u op de vergadering van 30 en 31 mei van het liberaal manifest in ieder geval al die moties in stemming brengt die vragen om een herschrijving van een bepaalde paragraaf.

Want ik denk dat we op 30 en 31 mei ons dan ook al uit moeten spreken aan het begin al uit moeten spreken of we een liberaal manifest willen met de tendens vanzeer veel ingediende moties en amendementen die zich richten op een beleidsplan per beleidsterrein of een liberaal manifest wat eigenlijk in 1500 woorden samengevat zou kunnen worden.

Mijnheer de voorzitter u heeft zostraks de vergadering verweten dat vorig jaar akkoord is gegaan met de termijnstelling betreffende het liberaal manifest. Nou hebben we weer met een termijnstelling te maken betreffende het verkiezingsprogramma. Ik zou de vergadering er op willen attenderen dat die termijnstelling ook wel aan bepaalde kanten rammelt enkel en alleen al vanwege het feit dat het op 20 en 21 maart wordt vastgesteld. Stel dat er dan nog ongeveer twee weken nodig zijn om een definitief verkiezingsprogramma te drukken dan verschijnt het op zijn vroegst begin half april bij de afdelingen. Welnu wij hebben ervaren ik ben woordvoerder van de afdeling Hengelo dat ver voor die tijd wordt men al gevraagd om in forums plaats te nemen op diverse scholen en wat diesmeer zij. Dus ook deze termijnstelling die is weer veel te krap. Het verkiezingsprogramma verschijnt gewoonweg veel te laat.

Over het vaststellen, voorlopig vaststellen eventueel van de beginselverklaring. Ik moet u zeggen dat het hoofdbestuur vind dat op 30 en 31 mei de beginselverklaring moet worden vastgesteld. Punt uit. Maar aan de anderen moeten we ons natuurlijk wel realiseren dat er in het liberaal manifest een aantal stakels staan die van invloed kunnen zijn op de inhoud van die beginselverklaring. Nu heeft het hoofdbestuur wat getwijfeld over de beste procedure in deze. Aan de ene kant beginselverklaring vaststellen en dan komen we met het risico dat er een zekere discrepantie zal zijn tussen die beginselverklaring en het liberaal manifest. Met dan de mogelijkheid om dan het inmiddels vastgestelde beginselverklaring te herzien. En het openhouden van die beginselverklaring in afwachting van het vaststellen van het liberaal manifest. Zoals het hier staat is het inderdaad een voorlopig vaststellen. Het hoofdbestuur is op dit moment van mening dat het best gekozen kan worden voor een definitief vaststellen van de beginselverklaring op 30 en 31 mei, definitief vaststellen.

Daarna wordt het niet aangevuld, d.w.z. in begin september wordt het wel opnieuw aan de orde gesteld omdat de amendementen op de beginselverklaring verwerkt moeten worden. De definitieve tekst van de beginselverklaring zal dan 5-6 september worden vastgesteld.

Dus ik heb begrepen dat datgene wat in kolom 3 staat nu vervalst. U geeft gewoon aan dat als alle amendementen nadat ze redactioneel nog ingepast zijn zijn aangenomen dan dat op dat moment ons ontwerp beginselverklaring gewoon vastlegt. Wat daarna ook gebeurt aan je liberaal manifest wat er naar mijn idee toch nooit komt.

Wij kiezen inderdaad voor die procedùre met dien verstande dat de beginselverklaring zou moeten kunnen worden bijgesteld als het liberaal manifest als het er komt toch daartoe nog aanleiding geeft. Maar ik denk dat het weinig zinvol is om daar nu nog over te discussieren. In begin september stellen we de beginselverklaring vast.

Zou ik dan van mijn kant wat mogen vragen Troost afdeling den Haag. Over het punt van het vaststellen van de beginselverklaring. Als er aan de ene kant gezegd wordt de beginselverklaring wordt vastgesteld, definitief vastgesteld dan zou dat inhouden dat daarna er niet meer in gewijzigd kan worden. Terecht wordt er dan weer achteraan gezegd dat de discussies over het liberaal manifest en dat lijkt mij zelfs waarschijnlijk er toe zullen leiden dat men de behoefte zal krijgen om beginselen waarvan men zich nog niet bewust was alsnog neer te leggen in de beginselverklaring. Dus dan zou weer wel aanvulling plaats vinden. Mij is niet zo erg duidelijk wat men nu eigenlijk bedoelt. Maar ik vraag mij af waarom in een dergelijke onflexibele gedachtengang gedrongen, het is toch zeer normaal dat je je beginsel op een gegeven ogeblik bewust wordt en dat je daaraan vervolgens een geformuleerde vorm wil geven die dan neerslaat in de beginselverklaring. Kortom een beginselverklaring maar ook een liberaal manifest dat voortdurend geamendeerd kan worden naarmate dat in de praktijk nodig blijkt. Wat is daar voor bezwaar tegen.

Niets, dat is ook wat ik zeg. We stellen begin september de beginselverklaring vast. En als dan na een jaar blijkt dat het liberaal manifest toch aanleiding geeft dan zouden we dan de beginselverklaring kunnen veranderen. Maar dat is wat anders dan de vrees die mijnheer had door te zeggen gaan we nou de beginselverklaring wel vaststellen. Of houden we dat open zodat er dan nog gemakkelijk in gewijzigd kan worden. Ik vind dat er duidelijkheid moet zijn over de beginselen en die stellen we in september uiterlijk stellen we die vast.

En dan ben ik eens met wat mijnheer Troost zegt dat we iets minder moeilijk moeten doen dan misschien in het verleden over het wijzigen van het beginselprogramma. Die flexibiliteit die moeten we opbrengen met elkaar, de tijd verandert snel in deze jaren. En daarmee kan mijnheer Snijders zich ongetwijfeld verenigen.

U legt mij nu iets in de mond wat ik eigenlijk niet bedoeld hebt. Want ik bedoelde dat de VVD er rijp voor is vlak voor de verkiezingen een beginselverklaring uit te brengen met daaraan gekoppeld een verkiezingsprogramma en dat we gezien die 4000 amendementen nog lang niet in staat zijn om een liberaal manifest op te hoesten. En ik vind dat liberaal manifest mag geen doorkruising zijn van onze beginselverklaring. Die beginselverklaring hoeft niet daarbij aangevuld te worden. Twee dingen staan voor mij voorop, je beginselverklaring en je beginselprogramma.

Daar zijn wij het over eens.

Dan het herschrijven van de beginselverklaring van een liberaal manifest tussen 30 en 31 mei en september. Ik denk dat we eerlijk moeten zijn dat wil niet. In die zomerperiode krijg je geen club bij elkaar om een zo groot werk van 3000 moties en amendementen en datgeen wat dan misschien dan al 30-31 mei is aangenomen om dat op een rij te krijgen. Dat kunnen we nou wel proberen om te beloven en zeggen dat we de commissies zullen aansporen. Dat is geen haalbare kaart. Ik geloof ook niet dat het goed is. Er zitten een aantal heel belangrijke moties en amendementen bij de beginselverklaring zoals die nu ligt. Die 15% daar is een uitermate interessant pakket opgeleverd. Daarover moet de partij eerst praten, er moeten belangrijke beslissingen genomen worden. Een zeer interessante discussie is te verwachten. Het heeft geen zin om voor dat die beslissingen genomen zijn aan herschrijving te beginnen. Laten we ons nou zelf ook de tijd geven. Een liberaal manifest minder dringend dan die beginselverklaring. Als we maar weten wat de politieke hoofdlijnen zijn zodat het verkiezingsprogramma geschreven kan worden. Laten we nou oppassen met ons onnodig weer teveel onder tijdsdruk te zetten. Dan het verkiezingsprogramma, dat is een vierjaarlijks terugkomend probleem. Hoe vinden we een evenwicht tussen de aktualiteit van het verkiezingsprogramma aan de ene kant en het zo vroeg mogelijk uitbrengen van het verhaal aan de andere kant.

De praktijk is dat in de periode voor 1 april gewerkt wordt met het concept verkiezingsprogram, dat is er immers al in september en daar kunnen dan afdelingen en kamercentrales naar hartelust over discussieren. Vanzelfsprekend worden er in maar wijzigingen aangebracht maar de politieke hoofdlijn voortvloeiend dan uit liberaal manifest en de beginselverklaring ligt er dan toch wel. Ik zou u een toezegging willen doen dat we het concept zodanig publiceren dat u daar iets aan hebt. Zoiets in de vorm van de ontwerp beginselverklaring zoals die hier ligt. Als we die dan in wat grotere hoeveelheid aanmaken dan hebt een welliswaar niet door de partij goedgekeurd concept verkiezingsprogram maar toch in ieder geval een werkje waarmee u voor de dag kunt komen. Als we het eerder doen, als we dus voor 20 en 21 maart dat verkiezingsprogramma gaan vaststellen dan leidt dat tot een gebrek aan discussie in de partij. Eerder schrijven dan na 4-5-6 september dat kan niet. Eerder discussieren dan in ailegemene vergaderingsverband dan eind maart dat kan ook niet omdat we dan weer hetzelfde verwijt zouden krijgen als vandaag we hebben te weinig tijd voor de bestudering en te weinig tijd voor het kennisnemen van de moties. Nou in dat spanningsveld zitten we en je kunt dan van alles proberen, dat wil gewoon niet anders. We kunnen niet eerder dan eind maart het verkiezingsprogram definitief vaststellen en ik wil u en daar heeft het de vorige keer wat aan ontbroken toen heeft het nog te lang geduurd dat het definitieve verhaal ook in druk gereed was. Ik zeg u nu toe dat tussen 20 en 21 maart in recordtijd het definitieve verkiezingsprogram op de markt zal zijn en ik denk dat u tussen 20 en 21 maart en de verkiezingen. Zo kort mogelijk na 20 en 21 maart en de verkiezingen dat begrijpt u wel. Dus zo kort mogelijk na 20 en 21 maart zal het definitieve verkiezingsprogram op zo kort mogelijke termijn in druk zijn daar wringt de schoen voor het belangrijkste gedeelte. Ik hoop dat u daar mee kunt instemmen. Wel ik denk dat wij het hoofdstuk 1 politieke meningsvorming uitvoerig hebben behandeld. Is er iemand van u die behoefte heeft om daar nog iets aan toe te voegen. Niet dank U. Dan wou ik overstappen naar hoofdstuk 2 de plaats van het algemeen secretariaat in de partij, de interne PR. Wie van u wil daarover het woord voeren.

Mijnheer Verwaaijen.

Mijnheer de voorzitter, Verwaaijen kamercentrale Dordrecht.

De voorliggende nota beleid 80 voorzitter refereert op verschillende plaatsen aan de nota propaganda-ontwikkeling kamercentrale Dordrecht. Dat gebeurt ook bij hoofdstuk 2, dat gebeurt ook bij hoofdstuk 3 en 4. Ik zou graag een stukje samenhang in de behandeling willen zien en ik wil nu een aantal opmerkingen maken over die drie hoofdstukken.

Daar is geen bezwaar tegen.

Dank U.

De nota behandelt een van de grondprincipe van de politiek. Het gaat over het uitdragen van de politieke boodschap. Redenen te over om de nota aan een kritische toetsing te onderwerpen. Laat ik beginnen met te stellen dat het feit dat er iets voor ons ligt een positief feit is. Het onderkennen van de noodzaak de huidige aanpak drastisch te veranderen spreekt de kamercentrale Dordrecht aan. De nota die de kamercentrale Dordrecht zelf enige tijd geleden heeft doen verschijnen heeft een storm van reacties destijds losgebracht. Ruim 120 afdelingen, ondercentrales en kamercentrales hebben toen gereageerd, toen voornamelijk positief gereageerd. Gereageerd op een nota die gebaseerd is op de uitgangspunt, op een filosofie en dat voorzitter mist de voorliggende nota. De nota van de kamercentrale Dordrecht was gebaseerd op vermenlijking van de politiek, op de kracht van de basis van de politiek, op onderlinge afstemming en bundeling van krachten van vrijwilligers, politici en beroepspolitici. Daarop gebaseerd zijn toen een groot aantal aanbevelingen gedaan. Die met elkaar vorm geven aan een samenhangend en continu beleid dat borg staat voor een goede in- en externe communicatie en het uitdragen van de boodschap. Daarbij uitgaande van de stelling dat externe uitingen slechts positief tot stand kunnen komen vanuit interne kracht. Als wij aan deze maatstaven de nota beleid 80 toetsen dan moeten wij helaas constateren dat hier slechts sprake is van een optrek zonder fundamenten. Nergens is een letter te vinden over de onderbouwing van de interne PR het motivatieproces. Overigens de gehele systematische aanpak van de interne communicatie missen wij. Slechts behandeling van bestaande bladen van het algemeen secretariaat is dat nu wat wij in onze partij onder public relations moeten verstaan. Over hoofdstuk 4 zijn wij eveneens ernstig teleurgesteld.

Het instellen van een commissie is een verdienstelijk gebaar, het is bovendien een oer nederlands gebaar om de problemen terzijde te schuiven vooral als het steeds met dezelfde gezichten gebeurt. Het inbrengen van professionele public relations visie juichen wij van harte toe. Dat hebben wij ook zelf altijd voorgestaan. Maar voorzitter daartoe is de basis die in deze nota wordt geschapen gering. Het is te gelimiteerd en we verwachten van de huidige opzet niets. Want waar blijft de visie van het hoe en waarom van het groeiend intern onbehagen in de partij, waar blijft de samenhang, de absolute noodzakelijke samenhang van de interne en externe public relations. Hoe gaat de eigen achterban zich eindelijk weer herkennen in de politieke uitingen van de partij, hoe gaan wij het overkomen verbeteren. Op welke basis gaan politici hieraan meewerken. Mijnheer de voorzitter, politiek betekent niet gelijk hebben, het betekent gelijk krijgen, het betekent vertalen, het betekent bekend maken, uitleggen, achtergronden toelichten, naar het publiek toe akkoord, maar ook naar het eigen achterban. Daarbij is de vrijwilliger, daarbij is de basis de spil. Mijnheer de voorzitter de vraag rijst wat te doen met de voorliggende nota. Laten wij een ding vaststellen, het wijkt fundamenteel af van de nota Dordrecht. Wij herkennen ons er niet in. Dat wil niet zeggen dat het geen nuttige nota is. Het geeft een beeld van het huidig denken rond het hoofdbestuur maar het is voor ons onvoldoende. Het geeft geen antwoord op de algemene gevoelens van onbehagen en onmacht. Daarvoor is een stuk nodig dat meer getuigd van visie. Een stuk dat oplossingen kan onderbouwen en structuren aangeeft. De kamercentrale Dordrecht wil de vergadering dan ook voorstellen het onderhavige stuk niet aan te nemen. Maar terug te sturen met de opdracht de filosofieën en de onderbouwingen aan te brengen zoals in de notitie van Dordrecht is weergegeven. Dat zal het DB niet alleen kunnen voorzitter. Krachtens een laatst gehouden peiling van het nederlands genootschap voor public relations blijkt de VVD in die kringen de grootste aanhang te hebben. Dat betekent dat er onafhankelijken genoeg te vinden zijn. Dit rapport moet worden aangepast en wel zodanig dat vrijwilligers en politici in hun eigen waarde en in hun eigen rol en in hun eigen plaats in de partij zich kunnen vinden. En wij denken dat dat op korte termijn kan. Wij denken aan een paar weken. Het gaat om de brandende vraag hoe kunnen wij de liberale boodschap duidelijk en onomwonden en beter presenteren. Vooral aansprekend presenteren.

Dank u wel voor uw constructieve bijdrage.

Nogmaals Wilmer afdeling Zoetermeer.

Ik hoop dat ik alle bewoordingen van de voorzitter van de kamercentrale Dordrecht heb kunnen volgen. Ik moet mij en dan mag ik misschien een wat knorrige idioot lijken toch wel enigszins geërgerd aan een wat rommelige gang van zaken. Het is erg storend het in- en uitgehoop. Het soms niet eens zachtjes praten. Ik kan me voorstellen dat er mensen zijn die overleg willen plegen. Laten ze proberen dit een beetje zachter te doen. De aandacht van velen is zichtbaar aan het verflauwen. Waaronder die van mij en ik probeer toch mijn best te doen om het een en ander te volgen. Ik sluit mij geheel aan en dat doe ik dan privé bij de woorden van de voorzitter van de kamercentrale Dordrecht.

Ik zou alleen aan het bestuur graag willen meegeven, het hoofdbestuur, dat in dit geval ook weer een link gelegd zou moeten worden naar datgene wat onder voorstel 3.1 namelijk het amendement van het hoofdbestuur is gezegd namelijk dat de beleidsvoorbereiding uiteindelijk ook in de hele propaganda en de organisatie daarvan zijn neerslag moet hebben.

Voorzitter mijn naam is Vos de Waal van de afdeling Delft.

Ik kan mij geheel vinden in de woorden die de heer Verwaaijen gesproken heeft zojuist. Mede ook omdat de afdeling Delft in de ledenvergadering in Breda die daar vorig jaar gehouden is een motie heeft ingediend die door het bestuur is meegenomen. Wat valt ons nu juist zo tegen dat we in dit stuk van het bestuur weinig terug vinden of in het geheel niks terug vinden van het stuk wat door Dordrecht is geproduceerd. Dat nu betreuren wij zeer.

Mijn naam is Slijpe.

Ik spreek namens de afdelingen Schiedam, Vlaardingen en Maassluis. Onderstreep daarbij wat de afdeling Delft gezegd heeft en steun met de meest grote klem hetgeen wat door onze propagandaman van de kamercentrale Dordrecht hier is verteld.

Amersfoort.

Voorzitter mede namens de afdeling Soest, Soesterberg en Leusden zou ik u de volgende twee punten voor willen leggen. In de eerste plaats punt 2.4 er staat daar wat een heel goede gedachte is om de relevante correspondentie tussen het algemeen secretariaat en afdelingen om die toe te gaan zenden aan het hoofdbestuurslid van de kamercentrale.

Alleen een erg vreemde zinsnede staat daarna dat de noodzaak van de toezending wordt beoordeeld door de algemeen secretaris. Dat is natuurlijk een beetje vreemd omdat die in die kwestie partij is. Het gaat namelijk om het optreden van het algemeen secretariaat vaak in die brieven en dan is het dus niet zo gelukkig als een algemeen secretaris dan daarvan de noodzaak moet bepalen. Wat wel en niet wordt doorgestuurd. Juist voor hemzelf lijkt mij dat erg moeilijk beslissen omdat hij achteraf op kritiek zou kunnen stuiten dat hij bepaalde zaken niet heeft doorgestuurd. Het lijkt mij veel beter om alle correspondentie door te sturen. Omdat u zelf al aangeeft dat het alleen om relevante correspondentie gaat. Dan verder punt 2.6. Er staat daar dat groepscommissies in het algemeen voorgezeten door een lid van het dagelijks bestuur of van het hoofdbestuur. Ik zou u willen vragen of u deze passage, deze cumulatie van functies of u die ook mee wil geven aan de commissie die mede i.v.m. de vereniging staten- en raadsleden die die dubbelfuncties gaat bestuderen. Verder zou ik hetzelfde willen vragen, want ik was nog niet helemaal klaar t.a.v. het automatische lidmaatschap van leden van het hoofdbestuur van de partijraad, want ook dat is een constructie waar de nodige vraagtekens bij kan zetten. Dus die twee dingen graag naar de commissie van Maassluis.

Dat laatste heb ik niet begrepen. Wilt u dat nog een keertje weer zeggen.

Die twee functies, dubbelfuncties, dus in de eerste plaats groepscommissies voorgezeten door leden van het DB of HB dat is dus een dubbelfunctie voor die leden van DB en HB. Dat zou dus ook bekeken moeten worden door die commissie die gaat kijken die een advies uit gaat brengen over dubbelfuncties. In de tweede plaats de leden van het hoofdbestuur zijn automatisch lid van de partijraad en ik vind ook dat een dubbelfunctie voor leden van het hoofdbestuur die in dat advies betrokken zou moeten worden. Dat staat dus niet in de nota, maar dat is wel een vraag.

Van Nierop van de afdeling Amsterdam.

Ik wil u een vraag voorleggen over het punt 2.7. de ledenadministratie. In de laatste alinea noemt u een onafhankelijke deskundige die de dagelijks bestuur adviseren over mogelijke oplossingen. Wordt daar ook een accountant bij betrokken om daarvoor te zorgen dat de ledenadministratie die draait bij een servicebureau dat daar alleen maar datgene mee gebeurt wat moet gebeuren en niet anders dan dat.

Ja is het antwoord.

Mijnheer Meijeran.

Voorzitter als ik toevallig ook met punt 2.7 begin om aan te sluiten met de vorige spreker dan is dat niet uit hoofde van mijn beroep, maar dat is namelijk accountant. Ik had willen vragen bij punt 2.7 of er misschien ook in den Haag een ander servicebureau is dat het beter zou kunnen dan doen het huidige waar men in Rotterdam mee werkt en dan zit je bovendien dichterbij. Je zou kunnen zeggen het is een grapje om bij de vorige spreker aan te sluiten, maar het is nog ernstig bedoeld ook. Contact is nog altijd makkelijker ondanks alle moderne middelen. De hele nota beleid 80 mag ik misschien ook iets van 2,3 en 4 samen nemen dan kan het zijn dat ik niet in hethaling val omdat ik de wandelgang geprobeerd heb met iemand niet storend te praten, maar dan hamert u mij op dat moment maar gelijk af. Ik dacht dat ik daar in gelezen had dat de gedachtenvorming nog niet was voltooid, niet met Dordrecht en dat is dan inmiddels ook gebleken en terecht dacht ik, maar ook niet binnen het hoofdbestuur en dagelijks bestuur. En in dat verband vraagt u dan ook op bladzij 13 punt 3.8 dat het nodig is om de gevoelens van de ledenvergadering te kennen. Daar zult u zich hebben verschreven en bedoeld hebben van de algemene vergadering. Als u het precies wilt weten het is veertien regels van onderen. U zult bedoeld hebben de algemene vergadering, maar ik wou toch even bij dat woord ledenvergadering aansluiten want behalve dat deze nota hoe nuttig het ook is dat hij hier ligt als discussiestuk. Behalve het feit dat hij in het bestuur dus een beetje onvoldragen was toen hij uitkwam zijn we vandaag de dag er eigenlijk ook een beetje ongelukkig mee bezig dat de ledenvergaderingen over het algemeen geen gelegenheid hebben gehad om zich uit te spreken en vandaar dat ik dan ook moet zeggen dat ik a titre personnel spreek want ook bij mijn afdeling was dat niet meer mogelijk. En toch zou het goed zijn dat de ledenvergaderingen, de basis zoals men dan zegt er wat over zou kunnen zeggen. Dat is een algemene opmerking. Het t.a.v. hoofdstuk 2 zou ik graag wat toelichting hebben op 2.5.1. Afgezien van de vraag in hoeverre het secretariaat van de kamercentrales voldoende toegerust zouden kunnen zijn of worden dat vind ik een detail achteraf min of meer maar wel belangrijk. Is de basisvraag aan wat soort afdelingsproblemen denkt u als u schrijft dat veel meer dingen niet naar het algemeen secretariaat, maar naar het secretariaat van de kamercentrale zouden kunnen gaan.

Dat is een vraag, kunt u daar wat van toelichten. Verderop staat ook de bovengenoemde organisatorische sektor van de kamercentrales zou moeten worden geaccentueerd, maar aan wat voor vraagstukken denkt u. Als ik verder hoofdstuk 3 dan zou ik van de gelegenheid misbruik willen maken zonder over het liberaal manifest te spreken toch te zeggen dat we het prettig vinden dat het hoofdbestuur alsnog wat uiting dat gevolg heeft gegeven aan de brief van de kamercentrale Haarlem van 23 januari. Al hadden wij dan niet 1982 op het oog maar het wat langzamer behandelen was toch wel nuttig. Als men vrees heeft dat we straks voor de verkiezingsprogramma tijd tekort komen dan zou ik de vergadering in herinnering willen brengen dat men net een motie van de kamercentrale Haarlem overgenomen door hoofdbestuur heeft aangenomen om het kort en bondig en qua omvang hanteerbaar te houden. En als we ons dat zelf nou maar bewust zijn dan zal het best meevallen met de tijd die voor de behandeling is uitgetrokken, want dan krijgen we niet allemaal amendementen om er allerlei dingen aan toe te voegen, maar om het kort en bondig en hanteerbaar te houden. Daar zijn we zelf bij, maar dat moeten we dan ook zelf doen. Dan wil ik toch graag even als dat mag me verweren niet persoonlijk maar namens de vergadering tegen wat er in punt 1 gezegd is over dat tijdschema van de behandeling van het liberaal manifest dat heeft de vergadering toch zelf aanvaard. Dat heeft de vergadering destijds zelf aanvaard in de gedachte dat de commissie tot herziening van het beginselprogramma zich zou houden aan de opdracht en de eigen intentie om een programma in hoofdlijnen te maken. Als ze dat hadden gedaan hadden we ook tijd gehad om het te behandelen. En verder heb ik in het jaarverslag gelezen dat het nou beginselverklaring heet. Ik vraag me af u dan straks voorstelt om de statuten te veranderen, want statutenartikel 4 lid 2 zegt beginselprogramma en ik dacht dat u hier nog niet in mocht schrijven dat het persé beginselverklaring zal heten.

We hebben uw amendement en t.a.v. overeind gehouden daar komt het door.

Bakker afdeling Haarlem.

T.a.v. het verhaal van Dordrecht, daar wou ik het accent toch nog even weer op terug leggen. Ik wou ook mede namens Heemstede, Bloemendaal Heemskerk de standpunten vanuit Dordrecht van harte ondersteunen. Vooral ook wanneer gelet wordt op de interne PR functie als het gebrekkig opereren van de Koninginnegracht tot op heden t.a.v. die PR functie als dat maatgevend zou moeten zijn en de basis voor de gehele PR binnen de partij nog laat staan t.a.v. de PR want ik geloof dat

daar iedereen over ongerust is, dan wordt het hard tijd dat die nota goed gelezen wordt.

Ik zou graag mijn naam is Roke uit den Haag even een vraag willen stellen omtrent het genoemde hoofdstuk 2 2.6 onder a daar wordt voorgesteld vergaderschema en aktiviteitschema in te bouwen in de partij structuur. En dat lijkt mij een zeer goede zaak. Ik zou met name willen pleiten om zoveel mogelijk commissies daarbij te betrekken alsmede ook deelcongressen daarin te verwerken, vooral ook de aktiviteiten van de afdeling vorming en scholing. Wat is mij overkomen, vorig jaar 17 november had ik afgesproken met de heer van de Heide dat ik een cursus forumtraining zou volgen. Toen heb ik helaas die cursus af moeten zeggen omdat mijn afdeling mij graag als afgevaardigde naar de algemene ledenvergadering op dezelfde dag zou zien. Nu zie ik weer hetzelfde dilemma op 10.5 voorkomen. Op 10.5 is er forumtraining heb ik vernomen maar wat is er dan ook. Een deelcongres in Brunsum over defensie. Bovendien is er dan ook nog een bespreking over het boekje van de heer de Korte over een vrije samenleving. Dat zijn drie aktiviteiten op een zaterdag en het spijt mij zeer dat ik als actief lid nog vele zaterdagen geen aktiviteiten kan ondernemen er dan ineens drie op een dag krijg toegeschoteld. Dat kan ik niet aflopen.

Mevrouw de Leve.

Namens de afdeling Rijswijk hoofdstuk twee wat op dit moment in discussie is heeft een dubbele inhoud, althans het kopje zou daarop wijzen. De plaats van het interne algemeen secretariaat en de interne public relations. T.a.v. het eerste onderdeel zou ik met name punt 2.5.1. toch wel er op willen wijzen dat wij indertijd in de partij organisatie ons hebben laten adviseren door een organisatiebureau zoals dat zo vaak gebeurt komt dat organisatiebureau met een bepaalde structuur, maar vergeet daaraan procedures te koppelen. Ik geloof mijnheer de voorzitter dat wanneer i.p.v. de gedachte dat een aantal bijeenkomsten van secretariaten op verschillende niveaus bij elkaar zouden moeten komen, dat misschien meer aandacht aan de procedures zou moeten worden besteed die in de communicatie tussen de verschillende lagen plaats zou moeten vinden. Ik denk dat u daar zowel tijd mee zou winnen als resultaten mee zou boeken. Klein voorbeeld maar u hebt het eenmaal zelf aangehaald punt 2.4. de algemeen secretaris zou moeten beoordelen welke brieven doorgestuurd zouden moeten worden naar de besturen van de kamercentrales.

Er is ook een adere wijze om dat te reglen. Men zou een verzoek kunnen richten aan de afdelingen om afschriften te sturen naar de kamercentrale-bestuur en op de brieven aan te geven of dit is geschied waarmee een hele hoop werk dacht ik voor de algemeen secretaris overbodig wordt. Tweede punt mijnheer de voorzitter is dat ik in het hele hoofdstuk en ik geloof dat dat ook de tendens is van het betoog van de heer Verwaaijen van de kamercentrale Dordrecht eigenlijk niets vind over interne public relations. Ik geloof dat ik wat dat betreft dit eigenlijk een omissie vind alleen paragraaf 2.8 duid op het feit dat men er zich van bewust is dat de interne public relations nog niet zijn uitgekristaliseerd. Welnu mijnheer de voorzitter in dat punt wil de afdeling Rijswijk zich geheel en al stellen achter het betoog van de heer Verwaaijen van de kamercentrale Dordrecht.

Namens Eemland wil ik u hartelijk danken voor dat het dagelijks bestuur zich thans laat voorlichten door een onafhankelijke deskundige. Op 23 januari werd het gesprek met het hoofdbestuur in de kamercentrale Utrecht toen kon dat helemaal niet. Ik ben blij dat u op deze dwaling terug bent gekomen.

Dan zou ik de hoofdstukken 2 en 3 voor mijn rekening nemen.

Mijnheer de voorzitter ik had nog een opmerking bij hoofdstuk 2. De afdeling Groningen die heeft een opmerking gemaakt dat het vooral bij de afdelingen in de perefierie het moeilijk is om wat prominente sprekers te krijgen en vaak wordt dan ook nog een redelijk hoge onkostenvergoeding in rekening gebracht. Nu komt het mij voor dat een aantal sprekers een onkostenvergoeding hebben en die dacht ik zouden daaruit die dingen kunnen betalen, maar mocht dat niet zo zijn, mochten er toch kosten gemaakt moeten worden die niet in hun onkostenvergoeding zitten dan zou het de afdeling Groningen een deugd zijn wanneer er een vast bedrag werd afgesproken voor de spreekbeurt. Dat bedrag zou dan kunnen betaald worden aan het hoofdbestuur en dan vanuit die poule zouden dan de werkelijke kosten aan de sprekers vergoed kunnen worden.

Dank u wel mijnheer Hurink.

Dan zou ik hoofdstuk 2 en 3 d.w.z. over hoofdstuk 2 praten we, maar daar waar gesproken is over 3 zal ik nu vast meenemen en daarna 3 nog apart aan de orde stellen. Mijnheer Verwaaijen heeft gezegd dat hij zich onvoldoende terugvindt. Daar heeft hij gelijk in. Ik moet u zeggen dat in hoofdlijnen het beleid van de heer Verwaaijen door het hoofdbestuur ook wel onderschreven kan worden. De heer Verwaaijen heeft gezegd neem het niet aan. Dat is ook de bedoeling niet, u zou het hoogstens voor kennisgeving aan kunnen nemen. Er is geen discussie in besluitvormende zin. De heer Verwaaijen heeft gevraagd om meer visie en dan heeft mijnheer Meijeran meen ik dat het was terecht opgemerkt dat een aanzet is gegeven. Een aanzet, een begin met het denken over dit onderwerp. En zoals ik het al eerder heb gezegd bij de discussie over hoofdstuk 1 het hoofdbestuur heeft gekozen voor een in een vroeg stadium aan u voorleggen van datgene waar we mee bezig zijn. En nu hebben we gekozen voor een beleidsuitvoering voorhands op concrete punten. Want de visie, de onderbouwing die door de heer Verwaaijen wordt gevraagd is niet iets wat je in 2 of 3 of 4 maanden geheel afgerond op papier kunt zetten, maar het is ook niet zo dat je met het nemen van een aantal maatregelen het funktioneren van het algemeen secretariaat in relatie tot de verschillende bestuurlijke organen in de partij dat je daarmee moet wachten totdat de meningsvorming over de PR in zijn hele visie en onderbouwing is afgerond. Daarom hebben om toch snel tot wat resultaat te komen gekozen voor een aanpak van een aantal concrete zaken voorzover dat al mogelijk was en is er een aanzet gegeven voor de discussie over de interne PR. En als mevrouw de Leve dan zegt nou het is maar heel weinig die interne PR dan ben ik dat eigenlijk wel met haar eens. Het is een voorzichtige aanzet en ik zeg u toe dat op termijn, korte termijn, de komende maanden, maar in ieder geval in de komende periode door de partij nog diepgaand zal moeten worden gediscussieerd over die PR. Het hoofdbestuur is nog zich daar zeer van bewust en de vertegenwoordigster van de kamercentrale Dordrecht in het hoofdbestuur mevrouw van Scherpenberg die fungeert daarbij als iemand die ons ook daar voortdurend aan herinnert. Wij zijn ermee bezig en we komen er ook verder mee. U kunt daar op rekenen.

Amersfoort zegt over die concrete punten dan dat het niet goed is dat de algemeen secretaris verantwoordelijk is voor het bepalen wie welke brieven krijgt. Dat verdient een toelichting. Het is zo het beleid t.a.v. het algemeen secretariaat in eerste instantie door het DB is gedelegeerd aan de ondervoorzitter.

Het beleid t.a.v. welke brieven wel en welke brieven niet ligt dan ook in de eerste plaats daar. Alleen de uitvoering van het beleid en dat is de dagelijkse praktijk die geschiedt door de algemeen secretaris. Als afdelingen of kamercentrales ontevreden zijn over brieven die wel of niet worden toegestuurd dan is daar de ondervoorzitter voor verantwoordelijk en vanzelfsprekend niet de algemeen secretaris omdat die immers als niet gekozene niet ter verantwoording kan worden geroepen door de algemene vergadering. Dus het staat daar wordt bepaald door de algemeen secretaris, dat zal de dagelijkse praktijk zijn, maar voor het beleid is de ondervoorzitter verantwoordelijk. De cumulatie van de voorzitters van de koepelcommissies of DB leden en de leden van het hoofdbestuur in de partijraad is een interessante opmerking. Ik zou nu wel een aantal redenen kunnen bedenken waarom het een goede zaak is dat die cumulatie er is, ik denk niet dat dat verstandig is. Ik denk dat inderdaad dat punt moet worden meegenomen in de behandeling die de commissie die we gaan instellen moet geven aan dit probleem. Laten we daar nu niet te diep op ingaan. Alle cumulatie moet dan ook worden besproken. De heer Meijeran heeft gesignaleerd ledenvergadering, dat is juist dat is een verschrijving en niet meer. Voorbeelden van de zaken die door de - bijvoorbeeld zegt de algemeen secretaris - Vragen op terrein van de regionale politiek organisatie van de propaganda, reglementskwesties, vragen over vorming en scholing en algemere zaken bijvoorbeeld een vraag over stembriefjes. Daar wordt het algemeen secretariaat ook mee belast. Vijf voorbeelden voor mijnheer Meijeran.

Ja die programma-indeling dus het aktiviteitschema. We zullen ons inderdaad nog meer bewust moeten zijn van de noodzaak zoveel mogelijk spreiding aan te brengen. Een totale spreiding dus de garantie dat nooit aktiviteiten op eenzelfde dag zullen kunnen worden gehouden kan ik u niet geven, daarvoor zijn gewoon teveel aktiviteiten in de partij. Waar we wel voor moeten zorgen is dat er zo weinig mogelijk overlapping plaats vind in die zin dat mensen op twee plaatsen zouden zijn. Of we daarin slagen weten we niet maar ik verzeker u dat het de aandacht heeft en dat het bij het vaststellen van een programma voor het komende jaar zeker nauwgezet in de voorbereiding zal worden betrokken. De heer Hurink tenslotte heeft het over poulen gehad van onkostenvergoedingen. Daarover zal u een dezer dagen een mededeling van het hoofdbestuur bereiken, nog geen oplossing, een idee in grote lijnen.

Er wordt gedacht om een oplossing te vinden voor dit probleem. Het is niet zo makkelijk het voorstel voor de heer Hurink. Het verdient op een aantal punten een ondersteuning maar het is op dit moment te vroeg om daar duidelijk en concreet over te kunnen zijn. Ik hoop dat u genoeg wilt nemen met de toezegging dat op zeer korte termijn door het hoofdbestuur u daarover bericht zal bereiken. Ik hoop dat ik zo voldoende volledig bent geweest.

De heer Verwaaijen.

Mij breekt toch wel de klomp als u zegt wij wilden snel tot resultaat komen.

Laat ik het dan nog toelichten.

Nee u zegt er ligt een nota, u geeft toe er zijn een aantal zaken niet uitgewerkt. U heeft gekozen zegt u voor maatregelen in de plaats van een visie en u zegt dan dat doen wij omdat wij snel tot resultaat wilden komen. Er ligt twee jaar lang een nota van de kamercentrale Dordrecht. Die heeft een bepaalde visie. Het hoofdbestuur heeft die nota niet al leidraad willen voor discussie in de partij. Daar hebben we vrede mee, dat is een goede zaak als het hoofdbestuur meent dat er een beter stuk kan komen waar zij zich meer in kan vinden dat die discussie in de partij gevoerd kan worden. Uitstekend. Maar wat zegt u nu zelf. U zegt, nou we hebben maar wat maatregelen bij elkaar gezet, ik vertaal het wat vrij, want die visie daar hadden we geen tijd voor, daar waren we nog niet aan toe. Dan moet die discussie in die basis voorkomen. Voorzitter dan breekt mij de klomp. Vanuit de basis komt er een stuk waar een stuk visie uit spreekt. Dat wordt aangehouden om de partij. Daarop komen 100 teukties van afdeling en kamercentrales en streekcentrales. Daarop wordt gebaseerd een druk naar het hoofdbestuur toe kom nu zelf met een stuk en nu gaat u ons zitten vertellen dat u wel een stuk geeft maar dat dat slechts maatregelen zijn die nog niet onderbouwd zijn door een visie. Dat begrijp ik helemaal niet.

Mijnheer Meijeran.

Voorzitter ik ben er niet op uit om ook nog een beetje tegen deze nota aan te schoppen, maar ik wou toch een puntje signaleren waarbij het ook nog wel wat van de visie van Dordrecht afwijkt.

Op een detail bij punt 2 en dan toch vragen ja wat moeten we er precies mee aan. Dordrecht die meende dat het was op bladzijde 13 wie het na wil zoeken in het slot van punt 1 dat iedere vrijwilliger er recht op heeft met de meeste egards te worden behandeld. Ik vind dat iets overdreven uitgedrukt als ik het persoonlijk mag zeggen maar men heeft er toch wel recht op. Iedere vrijwilliger heeft er recht op netjes te worden behandeld en daarmee is de steun van een goed lopend, perfect en snel werken coördinatie centrum secretariaat onmisbaar. Dat zal de efficiency niet alleen bevorderen, maar ook de inzet van de vrijwilliger. Om geen misverstand te laten bestaan is het misschien goed dat in Nijmegen de kamercentrale Haarlem in motie als overwegende mede de bewondering uitspreekt voor de wijze waarop het secretariaat de stapels amendementen heeft verwerkt en gedistribueerd. Wij mogen ook wel eens een woord van lof laten horen dacht ik voor al het werk wat daar is verzet. Maar de teneur van Dordrecht die kon toen die stapels amendementen nog niet bevroeden. Die was die vrijwilligers die moet je vanuit een goedlopend secretariaat begeleiden. Ik onderschrijf dat maar ik wil daarmee dus niet zeggen dat het huidige niet goed loopt. Maar nu staat er in uw nota je moet het naar de secretaris van de kamercentrales meer toespelen en dat zijn dan ook vrijwilligers. Die moet je dan wel toerusten, maar die moeten dan wat overnemen. Ik dacht dat daar een zekere discrepantie inzats die door uw antwoord niet helemaal bevredigend is opgelost. Want ik dacht dat voor reglementskwesties niet elke secretaris van elke kamercentrale de geeigende figuur zal zijn, het geeigende apparaat zal hebben om daar oplossingen voor te geven als die er zijn en daar moet je zorgen dat het niet uit de hand loopt en teveel decentraliseert. Regionale politiek akkoord, dat hoort bij het bestuur van de kamercentrale of bij de statenfractie thuis. Propaganda, vormingen scholing uiteraard vanuit de structuur propagandacommissie, vertegenwoordigers in de kamercentrales moet dat eigenlijk rechtstreeks naar de afdelingen gaan en wat de afdelingen dan hebben dat brengen ze weer daar terug. Over de beginselen waar we ons dan niet van bewust zijn klinkt het nog aardig om op te merken dat het hoofdbestuur ergens geschreven heeft over het liberale beginsel van decentralisatie. Dat is dan nog iets waar we ons voor Nijmegen of in Nijmegen bewust van moeten zijn dat er niet achteraf een beginselverklaring komt maar tegelijkertijd. Evenzeer als de sociaal economisch element dat u in beleid 80 in hoofdstuk 1 noemt. Maar dat was weer een misbruik maken van de spreektijd. Maar die discrepantie van de begeleiding van de kamercentrales, secretarissen en andere vrijwilligers en het toespelen van bepaalde zaken ik dacht dat daar nog wel wat uitwerking voor nodig was.

En dat je niet zondermeer kunt zeggen dat is hiermee vastgelegd en ga nou maar aan de slag.

Dank U wel.

Mijnheer Verwaaijen, mijn antwoord heeft betrekking op hoofdstuk 2. T.a.v. hoofdstuk 4 zal de heer van der Meulen straks als we aan het hoofdstuk toe zijn nader ingaan.

De behandeling van de interne PR was tot het verschijnen van de nota Dordrecht een onbeschreven blad in de partij. Daar was tot dat tijdstip nauwelijks discussie over geweest. Met veel waardering vanuit het hele land hebt u toen daar wat gedachten over geformuleerd. Daarover is uit het hoofdbestuur een aantal malen met u van gedachte gewisseld. Het is een keuze geweest van het hoofdbestuur. Bij de voorbereiding van een nota beleid 80 die in deze vergadering behandeld moest worden om te komen met een aantal concrete zaken die hier zouden kunnen worden voorgelegd. Ik denk dat de algemene vergadering niet zo gelukkig zou zijn geweest met een wollig stuk, een stukje verdere uitwerking van de nota Dordrecht. Een nog steeds vaag verhaal zonder concrete uitwerkingen die dan voor kennisgeving zou kunnen worden aangenomen, waarbij men dan naar huis gaande tot de slotsom zou moeten komen ja en wat zijn we nu verder gekomen. Wij hebben u, wij als hoofdbestuur hebben in Dordrecht toegezegd dat in de komende tijd blijvend gediscussieerd zal worden over die interne PR in de partij. Er staat dan ook in hoofdstuk 2 dat de gedachtengang niet voltooid is en ik vind het dan ook niet juist wanneer u nu al te zeer met verwijten komt van geen visie, er staat verder niks in. Wij schrijven ook dat die visie nog niet concreet geformuleerd is, zelfs nog niet wollig geformuleerd is. Wij hebben gekozen voor een eerst meer uitwerken van de nota Dordrecht in relatie tot die interne PR en we hebben u gezegd dat we daarover nader met u van gedachte willen wisselen. Nogmaals aan de concrete zaken is de voorkeur gegeven en de komende maanden zullen moeten leren, of wij in een volgende algemene vergadering zover zijn dat een wollig stuk of een nadere uitwerking van Dordrecht voldoende handgrepen bied om in meer concrete zin beleid te kunnen maken. Dat is het uitgangspunt van het hoofdbestuur geweest en ik wil graag nu met u afspreken dat in de komende maanden contacten over die uitwerking met de kamercentrale Dordrecht en dan ligt ook

Dan wil ik de discussie over hoofdstuk 2 afsluiten en vragen of er nog opmerkingen gemaakt worden over hoofdstuk 3.

Mijnheer Brand

Mijnheer de voorzitter in de eerste plaats onze dank voor deze beleidsnota 1980. In de eerste plaats omdat u zover gekomen bent om dit stuk op tafel te leggen en omdat daarin zeer vele praktische dingen staan die zo in de loop der tijd om oplossingen hebben gevraagd. Ik had bij dat vorige hoofdstuk ook al wat opmerkingen gemaakt, maar die, hadden willen maken, maar die zijn in grote lijnen gemaakt. Alleen geloof ik een ding maar dat geldt ook voor de informatiestromen, dat bij alles wat gedaan wordt er rekening moet worden gehouden dat vrijwilligers dat allemaal op moeten vangen, dat allemaal moeten doen en dat de geest waarin de dingen gevraagd en gezegd worden daar dan ook rekening mee moet worden gehouden. Mijnheer de voorzitter over vrijheid en democratie wordt al jaren gesproken en ik ben erg blij dat u nou daarover enkele concrete dingen zegt zodanig concreet dat ik nieuwsgierig wordt naar de leesbaarheid van vrijheid en democratie in de toekomst. Wat betreft de wijzigingen die in 3.1. 3.0.0. en 3.0.1. voorstelt daar kan ik mij vinden. Bij 3.0.2. zegt u en daar ben ik erg blij om dat het hoofdbestuur van mening is dat de kaderleden breder vaker en vooral efficiënter door de partij geïnformeerd behoren te worden. Bij een vorige gelegenheid in een andere vergadering van hoofdbestuur en kamercentralevoorzitters heb ik voor dat punt ook aandacht gevraagd. Er gebeurt verschrikkelijk veel in politiek opzicht waar wij als kaderleden van de partij grote belangstelling voor moeten hebben. Zouden we dan niet hebben dan worden we wel gedwongen door de grote hoeveelheden vragen die op je afkomen vanuit wat de u hier ergens voor heeft genoemd de gewone leden. Want die begrijpen natuurlijk ook een heleboel dingen niet. En vandaag is er wat gebeurt met de Amerikaanse gijzelaars maar het is zeker zo dat er een heleboel gebeurt op momenten dat er geen congressen zijn en we geen directe informatie kunnen krijgen van bijvoorbeeld onze politiek leider. Mijnheer de voorzitter als ik dan lees dat u een groot aantal zaken zoals de liberale vrouw, commissierapporten, kc info's enz. enz. allemaal wilt stoppen in caterns in vrijheid en democratie dan ben ik erg bang dat het doel waarom u vrijheid en democratie gaat veranderen dan weer verloren gaat door al het andere wat erin staat. Vrijheid en democratie moet dacht ik gelezen worden door alle leden zeer regelmatig. Het moet een blad zijn wat je het eerste openmaakt als het bij de post komt. Ik ben er dan ook een grote tegenstander van om via caterns alle mogelijke dingen dan in vrijheid en democratie te stoppen.

En ik betwijfel ook of u daarmee kosten bespaart, want ook het dikker maken van vrijheid en democratie door caterns kost vrij veel geld. Maar ik dacht dat de informatiestroom naar de basis van de partij en naar het kader van de partij niet alleen op kostenaspect mag worden beoordeeld. Mijnheer de voorzitter ik krijg nu van enkele kamerleden de redevoeringen die zij in de kamer houden bij bepaalde zeer belangwekkende onderwerpen. Daarnaast krijg ik ook de knipselkrant. Dat nu eens een poosje gevolgd hebbende persisteer ik eigenlijk bij mijn vraag is het nu niet mogelijk dat dat kader en dat mag dan in die envelop die u een bepaalde naam gegeven heeft, dat dat kader wat meer en wat essentielere informatie krijgt van wat men daar in de fractie heeft besloten en van wat men in de kamer heeft uitgesproken. We kennen in Nederland een veelheid van couranten en nou ik durf bijna te zeggen dat ze nu praktisch allemaal gekleurd zijn en als je dan gekleurd bent dan komt natuurlijk de tekst weer op een andere manier bij je over. Mijnheer de voorzitter, wat mij betreft laat u bestaan wat bestaat. Bekijk de kosten, maar zorg in elk geval dat de kaderleden dat horen van 2e kamerfractie en 1e kamerfractie rechtstreeks samengevat op een verantwoorde manier zodat ze weten mag ik het zo zeggen ook tegen de basis moeten zeggen. Dat dat erg belangrijk is mijnheer de voorzitter hebben we kort geleden in een kamercentrale gemerkt. Er was ontzettend veel kritiek op de begroting die verschenen is voor het jaar 1980. We hebben toen een centrale vergadering bij elkaar geroepen en gevraagd aan een aantal kamerleden kom nou eens vertellen hoe jullie er over denken en laat die basis nu maar eens vragen stellen aan die kamerleden. Dat is gebeurd, dat is hard gegaan, maar wel gezellig. Nadat de algemene beschouwingen waren gehouden hebben we dezelfde kamerleden weer in een centrale vergadering gehaald en ik moet u zeggen dat toen begrepen werd veel beter dan uit de kranten hoe de fractie had gefunctioneerd en waarom ze nu hebben gefunctioneerd. Mijnheer de voorzitter bij een behandeling van een amendement aan het begin van deze middag al een keer gezegd dat bijvoorbeeld de rapporten van de Teldersstichting en dat zal ook gelden voor rapporten van commissies e.d. in wezen niet door alle leden goed gelezen zullen worden gezien hun aard. Ook het blad liberaal reveil behoort daartoe. Mijnheer de voorzitter ze zijn toch zo belangrijk dat het mogelijk moet zijn er na een paar keer weet u dan het aantal te stencillen exemplaren dat het mogelijk moet zijn om deze dingen bijv. tegen betaling van de portokosten gewoon beschikbaar te stellen.

Neemt u ze dan niet op in een catern. Neemt u ze niet op in allerlei mogelijke grote oplages waar weer allerlei dingen moeten worden gedaan. U verbetert alleen al die informatiestroom door te zeggen ze zijn er. In ieder geval de portokosten betalen als je ze wilt hebben. Helemaal geen probleem. Mijnheer de voorzitter in 3.4.2. wordt gezegd dat die 6 keer 18 aparte edities de kosten daarvan niet onaanzienlijk zijn en dat globaal kan worden gesteld dat de kosten op jaarbasis ca. 160.000 gulden zullen zijn en dat u de dekking van die kosten kan vinden in het opheffen van de liberale vrouw als aparte uitgave 15.000 gulden en een besparing op de commissierapporten 10.000 gulden. Nou kom ik in dit stukje maar tekort 135.000 gulden. Mijnheer de voorzitter mijn beroep is ook cijferen, ik begrijp dat niet helemaal. Maar ook als ik verder lees dan kom ik er niet, dan hou ik ook een gat over. Vandaar dat ik op dit moment over die kostenaspecten in dit hoofdstuk nietwil spreken maar ik geloof dat de informatiestroom juist naar de basis in deze tijd zodanig moet zijn en dat de kosten goed qui good moeten kunnen worden opgebracht om die basis te activeren en te informeren.

Dank U. Ik wou de vergadering voor 3 minuten schorsen i.v.m. een sanitaire stop.

Mijnheer de voorzitter we hebben zonet een breedvoerig betoog gehad van iemand die als kader meen ik van de VVD op alle fronten door u geïnformeerd wenst te worden. Ik raad hem dan ook aan om diverse abonnementen te nemen op informatiekraant, knipselkraant, de kraant van gemeente en provincie, kortom zijn hele studiekamer zal binnen no time gevuld worden met allerlei rapporten waarin hij dan uitstekend door geïnformeerd zal worden. Echter we gaan aan de basis het principe gaan we voorbij dat wij moeten ons duidelijk maken in onze informatieverstrekking. Wat we als VVD willen doen inzake een aantal punten, dat moeten we niet binnenskamers houden, dat moeten we niet verstrekken aan kaderleden dat moeten we verstrekken aan onze kiezers, aan de nederlandse bevolking. VVD, wat vindt VVD inzake Iren, wat vindt VVD inzake olieboycot, wat vindt VVD inzake etc. etc. Dat is van belang. Niet wat u als kaderlid krijgt, waar u uw boekenkast mee kunt vullen.

Mijnheer Ronteltap.

Ja mijnheer de voorzitter, ik zou wat willen ingaan op paragraaf 3.2.3. de commissierapporten en daarmee samenhangend natuurlijk de hoeveelheid papier die die commissies dan mogen produceren zoals dat staat in paragraaf 3.3.3. Voorzitter wat er staat in paragraaf 3.2.3. over die commissierapporten daar kan ik het geheel mee eens zijn en wat daar staat verraad dat het hoofdbestuur ook een visie heeft, een beleid heeft t.a.v. haar eigen hoofdbestuurscommissies. Want dat zijn het toch al heb ik het niet over de LPC en de kadercursussen, maar over de commissies die over bepaalde beleidsterreinen gaan. Mijnheer de voorzitter ik zou u dan toch willen uitnodigen om ons iets van die visie die u kennelijk heeft te verraden. Met name de vraag of u als hoofdbestuur werkelijk een soort programmering heeft of het nu gaat maken wat de verschillende partijcommissies dan toch zouden moeten produceren. Ik heb nou al een aantal jaren in die commissies meege draaid maar het verbaast mij nog steeds hoe weinig vragen er komen van de kant van het hoofdbestuur waarom dit of dat onderwerp nou eens even van advies te voorzien, dat kernachtig samen te vatten en te zorgen dat dat binnen de partij dan ook zijn bekendheid krijgt. Ik zou u willen vragen of u dat nu wel van plan bent en ik denk ook wel dat u dat haast zult moeten n.a.v. wat u zegt in paragraaf 3.3.3. hoe die verdeling zal moeten zijn voor die caternen. Want ik denk als u daar geen tamelijk harde programmering voor maakt dat het een ondoenlijke kwestie wordt en dat een zeer ongelijke spreiding zult krijgen van resultaten vanuit commissies die dan plotseling als catern erin zouden moeten verschijnen. Maar ik denk als u dat gaat doen mijnheer de voorzitter echt de landelijke commissies vanuit het hoofdbestuur strakke begeleiding geeft om tot produktie te komen door standpuntbepaling over verschillende onderwerpen dat u het dan toch zo zal moeten inpakken dat u de ruimte die u suggereert in paragraaf 3.2.3. voor de partijcommissies wat zal moeten laten afwegen met de ruimte die u geeft in paragraaf 3.3.1. aan de organisatie vrouwen in de VVD. Het lijkt mij dat die heel ruim bedeed worden en dat als u de partijcommissies goed laat funktioneren in paragraaf 3.3.3. die mensen wat te weinig ruimte krijgen.

Dank U wel.

Mevrouw Lipjes, kamercentrale Dordrecht.

Mijnheer de voorzitter ik wilde graag op punt 3.2.4. ingaan en daar aan gekoppeld op 3.4.0. t.a.v. de periodieken van de kamercentrales. Ik juich het en daarmee onze kamercentrale uiteraard toe dat de communicatie tussen kamercentrales en leden bevorderd tracht te worden. Evenwel wij zijn van mening dat juist daar voor de kamercentrale een punt ligt om vanuit de kamercentrale zelf in de eerste plaats trachten de communicatie te bevorderen en dat het in de tweede plaats ligt om dat vanuit de top van de VVD te doen. Bij ons is het dan ook zo dat wij op dit moment geen periodiek hebben. De communicatie is geenszins zo dat wij als kamercentrale of omgekeerd dat de kamercentrale niet zijn leden kent en leden niet de kamercentrale kent. Er zijn wel degelijk andere middelen voor. En dan kom ik op een organisatorisch aspect dat met de periodieken eens in de zoveel tijd uitkomend men verplicht is om de caterns te vullen. Dat zou ook nog op problemen kunnen stuiten en dan kom ik het punt kostenaspect. Mede i.v.m. wat ik net zei dat er andere mogelijkheden zijn om contacten tussen kamercentrales en leden te tellen. Bijvoorbeeld voor onze kamercentrale met een ledental welliswaar variërend tussen 8.000 en 9.000 leden onze bijdrage varieert ongeveer van 12000 tot 15.000 gulden en ik ben van mening ik ben tevens penningmeester van de centrale dat ik met dit bedrag heel veel andere goede zaken voor communicatie binnen onze kamercentrale kan doen.

Mijn naam is Walter Kamp, ik ben voorzitter van de VVD homo-werkgroep Ik 3.1.1. stelt u dat de wensen vanuit de partij leidraad voor het beleid zullen zijn inzake de informatiestroom. Altijd een prettig geluid om te horen en ik zou u dan ook vanuit onze groep enige wensen kenbaar willen maken. Het zal u als hoofdbestuur van de VVD niet zijn ontgaan dat recentelijk is opgericht de landelijke VVD homo werkgroep. Volgens afspraak zullen binnenkort onze statuten en huishoudelijk reglement door u ontvangen worden. Wij hopen dat u ons dan officieel als landelijke werkgroep van de VVD zult willen erkennen. Een fier concept beginselverklaring geeft ons de indruk dat wij in deze niet veel problemen zullen ondervinden. Daarop vooruitlopend op een en ander zou ik het hoofdbestuur willen verzoeken onze werkgroep in het komende VVD jaarboek op te nemen en aan nieuwe leden van de VVD het bestaan van onze werkgroep kenbaar te maken zodat geïnteresseerden zich bij u of bij ons secretariaat kunnen aanmelden voor de werkgroep.

Tevens willen wij het hoofdbestuur verzoeken of het mogelijk is om in vrijheid en democratie een aparte rubriek zoals ook de vrouw in de VVD ze reeds hebben voor ons in te ruimen. Volgens de Kinsey-onderzoeken is ongeveer een op de twintig van uw leden homo sexueel. Ik vraag u niet een op de twintig pagina's, ik vraag u slechts een kleine rubriek.

Mijnheer de Bruine.

Mijnheer de voorzitter mag ik bij de behandeling van hoofdstuk 3 van uw beleidsnota namens het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden volstaan met een korte verklaring. De vereniging stemt graag in met uw streven om binnen de partij te komen tot stroomlijning van informatiestromen. Vereniging juicht het toe dat u in uw nota toezegt voor wat betreft de technische uitwerking nader uitvoerig beraad te zullen plegen met de direkt betrokkene. In het bijzonder noemt u daarbij de vereniging van staten- en raadsleden. Mijnheer de voorzitter ik dacht dat ik met mijn eerste uitspraak voldoende basis had gelegd voor dat nadere overleg. En wij stellen dat overleg niet alleen op prijs, we vinden dat ook zeer noodzakelijk. Omdat naar het aanvankelijk en voorlopig oordeel van de vereniging juist die technische uitwerking bezwaren oproept. Bezwaren niet alleen van technische aard, niet alleen van financiële aard, maar voor de vereniging ook van tactische aard. Daarom mijnheer de voorzitter ziet de vereniging uw uitnodiging voor een nader overleg over die technische uitwerking met grote belangstelling tegemoet.

Mijnheer Meijeran.

Enerzijds dacht ik ook dat het nuttig was om te zeggen dat het idee dat u heeft uitgewerkt in eerste aanzet t.a.v. de caternen enz. en de verschillende inhoud daaraan op zich bijzonder aardig is, maar dat er wel wat haken en ogen aanzitten afgezien van de financiën die al genoemd zijn en afgezien van de vraag of een kamercentrale haar catern wel zou kunnen vullen. Ik dacht dat dat alleen maar een uitdaging zou zijn om te zorgen dat als je die ruimte hebt dat je het dan ook goed gebruikt. Ik zie voor die kamercentrales wel een ander probleem namelijk dat de caterntjes die u nodig heeft op bepaalde tijdstippen voor een manifest, een beginselverklaring of een beginselprogram of voor amendementenstroom e.d. dat die voor het merendeel komen in de drukke tijd ook voor de kamercentrales .

En dat we dus enerzijds weleens moeite zullen hebben om te vullen in de slappe tijd, maar dat vind ik dan een uitdaging om te zorgen dat je wat schrijvers achter de hand hebt. Maar dat als we hem nodig hebben dat u dan moet zeggen ja dat past niet in het schema. Ik dacht dat de uitwerking van zo'n schema bijzonder moeilijk zal zijn. De gedachte is aantrekkelijk. In de tweede plaats wat u het heeft over de verspreiding van informatie aan de kaderleden, sluit misschien een beetje aan bij wat de heer de Bruine heeft gezegd, geloof ik dat u een beetje veronachtzaamt. U noemt het wel de twee soorten kaderleden die er zijn en die het hoofdbestuur dan even op een hoop gooit. Met of zonder cumulatie dacht ik toch dat er vrij veel, nou met cumulatie dan niet maar zonder cumulatie dan wel vrij veel kaderleden zijn in de zin van de partijorganen en dat die een heel andere belangstellings-sfeer hebben dan de kaderleden in de zin van vertegenwoordigende lichamen. En dat je die twee dingen persé niet moet vermengen zeker niet als je de cumulatie niet al te groot wilt laten worden, want dit nodigt dan nog uit om het maar helemaal op een hoop te gooien. Dat onderscheid zou toch betekenen twee soorten kaderbrieven en dat maakt het financieel en technisch weer moeilijker. Maar nogmaals de gedachte is waard om verder te worden bekeken en de portemonnaie ook.

Mijn naam is Bruggeman ik ben van de afdeling den Haag.

Wat de afdeling den Haag die vorig jaar o.a. met zijn motie dit hele pakket van onderzoeken in werking heeft gezet. En ik wil allereerst zeggen dat den Haag zeer tevreden is over de zorgvuldig en uitgebreide wijze waarop de voorstellen zijn uitgewerkt. Het is eigenlijk het meest complete stuk van de nota met kostenopgave en alle, zodat je het goed kunt bekijken. Zoals al meer is gezegd is het jammer dat het zo kort vantevoren is verschenen. We hebben het dus in de afdeling niet uitgebreid kunnen behandelen, maar we willen toch wel een korte reactie geven. Dan willen we dus allereerst zeggen dat we hopen dat dat opgeschreven is namelijk smakelijker, eenvoudiger, pakkender vrijheid en democratie voor alle leden dat dat zal lukken. Dat is natuurlijk met kosten niet te bereiken, dat is gewoon een instelling en dat moet groeien. Maar we hopen dus dat dat zal komen en dat onderschrijven we ten eerste. Ten tweede willen we zeggen dat we inderdaad de kosten van het catern ons ongelooflijk lijken maar den Haag heeft een afdelingsblad, kamercentraleblad voor alle leden, daar zijn we zeer tevreden mee. Dat willen we graag houden.

We willen ons dus niet teveel mengen in de problemen rondom de caterns. Maar als we spreken over de kaderenvelop. Het is zeker efficiënt om alle kaderleden dezelfde informatie te geven. Ik geloof wel dat er kaderleden zijn die verschillende interesses hebben, maar de afdeling meent toch dat het heel verstandig zijn zou als je van elkaar gewoon weet welke informatie je hebt gekregen. En wat dat betreft is het dus verstandig de kaderleden een gestroomlijnde zelfde informatie te geven. Maar we kunnen ons ook voorstellen dat de caterns wat mijnheer de Bruine ook zei problemen zullen geven bij slagvaardig optreden of bij een bepaalde strategie of bij een bepaalde tijd dat je werkelijk snel de mensen iets wilt vertellen en dan kunnen we ons ook voorstellen dat het emotioneel nog wel wat te betekenen zal hebben om het blad van staten- en raadsleden te doen verdwijnen. Dat lijkt ons ook een probleem. Maar over het algemeen moeten we zeggen dat we eigenlijk ontzeten tevreden zijn met deze zorgvuldige uitwerking en dat we in ieder geval hopen dat het smakelijke eenvoudige informatie geven dat dat snel in werking zal worden gezet.

Alkema

Kamercentrale Gelderland die is in principe, dus ook wel gelukkig met deze opzet. Ik zeg dat het een goede zaak is dat heb ik al meer gezegd, maar heeft wel problemen waar automatisch een verplichting geldt van 16 zoveel pagina's. Ik geloof dat je de vrijheid moet geven aan iedere kamercentrale om op bepaalde momenten daar een dunnere of een dikkere van te maken. En ten tweede moet ik zeggen dat wanneer hier over kostenaspect wordt gesproken dat het een belangrijke zaak is die dan meer gehaald moet worden uit een verdeling van kosten als wel dat dus dit van de kamercentrales of per lid gehaald moet worden, want natuurlijk is het zo dat de kamercentrales voor hun eigen kader, hun eigen mededelingenblad toch ook zullen moeten blijven handhaven, dus daar zullen de kosten hetzelfde blijven zodat ik van mening ben dat je een totaalpakket voor vrijheid en democratie een deel moet halen voor dit catern. Dan wil ik daar mee zeggen dat je in principe hier wel gelukkig mee ben, maar dat ik voordat we het werkelijk definitief aannemen we wachten op een voorstel voor de kamercentrales wat het voor hun precies inhoud. Dus met andere woorden dat wij op dit moment niet kunnen toezeggen het eens te zijn met het kostenaspect van dit geheel.

Goed dan zal ik de sprekers in volgorde weer langs gaan. Ik moet overigens in het algemeen zeggen dat ik erg blij ben met de bijdrage die zijn geleverd. Ik moet zeggen dat datgene wat gezegd is op bepaalde punten zeer bijdraagt aan het verdere denken over deze zaak en ik wil daar nog op terug komen. Mijnheer Brand wil alles bij het oude laten, alleen het kader meer uit de kamer laten weten. Ik denk dat de kader-envelop een aanzet is tot een meer gestroomlijnde informatie en dat een volgende stap zou moeten zijn dat die informatie zelf meer gestroomlijnd zou moeten zijn. Want er zit een zekere overlapping tussen bijvoorbeeld de infomap en de knipselkrant. Dat is nog niet op zeer korte termijn te verwezenlijken, maar ik onderken het probleem. Mijnheer Ronteltap heeft een zeer zinnige suggestie over de partijcommissies. Ik geloof dat hij gelijk heeft wanneer hij zegt dat meer met de partijcommissies moet gebeuren in die zin dat ook van en als u dan zegt hoofdbestuur dan zou ik dat willen vertalen naar partij, meer vanuit de partij met de partijcommissies moet worden gedaan. Ik denk dat weergeven van uittreksels van commissierapporten in een catern in vrijheid en democratie al een stukje beantwoord datgene wat u vraagt, want onbekend maakt onbemind. Wat weet een gemiddeld lid op dit moment van de activiteiten van een partijcommissie. Laten we eerlijk zijn bijzonder weinig. We hebben gezegd vrijheid en democratie moet interessanter, want dat was het uitgangspunt, daarom zijn we begonnen met denken hierover. Ik verwacht dat een uittreksel van een commissierapport in vrijheid en democratie bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van dat blad. Als tenminste de commissies inspelen op die kennelijke behoefte die er in het land is. Er zal een samenwerking moeten komen tussen de activiteiten van de partijcommissies aan de ene kant en het verschijnen van de caterns in vrijheid en democratie. Er zal nog veel over gesproken moeten worden, het is een punt van nadere uitwerking, maar ik denk dat we hiermee een instrument hebben voor de partijcommissies om weer van zich te laten horen en een belangrijke rol te gaan spelen in de partij. Ik ben van mening dat het hoofdbestuur zich dat ook bewust moet zijn strakt en aan de door u geuite wens inhoud moet geven. Dank voor uw bijdrage die nemen we mee. Dordrecht voelt niet zoveel voor het kamercentrale-info. Ik kan mij dat ook wel voorstellen als ik de relatie zie tussen aan de ene kant het grote aantal leden in de kamercentrale en aan de andere kant de grote geografische verspreidheid van de gemeente van de afdelingen in de kamercentrale.

Dan is er inderdaad wat minder behoefte aan kamercentralebinding dan zoals het is in kamercentrales die samenvallen met provincies. Ik zou willen aansluiten bij de heer Alkema die zegt ga nou eens onderzoeken in hoeverre of er nou nog vrijheid is om een catern te maken. De heer Alkema doet een suggestie, ik vind het ook een goede. Is het niet mogelijk om een catern te doen in vrijheid en democratie wanneer je daar behoefte aan hebt. Zeg dat het kan en als we dat dan willen als kamercentrale dan moeten we dat melden. Of het technisch uitvoerbaar is weet ik niet maar zoals het hele verhaal moet een verdere technische uitwerking nog plaats vinden en dit aspect van een technische uitwerking zal ik verder erg graag meenemen. Ik ben dankbaar voor die suggestie. De vraag vanuit de homo werkgroep zal door de heer den Ouden worden behandeld. Mijnheer de Bruine wij zullen graag een afspraak maken in de komende maanden. Mijnheer Meijeran ben ik dankbaar voor het feit dat hij het catern bijzonder aardig vindt en ook zijn suggestie van we hebben twee soorten kaderleden politici en bestuurders is een goede. Ik zou dit nog willen zeggen. Dat de relatie tussen bestuurders en politici op hetzelfde niveau dus afdelingsbestuurders en gemeenteraadsleden, kamercentralebestuurders en statenleden dat het verschil in informatie zoals dat nu ligt te groot is. Kamercentralebestuurders weten te weinig van het politieke gebeuren in de staten en statenleden weten te weinig van het besturen van een kamercentralebestuur. Ik denk dat het functioneren van de samenwerking tussen bestuur en vertegenwoordigers in de organen dat die verbeterd zou kunnen worden als over en weer meer bekendheid bestaat met de werkzaamheden. Ik begrijp dat het problemen met zich meebrengt, dat we daar heel goed naar moeten kijken om te zien dat we de een niet zoveel informatie geven over de werkzaamheden van de ander dat die door de bomen het bos niet meer ziet en niets meer leest en dat dat wederzijds is. Maar dat probleem op zichzelf is onderkend en dank voor uw bijdrage. Mevrouw Bruggeman heeft gezegd die envelop is prima en zorg nou vooral voor een betere inhoud. Dat is uitgangspunt, dat was vorig jaar vooral de opdracht, maar bij het denken van hoe maken we nu een betere inhoud hebben we geconstateerd dat het niet afgedaan is met een leukere lay out, een betere omslag, dat het niet afgedaan is met wat cartoons en aardigheden erin. Er zou meer moeten gebeuren om het blad voor het gewone lid, voor het modale lid aantrekkelijk te maken. Vandaar dat we hebben gezocht naar bijvoorbeeld het kamercentralecatern.

Want het is een gegeven dat informatie van om de hoek van dicht bij huis interessanter is dan informatie over het liberalisme in zuid amerika om maar iets te noemen. Om er twee uitersten aan te geven. Wel ik denk dat we zorgvuldig moeten zoeken naar een evenwicht. Ik denk dat het zo is dat bij het bedenken van het catern voor de kamer-centrale de aantrekkelijkheid voor het gewone lid zeer heeft meegespeeld. De heer Alkema tanslotte heeft gezegd kijk uit voor het kostenrapport. Dat ben ik volstrekt met hem eens. De planningmeester heeft dat ook al gezegd en wij zullen bij verdere technische uitwerking daar grote aandacht aan besteden. Ik heb goed begrepen dat het caternenidee niet een zonder meer geaccepteerde zaak is door de algemene ledenvergadering. Zowel t.a.v. de commissierapporten als vooral ook t.a.v. het kamer-centralegeding zal nog wel enig overleg moeten worden gepleegd. We gaan aan die verdere uitwerking, die meer concrete aanvulling werken en u hoort daar nog van. Iemand van u in tweede instantie.

Mijnheer Ronteltap.

Ja mijnheer de voorzitter, dank voor uw vriendelijke wijze van beantwoorden. Ik zou u toch op een punt wat willen aanscherpen. Namelijk de begeleiding die het hoofdbestuur geeft aan die landelijke commissies. Als u nu zegt het is een communicatie tussen die landelijke commissies en de partij dan wil ik u een voorbeeld geven. We hebben een paar jaar terug een deelcongres gehad over het onderwijs in Tilburg. Daar is toen door de landelijke commissie toegezegd dat er een liberaal geredigeerd voorbeeld zou komen van een schoolwerkplan en een school-activiteitenplan. Als zo een toezegging gedaan wordt in een deelcongres dus waar dan de partij bijeen is om over zo'n beleids-onderwerp te spreken dan vraag ik mij af komt dat dan bij het hoofdbestuur en bewaakt het hoofdbestuur de voortgang die zegt h  partijcommissie twee jaar geleden hebben jullie dat toegezegd wanneer komt dat. Die zin in directe betrokkenheid van het hoofdbestuur bij het doen en vooral ook het laten om aan te sporen dat het later omgezet wordt in doen van de landelijke commissies.

Aardig is dat u een intensievere relatie bepleit tussen de commissies en het hoofdbestuur en dat even eerder deze middag cumulatie van functies aan de orde is gesteld, het voorzitten van bestuursleden van koepelcommissies. De communicatie tussen het hoofdbestuur en de commissies verdient verbetering.

Het is helaas zelfs zo dat niet alle commissies beschikken over een hoofdbestuurslid dat deel uitmaakt van die commissie om die communicatie ook al is hij nog maar zo weinig te kunnen verzorgen. In de afspraken die zijn gemaakt in een nota die er ligt over algemeen secretariaat, hoofdbestuur en dagelijks bestuur is zeer veel aandacht besteed aan deze zaak omdat de partijcommissies naar het oordeel van het hoofdbestuur aan de ene kant te weinig doen ook naar het oordeel van de kamerfrakties te weinig doen voor de frakties aan de andere kant voor de partij. De hoofdbestuurleden zullen in de toekomst in een hoofdbestuurvergadering op gezette tijden de informatie verstrekken over datgene wat door de door hun bijgewoonde commissies wordt gedaan. En als dat dan te weinig is dan zal daarover overleg moeten worden gepleegd door het dagelijks bestuurslid van de koepelcommissie waarvan die onder die commissie valt. Zo hebben we daar die lijnen aan gegeven. Ik ben het in theorie volledig met u eens maar ik wil niet te veel illusie wekken dat we op korte termijn een mentaliteitsverbetering kunnen aanbrengen, want het is een mentaliteitskwestie. De partijcommissies zullen meer bij de partij, bij partijgebeuren moeten worden betrokken en wanneer we dat alleen doen d.m.v. een harde bewaking vanuit het hoofdbestuur is dat niet voldoende, zou misschien een averechts effect kunnen worden bereikt. Het dagelijks bestuurslid belast met de partijcommissies dat is de heer Combé die zal het als een grote taak zien om het werk van de partijcommissies meer inhoud te geven. U kunt ons daar het volgend jaar op de algemene vergadering over aanspreken.

Verder nog iemand iets n.a.v. dit hoofdstuk.

Mij bereiken hier vanachter de tafel verzoeken over de orde.

Het is zo dat hoofdstuk 4 nu behandeld zou moeten worden en daarvoor hebben we ronduit 20 minuten omdat we om kwart voor zes de vergadering zouden willen schorsen tot kwart voor acht. In twintig minuten behandelen we hoofdstuk 4 niet en nu bereiken mij verzoeken om der vergadering nu te schorsen en hoofdstuk 4 te verplaatsen naar morgenochtend. Ik denk dat dat in de tijd morgen wel kan omdat we morgen de rest van het beleid van het hoofdbestuur waaronder dan hoofdstuk 4 wel kunnen tekkelen voordat we aan het beleid van de kamerfrakties toekomen.

Bij het sluiten mijnheer de voorzitter of het schorsen schrapte u meteen de rondvraag, maar daar had ik dan iets willen zeggen.

U heeft lang gesproken over de interne communicatie binnen de partij maar ik dacht dat het ook vanwege het kabinet dat we aan communicatie of verkoopbeleid zou kunnen worden gedaan. En in dit verband geef ik u in overweging om hedenavond in een programma in te lassen indien mogelijk een gedachtewisseling met onze vice-premier ter toelichting op een aantal standpunten en van kabinet en VVD.

Dat zal vanavond in geen geval mogelijk zijn. Over dat punt van orde zal ik mij nader beraden. Iemand anders een dringend punt nu. Er zijn nu nog voor vanavond dinerbonnen en voor morgen lunchbonnen. Daar laten we het dan voorlopig voor vanmiddag bij. De vergadering is geschorst tot kwart voor acht.

Dames en heren het gaat best met de VVD. Nog nooit zijn zoveel mensen zo actief bij het partijgebeuren betrokken geweest als in deze maanden. Nog nooit had de VVD zoveel invloed op het regeringsbeleid als in deze jaren. Na de stormachtige groei in het midden van de jaren '70 uitmondend in de grote verkiezingsuitslag in 1977 28 zetels is er een periode van terughoudendheid, van uitblazen geweest. Dat valt niet te ontkennen en dat is ook heel begrijpelijk. De integratie van alle nieuwe leden in de partij. De slag rond de drie zware verkiezingen in '77, '78 rechtvaardigde een jaartje op adem komen. Maar dat is gebeurd. Die tijd is voorbij. Met nieuw elan beginnen we aan de jaren '80. Onze jaren '80 daar zal ik straks nader op ingaan. Vanmiddag hebben we reeds gesproken over een aantal vernieuwingen in de partijorganisatie. De accenten liggen op de dienstverlening van het algemeen secretariaat aan de verschillende bestuurlijke organen in de partij op de schriftelijke informatiestroom die gestroomlijnd een aanzienlijke verbetering van efficiency en de kostenverdeling kan betekenen. Zeer veel aandacht is besteed aan de voorlichting, public relations en de reclame. De kamercentrale Dordrecht heeft een nota gepubliceerd mede op basis waarvan een nieuw beleid is voorbereid. Wij hopen dat het enthousiasme dat overal in het land van de propagandisten gevoeld wordt optimaal kan worden opgevangen en produktief gemaakt. Dat kan al in de eerste plaats door het werk dat verricht moet worden t.b.v. de ledenwerfaktie. Vandaag wordt daarmee een begin gemaakt. Het doel is na de lichte terugval opnieuw minstens 100.000 nieuwe leden te tellen.

Ik vraag u om de propagandacommissies te steunen en mee te doen. De partij heeft het nodig en is het waard. Bijzondere aandacht zal zeker in de komende maanden besteed moeten worden aan de presentatie van het beleid. Het woord van Thorbecke wacht op onze daden is in deze tijd niet meer voldoende. Het beste beleid dat niet als zodanig wordt verkocht zoals dat heet komt niet over zoals dat heet. Dat is wennen, maar in de VVD moet dat gewenningsproces nu ten einde zijn. Dames en heren de partij discussieert in deze maanden dat het een lieve lust is. Zo hebben wat het ook altijd graag gewild. Vervlogen zijn de kritieken van de VVD is een veredelde kiesvereniging of er gebeurt nooit wat in de partij. Het jaar 1979 is door de commissie tot herziening van het beginselprogramma onder voorzitterschap van de heer Geertsema besteed aan het schrijven van concepten. Concepten voor beginselverklaring en liberaal manifest. I.v.m. volgende procedures was het van groot belang dat beide stukken nog in 1979 het licht zouden zien. De commissie Geertsema verdient onze waardering voor het feit dat ze zich zo correct aan de gemaakte afspraken heeft gehouden. Maar niet alleen daarvoor waardering. Gedurende een reeks van jaren was het gebruikelijk in de VVD dat met overmaat aan respect werd gereageerd op stukken die vanuit de partij werden gepubliceerd. De partij is veranderd. Na een jaartje terughoudendheid heeft ze zich gestort op beide concepten. De kritieken waren niet mals. Zowel individuele leden als kamercentrales hebben gepleit voor herschrijven. Die procedure is niet gevolgd, gelukkig niet. Er zijn met uw aller medewerking voortreffelijke afspraken gemaakt die en een discussie op politieke hoofdlijnen op korte termijn en een blijvende discussie op langere termijn garanderen. Nu de 4000 moties en amendementen inmiddels in een volgende ronde zijn doorgewerkt heeft het hoofdbestuur de overtuiging gekregen dat wij met elkaar in mei en in september tot zeer goede besprekingen kunnen komen. De concepten van de commissie hebben uitgedaagd tot discussie. U hebt die uitdaging aanvaard, de partij in haar geheel doet er haar voordeel mee. Met de uitkomsten van de congressen die in de afgelopen maanden door het hele land bijna wekelijks zijn gehouden is er een goede basis gelegd waarop het verkiezingsprogramma geschreven kan worden. Er wachten u zware maanden van hard werken. Wie durft nog te zeggen dat de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie niet een uiterst levendige club is.

De liberale partij waar de mensen bezig zijn de grondslagen van het liberalisme opnieuw te formuleren en uit te werken. Grondslagen zoals die in de jaren 80 moeten worden beleefd en uitgedragen. De jaren 80 waarin juist de uitgangspunten van het liberalisme zo uitstekend tot hun recht zullen kunnen komen. Onze partij immers staat voor de uitdaging snel veranderende maatschappij zo tegemoet te treden dat antwoord kan worden gegeven op de problemen waar we in de komende jaren voor staan. Zowel materiele als immateriele problemen. Wat is ons antwoord op schaarste aan bijvoorbeeld werk en energie. Hoe voorkomen wij vervreemding van mensen t.o.v. elkaar. Van de samenleving en de daarmee samenhangende menselijke vereenzaming. Wij liberalen hebben nu de taak met beginselverklaring en manifest om duidelijk te maken voor ons zelf en voor anderen hoe wij deze wereld tegemoet treden. Ik ben van mening dat juist nu de uitgangspunten van het liberalisme een grote aktualiteitswaarde hebben. Vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid. De vrije mens dient het initiatief te verkrijgen of te behouden om zich te ontwikkelen t.b.v. natuurlijk zichzelf maar zeker ook van anderen. Sociale rechtvaardigheid omdat hij de taak heeft de samenleving te dienen waar het mogelijk en nodig is. Zijn verantwoordelijkheid gebiedt daarbij dat zijn eigen vrijheid niet ten koste gaat van de vrijheid van zijn medemens. Als wij de problemen van de jaren 80 toetsen aan deze uitgangspunten dan zullen wij oplossingen kunnen aandragen die leiden tot een voor de mensen herkenbare liberale politiek, een sociale politiek van vrije zelfstandige mensen. Een politiek waarin de vrije mens erkent dat er een taak is voor een overheid die ingehouden en bescheiden de gemeenschap van de afzonderlijke burgers dient. Ten onrechte worden begrippen als vrijheid, zelfstandigheid en aandacht voor het individu gebruikt om aan te tonen dat liberalen staan voor het materialisme van de egocentrische mens. Dat is niet waar. En wij zullen erin slagen duidelijk maken dat juist de vrijheid, verantwoorde-lijkheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid vertrouwen brengt en de creativiteit waarborgen die nodig is voor het aanpakken van werkloosheid, energie- en milieuvraagstukken, bij eerlijk delen, bij de verbreiding van de kennis, bij de ontwikkeling van de derde wereld, bij het behoud van de vrede, bij het bieden van vrijeheid en wat al meer. U zult er met elkaar in slagen dat duidelijk te maken. En daarom vraag ik u ook deze maanden verder betrokken bij de discussie over beginselverklaring en manifest.

Daar is het fundament gelegd en met de 4000 moties en amendementen zijn de bouwstenen aangedragen. Het is uw taak van die fundamenten en stenen een bouwwerk te maken dat bolwerk is. Een bolwerk dat nieuwe werfkracht heeft, een bolwerk van waaruit het liberalisme in de jaren 80 met kracht en overtuiging kan worden uitgedragen. Dames en heren die kracht en overtuiging zijn direkt al nodig als wij spreken over de aktuele politiek. En we moeten door de leden van het kabinet moeilijke en vaak onaangename besluiten worden genomen. Er moeten knopen worden doorgehakt. Want vooruitschuiven zoals dat vroeger weleens gebeurde dat is nu uit den boze. Daar is geen tijd voor. Dat vraagt daadkracht van de regering en die toont ze. En hoe zakelijk of hard het soms ook moge lijken, het past bij de liberale uitgangspunten dat bijvoorbeeld minister van Aardenne de ROS niet wilde oprichten. Een uiterste zorgvuldigheid dient een afweging te worden gemaakt waarbij de sociale gevolgen voor de direkt betrokkene op korte termijn en dat wat op langere termijn uit economisch oogpunt wenselijk is een hoofdrol spelen. Bij die afweging zijn de verantwoordelijkheid en de sociale rechtvaardigheid liberale grondbeginselen in het geding. Ons land is er niet mee gediend, enkel de gemakkelijkste weg te kiezen en omwillen van de sympathie of het goede overkomen economische zaken te doen die op lagere termijn niet bijdragen aan de verbetering van onze economische situatie maar daaraan uiteindelijk afbreuk doen. Dat geldt in hoge mate ook voor de operatie waarvoor dit kabinet in zijn geheel staat. Na de loonmaatregel zal nu een invulling gegeven moeten worden voor de 3 miljard extra bezuiniging die immers nodig is omdat de economie is verslechterd mede als gevolg van de stijgende olieprijsen en omdat er gaten zijn geslagen in bestek 81. Wij wensen de leden van het kabinet wijsheid toe en wij vragen juist aan hen loyaal en zonder al te grote problemen die 3 miljard te vinden. Als van de burgers gevraagd wordt de buikriem aan te halen, want alleen de sociaal allerzwaksten behoeven niet in te leveren, dan mag van regering en parlement een voorbeeld worden gevraagd om de ombuigingspoeratie voor deze jaren maatschappelijk geaccepteerd te krijgen, dan mag best blijken dat ook op het allerhoogste niveau wel met pijn wordt meegeweerkt. Maar in een tijd dat altijd maar meer als een automatisme niet meer kan dan vragen wij van regering en volksvertegenwoordigers ga ons voor bij de behandeling van de voorjaarsnota.

De wijze waarop in den Haag al dan niet overeenstemming is bereikt over minder meer is mede bepalend voor de mate van medewerking van de burgers, van alle burgers, laat daar geen onduidelijkheid over bestaan. Caoers, vrije beroepen, ambtenaren of zij die op een uitkering zijn aangewezen. En daarbij zeg ik met Hans Wiegel de sterkste schouders zullen natuurlijk de zwaarste lasten moeten dragen. Het is de taak van de politiek een eerlijke verdeling te bepalen dan de pijn die geleden moet worden. Wij liberalen besteden daaraan grote zorg. En weten daarbij heel goed dat de eerlijkheid en de redelijkheid van onze argumenten niet alleen voor onszelf moeten vaststaan. Het is zeker in dit komende jaar een grote taak onze ideeën in het land helder over te brengen. Daarbij moeten wij rekening houden dat de tegenstellingen groot zijn. Belangengroeperingen strijden met alle inzet vooral kijkend naar het eigen belang. Te zelden tot enige concessie bereid. Ruim 200.000 werkzoekenden, gelukkig niet meer geworden de laatste jaren staan tegenover 80.000 openstaande vacatures. Grote groepen woningzoekenden staan tegenover honderden jarenlang leegstaande woningen en bedrijfspanden. Den Haag wil de centrale directie in den Haag, Groningen wil haar hier en zo kan ik doorgaan. Politiek bedrijven is kiezen. De keuze zijn oneindig moeilijker als er minder geld is om te verdelen echter de VVD zal de keuze niet uit de weg gaan. Dames en heren tijdens deze algemene vergadering luidt de bel voor de laatste ronde. Het laatste jaar voor de 2e kamerverkiezingen gaat in. Daarom is het vandaag tijd een voorlopige balans op te maken. Hoe staat het met het liberale gehalte van het tot dusver gevoerde beleid. Wat is er terecht gekomen van het met het CDA gesloten regeerakkoord. Ondank alle tegenkrachten die werkzaam waren. Ondanks de vaak gepolariseerde en soms demagogische oppositie in het parlement heeft dit kabinet goede stappen gezet om weer op orde brengen van het financieel economische erfenis van het kabinet den Uyl. En al is matiging en in de collectieve sector en in de particuliere niet altijd een plezierige boodschap er zijn door dit kabinet inmiddels ombuigingsbesluiten genomen voor een bedrag van meer dan 13 miljard gulden. Dat komt in hoge mate tegemoet aan datgene waarvoor wij stonden in ons verkiezingsprogram. Onze minister van Ardenne heeft hieraan op uiterst deskundige wijze meegewerkt. Met groot genoegen en veel waardering hebben wij kunnen constateren dat de milieuproblematiek uit de sfeer van de kretologie akties en aktiegroepen is gehaald.

Is deze beleidssector jarenlang stiefkind geweest eindelijk is er beleid. De milieuwetgeving. De adequate aanpak van incidentele problemen denken aan Lekkerkerk hebben de onvrede die er terecht in ons land was doen verdwijnen. Onze minister Ginjaars geniet algemeen vertrouwen. Wij beleven een periode van grote internationale spanning. Onze bondgenoot in het westen de verenigde staten van amerika heeft de grootste problemen in Iran, wordt getart door de sowjet unie in Afghanistan. Om de olympische spelen tot een ongestoord genoeg te maken worden door Moskou dissidenten opgepakt en verbannen. Let wel in Nederland hebben wij onze eigen verantwoordelijkheid en wij zullen president Carter kritisch moeten blijven volgen. Deze passage had ik al staan voor het gebeurde van vandaag. Maar ik blijf zeggen de volkspartij voor vrijheid en democratie betuigt haar solidariteit met Amerika. Wij wensen onze bondgenoot toe een verantwoordelijke vastberadenheid en met wijsheid te opereren.

Met pijn in het hart maar overtuigd van de noodzaak hebben wij het standpunt ingenomen dat de olympische spelen van Moskou een boycot verdienen. Met pijn omdat sport verbreedert. Maar als dat moet in een land dat vrije landen overvalt, waar andersdenkenden worden opgepakt en gedeporteerd dan past ons een demonstratie, dan past een vlammend protest. Dat zijn de lijnen van de partij, dit zijn de lijnen van onze minister van der Klauw die daarom onze volle steun verdient.

Het is niet gemakkelijk een supertanker van koers te doen veranderen, maar als dat loggeapparaat met erg veel moeite dan eindelijk een paar graden is verlegd dan is op de wereldzee de uitkomst mijlenver verschillend. Structuren in het onderwijs laten zich slechts moeizaam veranderen. Toch in het onderwijsbeleid van onze minister Pais geen stapel nota's maar een koersbepaling, met duidelijk liberale lijnen. Bijvoorbeeld t.a.v. minderheden en emancipatie.

Gelukkig heeft minister Tuinman op wat langere termijn een budget zeker kunnen stellen voor aanleg en onderhoud van rijkswegen.

Zodat ook op langere termijn het aantal files wel moet afnemen.

Er is een aanzienlijk aantal maatregelen genomen ter bevordering van het openbaar vervoer ondanks de financiële problemen waarmee juist het ministerie van verkeer en waterstaat door de ombuigingen heeft te kampen. Voor de beheerste afweging van wat gebeuren moet en wat bezuinigd kan verdient op deze bewindsman ons respect.

Last but not least de vice premier en minister van binnenlandse zaken. Boersma heeft ooit gezegd moge God verhoede dat u achter deze tafel komt en daar zit hij dan toch. Uiterst behendig manoevrerend tussen premier bewindslieden, frakties en hoofdbestuur. Met een feilloos gevoel hoever je kunt gaan. Laat Wiegel het maar eens waarmaken met al die mooie verhalen. Weet U het nog en daar funktioneert hij nu. Ik doe niemand tekort wanneer ik constateer dat ijzersterke optreden van onze vice premier ons allen vervult met rechtmatige trots.

Dames en heren uw bijzondere aandacht vraag ik voor de positie van onze fractie in de tweede kamer. De afgelopen jaren heeft het hoofdbestuur van onze partij met grote regelmaat kennis kunnen nemen van de niet eenvoudige positie waarin de fractie verkeert. Voor een fractie die mede verantwoordelijkheid draagt voor een kabinet waarin je met een minderheid bent vertegenwoordigd is het soms lastig manoevreren. Deze dagen heeft Koos Rietkerk te kennen gegeven dat hij het lijsttrekkerschap bij de komende verkiezingen niet ambieert. Dat besluit respecteren wij vanzelfsprekend, maar het geeft aanleiding tot het maken van een enkele opmerking. Wilt u zich dames en heren realiseren dat het een hondebanaan is die Koos Rietkerk de afgelopen jaren op sommige momenten heeft gehad. Wilt u zich realiseren wat er voor nodig is om overeind te blijven wanneer je heen en weer geslingerd wordt tussen het kabinet, eigen fractie, CDA fractie, hoofdbestuur en publieke opinie. Hoe uiterst zorgvuldig je te werk moet gaan om een coalitie met een zo kleine en soms wankele meerderheid te bewaken. Een minderheidspositie in het kabinet. Een aanvankelijk voor een groot deel onervaren fractie waaruit een aantal kopstukken waren weggehaald en een partij met hooggespannen verwachtingen. Koos jij hebt het nietgemakkelijk gehad en het zal in het laatste jaar alleen maar moeilijker worden. In de populariteitslijstjes neem je geen hoge positie in. Als we echter iets verder denken dan alleen die lijstjes dan begrijpen dat je ook niet hoger kunt staan. Leider van de kleinste coalitiepartij bereikt het meest door voorzichtig, omzichtig en soms achter de schermen te opereren. Zo'n rol brengt je niet hoog op de populariteitslijst. Jouw prestatie krijgt pas relief als we bedenken dat een kabinet ondanks zo'n kleine meerderheid in de kamer en ondanks de aanwezigheid van tien beperkt betrouwbare CDA-leden als dat kabinet dan toch nog zo voortreffelijk in het zadel blijft en zoveel gezag uitstraalt. Dat gezag Koos straalt dan ook op jou af en daarom be-tuigen wij jouw onze steun, ons respect en onze waardering.

Dames en heren grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit. Volgende week nemen wij afscheid van onze koningin. Dit is de laatste algemene vergadering van waaruit wij tot koningin Juliana ons kunnen richten. Laten wij danken voor wat zij voor ons is geweest. Deze koningin heeft zich op een bijzondere manier gekweten van haar taak. Zij is een groot vorstin geweest. Wij zijn haar diep dankbaar voor de wijsheid waarmee zij heeft geregeerd. Ik stel u voor aan haar het volgende telegram te zenden - In haar laatste jaarlijkse algemene vergadering voor uw troonsafstand te Groningen op 25 en 26 april bijeen is het de volkspartij voor vrijheid en democratie een behoefte uwe majesteit dank te zeggen voor al hetgeen door u in uw lange en vruchtbare regeringsperiode voor ons land is gedaan en voor de warme menselijkheid waarmee u eenieder onder alle omstandigheden tegemoet bent getreden. De VVD zal u altijd in genegenheid en dankbaarheid gedenken.

Ik denk dat wij met het volste vertrouwen prinses Beatrix als haar opvolgster welkom kunnen heten. Ook zij ziet haar functie als een roeping. En met de overtuiging waarmee zij ons in de afgelopen jaren is tegemoet getreden zal zij als koningin uitstekend haar zware opdracht vervullen. Wij hopen vurig dat de dag van de inhuldiging voor haar en haar gezin een blijde moge zijn. Ook haar zou ik een telegram willen zenden met de volgende inhoud - De volkspartij voor vrijheid en democratie op 25 en 26 april in haar jaarlijkse algemene vergadering te Groningen bijeen betuigt U en uw gezin haar gevoelens van aanhankelijkheid en trouw en spreekt de hoop uit dat ons land ook onder uw regering vrede en voorspoed ten deel zal vallen.

Ook de politieke gebeurtenissen werpen een schaduw vooruit. zojuist heb ik aan de hand van een aantal voorbeelden aangegeven dat wij niet ontevreden kunnen zijn over datgene dat door het kabinet is tot stand gebracht, maar er is meer. Het eerste kabinet van Agt heeft nog een jaar te gaan en er moeten nog een aantal zaken geregeld worden. Er zijn nog witte plekken uit het regeerakkoord. Hoogst aktueel is bijvoorbeeld in het licht van de brusselse plannen voor de landbouw de passage over het zelfstandigenbeleid. Daar wordt gesproken over een inkomensontwikkeling die in beginsel gelijkwaardig is aan die van de werknemers. In dit licht kan het kabinet niet anders doen dan te vechten voor andere, betere voorstellen. Verder liggen er nog kwesties als abortus, de regeling voor de medezeggenschap in kleinere bedrijven, de privacyverordening, leegstandswet, de anti-kraakwet, de wet op de stadsvernieuwing.

Wettelijke maatregelen moeten genomen worden voor het beter functioneren van de arbeidsmarkt. Wij weten voorts hoe het kabinet voor de opgave staat de begroting 81 te produceren. Daarover zal in het kabinet maar zeker ook daarbuiten nog een zware strijd geleverd moeten worden.

Ik roep het CDA op loyaal mede te werken aan de uitvoering van de maatregelen waartoe eerder werd besloten. De eenheid van de coalitie zal meer dan ooit bepalend zijn voor het welslagen van deze operatie. Samen dienen wij het kabinet te steunen bij het doorzetten en uitvoeren van het beleid. Wij zullen niet aanvaarden dat een halfzacht beleid wordt gevoerd. Want zachte heelmeeesters maken stinkende wonden. Van het kabinet vragen wij karakter, doorzettingsvermogen en overtuigingskracht. Besluiteloosheid heeft machteloosheid tot gevolg en daarmee is dit land niet gediend.

Evenmin als het gediend is met het zwakke optreden van de oppositie. Het alternatieve financieel economische plan van de PvdA was een slap aftreksel van vakbondswensen. Terecht varieerde de kritiek dan ook van een schouderophalen tot hoongelach. Voor het overige is de oppositie mat en voert zijn incidentenpolitiek. Het wordt bijna tijd om te vragen hallo mijnheer den Uyl bent u daar nog.

Dan nog een enkel woordover D66. Terlouw zegt in een interview enkele weken geleden eerlijk dat de economische toestand ernstig is en dat hij ook niet weet hoe het moet. Hij weet het niet maar toch fraaie volzinnen die echter zonder inhoud zijn. En dat past nu geheel bij de politiek zoals D66 die gewend is te voeren. Niet helemaal duidelijk niet zo concreet wat vage verhalen. Dat is niet voldoende. Met aardig wezen en goed overkomen als belangrijkste troeven behoor je het niet te redden in de nederlandse politiek. Daar kijkt de kiezer uiteindelijk doorheen.

Tenslotte dames en heren ik kan de verleiding niet weerstaan koffiedik te kijken in de uitslagen van de opinieonderzoeken van de afgelopen weken. De VVD wordt verlies voorspeld. En paar procenten en enkele zetels in de 2e kamer. Als ik dat hoor moet ik telkens denken aan oktober 1976 een half jaar voor de laatste kamerverkiezingen. Herinnert u zich nog de historische enquete waarin voor ons 39 zetels waren weggelegd en waar de PvdA een enorm verlies werd toebedacht. Weet u ook nog de toenmalige lijsttrekker steeds maar verklaarde nu niet rijk rekenen en straks arm tellen. Hij kreeg gelijk, het werden uiteindelijk geen 39 maar een respectabele 28 en de PvdA kreeg geen 40 maar meer dan 50 zetels.

Laten we op onze hoede blijven, maar niet al te zeer ons laten beïnvloeden door de wat magere resultaten. We hebben ons wel overigens degelijk gerealiseerd toen we een coalitie gingen vormen met het CDA dat dat tijdelijk enig verlies aan aanhang zou kunnen gaan betekenen. Immers als je hebt aangekondigd puin te zullen gaan ruimen en de economische omstandigheden alleen nog maar slechter worden, dan moeten er impopulaire maatregelen worden genomen. Dat stoot mensen af omdat je het niet ieder naar de zin kunt maken. Maar als er straks weer echt gekozen moet worden, de verkiezingsprogramma voorleggen en de rubriek weet nog niet niet meer op het formulier staat dan moeten wij zorgen volledig terug te zijn. Volgend jaar zijn de verkiezingen. Wij zullen er in slagen aan de kiezers duidelijk te maken dat het beleid van de liberale bewindslieden en het beleid van de kamerfrakties een goed beleid is geweest en dat dat moet blijven. Wij treden volgend jaar vastberaden en met opheffen hoofd de kiezer tegemoet.

Het woord is aan de heer Rietkerk.

Mijnheer de voorzitter, excellenties, dames en heren. Over deze bijeenkomst is ondanks al ons enthousiasme de schaduw gevallen van het mislukken van de reddingsactie in Iran. 53 gegijzelden zijn daardoor ongetwijfeld in nog grotere levensgevaaren gekomen. Het mislukken van deze actie is daarom ook zo zorgelijk omdat de spanningen in de wereld daardoor verder dreigen toe te nemen. Ik kan wel begrijpen dat Amerika zo'n poging onderneemt. Het gaat om een uiterst tragische situatie. President Carter heeft langdurig en geduldig naar oplossingen gezocht. Amerika is door Iran getart en gechanteerd. Wij zullen deze gebeurtenis tegen deze achtergrond moeten blijven bezien, maar deze onderneming is wel zeer riskant gebleken. Ik zou in dit verband dan ook de noodzaak willen onderstrepen van een bewust crisis beheersingsbeleid door de grootmacht, dat voorkomen wordt dat dit soort situaties onbedoeld uit de hand lopen. Wij mogen hierbij overigens niet vergeten dat die gijzeling in Iran een ongekende schending is van de broze wereldrechtsorde. Als regeringen niet meer de veiligheid van elkaars afgezanten garanderen en voor het terrorisme door de knieën gaan vernietigen zij het belangrijkste instrument de communicatie met elkaar die noodzakelijk is om de vrede te handhaven. Nederland heeft met zijn europese partners scherp geprotesteerd tegen deze gijzeling.

En wij protesteren niet alleen maar omdat deze kwelling onze grootste en trouwste bondgenoot wordt aangedaan. Het hele volkenrecht staat op het spel en wij zouden even scherp moeten protesteren als het 53 russische of chinese diplomaten betrof. Voorzitter ik ben van mening dat wij in west europees verband de solidariteit met amerika niet mogen loslaten. Die behoort zoals ook de heer Wiegel al gesteld heeft door-slaggevend te blijven voor ons buitenlands beleid. En de steun die de europese landen al aan amerika hebben toegezegd zal ook nu gehandhaafd moeten blijven. Ondanks het feit dat er ongetwijfeld meer kritiek op de verenigde staten zal komen. Terecht heeft minister van der Klauw de noodzaak van meer samenhang tussen het europese en het amerikaanse beleid gepleit. Europa zal door moeten gaan met de sancties die zijn afgesproken. En de europese raad die zondag en maandag bijeen komt zal er goed aan doen om de verenigde staten die steun te geven die indruk maakt op de publieke opinie in dat land. En voorzitter daar zou ik deze beschouwing mee willen besluiten. Ik meende goed te doen die aan het begin van mijn betoog te zetten. Ik denk toch dat ik names u allen spreek wanneer ik de verantwoordelijke leiders toewens dat zij in wijsheid het hoofd koel weten te houden.

Voorzitter, dames en heren van Iran naar Groningen dat is een grote stap, maar het is goed om na elf jaar weer hier in Groningen ons congres te kunnen houden. De VVD heeft altijd een hechte basis in Groningen gehad. Bij de uitnodiging met het gele catern waar u voorzitter uw voorliefde daarvoor kennende vast niet aan schuldig geweest bent heeft onze commissaris van de koningin ook van ons dus de heer Toxopeus ons nog een terecht voorgehouden dat Groningen veel meer is en veel meer te bieden heeft dan alleen maar werkloosheidsproblemen. Ik kan u verzekeren dat wij er van harte aan zullen blijven meewerken dat veelzijdige beeld dat Groningen ons nu al biedt verder te versterken. En ik weet ook zeker dat mochten wij in de toekomst eens een ogenblik verslappen in onze aandacht voor het noorden des lands dat onze noordelijke kamerleden ons daar dan direkt weer met de haren bij zullen slepen. Met de PTT, met de Eemshaven, met de industrievestigingen in Oost-Groningen, met de uitbreiding van een universiteit en met een verruiming van de investeringspremiereregeling is het kabinet alleen al voor Groningen bezig zijn toezeggingen waar te maken en dat niet alleen bij woorden te laten.

En juist deze week heeft de staatssecretaris voor binnenlandse zaken nog de instelling van de archiefselektiedienst in Winschoten van start doen gaan. Daarmee komt dan werkgelegenheid voor 35 maar oplopen tot 200 mensen beschikbaar. Voorzitter dames en heren versterking van de zelfstandige kracht dat was het adagium van Thorbecke. Dat staat voor ons als hedendaagse liberalen of wij nu in het kabinet of in het parlement zitten ook bij het regionale beleid voorop. Waar staan wij en wat staat ons te doen. Dat zijn vragen die elke partij zich natuurlijk bij voortduring moet stellen maar die toch op deze algemene ledenvergadering voor ons wel bijzondere aktualiteit hebben. Om verschillende redenen. In de eerste plaats staan wij voor forse fundamentele discussies binnen onze partij n.a.v. de behandeling van de ontwerpen voor de nieuwe beginselverklaring en het liberaal manifest. Herinnert u zich nog het verwijt dat het met echte politieke discussies bij ons zo vaak dood in de pot zou zijn. In de tweede plaats kijken wij alweer uit naar de verkiezingen van volgend jaar. Het kabinet heeft er zo'n 2½ jaar opzitten en nog een jaar te gaan. Wat is tot nu toe bereikt en wat moet er verder nog gebeuren. En in de derde plaats geven allerlei ontwikkelingen van de laatste tijd zowel nationaal als internationaal aanleiding tot nadere meer algemene bezinning. Ook ja juist voor ons als liberalen. Ik wou bij dit laatste beginnen. Wij staan u zei het al voorzitter aan het begin van de tachtiger jaren. Hoewel jaartallen op zichzelf natuurlijk niets betekenen kan ik mij toch niet aan de indruk onttrekken dat wij een nieuwe andere fase in onze politieke en maatschappelijke verhoudingen tegemoet gaan. En dat niet zonder meer in gunstige zin. Ik heb er al heel duidelijk op gewezen dat op internationaal gebied zich donkere wolken samepakken en dat niet alleen in Iran. De jarenlange ontwikkeling in de richting van meer ontspanning lijkt in Helsinki eerder een eindpunt dan een nieuw uitgangspunt te hebben gevonden. De russische SS20 raketten en de brute onaanvaardbare bezetting van Afghanistan moet toch eenieder die vrede en vrijheid lief is tot inzicht brengen dat het communisme alleen maar gestuit kan worden door een krachtig antwoord in gemeenschappelijk NAVOverband. En iedereen moet toch beseffen dat er alleen vanuit een machtsevenwicht kansen voor wederzijdse ontwapening zijn. En daarom hebben wij bij het kernwapendebat het kabinet dan ook heel duidelijk laten weten dat het voor ons onherroepelijk afgelopen zou zijn als Nederland zich van de NAVObesluiten voor west europa zou distantieren. Wij mogen niet voor het pacifisme en neo neutralisme zwichten.

De VVD bevindt zich daarbij in het goede gezelschap van driekwart van de nederlandse bevolking die volgens opiniepeilingen nog steeds achter het navolidmaatschap en achter de loyale defensieinspanning staat. Wij weten ons gesterkt door het gezonde verstand van nederlanders die nog niet zijn vergeten welke landen voor onze vrijheid borg staan en door welke landen de wereldvrede wordt bedreigd. En als de sowjet unie zoals wij hopen terugkeert op dat pad van détant en een minder dreigend beleid gaat voeren dan moeten wij alle kansen aangrijpen omdat ontspanningsproces te herstellen. Maar wij moeten er ook voor zorgen dat ons dan niet in slaap wordt gewiegd door het idealisme van het gebroken geweertje. Voorzitter, dames en heren ik heb toen ik over Iran sprak gesproken over de solidariteit met Amerika. Ik dacht dat er ook een ander land is dat van ons solidariteit mag verwachten. En dat is Israel. Ik ben van mening dat zolang de PLO geen afstand doet van zijn doelstelling Israel te willen vernietigen en door blijft gaan met terroristische aanvallen op onschuldige burgers en kinderen mag er van een erkenning van deze palestijnse organisatie geen sprake zijn. Wij hebben ermee ingestemd dat informele contacten met die PLO niet uitgesloten behoeven te zijn, maar die moeten dan ook juist dienen om hen ons standpunt met klem onder de aandacht te brengen. En ik kan u zeggen dames en heren dat dezer dagen ook minister van der Klauw mij nog eens uitdrukkelijk verzekerd heeft het met deze zienswijze volledig eens te zijn en ook mij gevraagd heeft dit vanavond weer heel duidelijk te zeggen.

Inmiddels voorzitter, dames en heren hoop ik van harte dat Israel en Egypte tot wederzijdse concessies bereid zullen zijn om voor 26 mei a.s. te kunnen komen tot een regeling van de autonomie van die bezette gebieden. Dat zou dan weer een lichtpunt zijn, in de wereld van die internationale spanningen. Evenals de onafhankelijkheid van Zimbabwe op het afrikaanse front bewijst dat het toch mogelijk is na jarenlange strijd door overleg tot vrede en zelfbeschikking te komen. En dan nu naar eigen land. Ook daar kunnen die algemene verwachtingen moeilijk rooskleurig worden genoemd. Wordt het vraag ik mij af niet steeds duidelijker dat onze verzorgingsstaat aan de opbouw waarvan wij allen hebben meegewerkt wringend fundamentele herziening behoeft. Veel te sterk is de afgelopen jaren de gedachte gevoed dat alle heil van de staat te verwachten zou zijn. Veel te veel zijn ontwikkelingen bevorderd waarin steeds meer van de overheid gevraagd werd en dus ook steeds meer naar die overheid toe moet worden gebracht.

En de ernstige verstoring die dit voor een evenwichtige ontwikkeling van een gezonde maatschappij hebben meegebracht die bleven in de jaren van economische groei nog wel wat versluierd. Wij konden in ons verkiezingsprogramma wel hameren op beperking van collectieve lasten en waarschuwen tegen ondermijning van onze economie en van de persoonlijke verantwoordelijkheid toen er nog genoeg te verdelen was bleef dat toch vaak de stem van de roepende in de woestijn. Ons werd verweten daarmee onvoldoende aan te sluiten bij de maatschappelijke ontwikkeling en de bomen bleven tot in de hemel groeien. Het kabinet den Uyl wat de overheidsuitgave de eerste twee jaar al met zo'n 50% omhoog bracht. Daarna kondigde het een zogenaamd matigingsbeleid af het 1%beleid, maar dat verhinderde niet dat uiteindelijk de hele economische groei naar de overheid bleef gaan en dat het bedrijfsleven in de rode cijfers kwam met alle gevolgen van dien voor de werkgelegenheid. En ondanks het feit dat wij nu voor 1980 helemaal geen en voor de verdere tachtiger jaren in ieder geval beduidend minder economische groei in het vooruitzicht hebben blijft de aandrang groot om aan dit foute collectivistische denkpatroon vast te houden. De collectieve sector moet in wezen onaangetaast blijven. Ook al verstikt de rest van de maatschappij daardoor. Een heilige koe geen witte maar een rode. En als het bedrijfsleven het niet meer aan kan dan moeten er maar meer banen in de collectieve sector worden gecreeerd. Dan moet de vraag maar gesocialiseerd worden. Het begrotingstekort moet dan maar een stuk van die weer hogere kosten opvangen. En als die rekening dan nog onbetaalbaar blijft dan moet die maar gepresenteerd worden aan de middengroepen via rigoreuze nivellering met een nog snellere potvertering van het aardgas, potverbranding zou minister van Aardenne zeggen. Dat is de koers die de PvdA in wezen wil volgen. Geen bestek 81 geen extra ombuigingen van 3 miljard, geen ruimte voor het bedrijfsleven maar verdere overheidsbevoogding. Sturingselementen tot stand brengen heet dat. Maar het betekent wel dat het hele economische gebeuren nog verder onder het beslag van de alles regelende overheid zou komen. En dat wordt dan bepleit in naam van het algemeen belang. Maar men miskent of wil dat niet zien dat het toegeven aan die aandrang tot steeds verdere vergroting van die collectieve sector steeds meer neerkomt op het toegeven aan de groepsbelangen en groepsegoïsme. Dat manifesteert zich in het maatschappelijk werk net zo goed als in de gezondheidszorg of bij het onderwijs.

Om maar enkele delen van de quartaire sector te noemen. Wij beleven een deelbelangencultuur om met professor Hintveld te spreken. Die zich aldus uit bij de verzorgingsstaat die blijkt overigens niet alleen in economisch opzicht tot ernstige verstoringen van noodzakelijke evenwichten te leiden, ook maatschappelijk komt er steeds meer verzet tegen een maatschappij waarin de bureaucratie hoogtij viert. Waarin geen stap kan worden gedaan zonder vergunningen. Maar waarin de deskundigen bijna alles te vertellen hebben en waarin de besluitvormingsprocedures zo ongecoördineerd en ingewikkeld zijn geworden dat zelfs een directeur-generaal van ons binnenlands bestuur op een symposium moet toegeven dat er zo langzamerhand weinig meer van deugt. De geloofwaardigheid van onze hele besluitvorming komt dan in het geding. Vooral ook bij de jongeren. En naast het groepsegoïsme waar ik van sprak bevordert ook dit een samenleving waarin knikken, staken en bezettingen symptomen zijn van een verlies aan evenwichtige spelregels die voor een gezonde samenleving onontbeerlijk zijn.

Mijnheer de voorzitter ik ben hier wat uitvoerig op ingegaan omdat naar mijn oordeel deze problematiek van onze verzorgingsstaat centraal zal staan bij alles wat ons in de komende tijd te doen staat. Voor de richting waarin de oplossingen moeten worden gezocht zal dan wel eerst een keuze moeten worden gemaakt. Er zal een politieke keuze moeten worden gedaan. Willen we doorgaan met een verdere collectivering van onze maatschappij met nog meer overheid, nog meer sturingsmechanisme, nog meer nivellering en minder eigen vrijheid en verantwoordelijkheid voor maatschappij en individu. Of willen we een liberale pluriforme samenleving met gespreide verantwoordelijkheden. Waarin de overheid welliswaar belangrijke taken heeft ook nog taken kan zien toenemen, ik denk aan het milieu, taken zowel op economisch als op sociaal gebied, maar waarin die taken zich vooral moeten richten op het beschermen van de zwakkeren van het milieu en op het stimuleren op het scheppen van voorwaarden. Wij willen een maatschappij waarin alle mensen zich zoveel mogelijk zelf op eigen kracht kunnen ontplooiën. En dat moet die overheid ook mogelijk maken, die moet daar zijn bijdrage aan leveren door achterstanden bij het onderwijs weg te werken, door de burgers voldoende veiligheid te bieden. Door energiebesparing te bevorderen en tot technologische vernieuwingen aan te sporen. Door decentralisatie en democratisering te stimuleren. Door de overheidslasten ook niet te hoog te laten oplopen.

Het vastlopen van de verzorgingsstaat komt vooral dacht ik omdat men de overheid vaak met de beste bedoelingen veel te veel verantwoorde-lijkheden toegeschoven heeft, die eigenlijk in die maatschappij thuis horen en daardoor geraken steeds meer evenwichten verstoord, want die overheid moet maar kan ook lang niet alles. En indien ooit dan geloof ik dat juist nu een liberale aanpak de enige is om deze problemen op te lossen door die eigen verantwoordelijkheid van die burgers te versterken, economisch en maatschappelijk. Alleen dan kunnen die verhoudingen weer gezond worden. Economisch door een zodanig evenwichtsherstel in de besteding van onze nationale middelen, dat die particuliere sector weer ruimte krijgt voor groei en werkgelegenheid. Maatschappelijk door eens de bezem door onze overbodige bureaucratie te halen. Betutteling achterwege te laten ook als alles niet zo volmaakt gaat. Door de burgers als individu en niet als nummer tegemoet te treden. Dan vraag ik ook een andere instelling van de burgers jegens de overheid. Wij zullen moeten afleren voor elk probleem bij vaders staat om een oplossing aan te kloppen. En voorzitter als ook het onontbeerlijk is en dat kan vaak het geval zijn dan zal veel meer dan tot nu toe de voorwaarde gesteld moeten worden dat belanghebbende bij die voorziening daarvoor ook redelijke offers brengen. En als je daartoe niet bereid blijkt dan mag weleens bezien worden of de urgentie dan wel groot genoeg is om die voorzieningen zo te handhaven. En om in dit verband maar direkt het verwijt te voorkomen dat de zwaksten daardoor gedupeerd zouden worden verwijs ik naar onderzoeken die aantonen dat op verschillend gebied hogere inkomens meer profiteren van subsidies dan lagere. De deelbelangen-cultuur waarik van sprak zou met zo'n aanpak wellicht een flink stuk voedingsbodem kunnen verliezen. Een reden temeer om te streven naar Reeële prijzen voor de gebruikers en lastenverlichting voor allen. En in dit kader voorzitter past ook geheel dat de overheid zijn steun aan de bedrijven herziet, in ieder geval een einde maakt aan steunverlening daar waar geen perspectief is of de concurrentieverhouding worden verstoord.

De mogelijkheid van zo'n herstel van evenwicht moet op elk gebied waar stagnatie dreigt nagegaan worden. Overal waar de problemen alleen maar groter dreigen te worden moet bezien worden of in die richting geen verbetering kan gevonden worden. Dan denk ik aan de arbeidsmarkt, op ziekteverzuim, aan het steeds groeiend aantal niet aktieven. Wat doen wij eraan. Voorzitter vanuit deze visie zou ik willen terugblikken en vooruitzien.

Het kabinet is nu $2\frac{1}{2}$ jaar aan de slag. De ministers en staatssecretarissen hebben als het ware aan den lijve ervaren hoe moeilijk het is te hoog opgelopen structurele uitgaven terug te dringen. Ze hebben ervaren hoeveel onredelijke verwijten men naar zijn hoofd geslingerd kan krijgen als men ook maar enige beperking in de stijging van bepaalde uitkeringen en inkomens nastreeft. Ze hebben de grote weerstand ervaren tegen een noodzakelijk looningrijpen. Wij hebben onze zorgen gehad dat het kabinet bij de begroting voor 1980 de besteklijn onvoldoende zou voortzetten en ik heb daar toen ook geen geheim van gemaakt. Daarna kwam met het aftreden van minister Andriessen het vuur van de andere kant. En als ik nu na $2\frac{1}{2}$ jaar die stand van zaken overzie dan constateer ik dat het kabinet ernst gemaakt heeft met de aanpak van de sociaal economische problematiek in de richting van een economisch evenwichtsherstel. Met u zei het al voorzitter een tien miljard aan bestekbeperkingen en 3 miljard extra ombuiging een strakke loonmaatregelen en besluit nadere maatregelen te treffen als het begrotingstekort toch nog boven die 6% uit zal komen heeft het naar het oordeel voor dit moment al het redelijke gedaan wat gevraagd mocht worden en door ons ook gevraagd is want zo zijn we wel. En daarom ook vonden wij dat onze ministers het voorbeeld van minister Andriessen bepaald niet moesten volgen. Stelt u zich voor dat dit wel was gebeurd. Dan was er van alle vandaag zo nodige ombuiging en matiging verder niets meer terecht gekomen. Maar wij zijn er nog niet. Verschillende ombuigingen moeten nog structureel worden gemaakt. En als de voortekenen niet bedriegen dan zal het onvermijdelijk zijn het ombuigingsbeleid ook voor de begroting van 1981 verder voort te zetten. Ook al is dat een verkiezingsjaar. En ook al is dat niet populair. Het kabinet heeft nog precies een jaar te gaan. Een belangrijk jaar waarin zoals mevrouw van Someren terecht schreef politieke moed en duidelijkheid wordt gevraagd. Ik hoop van harte dat ook onze coalitiepartner er aan mee zal willen werken dit kabinetsbeleid tot een goed einde te brengen. En het kabinet voortaan minder hinderlijk voor de voeten zal lopen dan het, dan hij de afgelopen weken heeft gedaan. Als de dissidenten binnen het CDA het op een conflict willen laten zij het dan zeggen dan weten wij tenminste waar ze aan toe zijn. Zoniet dan mag ook van hen coöperatieve medewerking worden verwacht. De oppositionele manier waarop zij soms opereren kan ik dan moeilijk loyaal meer noemen. Voorzitter minister van Ardenne heeft de moed opgebracht om geen verdere subsidie meer te verlenen aan de ROS.

Dat was geen eenvoudige beslissing daar heeft hij ook al op gewezen, maar de enig juiste. Het is ook tegenover de belastingbetaler niet verantwoord geld te blijven te steken in uitzichtsloze bedrijfsactiviteiten. En juist omdat bekend is dat minister van Ardenne er alles aan doen om dat bedrijfsleven weer gezond te krijgen was het dwarsliggen van het CDA op dit punt des te onredelijker. Voorzitter in het kabinetsbeleid komen op verschillende punten ontwikkelingen tot uiting die ik heb bedoeld. Toen ik over noodzakelijke herwaarderingen in de richting van grotere eigen verantwoordelijkheid en de versterking van de particuliere sector sprak. Ik noemde al het ombuigings- en matigingsbeleid, de herwaardering van de bedrijfssteun. Ik denk ook en ik noem maar enkele punten aan de eigen bijdrage in de volksgezondheid, de voorstellen tot verbetering van het universitair onderwijs. De bevordering van onze buitenlandse handel en export. Een wezenszaak voor onze economie. En in dit verband een opmerking nog namelijk dat het echt dringend nodig is en de laatste berichten uit Indonesië onderstrepen dit nog eens om de buitenlandse dienst voor de handelsbevordering te versterken. Tenslotte is het toch altijd nog zo dat onder de nederlandse belangen die onze ambassades hebben te dienen wel degelijk ook die van het nederlandse bedrijfsleven vallen. En ik ben blij dat nu ervaren bedrijfsmensen worden aangetrokken, want dat was echt dringend nodig. Voorzitter, ik kan in dit kader ook nog spreken over de amateurzenders, over de aanpak van de rijbewijzenrompslomp. Allemaal goede zaken, maar daarmee zijn we er nog niet. Er zal nog meer moeten gebeuren. En ik wil voor dit laatste jaar nog een zestal wensen noemen zonder te zeggen dat ik daarbij volledig ben. In de eerste plaats wil ik toch nog even op die noodzaak van verdere ombuigingen wijzen. Met de voorjaarsnota en vooral bij de begroting van 81 staat het kabinet voor de zware opgave om het ombuigingsbeleid ook dit laatste kabinetsjaar verder voort te zetten, want verdere bezuinigingen zijn onvermijdelijk. Het begrotingstekort zal verder terug gedrongen moeten worden, want het is natuurlijk niet aanvaardbaar dat wij zoals anders te voorzien zou zijn in 1984 alleen aan rente voor de staatsschuld al een bedrag van zo'n 20 miljard gulden zouden moeten gaan betalen. Dus ook de overheid zal de tering naar de nering moeten zetten. Tijdelijke besparingen zullen structureel moeten worden gemaakt. En dat zal van alle bewindslieden, ik realiseer mij heel goed wat ik zeg, dat zal van alle bewindslieden en ook van de kamerfrakties veel inspanning en zelfbeheersing vragen.

Maar als wij van iedereen matiging vragen dan zal de overheid op zijn minst het voorbeeld moeten geven, alleen langs die weg kunnen wij ons kostenpeil zo beheersen dat wij die concurrentieslag met het buitenland die voor ons land essentieel is weer aan kunnen. Het tweede punt voorzitter, bepaald niet tevreden zijn wij over het arbeidsmarktbeleid. Wij vinden die 80.000 vacatures naast de 200.000 werkelozen, om het alleen maar even bij de geregistreerden aantallen te houden een luxe die wij ons niet kunnen permitteren. Vele malen hebben wij er op gehamerd dat er op dit gebied veel meer kan en moet gebeuren. Met het begrip passende arbeid, met de om- en herscholing, met de vakopleiding, met het onderwijs dat meer op de beroepspraktijk moet worden gericht, met het ziekteverzuim, met de wao. Wij hebben ook voor al deze zaken concreet verantwoorde aanbevelingen gedaan. Ik ga die nu niet allemaal herhalen, maar ze zijn maar zeer ten dele gevolgd. En van een echte verbetering, van een evenwichtsherstel op die verstoorde arbeidsmarkt is nog nauwelijks iets te merken. Veel bedrijven moeten hun productie beperken wegens gebrek aan personeel. Vandaag in Nederland, ook hier in Groningen en is dat niet te gek om los te lopen wanneer we ons tegelijk aan de andere kant de grootste inspanning moeten getroosten om te bezuinigen en te matigen terwille van de werkgelegenheid. Waarom is er zoveel koudwatervrees om op dit gebied meer te doen. Ik wil hier nog een ding aan toevoegen voorzitter, want als de overheidsinstanties op dit punt in gebreken blijven, dan zou juist dat in gebreke blijven van die overheidsinstanties er weleens de oorzaak van kunnen worden dat wij zoals de OUZO al heeft aanbevolen dan wel naar het enige andere middel dat dan overblijft zouden moeten grijpen. Te weten het scheppen van een grotere afstand tussen loon en uitkering. Voorzitter ook op andere punten verwachten wij van het kabinet duidelijker beleid. Het mag best wat meer afrekenen met de erfenissen van het vorige kabinet. Als het kabinet het moeilijk heeft met de instelling van de postbank een van de maatschappijhervormende idealen van de oppositie laat het dan een keer gewoon beslissen dat die er niet komt, wij voelen er niks voor. En om een heel ander punt te noemen, als men zich in de assurantiebemiddelingswereld zorgen maakt over PTTplannen laat men die dan duidelijk wegnemen als dat niet in de bedoeling ligt. Ook met Opfoplannen van de staatssecretaris van onderwijs zijn wij weinig gelukkig. Om en daar besluit ik dit rijtje mee van het idee van een huurbelasting van een andere staatssecretaris maar helemaal niet te spreken.

Er gaan geruchten dat de belastingdienst nog verdere inbreuken op de privacy zou voorstaan dan de verruiming van de vraagstelling op het aangiftebiljet. En ik zou in dit verband, ook dit zijn wezenlijke dingen de regering toch nog eens willen herinneren aan haar ferme verklaring dat de overheid er is voor de burgers en niet andersom. Wij zullen het beleid ook op het terrein van de belastingen dit laatste oogstjaar kritisch aan deze verklaring toetsen en ook aan de toezegging van het kabinet dat er speciale aandacht zal worden geschonken aan de verschillende functies van het inkomen voor zelfstandigen. U voorzitter heeft ook al gewezen op de problematiek van de landbouw op dit punt. Ik verwijs daarnaar ook als ik met name de aandacht van het kabinet voor die inkomenspolitiek van de zelfstandigen vraag. Ik ben bij mijn vijfde verlangpunt. Ook de bouwmarkt geeft namelijk problemen. De bouw van huurwoningen loopt bevredigend met name worden de beleggers weer in de woningbouw geïnteresseerd. Het kabinet en ook de fractie heeft daar hard aan getrokken. Maar de situatie bij de koopwoningen is daarentegen ronduit somber. Een groot aantal nieuwbouwwoningen staat op dit moment leeg omdat de rentestand zo hoog is. Ik weet dat dat buitenlandse oorzaken heeft, maar natuurlijk heeft ook het nederlandse begrotingstekort daar zijn invloed op. Veel bedrijven komen daarom in moeilijkheden en daarmee is de werkgelegenheid van tienduizenden gemoeid. Maar niet alleen uit oogpunt van werkgelegenheid is dit een onacceptabele situatie ook uit sociaal oogpunt dient op zo korte mogelijke termijn iets te gebeuren, want nog steeds is de behoefte aan een eigen huis zeer groot. De woningnood is bepaald nog niet opgelost, hoezeer de PvdA en D66 ons dat onder het vorig kabinet hebben willen doen geloven. En daarom mag dit kabinet niet lijdzaam toezien hoe die woningmarkt ineenzakt. De nodige initiatieven dienen te worden genomen om die zaak weer op gang te krijgen en ik denk daarbij met name ook aan meer prioriteit voor de subsidie op het eigen woningbezit. En voorzitter welliswaar heeft de nieuwe CDA staatssecretaris van financiën in zijn nieuwe functie heel wat genuanceerder gesproken over de aftrekbaarheid van hypotheekrente dan toen hij nog kamerlid was. Ik geloof toch dat het heel juist en heel goed is geweest dat het kabinet bij monde van de heer Wiegel nog eens heeft bevestigd dat daaraan te tornen onaanvaardbaar is. Wij vragen van het kabinet verder een actieplan uit te werken om de uitvoering van dat voorgenomen bouwprogramma verder veilig te stellen.

En daarvoor is ook nodig dat allerlei vaak hoogst onredelijke gemeentebepalingen worden afgeschaft, niet de eigenaar-bewoner belemmeren wanneer hij zijn huis moet verkopen. En ook overigens is op dit terrein langzamerhand een verstikkend net van voorschriften regels en bepalingen ontstaan die de efficiency en kostenbeheersing alleen maar er slechter op doen worden. Veel bureaucratische regels en belemmerende bepalingen kunnen opgeruimd worden en mijn fractie is dan ook van plan om in de komende maanden een zwartboek te publiceren van bepalingen die naar ons oordeel best gemist kunnen worden zonder dat de kwaliteit van de woningbouw daaronder lijdt. En ik hoop dat het kabinet en ik hoop en uit hun applaus krijg ik zelfs het vertrouwen dat het kabinet ook daarop positief wil inspelen.

Voorzitter en voor ik nu tot de afsluiting van dit verlanglijstje kom dan toch nog een punt. Uitdrukkelijk wil ik u nog eens herinneren aan de regeringstoezeggingen dat de extra aardgasbaten voor een belangrijk deel aangewend zullen worden voor de lastenverlichting van het bedrijfsleven. Dat is dringend nodig en daar houden we het kabinet aan. Voorzitter, dames en heren in de politiek moet gekozen worden. Ook D66 zal eens duidelijk moeten maken of zij onze maatschappij verder in de richting van een allesbeheersende verzorgingsstaat wil laten gaan of dat zij met ons de weg in wil slaan naar een pluriforme samenleving van vrije zelfverantwoordelijke burgers. Met een overheid die belangrijke maar beperkte taken heeft en voldoende ruimte laat voor initiatief en ontplooiing van persoonlijk zowel als zakelijk. In de socialistische visie blijft men alle heil van de staat verwachten en men is zelfs bereid de modale inkomens er op achteruit te laten gaan om de overheid maar voldoende armslag te laten houden. Dat zouden de mensen best accepteren, als er maar daar tegenover een postbank een VADregeling en nog enkele van dit soort rode stokpaardjes meer zouden staan. Wie dat gelooft mag het zeggen. Ook op dit punt lijkt de PvdA steeds verder van de maatschappelijke werkelijkheid af te komen staan, en voor 1980 moest zij die visie onder druk van de vakbeweging feitelijk al prijsgeven. De middeninkomens komen er in deze visie helemaal niet meer aan te pas. Daar is D66 het trouwens ook mee eens. Dat zijn mensen door wie met grof geld wordt gesmeten. Dat kan best wat minder volgens Terlouw. Het is altijd goed te weten wie je vrienden zijn. Voorzitter, er is de laatste dagen nogal wat te doen geweest over komende lijsttrekkerschapen. Ik heb daar mijn bijdrage aan geleverd door mij daar niet beschikbaar voor te stellen.

Nu hoop ik dat dit nu niet gaat worden uitgelegd als een enorme offering van mijn kant. Ik heb in de politiek vaker iets afgewezen. Hoe vreemd sommige dat van politici vinden. Ik ambieer die functie niet en ik ben ervan overtuigd dat zeg ik er uitdrukkelijk bij dat ik de partij daarmee niet in verlegenheid breng. Ik verwacht dat er bij ons geen discussies nodig zullen zijn over dat lijsttrekkerschap zoals nu in het CDA al zijn losgebrand. Nu al breekt men zich daar het hoofd over de vraag of bij een definitieve aanwijzing van de heer van Agt het kabinetsbeleid wel of niet inzet van de verkiezingen zou moeten worden. De heer van Agt heeft van ver laten weten dat wel van plan te zijn. De heer Steenkamp is het daar niet mee eens. Ik vind die discussies voorlopig nog voorbarig, want het kabinet heeft zijn werk bepaald nog niet voltooid. Wij vervolgen en beoordelen het positief, maar kritisch. Maar als het deze rit voltooid dan zullen wij natuurlijk staan voor al datgene wat het met onze steun tot stand heeft gebracht. Wij zullen ons daarvan niet distantieren. Die duidelijkheid zullen wij onze kiezers niet onthouden. Voorzitter ik ga sluiten. Wij zullen er dit jaar nog een schepje bovenop doen. En met ons verkiezingsprogramma in de hand zullen wij die kiezers zeggen wat wij verder van plan zijn en hen overtuigen op onze stem. Want waar wij opstaan in het parlement, in het kabinet, in de partij wij staan allemaal voor een zelfde ideaal van een gezonde liberale maatschappij. En ik zou willen besluiten met te zeggen laten wij daar met elkaar voor vechten.

Dames en heren ik heb nog geen gelegenheid gehad u welkom te heten. Wat fijn dat u er allemaal bent.

Een bijzonder woord van welkom is voor vijf van de zes aanwezige bewindslieden, de heren Wiegel, van de Klauw, Ginjaars, van Ardenne en Pais.

Er zijn 3 staatssecretarissen, mevrouw Veder, de heren Koning en Wallis de Vries.

En dan juist in Groningen, gelukkig in Groningen, erelid van de partij, commissaris van de koningin de heer Toxopeus en zijn echtgenote.

Er zijn een groot aantal eerste en tweede kamerleden en de hele nederlandse deel van de fractie van het europees parlement.

De JOVD is aanwezig, de voorzitter krijgt straks de gelegenheid om hier te spreken. Van het CDA is aanwezig de heer Fleers en van de PvdA de heer van Traa ook hartelijk welkom.

Dames en heren ik heb een teleurstelling voor u. U ziet vanavond hier achter deze tafel niet de leider van de fractie in het europese parlement de heer Bangeman. De heer Bangeman is wegens familie-omstandigheden verhinderd hier aanwezig te zijn. Dat hoorden we gisteren in de middag. Met handen in het haar, wat moet je doen, 24 uur van te voren en dan is er maar een die ja kan redden, Haya voert straks het woord. Dames en heren ik heb een voorstel van orde. Ik zou nu aan de orde willen stellen het agendapunt 10 benoeming van twee leden van het dagelijks bestuur.

Korthals-Altes - met Jan kamma. Frits ik wou iets tegen de vergadering zeggen en ik vind dat jij daar naar moet luisteren.

Dames en heren geen mens is volmaakt ook Frits Korthals Altes niet. Frits is ook niet volmaakt als partijvoorzitter, maar dat zou ook niemand kunnen zijn. Ik zal er niet omheen draaien, velen van U weten dat ook . Ik was als hoofdbestuurslid een van zijn grootste critici. Nu na een half jaar met de partijvoorzitter in het dagelijks bestuur te hebben samengewerkt wil ik ruiterlijk bekennen dat ik vroeger een aantal zaken verkeerd heb beoordeeld. Dames en heren ik heb mijn mening herzien. Ik ben in dat halve jaar geweldig onder de indruk gekomen van de kwaliteit van zijn werk als voorzitter. In de eerste plaats is daar de enorme kennis van zaken. Frits heeft de partij in zijn vingers. Hij voelt aan wat leeft in de gelederen, hij weet hoe de reacties zullen zijn, hij weet hoe technisch advies voor leefsamenstelling het best kan zijn bijvoorbeeld. Dan is er de grote betrokkenheid, nooit doet iemand tevergeefs een beroep. Frits is er altijd en hij staat ook altijd klaar. De VVD van nu is zijn VVD. Frits schakelt moeiteloos een van een conflict in een afdeling in een reglementsherziening naar overleg over kabinet en fractie. Dan wil ik iets zeggen over de politieke feeling met als specialiteit het aanvoelen van wat op korte termijn erg belangrijk lijkt maar op langere geheel anders uit kan pakken. Onze partijvoorzitter speelt een rol waar het gaat om het bepalen van de politieke lijn van onze partij. De grootste kwaliteit heb ik voor het laatst bewaard. Frits laat nooit iemand zakken. Hij is zo volstrekt loyaal. Naar kabinetsleden, naar fractieleden, naar hoofdbestuur, naar algemeen secretariaat, kortom de hele partij je kunt van hem op aan je kunt op hem bouwen. Ik feliciteer de VVD met zijn bereidheid een nieuwe termijn te aanvaarden.

En ik nodig u uitde herbenoeming met een daverend applaus te bekrachtigen. Frits ik vind het doodzonde dat ik dit niet kon zeggen in je lijfelijke aanwezigheid. Gelukkig hebben we de truc met de telefoon. In de wandelgangen hier overheerst de opluchting over de zeer gunstige berichten na je operatie. Namens ons allen zeg ik je hou je taai, gauw weer beter worden en er dan weer tegenaan.

Ik denk dat je nog wel iets wil zeggen.

In de eerste plaats ik ben er een beetje stil van van alles wat je gezegd hebt en ik het is dat je je kunt het niet helemaal helpen je doet het voor het eerst wat overdrijft. Ik ben in ieder geval erg blij dat ik weet dat dit partijcongres dat ik mis en ik geloof dat het het eerste is in twintig jaar, dat is erg om dat te moeten bekennen, maar het is het eerste in twintig jaar dat ik mis. Ik weet dat dat bij jou in geweldig goede handen is en ik geloof dat wat dat betreft jij een geweldig applaus verdient.

Maar als ik dan een beetje bekomen ben van deze hartelijkheid dan wil ik in de eerste plaats toch de partij bedanken voor het vertrouwen dat ze opnieuw in mij heeft willen stellen. Er is in die vijf jaar dat ik voorzitter ben is er heel veel veranderd. Toen ik vijf jaargelegden voorzitter werd, dat was in 75, toen was de VVD de oppositie en we waren in een periode van voortdurende groei. We waren toen bezig om de organisatie aan te passen aan die groei en inmiddels in die vijf jaar zijn we verder uitgegroeid als een grote en levende organisatie. Ik werd toen in 75 gekozen voor een resterende periode van 2 jaar. Bij mijn eerste herverkiezing in 77 toen werd het voor het eerst een periode van 3 jaar toen stonden we vlak voor verkiezingen. Ook nu staan we een jaar voor verkiezingen. Toen in 1977 verwachtte iedereen een zetelwinst en die kwam er ook, maar lang niet iedereen verwachtte dat we regeringsverantwoordelijkheid zouden krijgen. Maar die kwam er ook. De VVD heeft het in die vijf jaar dankzij de inspanning van heel veel mensen ver gebracht en het is goed om dat nu eens te vermelden in tijden waarin de VVD zich door het dragen van verantwoordelijkheid voor de regering kwetsbaar opstelt, kritiek wel eens de overhand heeft en opiniepeilingen er op wijzen nee niet dat wij zetels zouden gaan verliezen, opiniepeilingen wijzen alleen maar aan dat er werk aan de winkel is en dat als we verder willen blijven groeien we daar met zijn allen wat aan moeten doen.

Daarom ook is er een ledenwerfcampagne gestart. Er is in die vijf jaar heel veel veranderd, niet alleen in de partij. Er is veel veranderd ook daarbuiten. Jammergenoeg ook in heel ongunstige zin. Ik denk daarbij aan de internationale politieke situatie, de mislukte poging om de gijzelaars in Teheran te redden is daarom op dit ogenblik wel het meest tekenende en schrijnende voorbeeld. Toch zou ik vandaag willen zeggen dat naar mijn overtuiging de VVD zich heeft in ons land en in internationaal verband samen met de liberale partijen met wie de ... samenwerkt zich sterk moet maken voor een politiek krachtige en loyale steun aan het volk van de verenigde staten van amerika om met niet militaire pressie de gijzelaars vrij te krijgen. Als wij de situatie in het midden-oosten en Afghanistan bezien dan ook moeten we proberen lessen uit het verleden te weren. Ik denk daarbij aan de les van Munchen 1938 die we ons ter harte moeten nemen. Toen wilde het westen de oorlog voorkomen door toegeven. Vrede voor onze tijd dacht Chamberlain toen, maar die ontspanning heeft minder dan een jaar geduurd en toen brak de 2e wereldoorlog uit. En de les die we daar nu uit moeten leren is dat we ons moeten realiseren dat er voor ontspanning twee partijen nodig zijn. Wil de een spanning bijvoorbeeld de sowjet unie en afghanistan dan is tegendruk geboden anders worden wij meegesleept en is het net als in 1939 het goede ogenblik om de vrede echt te redden voorbij. En ook daarom mag er over ons saamhorigheidsgevoel met het amerikaanse volk geen enkel misverstand ontstaan.

In het binnenland staan wij nu een jaar voor nieuwe verkiezingen. De partij heeft het in de afgelopen maanden in afdelingen, in de centrales en tijdens vele congressen ruimschoots bezonnen op beginselen en politieke standpunten. Eind mei zullen knopen worden doorgehakt en het spijt mij meer dan ik u kan zeggen dat ik daar jammer genoeg nog niet bij aanwezig kan zijn. Want juist omdat er nogal wat kritiek op de voorstellen van de commissie tot herziening van het beginselprogramma is geuit had ik ook graag mijn aandeel bijgedragen in de discussie. Een discussie die naar mijn mening ertoe zal leiden dat uit de botsing van meningen toch een goede liberale beginselverklaring tot stand zal komen die meer dan tevoren een stempel zal dragen van de partij als geheel maar dan ook waar de partij achter zal staan. Waar de liberalen in Nederland die kleur durven bekennen ook achter zullen staan.

Dames en heren kleur bekennen daar gaat het in het komend jaar om. Dat zal ook gevraagd worden bij de voorbereiding van ons verkiezingsprogramma en in de verkiezingscampagne die het komende jaar voor de boeg staat. Kleur bekennen houdt o.a. in duidelijk maken dat de problemen in de jaren 80 meer dan levensgroot zijn. Dat oplossingen waardoor die problemen als zodanig verdwijnen dat die oplossingen niet bestaan. Maar dat wij ons allemaal zullen moeten aanpassen. Dat de overheid er niet is om pasklare oplossingen aan te dragen die er niet zijn, maar dat juist daarom in versterkte mate een beroep moet worden gedaan op eigen verantwoordelijkheid, eigen vindingrijkheid. Dat is ook wezenlijk liberaal. Kleur bekennen betekent duidelijk maken dat de verminderde economische groei of zelfs economische stilstand of teruggang werkelijk offers vraagt. Kleur bekennen betekent duidelijk maken dat die offers zeker in sterke mate gebracht moeten worden door hen die de sterkste schouders hebben. Maar kleur bekennen betekent ook duidelijk maken dat het bij die betrekkelijk kleine groep niet kan blijven en dat niemand helaas de dans ontspringt behalve naar wij hopen de sociaal allerzwaksten.

Een ander probleem van de jaren tachtig waarvoor geen pasklare oplossing is dat is de multiculturele samenleving die grote spanning oproept en voorlopig zal blijven oproepen. Het zal daarbij om wederzijdse aanpassingen gaan. Aanpassen dat is veranderen en veranderen valt velen moeilijk. Vooruitstrevendheid en hervormingszin juichen velen toe en die zijn ook nodig. Maar zelfs hervorming in het eigen leefpatroon ook te aanvaarden dat is voor velen een tweede. En ook hier in dit opzicht zal een versterkt beroep op eigen verantwoordelijkheid worden gedaan bij het vinden van nieuwe samenlevingspatronen die waarin de verscheidene culturen elkaar moeten leren verdragen. Want daar zal het in belangrijke mate om gaan. Kleur bekennen ook op het gebied van de buitenlandse politiek. Ik zei er al iets over, maar noem toch nog een aktueel aspect. Dat is de boycot van de olympische spelen in Moskou. Het hoofdbestuur, de kamerfrakties en de liberale partij in de Europese Federatie spreken zich voor zo'n boycot uit. En toch is er weer een verhaal ik las het ook onlangs in een ingezonden stuk in vrijheid en democratie dat de politiek zich op ongeoorloofde wijze zou mengen in de sport. Ik zou toch willen zeggen dat er sprake is van een levensgroot misverstand, want het ideaal van de olympische spelen is het ideaal van de internationale verbroedering.

En dat is een bij uitstek politiek ideaal, een hoogstaand ideaal, maar die zijn er vaker in de politiek. Sportuitwisseling is een middel om dat politieke ideaal van internationale verbroedering gestalte te geven. En als nu de sowjet unie afghanistan binnenvalt. De vrijheid en de onafhankelijkheid van een volk vertrapt dan is het olympische ideaal niet gediend met het laten doorgaan van een verbroederingsfeest. Dat is dan nog afgezien van de nationalistische tendensen. De broederschap met allen die vrijheid en onafhankelijkheid ter harte gaat vraagt nu juist een daad van solidariteit aan afghanistan. Hoe triest voor de topsporters die het lot treft het ook is wij tillen daar echt niet licht aan maar het lot van de afghanen is onvergelijkbaar veel erger en de boycot is het logisch uitvloeisel van het olympisch ideaal zelf. Ook hier gaat het er weer om tijdig tegendruk te geven om erger te voorkomen. Dames en heren kleur bekennen betekent tenslotte ook in beginsel Israël blijven steunen en de PLO niet te erkennen zolang de vernietiging van de staat Israël tot doel blijft houden. Onofficiële contacten kunnen de blik verruimen, maar uitnodigingen uitgerekend op de onafhankelijkheidsdag van Israël zijn grievend tegenover het land dat onze steun en ons respect verdient. En wanneer het land dan van die steun en het respect overtuigd is dan kan kritiek onzerzijds op de houding van Israël in zuid Libanon en het halsstarrige nederzettingsbeleid ook beter tot zijn recht komen. Kleur bekennen is in het komende jaar ook nodig om de kiezers duidelijk te maken om welke keuze het gaat. Velen zullen met instemming hebben kennis genomen van de gedachte van de minister president die het lijstaanvoerderschap van het CDA en een nieuwe formatie met de VVD niet schuwt. Maar daarvoor is wel een meerderheid nodig van CDA en VVD. Een meerderheid waarin de VVD sterk vertegenwoordigd is, want anders mag van AGT wel eerst de verkiezingen voor het CDA winnen maar zal net als destijds Biesheuvel is vergaan een ander misschien dubbel snel een tweede kabinet den Uyl helpen mee formeren. Ook daarom zullen wij de kiezers die echt voortzetting van het beleid van het eerste kabinet van Agt-Wiegel wensen moeten vragen kleur te bekennen door VVD te stemmen. De VVD gaat nu een jaar in waarop wij ons op die verkiezingen. op het kleur bekennen voorbereiden. Dames en heren er is voor de partij in het komende jaar meer dan genoeg te doen en ik hoop zelf weer heel gauw van die partij te kunnen zijn.

Over betrouwbareheid gesproken Frits je kunt het niet laten. Ik hang weer op, wij gaan verder met de vergadering en nog zeer bedankt voor het telegram wat je gestuurd hebt.

Ik wens de partij een heel goede algemene vergadering toe. Ik wens het hoofdbestuur toe dat de vergadering een succes wordt wat ik ervan verwacht o.l.v. Jan Kamminga.

Tot ziens allemaal.

Dames en heren, mevrouw Smit-Kroes verdient de complimenten voor de geweldige service van de PTT, maar mijnheer de Groot de directeur van het telefoondistrict Groningen onze hartelijke dank, want toen ik drie dagen geleden op het idee kwam kreeg ik de mededeling dat het weken duurt voor zoiets kan, maar de PTT heeft het in 3 dagen gefikst geweldig.

Dames en heren er is nog een dagelijks bestuurslid dat herkozen wordt vandaag. Aangezien voor de benoeming slechts een kandidaat is gesteld wordt deze persoon door de voorzitter benoemd verklaard.

Jan den Ouden!

Voorzitter, ik zal het niet zo lang maken als Frits. Hij is dan ook ziek. Ik ben hier gelukkig aanwezig hij kon dat niet zijn. Ik ben blij in het in mij opnieuw gestelde vertrouwen. Ben ik 3 jaar geleden onder de voortreffelijke leiding van Frits Korthals-Altes in dagelijks bestuur gekomen. Heb ik die afgelopen drie jaar fantastisch mogen samenwerken vooral met al die randdiensten en ik denk daarbij aan de JOVD. Ik denk daarbij aan de vereniging voor staten- en raadsleden. Ik denk daarbij aan de LSVN. Ik denk daarbij ook nu alweer aan de nieuwe contacten die we hebben gehad aan de vrouwen in de VVD. Ik hoop dat in de komende drie jaar weer op dezelfde wijze te mogen doen. In den Haag ben ik in de eerste periode begonnen, ik ben blij dat ik mijn tweede periode mag beginnen onder de voortreffelijke vice-president Jan Kamminga in Groningen.

We nemen meteen agendapunt 11. Er zijn ook een aantal leden van het hoofdbestuur afgetreden. De heren Post van de kamercentrale Haarlem, Hoeksema van Drenthe, Mevrouw Olthof Utrecht en mevrouw Stengers van de vereniging voor staten- en raadsleden. Aan hen de dank dat ze in de afgelopen jaren voor de partij hebben gedaan.

Dames en heren, ik zou de voorzitter dan de JOVD Robert de Haas-Winkelman willen vragen thans deze positie in te nemen en mevrouw Toxopeus moet ook aan het werk. Fijn dat u toch nog gekomen bent hartelijk bedankt. Mijnheer de voorzitter, dames en heren, hoewel gebruikelijk ben ik toch dankbaar hier als JOVD voorzitter het woord tot u te mogen richten. Bijna alle congressen hebben een krap tijdschema en het bevestigt dan ook de band die onze organisaties hebben. Liberalen hebben het niet gemakkelijk in deze tijd. Het lijkt vaak alsof de tijd zich tegen hen heeft gekeerd. Bij de steeds verder schrijdende collectivering heeft men van het onbevredigende gevoel deze alleen wat te kunnen remmen. De oude ideeën over vrijheid eigendom bieden vaak geen afdoend antwoord op de problemen van deze tijd en velen zullen moeten beseffen dat zij niet meer kunnen opereren vanuit vastgeroeste structuren en benaderingswijze. De JOVD is geen vereniging die bestaande structuren per definitie wil afschaffen. Duidelijk zal moeten zijn dat wij de veranderingen niet nastreven om het veranderen. Maar te vaak moet geconstateerd worden dat de VVD weinig ontvankelijk is voor vernieuwende gedachte en dat men veelal aan het oude wil vasthouden. Binnen de VVD is een zekere angst voor discussie en eigenlijk ten onrechte. Discussie zal veel VVDers mondiger maken. Zij weten dan ook hoe bepaalde problemen te moeten afwegen. Men weet het voor en tegen van een aantal moeilijke zaken. Want dames en heren de keerzijde van ieder probleem is duidelijk en die medaille heeft altijd keerzijde. Het zou voor liberalen een goede zaak zijn als de aanhangers niet voetstoots dingen aannamen als de enige waarheid, doch wanneer men precies wist wanneer men dat vond en waarom. Meer gemotiveerde aanhangers kunnen op die wijze liberale ideeën ook beter verspreiden. En dat is met name in dit verkiezingsjaar uitermate van belang. In dit kader is de JOVD dan ook blij dat beginselverklaring en liberaal manifest voor ons liggen in ontwerp. Discussiestukken van formaat dames en heren. Natuurlijk is het niet moeilijk kritiek te leveren op met name het liberaal manifest en de 4000 amendementen spreken wat dat betreft boekdelen. Doch de lijn die in het stuk zit met name ook de sfeer spreekt de JOVD in hoge mate aan. En moet dan ook behouden blijven. Het is de sfeer die jongeren ook in hoge mate aanspreekt en daarom doe ik hier een ernstig beroep om de VVD zorg te dragen voor behoud van de lijn. We weten dat jongeren de laatste tijd minder aangesproken worden door het kabinetsbeleid. Opinie-onderzoeken wijzen daar op.

En het VVD-beleid als zodanig is daarin betrokken. Dat is ook de reden dat de VVD 2e kamerfractie een nota jeugd en jongeren heeft gemaakt en onlangs aan de partijraad heeft aangeboden. Een nota die in mijn ogen eenzelfde geest uitademt als het liberaal manifest. Men zegt weleens de jeugd heeft de toekomst en wat daar ook van zij het zou funest zijn voor de VVD als te weinig jongeren zich binnen de partij thuis zouden voelen zowel voor de levendigheid van de partij als voor de elektorale aanhang. Het liberaal manifest poogt een nieuw elan aan liberale politiek toe te voegen en heeft het zelfs in haar inleiding over een liberale levensstijl. Hieronder volgen dan o.a. de begrippen kleinschaligheid, decentralisatie en vermenselijking van de organisatie. Deze begrippen dienen volgens de JOVD gericht te worden op het individu in zijn maatschappelijk functioneren. Het manifest geeft op een aantal terreinen redelijk aan in welke richting men hierbij moet denken. Want op sommige vlakken kan men consequenter redeneren. Onder het hoofd mens en arbeid gaat men uit van de volledige werkgelegenheid omdat men de individuele ontplooiing in het kader van het werk belangrijk vindt. De JOVD heeft in haar concept beginselprogramma genaamd liberalisme in beweging deze problematiek ook onder loupe genomen. En wij constateren dat individuele ontplooiing meer is dan zich alleen in het werk te kunnen ontplooien. Steeds meer komt de hedendaagse mens tot ontdekking dat hij buiten zijn werk nog andere dingen wil en dat hij dat niet kan omdat het werk zoveel van zijn tijd opslokt. Deze mensen zijn best bereid een deel van hun loon in te leveren om minder te hoeven werken. En daarom is de JPVD helemaal niet zo ongelukkig met de huidige noodzaak te komen tot verdeling van de beschikbare arbeid. Dit vanuit het oogpunt dat de zelfverwerkelijking van het individu er ook moet voor op moet staan. Uiteraard is het in hoge mate betreuenswaardig dat niet allen die dat willen ook kunnen werken. En ook moet duidelijk zijn dat mensen die een volledige ontplooiing in hun dagtaak vinden daartoe in staat moeten worden gesteld. Doch in hoofdzaak wil ik zeggen dat het huidige denken over arbeidstijdverkortingen en duobanen in het kader van de zelfverwerkelijking van de individu vele positieve facetten heeft en dat spreekt niet uit het manifest. Vermenselijking van structuren zegt het manifest. Daarbij zou in het kader van de verdeling van de beschikbare arbeid eens gedacht moeten worden aan decentralisatie van de arbeidsbureaus gekoppeld aan een stuk individuele begeleiding. Proeven hiermee zijn bevredigend verlopen.

En de hogere kosten zouden snel zijn terugverdiend. Het is onaanvaardbaar dat bedrijven om werknemers zitten te springen en zelfs graag buitenlandse werknemers zou gaan werven terwijl in Nederland zo'n hoog percentage werkelozen bestaat. De overheid zal steeds meer uit zijn bureaucratische ivoren toren moeten komen en zo het individu de kans geven optimaal te participeren en zich te kunnen ontplooien. Dat zal een belangrijke liberale boodschap moeten zijn voor de tachtiger jaren. Dames en heren D66 heeft zich volgens de opiniepeilingen een grote aanhang op dit moment weten te verwerven. En hoewel ik op zich wat hier ook vanavond al gezegd is niet zoveel koop voor opiniepeilingen kan het geen kwaad te kijken hoe het komt dat de D66 aanhang zo sterk groeiende is. Naast het voordeel van oppositiepartij te zijn en en hoewel ik al zeg naar wat hier vanavond al gezegd is niet zoveel koop voor opiniepeilingen kan het geen kwaad te kijken hoe het komt dat de D66 aanhang zo sterk groeiende is. Naast het voordeel van een oppositiepartij te zijn en een populaire fractievoorzitter heb ik sterk de indruk dat veel zwevende kiezers op die partij stemmen. Uit protest tegen vastgeroeste verhoudingen en het feit dat de gevestigde politieke partijen zo weinig overtuigend overkomen. D66 is blijkbaar uitermate succesvol geweest in het opbouwen van een bepaald imago en de wijze van presentatie. Ook de VVD moet dat zien. Dat politieke ideeën een produkt zijn dat verkocht moet worden. Daarom moet zij met veel elan en dynamiek gebracht worden. Ik ben ervan overtuigd dat er voor liberale ideeën een markt bestaat dat een veelvoudige aanhang van de VVD. Niet al deze mensen zullen er toe kunnen worden gebracht op de VVD te stemmen want tradities spelen in de nederlandsopolitiek een belangrijke rol. Maar wel zullen als de door mij genoemde factoren binnen de VVD een belangrijke rol gaan spelen velen kiezen voor de liberale politiek. Want liberale ideeën zijn niet verouderd en zullen nooit verouderen, want de mens als individu staat centraal. Om de huidige problemen te lijf te gaan is een grote uitdaging. En als die uitdaging op een juiste wijze wordt opgevat heb ik en de JOVD het volste vertrouwen in de toekomst van liberale politiek en de VVD.

Het woord is aan mevrouw van Someren.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de discussie over het na de tweede kamerverkiezingen te vormen kabinet mag voorbarig zijn. Voor mij staat het vast dat het komende jaar, het laatste jaar van ons kabinet van Agt-Wiegel, het jaar dat nu begonnen is van beslissende betekenis zal zijn voor een zeer lange periode.

Waarom voor een zeer lange periode, omdat wij op een kruispunt van wegen staan. En Nederland niet alleen. Veel is er vastgelopen. Zoals Koos Rietkerk terecht zegt is onze verzorgingsstaat vastgelopen. Die verzorgingsstaat waarin wij toch geloofden en die toch zo breekbaar is gebleken. Teveel is er van uitgegaan dat de groei wel onverminderd bleef doorgaan. Veel te veel heeft het vorige kabinet geteerd op baten die geïnvesteerd hadden moeten voor vernieuwingen, vernieuwingen die er nodig waren om onze welvaart die die verzorgingsstaat voor de toekomst veilig te stellen. Internationaal zijn de spanningen opgelopen. Er is vanavond al veel over gezegd. Door het te laat denken aan een geïntegreerd energiebeleid werd de chantagepositie van de olieleverende landen in het midden-oosten onevenredig groot. Maar toegegeven het westen heeft dit gevaar te laat zien aankomen. Niet Nederland alleen. In preadvies op het onlangs verschenen rapport interviewthes van de DUZO constateert mijn fractiegenoot zoutendijk dat er onze samenleving ongunstige ontwikkelingen zijn. Als een toenemende maatschappelijke verstarring, verminderde bereidheid, verantwoorde en redelijke oplossingen te bespreken. Een verminderde bereidheid tot samenwerken. Een te grote machtsverschuiving naar deskundigen. Een irrationele reactie van velen daarop en teruglopende moed bij politici tegen modieuze irrationele kreten op te komen. Hij heeft gelijk. Ik zou bijna zeggen helaas maar hij heeft het. Men kijkt liever over de schouder om te zien of dat men zich wel maatschappelijk aanvaardbaar is. Liever geriefelijk de eigen toekomst veilig stellen dan te vechten voor datgene wat men goed acht. Vechten is uit lijkt het weleens. Make love is in. Er is immers god dank al heel lang geen oorlog meer in het westen geweest. Zijn we het misschien verleerd voor onze vrijheid te vechten. Verleerd om desnoods door een muur te lopen omdat we menen dat die muur onze vrijheid beperkt. Het is geen worden dat de westerse wereld geen helden meer kent. Zouden ze hier niet meer nodig zijn of zouden ze juist nodig zijn. Ik dacht van wel. Zeggen wat je denkt, kleur bekennen zei Frits Korthals Altes, dat moet gebeuren al is het nog zo impopulair. Dat vraagt morele moed, meer dan meehuilen met de wolven in het bos. Het bos hebben we nauwelijks de wolven niet meer. We hebben nog wel de VARAhaan die voor progressief aangezien wil worden kan met hem meekraaien. Het kabinet heeft de morele moed gehad impopulaire maatregelen te nemen. Eenvoudig omdat ze nodig waren. Regeringsfractie en beide kamers hebben die moed ook opgebracht.

Bij het CDA in de tweede kamer leverde dat weleens moeilijkheden op. Koos Rietkerk kan er van meepraten. Maar wat blijkt, de meerderheid van het nederlandse volk ziet die noodzaak van die impopulaire maatregelen in. Een stap terug om de toekomst veiliger te stellen. Dat wordt begrepen. Laat het kabinet dit jaar doorgaan moed te tonen. Moed is nog altijd beloond.

Wij zouden kunnen zeggen dat de verkiezingen althans de strijd al begonnen is. Het was in Balekwapan in Indonesië waar premier van Agt zich bereid verklaarde lijstaanvoerder voor zijn partij te worden als hem dat gevraagd zou worden. En eventueel ook minister president. De reis van Balekwapan naar het Catshuis is begonnen. Het leek misschien voorbarig maar mag ik zeggen dat hij als eerste CDA'er de moed had om duidelijk te stellen dat regeren met de VVD een goede zaak is. Laten we hopen dat het straks weer mogelijk is. Laten we ook hopen voorzitter dat er niet een ander scenario een alternatief scenario voltrekt, ik bedoel het volgende. Laten we maar realistisch zijn. Van Agt wordt herkozen, het CDA moet een premier leveren. Van Agt lukt het niet zo makkelijk om met den Uyl tot een akkoord te komen, vindt u dat erg onwaarschijnlijk, dan zou het wellicht niet lukken. Dan moet een ander komen, dan is er bijvoorbeeld nog een Lubbers en die kan dat wel tot een akkoord komen met de PvdA, het is maar een veronderstelling. Maar dat scenario dat is er natuurlijk ook. Arme kiezers die op van Agt stemden omdat dit beleid voortgezet moet worden. Vindt u mij nou geen onheilsprofeet. Het is gewoon realistisch, dat moeten we zijn. En wat is nou de oplossing. Waarmee kan dit scenario voorkomen worden. Het is heel eenvoudig door op de VVD te stemmen. Dat is voor ons hier in de zaal heel eenvoudig om te beantwoorden, voor ons hier trouwe partijgenoten, maar het gaat om die miljoenen landgenoten die straks in dat stemhokje een hokje rood moeten maken. Zij moeten het vertrouwen in ons kunnen hebben. Zij moeten vertrouwen dat wij de moed hebben om de problemen te lijf te gaan. En niet alleen de materiële problemen. Ook juist ook de immateriële. Het is een feit dat velen zich in deze wereld niet meer gelukkig voelen. Onzeker voelen, bang zijn voor de toekomst en dan grijpen naar irrationele bijna mystieke oplossingen die in feite geen oplossingen zijn. Liberalisme beste vrienden en vriendinnen is meer dan een gezond economisch beleid, is meer dan het materiële. Natuurlijk iemand die iets meer heeft kan zich ruimer bewegen. Hij kan zich meer vrijheden veroorloven. En daarom vechten wij voor de zwakkeren.

Daarom is het eenvoudig niet waar dat het kabinet de zwakkeren wil pakken dat is door de oppositie nog nooit hard gemaakt met harde cijfers, maar het is wel een heel harde beschuldiging. Geestelijke en materiele ruimte, geestelijke weerbaarheid, mondigheid dat zijn liberale idealen. Wij zeggen niet dat we een blauwdruk hebben voor een ideale maatschappij voor morgen. We zeggen wel dat er in deze maatschappij onrechtvaardigheden knelpunten zijn. Die moet je wegnemen, die moet je oplossen. Het is een goed voorbeeld. Dit kabinet ik dank dan bijvoorbeeld aan de ministers Wiegel en Pais hebben meer dan welk kabinet ook het minderhedenprobleem aangepakt. Buitenlanders kwamen als arbeidskrachten hierheen. Ze bleven hier. Een tweede generatie heeft zich al aangediend. Heeft u wel eens een school van binnen gezien waar in een klas een x aantal talen gesproken wordt. In zo'n school, in zo'n klas, kan geen onderwijs gegeven worden. De minister van onderwijs had groot gelijk toen hij dit probleem doelgericht aanpakte. Wat doen we deze kinderen aan als we dit probleem niet wordt aangepakt. Wat doen we onze samenleving aan. Kunnen zij straks nog integreren als zij geen onderwijs hebben kunnen genieten. Het is een probleem waar we al dagelijks mee te maken hebben en ik vind het dapper van minister Pais dit rechtstreeks aangepakt heeft. En Hans Wiegel had groot gelijk toen hij zei dat het misschien erg lief klinkt illegale buitenlanders legaal te maken, maar dat je er voor de toekomst onoplosbare problemen mee creeert. Kijk daar gaat het om, doen wat er gedaan moet worden, zeggen wat waar is. Niet wat mooi klinkt. Het was die mooie klank wellicht die een kamermeerderheid in de tweede kamer ertoe bracht de illegalen schijnbaar meer vooruitzichten te geven. De liberaal moet het niet hebben van mooie woorden. Hij of zij zoekt het elders. In het liberalisme ja wat is dat nou en waar staat dat. Ergens tussen confessionelen en socialisten in, of erg tussen uiterst rechts reaktionair en uiterst links revolutionair. Nee, daar staat het niet. Er wordt te vaak geprobeerd een soort kleurenspectrum te maken en of dan ergens daar in te drukken. Het gaat ze niet om een rechte lijn van uiterst rechts naar uiterst links. Stel u liever een samlle driehoek voor. D.w.z. een driehoek met een smalle basis. Daar staan die uitersten namelijk dicht bij elkaar en waarom. Omdat ze veel gemeenschappelijks hebben. Ze zijn beiden onverdraagzaam. Zij komen geen van beiden met goede oplossingen. Nog de reaktionairen noch de revolutionairen.

Hoog in de top van die driehoek staat dan de redelijkheid. De redelijkheid van de liberaal waarin redelijkheid die als motor heeft de liefde tot de medemens. De bereidheid naar hem te luisteren, want vanuit die liefde en vanuit die redelijkheid oplossingen te helpen vinden voor de gigantische problemen, waar inderdaad deze generatie voor staat. Bij de grote mondiale problemen moeten we de zorgen en noden van de mensen vlak naast ons niet vergeten. Die zijn er. Wie mocht denken dat onze samenleving al zo enorm verdraagzaam en liberaal is nou die vergist zich. Vlak naast ons leven mensen die steeds gediscrimineerd worden. Omdat ze andere samenlevingsvormen prefereren dan de geijkte. Beide kamerfrakties komen voor deze mensen op. Wij staan niet in dat midden tussen reaktionair en revolutionair. Wij zitten daar in die top van die driehoek. Maar dat schept wel verplichtingen. Het betekent je verweren tegen schijnoplossingen. Je verweren tegen kreten, je verweren tegen beschuldigingen die op niets berusten. Je zou met dit beeld voor ogen kunnen zeggen dat er nog nooit zoveel behoefte is geweest aan liberalisme. De voorzitter van de JOVD heeft het gezegd, de vice voorzitter, Rietkerk, Korthals Altes in Rotterdam vanaf zijn ziekenbed. Nog nooit zoveel behoefte als juist nu. En dat constateer ik dan op een moment dat er allerwege twijfel bestaat voor het functioneren van onze parlementaire democratie. Enkele oorzaken : de problemen hebben een graad van ingewikkeldheid bereikt waarbij deskundigen teveel macht krijgen, waarbij loze kreten teveel kans krijgen. Men omhelst die vaak liever dan ingewikkelde impopulaire oplossingen en dat is niet helemaal onbegrijpelijk. Laten we redelijk zijn. Democratie voorzitter is namelijk een heel moeilijke zaak. Maar aub laten we die democratie wel laten overleven. Mij is geen goed alternatief bekend. Noch de corporatieve staat, noch de dictatuur hoe verlicht die er dan ook wezenmoge zoals dat heet. Een democratische rechtstaat schrijft mijn fraktiegenoot in het laatste nummer van liberaal reveil is de beste basis voor een goed welzijnsbeleid. In die democratische rechtstaat kun je zeggen wat je vindt, kun je je beschermd voelen. Dat kan in geen van de andere systemen die ik noemde en ik ken ook niet een ander systeem waarin dat op dezelfde wijze mogelijk is. Dat wil niet zeggen dat zei ik al dat er geen problemen, geen onrechtvaardigheden, geen knelpunten zijn, Maar die kunnen in deze vrije democratische rechtstaat het beste opgelost worden. De democratie heb ik weleens gezegd moet weer naar school, dat zeg ik nog.

Een gunstig aspect van de weleens wat overrompelende technologie is de enorme toename van informatiekkanalen. Eens dankten wij de verlichting aan de grotere kennis. Laten wij nu niet ten onder gaan, laten wij die nieuwe mogelijkheden goed gebruiken. Het kan dat is een opdracht voor geïntegreerd onderwijs-omroepbeleid. De volwassen educatie is in de thans lopende kabinetsperiode van de grond getild. Er was niet genoeg geld voor een optimalisering daarvan. Dat geld kan er komen als we met elkaar de bereidheid hebben dat stapje terug te doen. Ook hier blijkt alweer hoe belangrijk dat is. Onderwijs is namelijk even belangrijk of niet belangrijker dan materiele welvaart. Waarom. We kunnen als democratie alleen overleven als er meer kennis bij de mensen komt. Ook bij die mensen die nog niet de kans kregen kennis te verwerven. Zonder die kennis infantiliseert onze democratie. Het zal u heus allen toch wel eens overkomen zijn dat men u tegelijkertijd om verhoging van collectieve uitgaven vroeg en om bestrijding van de inflatie en ook nog eventjes om belastingverlaging. Enige afweging, enig doorzicht blijkt dan geheel te ontbreken. Ik blijf volhouden dat het uit te leggen is dat de burger heel goed in staat is tot die afweging als hij maar genoeg informatie krijgt. Terug naar de r van redelijkheid. Dat betekent voor mij ik zei het al redelijkheid in verantwoordelijkheid voor de medemens. In die redelijkheid willen we meewerken als de verkiezingsuitslag ons dat tenminste toelaat om een nieuw kabinet te gaan vormen. Ik heb er nooit een geheim van gemaakt dat ik het volstrekt met Hans Wiegel eens was toen we aan het begin van deze moeilijke kabinetsperiode stelden dat de problemen zo groot zijn dat een nationaal kabinet eigenlijk geboden zou zijn. Ik handhaaf die stelling en ben niet optimistisch over de mogelijkheden laten we dat er in alle eerlijkheid erbij zeggen. Als den Uyl nog dezelfde mens zou zijn als die hij was, als bekwaam evenwichtig wethouder van mijn geboortestad Amsterdam, als hij zich een staatsman had getoond te vergelijken met zijn politieke geloofsgenoot Helmut Schmidt zou het er anders hebben uitgezien. Om een staatsman te zijn of te worden moet men de moed opbrengen alweer die moed om tegen een onredelijke achterban te zeggen dat wat zij vragen niet kan. Die moed bracht helaas den Uyl niet op op een in zijn leven cruciaal moment. De formatie van het tweede kabinet den Uyl struikelde terecht. Heeft de nederlandse socialistenleider thans een ander uitgangspunt. Ik betwijfel het.

Voor ons land levert dat niet geringe problemen op. Onze partij is verder in het denken over andere regeringscombinaties dan de PvdA, maar met onwillige hanen is het slecht regeren. En waarom zult u vragen. Niet een geriefelijke meerderheid met D66, ja die vraag kan natuurlijk het beste daar beantwoord worden. Indien men zich daar blijft gedragen zoals wijlen Fort die zij dat men iedere kleur van een auto kon kiezen mits die maar zwart is. Zolang men bij D66 blijft zeggen dat iedere kleur goed is als die maar rood is dat is er niet zo heel veel mogelijk. Maar dames en heren ook die partij heeft net als het kabinet nog een jaar te gaan. Want het kabinet zit de rit uit.

Gigantische problemen, speciale en zware opdracht voor een modern liberalisme. Thans een krappe kamermeerderheid. Hoe durf je over een volgend kabinet met de VVD te spreken zult u misschien zeggen. Maar dat durf ik toch en ik geloof dat het kan. Ik geloof ook dat het moet. Ni moet u niet gaan denken dat als ik dat zeg dat we maar tot alles bereid zijn. Er is een ding waarover met ons niet te marchanderen valt en dat is onze vrijheid en onze veiligheid.

De vrije democratie, welzijnvoorziening numeer een. Ik moet u zeggen dat ik bij het kernwapendebat in december in de tweede kamer mijn hart heb vastgehouden. Ik was er wel van overtuigd dat het kabinet het zou redden, maar ik schaamde mij er als nederlander voor dat democratische partijen die democratie net zo hoog in het vaandel hebben als wij niet de uiterste konsekwentie durfden te trekken. En ik wil u wel zeggen dat ik er als VVDer trots op was dat onze tweede kamerfractie in dat debat dat ging over afschuwelijke zaken als oorlog en bewapening zich zo fantastisch heeft gedragen en zo sterk overeind is gebleven. Bij mijn afscheid als partijvoorzitter in 1975 heb ik gezegd dat liberalen niet moeten zeuren dat ze overal weggehouden worden uit het onderwijs, uit het welzijnswerk. En ik heb toen gezegd ga meedoen laat je horen, laat merken dat liberalen een vooruitstrevend beleid willen gericht op het oplossen van problemen voor mensen. Laat je niet intimideren door etikettenplakkers. En ik geloof dat het aardig die richting uitgegaan is. De liberalen zijn steeds meer mee gaan doen juist in die sectoren. Die zo belangrijk doen. De VVD mocht de minister van onderwijs leveren, dat was tot voor een aantal jaren ondenkbaar. De VVD krijgt een moeilijk jaar, het is door vele sprekers geconstateerd. Het zal een harde strijd worden, het zal een strijd worden waarin we wel weer eens verketterd zullen worden, waarbij er wel weer karikaturen van ons zullen worden vertoond.

Wees ervan overtuigd, maar vraag niet van ons omgekeerd eenzelfde techniek toe te passen. Belachelijk maken van de tegenstander. Verdacht maken en twifelen aan goede bedoelingen. Ik pas daarvoor en daar past iedere liberaal voor. Het is namelijk in wezen onliberaal. Wij strijden met open vizier, wij willen de partij versterken, daarom hebben we een ledenwerfcampagne gestart. Het is belangrijk dat onze partij sterker wordt. Natuurlijk ook belangrijk dat er steeds meer mensen op ons zullen stemmen, want het moet een sterke partij zijn. Waar en dat wil ik toch de JOVD voorzitter tegenspreken wel heel zinnig en heel hard gediscussieerd wordt. Liberaal zijn is moeilijk. Rietkerk zei ook al wij schuiven niet door naar de overheid als dat niet hoeft. Wij willen op eigen kracht vertrouwen en we willen verdraagzaamheid. We willen toch winnen en na gewonnen te hebben praten met anderen, met andere partijen. Maar onthoudt het beste vrienden, want een volgend kabinet met de VVD hebben wij de sleutel zelf in onze zak. En die weegt zwaar. Wie een kabinet wil met liberalen er in die moet VVD stemmen. Het is aan u aan ons allemaal om dat in het komende jaar uit te dragen. Om uit te dragen dat wat het kabinet moet misschien allemaal niet zo mooi klinkt maar wel noodzakelijk is voor die toekomst, voor die toekomst van onze kinderen. Dat moeten we met elkaar uitdragen. Dat kun je niet alleen van het kabinet vragen, kun je niet alleen van de kamerfrakties vragen. Aan ons is het om aan de kiezers duidelijk te maken dat wij de moed, ik zou bijna zeggen het lef hebben om problemen te lijf te gaan. Wij moeten die kiezers het vertrouwen geven dat het met de VVD goed regeren is. Dat zullen, dat kunnen we, daar is politieke moed voor nodig. Maar ik zei het al politieke moed wordt altijd beloond. En dan voorzitter de laatste r, de r van reveil. Dan bedoel ik een liberaal reveil. Dan bedoel ik meer dan het op zich uitstekend blad. Dan bedoel ik een liberaal reveil voor ons allen. En dat is nodig op dit moment. Ik geloof dat we dit met elkaar vandaag hebben duidelijk gemaakt. Koos Rietkerk zei het al we leven in een cultuur van deelbelangen. Wij zitten met elkaar verketterende groepen. Daar moet de liberaal doorheen zien te breken. En dat moet hij doen met een enorme strijdbaarheid en met verdraagzaamheid en met liefde voor de medemens. Maar met altijd voor ogen de bereidheid voor vrijheid te strijden. Marsman schreef in een van zijn beroemde gedichten "Lex Barbarorum" ik erken maar een wet leven. En dat was voor hem een leven in vrijheid. Hij was zo konsekwent dat toen de vijand binnenviel hij het zeegat koos en daar de dood vond.

Je moet willen leven voor die vrijheid. Je moet er voor willen vechten. Hij is niet zo vanzelfsprekend. Noch democratie, noch vrijheid, noch welvaart dat hebben we toch wel gezien zijn vanzelfsprekend. En ik ben terug bij mijn uitgangspunt waarin ik vroeg hebben we het niet een beetje te veel verleerd om te vechten, zijn we het niet allemaal te vanzelfsprekend gaan vinden. We zijn in een andere fase gekomen. Daar heeft Koos Rietkerk gelijk aan, een niet onbedenklijke fase. Een fase die door Wildeman in zijn terecht bekroonde SC de decadentie van de jaren tachtig zo genoemd is. De jaren tachtig die hebben ook iets heel moois voor de mensheid die zijn we nou binnen gekomen, maar in de jaren tachtig zijn enorme problemen, enorme gevaren. Een van die gevaren zit in onze eigen samenleving. Daar wees Zoutendijk op in zijn pre-advies. Die groepen die niet meer bereid, niet meer in staat zijn redelijk met elkaar te praten. Groepen die elkaar betuttelen, die elkaar vertellen hoe ze te leven hebben en die elkaar vertellen wat ze te zeggen hebben. Het over je schouder angstig kijken of iets maatschappelijk wel aanvaardbaar is. Dat is eigenlijk de meest afschuwelijke collectieve tirannie die je je maar voor kunt stellen. Wat is maatschappelijk aanvaardbaar. Dat is dat ik mag zeggen, dat we allemaal mogen zeggen wat we vinden. En dat wij die oplossingen mogen aandragen van wie we vinden die zijn goed. En we gaan geen mooie sprookjes verkopen. Wij gaan niet zeggen zoals in het sprookje van de kleren van de keizer alle mensen deden wat heeft de keizer toch een mooie kleren aan als het niet waar is. U weet wel dat een klein jongetje dat riep de keizer heeft helemaal geen kleren aan. Dat kleine jongetje dat was de eerste liberaal, die zei gewoon wat waar was. Voorzitter, beste vrienden, dit wordt de opdracht. Uit onze liberale verdraagzaamheid, van onze morele moed, met de juiste oplossingen te komen. Onze bereidheid met alle anderen te praten, die ook onze democratie willen versterken in stand houden. Met al die mensen zijn wij bereid te overleggen. Dat is de kracht van het liberalisme. De liberaal is in staat ons zelf te bevrijden. Dat elkaar etiketteren, dat elkaar verketteren daar kunnen we ons zelf immers van bevrijden. Wat is er nou eenvoudiger om bij jezelf te beginnen, met je eigen partij. Liberalisme is veel meer dan een partijbelang van de VVD. Liberalisme is iets voor te vechten zolang je leeft.

En dat in minder dan een dag. Enorm, geweldig bedankt. Dames en heren de vergadering is geschorst tot morgenochtend half tien.

Dames en heren de vergadering is heropend.

In ons midden is vanmorgen Heinrich Jurgens lid van de fractie in het europese parlement en voorzitter van de FDP in Niedersachsen.

Herr Jurgens recht herzlich willkommen in unserer Versammlung. Wir sind besonders froh dass Sie hier anwesend sind. Es ist sehr wichtig dass es gute kontakten gibt zwischen den deutsche und niederländische liberalen. Wij vervolgen onze vergadering met agendapunt 12.

Naast mij is komen zitten de heer de Koster. U hebt hem gisteren gemist. Gisteren zat hij in vergadering van de raad van europa voor. Hij is daar voor de laatste keer voor een termijn van een jaar herbenoemd en dat is een felicitatie waard.

Ik geef hem graag het woord over de financiën.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de financiële gegevens zijn vertrouwelijk rondgezonden aan de besturen van de kamercentrales, ondercentrales en de afdelingen. Vanzelfsprekend in een tijd van stijgende inflatie worden alle organisaties, ondernemingen, stichtingen, verenigingen geconfronteerd met stijgende kosten. En u zult begrijpen dat de VVD als zodanig zich aan dat proces niet kan onttrekken. En dat alle penningmeesters van alle instanties niet in de laatste plaats de minister van financiën van dit land dat die worstelen met de problemen hoe men de touwtjes aan elkaar moet knopen. Het is zo dat op het ogenblik van onze totale contributieontvangsten in grote lijnen men kan zeggen dat 40% gaat en dan praat ik over dat deel dat het hoofdbestuur krijgt plus de stichting vrijheid en democratie, dat 40% gaat aan het blad vrijheid en democratie. Ongeveer 30% zijn personeelskosten.

We zien een grote stijging van de reis- en verblijfkosten die samenhangen met een toenemende aktiviteit in de partij. Dat is begrijpelijk en dat is ook verheugend. Ook als penning-meester vind ik dat verheugend maar aan de andere kant moeten we ook proberen deze kosten zoveel mogelijk binnen de perken te houden. De penningmeester van welke politieke partij ook kan makkelijk wakker liggen wanneer hij denkt aan de mogelijkheid van vervroegde verkiezingen. Dat zijn altijd hele zware posten, zwaarder dan enige andere post en dat brengt altijd een grote onzekerheid.

Vandaar dat de begroting van 1980 altijd een moeilijke zaak is omdat men niet weet of dat men met deze verkiezingen rekening moet houden. Op het ogenblik geloof ik dat het er niet naar uit ziet dat we ze krijgen voor de grote vakantie en laten wij hopen dat wij ze hebben op een normale datum. Dat zou in ieder geval de penningmeester ook als politicus van harte toejuichen. Dit zou ik in eerste instantie willen opmerken n.a.v. de rondgezonden cijfers. Mijnheer de voorzitter n.a.v. de voorstel tot voorwaardelijke contributieverhoging en alle amendementen die daarop zijn ingediend hoop ik straks nog op deze problematiek meer in details terug te komen. Dank u wel.

Dank U wel. Wie van u kan ik het woord geven n.a.v. agendapunt 12 rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester.

Ik zou toch graag iets van u willen weten. U hebt opgevoerd een egalisereserve. Wat bedoelt u daar precies mee.

Daar bedoelen wij het volgende mee. Wij hebben de kosten voor de stichting vrijheid en democratie hebben wij over een aantal jaren geegaliseerd. Het is namelijk zo dat wij helaas hoewel wij een staatssecretaris hebben die zich daarmee bemoeit een enorme verhoging steeds hebben van de kosten van verzending van porti. Daarnaast is er een stijging van de papierprijs en indien wij dus eens in de twee, drie jaar de kosten voor het blad vrijheid en democratie sterk moeten laten verhogen, dan betekent het dat wij het eerste jaar daar een klein overschot op hebben. Dat overschot hebben wij gereserveerd, want wij weten nu alreeds dat met de verhoging van de porti dat bedrag over 1980 zal verdwijnen. Dan kan het zijn dat we over 1981 weer een tekort hebben en dan zullen we voor het jaar 1982 dit weer moeten aanpassen.

Het lijkt mij zinvol om het dan eigenlijk gewoon in de post te stoppen van het blad zelf omdat u dan enig idee heeft wat het blad werkelijk kost. Nu zit u gewoon de boel te verdoezelen. Waarschijnlijk toch ook wel vanwege het overschot wat u heeft. Dan een volgende vraag is u heeft staan dat u een bedrag heeft gestopt dotatie verkiezingsfond. Waar vind ik die dotatie terug.

Ik heb zojuist al gezegd, maar ik wil eerst op uw vorige opmerking even ingaan. Deze gegevens zijn dus vertrouwelijk verstrekt, strikt vertrouwelijk aan zowel de kamercentrales als aan de ondercentrales als aan de afdelingsbesturen. Het is zo dat ik heb u juist al gezegd de grootste post die wij ooit kunnen hebben en dat is voor iedere grote partij loopt dat in de zeven cijfers is het verkiezingsfonds. Het is namelijk zo dat wij natuurlijk gewapend moeten zijn dat wij plotseling overrompeld worden met een politieke crisis die leidt tot verkiezingen, vandaar dat wij ieder jaar houden een tientjesaktie. De volgende tientjesaktie zal binnenkort starten en de bedragen die voor die tientjesaktie binnen komen worden in het algemeen zeer gereserveerd t.b.v. het verkiezingsfonds en indien er dan verkiezingen zijn dan loopt helaas dat verkiezingsfonds weer helemaal leeg en vertoont weer een tekort. Het is dus eigenlijk hetzelfde fenomeen wat ik zojuist heb gezegd t.a.v. vrijheid en democratie. Het is geen kwestie van verdoezelen, het is heel duidelijk weergegeven wat er gebeurt.

Dat betekent dus dat ik het verkiezingsfonds in de balans moet kunnen terugvinden.

Dat verkiezingsfonds is dus een reserve die wij vormen op het moment dat er geen verkiezingen zijn. Wij hadden de vorige jaren hadden wij een groot aantal verkiezingen. Zowel provinciale staten, gemeenteraad als europees parlement. Wij moeten ons als politieke partij er op voorbereiden dat is een verheugend verschijnsel dat wij eens in de vier jaar ook weer die verkiezingen hebben voor het europees parlement. Dat betekent natuurlijk ook wel weer een extra belasting van ons verkiezingsfonds.

U wilt niet teveel op die cijfers ingaan maar het probleem is dat ik bij uw reserve voorzieningen verkiezingen geen enkele verandering zie tussen twee jaren en dan bevreemt mij het een beetje om ergens te zien datatie verkiezingsfonds.

Het is goed beleid om in ieder geval voorbereid te zijn op de verkiezingen van 1981. Die verkiezingen kunnen nooit gefinancierd worden uit de contributie van dat jaar. Ook niet uit de contributie van dat jaar plus een tientjesaktie dus het is een verstandig beleid om te zorgen dat er een kleine reserve is in dat verkiezingsfonds opdat wij gewapend zijn voor eventuele verkiezingen.

Daar ben ik het helemaal mee eens dat u dat wilt hebben maar als u iets stopt in een fonds dan neem ik aan dat dat fonds moet toenemen en dat zie ik niet gebeuren.

U ziet op de balans dat ons kapitaal dat dat minder is dan het gebouw Koninginnegracht. Daarnaast ziet u heel duidelijk een reserve voor verkiezingen en daar ziet u een bedrag bij. Ik wil u nogmaals er op wijzen dat deze gegevens vertrouwelijk zijn verstrekt.

Dan kom ik straks bij u praten hoewel ik wel vind dat je hierover moet kunnen spreken.

U bent van harte welkom aan deze tafel.

Iemand anders over agendapunt 12. Niemand, dank u wel. Dan gaan we over naar agendapunt 13 verslag van de commissie van 3 leden. Is iemand van de commissie aanwezig om het woord te voeren. Mijnheer vd Berg, mijnheer Stikker. Dus niet. We hebben de verklaring van de commissie. Ondergetekenden E.L. vd Berg te Bilthoven, Ir. A.N. Neuman te Wassenaar en Ir. A. Stikker te Laren door de algemene vergadering van de volkspartij voor vrijheid en democratie van 20 april 1979 benoemd tot leden van de commissie tot voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester verklaren hierbij kennis te hebben genomen van het rapport van 13 maart 1980 van het accountantsbureau Detombe, Melser en Co. te Leiden betreffende de balans per 31 december 1979 en de rekening van baten en lasten over 1979 van de vereniging volkspartij voor vrijheid en democratie waarin begrepen de stichting vrijheid en democratie te 's-Gravenhage. Aan de hand van dit rapport hebben ondergetekenden de overtuiging gekregen het beleid van de heer H.J. de Koster in 1979 penningmeester der partij en tevens penningmeester van stichting vrijheid en democratie welke het partijorgaan uitgeeft op een juiste wijze is gevoerd. Derhalve adviseren zij u overeenkomstig artikel 30 lid 2 van de statuten van de partij alsmede overeenkomstig artikel 9 van de statuten van de stichting vrijheid en democratie goedkeuring te verlenen aan de rekening en verantwoording van het financiële beleid van de penningmeester over het jaar 1979 en hem dé-charge te verlenen onder dankzegging voor het beheer van de financiën van de partij en de stichting. 's-Gravenhage 26 maart 1980 was getekend.

Dank U zeer. Agendapunt 14 is de benoeming van een commissie van 3 leden. Voorgesteld worden de volgende personen. De heer vd Berg te Bilthoven, niemand bezwaar dank u wel. De heer baron Sirtema van Grovestins te Bloemendaal, niemand bezwaar dank u wel. De heer Wurfbain te Amsterdam, niemand bezwaar dank u wel. Plaatsvervangende leden de heer Kraaijevold van Hemert te Dordrecht dank u wel. De heer Neuman te Wassenaar. Daarmee zijn de heren benoemd en hebben we agendapunt 14 afgesloten.

Mijnheer Meijeran.

Ik hoop dat u me kunt verstaan. Ik dacht dat het een heel goede keus was die u maakte met de voorgestelde heren die hierbij benoemd zijn, maar ik zou me toch in kunnen denken dat er in de toekomst iets meer een mutatie zou zijn in dit college de vijf tesamen genomen waren precies dezelfde vijf als vorig jaar en nu schieten er vier van de vijf weer over en ik dacht dat dit stuivertje wisselen toch iets te weinig recht doet aan de omvang van de partij en de belangstelling die er ook zal bestaan. En dat u ongetwijfeld volgend jaar iets meer mutatie zou kunnen brengen in deze commissie.

Wij onderschrijven dat gaarne. In het algemeen is het zo dat van de drie leden van deze commissie er twee worden herbenoemd en dat het verse bloed zich beperkt tot eenderde. Dat heeft in de praktijk in het verleden goed gewerkt, maar ik geloof dat het goed is dat wij uw opmerking ter harte nemen en misschien kunnen kijken of we de verfrissing van nieuw bloed kunnen opvoeren.

Daar zou ik overigens niet zoveel tegen hebben voorzitter als het dan doorstroomde, maar dit bloed is een soort recirculatie dat is net als het echte bloedstelsel en dat is voor een gezond lichaam goed, maar voor een gezonde partij misschien toch iets te weinig.

Wij zullen uw opmerking ter harte nemen.

Dank U wel. Dan gaan we naar agendapunt 15. Ik zou u willen vragen kort en bondig te formuleren. Er zijn een groot aantal moties en amendementen zijn ingediend. Ik zou willen beginnen met de penningmeester het woord te geven om een toelichting te geven en daarna zou ik het in algemene zin in discussie willen geven alvorens de moties behandeld worden.

Het woord is aan de heer de Koster.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren ook mede gezien het groot aantal moties en wij zijn dankbaar ervoor dat de partij zo heeft willen meedenken met het contributiebeleid dat het hoofdbestuur voert. Dat vind ik een positieve bijdrage. Wanneer ik er nu toe overga om ons voorstel dat een beetje gecompliceerd is toe te lichten dan hoop ik daarmee een reactie te hebben gegeven op een aantal van de amendementen die zijn ingediend. Diegene die 2 jaar geleden in onze algemene ledenvergadering aanwezig zijn geweest zullen zich herinneren dat bij de nogal forse contributie die het hoofdbestuur toen heeft voorgesteld er een regen van kritiek op ons is neergedaald van hen die zeiden contributie hoort eigenlijk geïndexeerd te zijn. U mag in de toekomst niet zo lang wachten meer met het verhogen van de contributie. U moet dat eigenlijk ieder jaar doen, maar minstens iedere twee jaar. Wel het vorig jaar hebben wij het niet gedaan en gevolg geven aan de algemene wens van de ledenvergadering van twee jaar geleden zijn wij er dus nu wel toe overgegaan om het u voor te stellen. Waarom hebben wij het voorwaardelijk gedaan. Het is goed om daar nog even op in te gaan. De voorzitter heeft u gisterenal medegedeeld dat er een zekere terugval is in het ledental. Ik geloof dat het verheugend is te mogen opmerken dat aan die terugval een einde is gekomen en het ziet er naar uit dat wij weer opnieuw in de lift zitten. Hoe hoog gaat die lift. Dat weten wij niet. Mocht het zo zijn dat die ledenwerfaktie die zeer intensief is voorbereid en creatief zal worden gevoerd een groot succes heet dan betekent dat een enorme bijdrage financieel voor de partij. Zij die gesteld hebben de partij hoort toch te kunnen plannen en hoort toch te weten wat er in 80, 81 en 82 wordt uitgegeven zou ik willen verwijzen naar hetgeen ik bij mijn inleiding zojuist heb gezegd dat de grootste post die iedere politieke partij onder de uitgave aantreft zijn verkiezingen, die lopen tegenwoordig voor alle grote partijen in de zeven cijfers. Het onzekere moment t.a.v. die verkiezingen speelt mede een rol bij het feit dat het hoofdbestuur voorstelt om die verhoging voorwaardelijk te maken. Mocht het zo zijn dat we dit jaar verkiezingen hebben dan hebben we die verhoging in ieder geval nodig. Mocht het zo zijn dat het politieke klimaat economische klimaat aarzelend blijft ook voor onze partij in dat geval zouden wij de verhoging willen verschuiven naar een jaar later.

En dat is het mandaat dat het hoofdbestuur aan de ledenvergadering vraagt. Ik heb er volledig begrip voor dat de toelichting die wij daarvoor gegeven hebben dat die niet zo duidelijk is geweest zodat er een stroom van amendementen hierop is ingediend, maar ik zou in algemene zin dit als achtergrondverklaring van ons voorstel willen geven en dan kan ik t.a.v. ieder amendement straks meer op de details daarop ingaan.

Heeft iemand behoefte om in algemene zin te reageren.

Mevrouw Groeneveld afdeling Haren.

We hebben begrip voor de argumenten die de penningmeester heeft genoemd en de onzekerheid die er misschien bestaat t.a.v. de financiële planning bij een politieke partij, maar we dachten dat het beslissen over contributieverhoging een beslissing is die in ieder geval genomen moet worden door een algemene ledenvergadering en dat een delegatie bij dit onderwerp niet past. Gezien de te verwachten uitbreiding van de activiteiten van het bestuur, gezien de te verwachten uitbreiding van de activiteiten van naar wij hopen ook van de leden dachten wij dat een contributieverhoging op dit moment gerechtvaardigd was en wij stellen dan ook voor om op dit moment de algemene ledenvergadering een besluit te laten nemen tot contributieverhoging en niet over te gaan tot de mogelijkheid van een mandaat omdat we dat ook bestuurlijk gezien een slechte zaak vinden. Dat is de toelichting voorzitter.

Dank u wel ik heb begrepen dat u al een toelichting hebt gegeven op het door de afdeling Haren ingediende amendement.

Ik heb daarvoor nog een motie van de afdeling Amstelveen en een amendement van de ondercentrale Amstelveen waarvan het verschil niet duidelijk is. Mag ik de afdeling Amstelveen vragen de motie in te trekken t.b.v. het amendement van Amstelveen d.w.z. afdeling en ondercentrale. Ik zie geen probleem dank u wel. Dan wil ik vragen aan Amstelveen of er behoefte is om het amendement toe te lichten. Niet dank u wel. Dan breng ik het amendement van de ondercentrale Amstelveen in stemming. Uit de eerste zin van artikel 15.1 het woord voorwaardelijke geschrapt dient te worden alsmede als kostenstijgingen dit noodzakelijk maken. Het is te beschouwen als , het is enigszins vergelijkbaar als wat door de afdeling Haren is gezegd in het amendement.

Alleen Haren heeft daar nog getallen bij aangegeven. Amstelveen vraagt alleen een contributieverhoging en geen voorwaardelijkheid daarbij ligt in de lijn zoeven door mevrouw Groeneveld is gesteld. De vraag aan U. Nou moet ik eerst een stembureau benoemen. Voordat we aan de stemming toekomen eerst een stembureau. Mag ik vragen mijnheer Bakker uit Hoorn. Mijnheer Beek, Maarheeze. Mevrouw de Leve Rijswijk. Mevrouw v.d. Broek Geldermalsem. De heer van Dijk, Zeeland. Dan is dat geregeld. Dan gaan we stemmen zodra het stembureau is aangetreden. Over het amendement Amstelveen, het verschil met het voorstel van het hoofdbestuur is dus geen voorwaardelijke verhoging zoals het hoofdbestuur heeft voorgesteld, maar direkt een besluit en ook de toelichting, de laatste zin op de toelichting als kostenstijging in dit noodzakelijk maken. Weggelaten hoewel dit minder relevant is. Het gaat dus om voorwaardelijke verhoging, delegatie aan het hoofdbestuur of nu direkt besluiten tot een verhoging hoe die dan ook uiteindelijk mag zijn n.a.v. later in te dienen amendementen. Wie van u met rode kaarten is voor het amendement Amstelveen. Wie tegen rood. Nog een keer met rode kaarten voor het amendement Amstelveen. Nog een keer tegen rood. Met groen voor. Groen tegen. Geel voor, geel tegen. We proberen het nog een keertje met kaarten. De rode kaarten voor het amendement Amstelveen willen die rode kaarten voor. Rode kaarten tegen een definitieve contributieverhoging. Groene kaarten voor. Groen tegen. Gele kaarten voor, gelekaarten tegen. Dank u wel. Het verschil is te klein, we gaan stemmen. De algemeen secretaris die treft de technische voorbereidingen. Het stembureau vraagt of u als u meer dan vijf gele kaarten hebt of u die wilt inwisselen voor althans van vijf daarvan wilt inwisselen voor een groene. Er worden zeer veel gele kaarten in een hand gezien. Die kunnen hier nog ingewisseld worden. We gebruiken voor de stemming het stembriefje 1, het creme stembriefje heeft de waarde van een stem en het oranje stembriefje heeft de waarde van tien stemmen. Aan de zijde waar nu de algemeen secretaris staat daar kunnen de voorstemmers het briefje deponeren, de tegenstemmers doen dat aan de zijde van de perstafel en het spreekgestoelte, de blancostemmers hier voor mij. Tegen bij de perstafel. blanco hier in het midden, voor bij de algemeen secretaris. Stembriefje 1 alleen is geldig.

Dames en heren in afwachting van de uitslag van de stemming over dit amendement is dit denk ik mogelijk om het voorstel van de afdeling Buren te behandelen. De afdeling Buren stelt voor geen contributie door te voeren voor de leeftijdsgroep van achttien tot zeventwintig jaar. Heeft de afdeling Buren behoefte om dat voorstel toe te lichten. Niet dan gaan we stemmen over het voorstel van de afdeling Buren geen contributie voor de leeftijdsgroep van achttien tot zeventwintig-jarigen. Heeft iedereen het stembriefje ingeleverd voor het amendement Amstelveen. We gaan nu stemmen over Buren. Het voorstel van Buren wordt door het hoofdbestuur ontraden. Wie van u is voor het voorstel van de afdeling Buren. Rode kaarten. Wie tegen rood. Wie voor groen. Wie tegen groen. Wie voor geel. Wie tegen geel. Verworpen. Dan krijgen we het amendement van de afdeling Haren. De afdeling Haren stelt voor de contributie voor 18 tot 27 jaar vast te stellen op 35 is nu $32\frac{1}{2}$. En voor dat is het voorstel van het hoofdbestuur. Heeft Haren nog behoefte om het amendement toe te lichten of kan het worden ingetrokken.

Mevrouw Groeneveld.

Voorzitter het voorstel van de afdeling Haren is uiteraard afhankelijk van de uitslag van de stemming van het vorig voorstel. Dat wil ik graag eerst afwachten. Anders kunnen we als dat verworpen wordt kunnen we dat intrekken. Dan houden we het amendement van de afdeling Haren houden we aan. Het amendement van de afdeling Uithoorn. Dat houden we aan. De afdeling Putten. Het voorstel van de afdeling Putten over het terugbrengen van de frequentie van vrijheid en democratie van een keer per 14 dagen naar een keer per maand. Wordt door het hoofdbestuur sterk ontraden. Is er iemand van de afdeling Putten die het voorstel wil toelichten. Niet dank u wel. Dan wordt het in stemming gebracht. Wie is voor het voorstel van de afdeling Putten. Rode kaarten. Tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Geweldig daarmee is de afdeling Putten verworpen. In afwachting van de stemming gaan we verder met 15.2. Dat is het voorstel van de afdeling Hilversum m.b.t. de hoogte van de contributie voor bepaalde sociale categoriën. De afdeling is van mening dat voor de minder draagkrachtigen sociale uitkeringsgerechtigden en gehuwde vrouwen zonder eigen inkomen moeten worden gelijkgesteld met de contributie van de leden van 65 jaar en ouder die die dienen te betalen.

Heeft de afdeling Hilversum behoefte aan het geven van een toelichting.

Mijn naam is Marije afdeling Hilversum.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren de afdeling Hilversum is zich bewust met haar voorstel een moeilijke zaak te hebben aangeschreven. Het voorstel is ingegeven doordat de afdeling werd geconfronteerd met opzeggingen die kennelijk door geldnood werden ingegeven. Stereotiep werd daarbij gezegd dat men wel VVD zou blijven stemmen, maar men zal niet gauw zeggen dat men uit geldnood hiertoe gedwongen wordt. De afdeling Haren heeft hier ook op gewezen. Het hoofdbestuur wijst in haar advies op de mogelijkheid voor de afdelingsbesturen om zelf contributieverlaging toe te passen. Afgezien van het feit dat dit op kosten van de afdeling geschiedt wijst de afdeling Hilversum deze mogelijkheid af omdat dit een gunst betekent. Wij stellen voor een recht voor bepaalde groepen om lid te kunnen worden zeker blijven tegen gereduceerd tarief. Deze groepen zullen toenemen, denk bijvoorbeeld aan de VUTregeling en de vele ontslagen de laatste jaren. Denk bijvoorbeeld aan studenten die meestal wel beneden de 27 jaar zijn maar wat te denken aan een jonge academicus op een steeds lager aanvangssalaris waarmee hij begint. De afdeling Utrecht vreest dat inkomensgegevens in een computer worden vastgelegd slechts een codering waaruit blijkt dat op grond van zijn verzoek de betrokkene in een bepaalde categorie is ingedeeld. Naar mijn mening hoeft iemand die dat verzoekt geen inkomensgegevens te overleggen. Dit moet in goed vertrouwen kunnen. Pas wanneer de afdeling meent dat iemand een status voert die niet in overeenstemming is met de indeling in een bepaalde categorie kan het hoofdbestuur verzoeken om aan te tonen dat de indeling in die categorie nog steeds noodzakelijk is. Andere partijen vragen veelal contributie naar inkomen, naar draagkracht. Wij draaien dat in feite om. Wij vragen een vast bedrag aan contributie en vragen met dit voorstel korting voor diegene waar de draagkracht het volle bedrag niet toelaat. Hoewel niet in ons voorstel neergelegd zou overwogen kunnen worden de 65plus categorie als zodanig af te schaffen. Immers vele gepensioneerden kunnen het volle bedrag gemakkelijk betalen. Zij die dan alleen van de AOW of AOW plus een klein pensioen moeten leven kunnen dan in de door ons bedoelde categorie geplaatst worden. De afdeling Delden betwijfelt of de sociale uitkeringsgerechtigden apart genoemd dienen te worden.

Nee, indeling in de categorie minder draagkrachtigen waarin dan de door ons bedoelde categoriën ook kunnen worden ingedeeld is voldoende. Het amendement van de afdeling Delden doet niet af aan ons voorstel. Ik kan me daarin wel vinden. Het enige punt waar ik aan twijfel is het recht voor de afdeling om de betreffende leden onder een nieuwe code in te delen. Het kan zijn dat de leden dit wellicht makkelijker vragen aan het hoofdbestuur dan aan het afdelingsbestuur zoals de afdeling Houten ook heeft gezegd.

Harm Mantema afdeling den Helder.

U kunt zich waarschijnlijk nog herinneren dat vorig jaar in Breda eenzelfde soort voorstel is geweest van de afdeling den Helder.

Ik wil dan hier ook meedelen dat den Helder met veel plezier dit voorstel kan steunen.

Steinen Wageningen.

Persoonlijk heb ik bezwaar tegen deze volgens mij wat discriminerende groep, groep 96 waar men dan toebehoort omdat men niet kan betalen. We hebben in onze afdeling ook een geval, een weduwe die is bij ons gekomen en heeft gezegd ik wil lid blijven kan dat. Wij hebben als bestuur gezegd wij hebben de macht daartoe u blijft lid voor een nader te bepalen bedrag. Ik geloof dat we op deze manier gewoon in het persoonlijke menselijke vlak de mensen de gelegenheid moeten geven het bestuur te benaderen zonder dat hier een eigenlijk van hoger hand opgelegde discriminatie wordt gepleegd u hoort tot de groep die niet kan betalen. U mag dus eigenlijk niet vol meedoen.

Mevrouw Hemmes uit Delden.

De afdeling Delden weet uit ervaring dat het voor sommige leden of sympatisanten behoefte aan een korting op de contributie is. Ten eerste moet duidelijk worden gesteld dat de contributie alhoewel niet hoger dan menige uitgave voor het huishouden wel een bezwaar kan zijn. Wanneer er in een gezin financiële problemen zijn en alle gezinsleden moeten wat inleveren maakt de gezamenlijke besparing wel degelijk verschil uit. De huidige mogelijkheid is toepassing van het artikel 65.8 van het huishoudelijk reglement. Dit houdt in dat de betrokkene zich tot het bestuur wendt met het verzoek tot reductie. De penningmeester maakt dan jaarlijks de contributie voor het betrokken lid over. Het bezwaar hiertegen is dat de betrokkenen zich in een uitzonderingspositie voelen.

Ons bleek dat men het als een bedelpartij ervaart en spoedig bedanken als lid. Indeling in een reglementaire groepering is psychologisch meer aanvaardbaar. Daarom geeft het amendement Utrecht ook geen oplossing. In haar toelichting benadert zij o.i. onnodig op negatieve wijze de invoering in de computer van gegevens betreffende het inkomen. Het eventuele nieuwe codenummer houdt namelijk slechts in dat iemand om welke reden dan ook niet het volle contributiebedrag kan betalen. Bovendien is dit niet aan ieder bekend. Ook de afdeling Haren wil het helaas bij de oude regeling houden. Het amendement van de afdeling Houten is ons niet helemaal duidelijk. Wij menen dat een eenmalig contact met het afdelingsbestuur over deze kwestie noodzakelijk zal zijn omdat het hoofdbestuur niet in de gelegenheid is tot enige summiere toetsing. Wanneer de afspraak tot indeling onder speciale code met het afdelingsbestuur is gemaakt is het verder een afgedane zaak. Tot zover ons bezwaar tegen de huidige reductiemogelijkheid. Onze amendering van het Hilversumse voorstel moet u enerzijds zien vereenvoudiging, anderzijds als een uitbreiding van de doelgroep met name daar waar Hilversum slechts sprak over gehuwde vrouwen zonder eigen inkomen. Maar de afdeling Delden onderschrijft de wezenlijke kern van het oorspronkelijke voorstel. Voorts zou de afdeling Delden ook graag antwoord krijgen op haar toegevoegde opmerking onder het amendement betreffende een wat moeilijke situatie is geschapen doordat mensen die reeds met verlaagd tarief lid zijn alsweer de mogelijkheid openen dat wel goed verdienende gezinsleden nogmaals gereduceerd lid kunnen worden.

Zaanan uit Maarssen.

Deze discussie is al gevoerd uit Breda zoals eerder vermeld uitgebreid. Ik vind het jammer dat dit opnieuw dan anderhalf jaar weer in discussie moet komen gezien de grote meerderheid van afstemmen toen.

Voorzitter het gaat er eigenlijk om of een bepaalde groep die terecht een verlaging van contributie krijgt of kan vragen of die moet ingevoerd worden in onze computer ofdat het afdelingsbestuur dat zelf kan beslissen. Daarbij heb ik erg veel sympathie voor de amendementen van de afdeling Utrecht en het voorstel van de afdeling Haren. Dat is namelijk om zowel de mogelijkheid tot reductie op het contributiebedrag uitvoerig te bespreken in een artikel in VenD.

Ik geloof dat het hoofdbestuur dit amendement van de afdeling Haren graag zal overnemen en het hoofdbestuur onderschrijft bovendien het amendement Utrecht waarin gesteld wordt dat men van mening is dat de invoering van de inkomensgegevens van de bedoelde categorie personen in de computer voor een liberale partij onaanvaardbaar is. Wij erkennen dat er hier een probleem is, wij erkennen ook dat in het verleden daar te weinig publiciteit aan gegeven is dat we dat via de bijsluiter ook dienen te doen. Dat nemen wij graag over, maar wij willen ontraden om hier een algemeen systeem van te maken.

Dank u wel, wij gaan tot stemming over. Eerst is daar het voorstel van de afdeling Hilversum. Rode kaarten voor, rood tegen. Groene kaarten voor, groen tegen. Gele kaarten voor, geel tegen. Dank u verworpen. Het amendement van de afdeling Utrecht wat door het hoofdbestuur wordt aanbevolen. Rode kaarten voor. Rood tegen. Groene kaarten voor, groen tegen. Gele kaarten voor, geel tegen. Afdeling Utrecht aangenomen. Afdeling Delden wordt door het hoofdbestuur ontraden. Rode kaarten voor, rood tegen. Groene kaarten voor, groen tegen. Gele kaarten voor, geel tegen. Dank u afdeling Delden is verworpen. Afdeling Houten wordt ook door het hoofdbestuur ontraden. Wie is voor rode kaarten. Tegen rood. Groene kaarten voor, groen tegen. Gele kaarten voor, geel tegen. Dank u verworpen. Afdeling Haren wordt door het hoofdbestuur aanbevolen. Rode kaarten voor, rood tegen. Groene kaarten voor, groen tegen. Gele kaarten voor, geel tegen. De penningmeester mag een stukje schrijven. Dat was agendapunt 15.2. Dan gaan we naar 15.1. Dat is de uitslag van de stemming houdt u zich vast. Voor zijn geldend uitgebrachte stemmen 1061, 11 stemmen zijn niet uitgebracht. Voor zijn 526 en tegen 535. Het voorstel is verworpen. Het voorstel van het hoofdbestuur van voorwaardelijke verhoging is derhalve aangenomen. Gaan we verder met het stemmen over Haren. Het amendement van Haren zegt niet voorwaardelijk maar concreet.

Mevrouw Groeneveld.

Gezien de stemming trekt de afdeling Haren haar voorstel in.

Mijnheer Geertsema.

Mijnheer de voorzitter graag nog een enkel punt van technische aard we dachten dat het toch past in dit bestek.

Wij als afdeling Groningen hebben moeite met de contributie-inning, de wijze van contributie-inning. Het blijkt namelijk dat als een hoofdlid en een gezinslid op een girokaart komen dat dan het gezinslid als lid geschrapt wordt, dat is vervelend. Bovendien brengt het kosten met zich mee omdat dan een innig moet plaats vinden centraal als wel van de afdeling.

Zou ik u mogen vragen dit probleem eens te bespreken met de penningmeester. Het is eigenlijk buiten de orde en het kan toch niet in besluitvormende zin hier behandeld worden. Wij hebben nog tenslotte het amendement van de afdeling Uithoorn die helemaal geen contributie wil dan bij duidelijke motivatie. Het wordt door het hoofdbestuur ont-raden. Wie is voor het amendement van de afdeling Uithoorn. Wie tegen rode kaarten. Voor groene kaarten, tegen groene kaarten. Voor gele kaarten, tegen gele kaarten. Het amendement van de afdeling Uithoorn is verworpen. Daarmee hebben wij het agendapunt 15.1 en 15.2. gehad. Gaan we verder met agendapunt 16 dat is het voortzetten van de vergadering van gisteren m.b.t. de onderwerpen genoemd onder 3 tm 5 van deze agenda. We zijn terug bij het beleid hoofdbestuur, bij beleid 80 hoofdstuk 4. De vertegenwoordiger van de kamercentrale Dordrecht de heer Verwaaijen is de enige die al iets heeft gezegd over hoofdstuk 4. Ik kondig u aan dat het hoofdstuk behandeld zal worden door het dagelijks bestuur door de heer van der Meulen. Wie van u kan ik het woord geven. Ik zou u willen vragen zoveel mogelijk kort en bondig te formuleren, want ik zie een tijds-klem naderen. Wie van u het woord.

De afdeling den Haag zou datgene wat in hoofdstuk 4 staat met kracht willen aanbevelen. Wij geloven dat al mogen er misschien onvolkomenheden in voorkomen dat er beter begonnen kan worden nu onmiddellijk op de voorgestelde wijze te werken en dan naar gelang er ervaring daarmee opgedaan wordt om dan bijstellingen te doen plaats vinden. De nota hoofdstuk 4 handelt over de structuur en het klimaat in de partij om die meer open te doen staan voor public relations beleid. Dat is een kwestie van lange adem en we kunnen er daarom zo vroeg mogelijk mee beginnen. Daarnaast blijft het punt bestaan maar dat komt straks aan de orde in de motie van de afdeling den Haag m.b.t. de presentatie zoals die nu al plaats vindt.

Maar daarover zou ik op dit moment nog niet willen spreken.

Mevrouw -Vermeulen kamercentrale Haarlem.

Mijnheer de voorzitter wat betreft hoofdstuk 4 wij hebben bezwaar tegen de gebruiksafkortingen die u voorstelt in deze nota. Het lijkt ons een beetje moeilijk om te zeggen de fractievoorzitter van de tweede kamer de eerste kamer in de prak zitten. Bovendien is de volgende afkorting heel goed mogelijk dat daar een vergissing mee plaats vindt zodat zij dan gecontroleerd worden wat hun intenties zijn met de public relations of dat doel bereikt worden en dan worden ze gecontroleerd bij verspreking door de KGB. Zoudt u andere afkortingen kunnen bedenken die meer public relations bewust zijn.

Mijnheer Verwaaijen.

U heeft gisteren mij geleerd dat deze nota is opgebouwd vanuit een aantal concrete zaken en dat de visie daar overheen komt. Ik heb gisteren een verhaal gehouden over dat stukje visie. Ik zou over de concrete zaken ook nog wel het een en ander willen opmerken. Ik denk dat public relations inderdaad een zaak is van lage adem. Dat het te maken heeft met een consistent en continu beleid maar de nota die hier voorons ligt die geeft toch een aantal aanbevelingen die rechtstreeks en heel direkt en ook in de tijd binnenkort zich doen voelen en ik denk hierbij voornamelijk aan het plan wat is voorgelegd om de campagne te voeren. Ik zou daar van willen zeggen dat het campagneplan zoals dat hier voor ons ligt een typisch bureaucratisch stelsel is. Het is een stelsel met veel schijven, met commissies waar we mensen in terug vinden die op andere plaatsen al bezig zijn met die campagne en waarin we eigenlijk bezig zijn met elkaar een zodanige opzet te creëren dat er van een slagvaardig beleid geen sprake kan zijn. U weet dat de kamercentrale Dordrecht gepleit heeft voor een professionele campagneleider. Tekstueel vindt u in deze nota die professionele campagneleider weer terug, maar hij is wel gereduceerd tot degene die de bus mag reserveren en die mag weten of je van a naar b of van b naar c mag reizen. Het heeft niets te maken met die professionele campagneleider die tesamen met de lijsttrekker en de mensen die voor het front moeten. Dagelijks concreet en snel moet reageren op ontwikkelingen zoals die in de dagelijkse politiek zich voordoen. Ik denk dat een professionele campagneleider moet werken vanuit een achtergrond van een campagneplan dat is opgesteld door de partij.

Maar dat de dagelijkse invulling een zaak is waar de partij als zodanig, geen enkele commissie in de partij als zodanig zich optimaal mee kan bezig houden. Dat moet een zaak zijn wat ook aan de partij uit te leggen moet zijn en dat betekent dat je van politici aan de ene kant een stukje discipline moet kunnen vragen om tesamen met die campagneleider ook daadwerkelijk campagne te gaan voeren en aan de andere kant van de partij dat stuk vertrouwen moet vragen aan een deskundige of aan een groepje van deskundige om voor de partij datgene te doen waar we nu zo vaak van zeggen dat we dat missen, het aansprekend en direkt beleid. Ik denk voorzitter dat de campagne sneller bij ons is dan we denken. Ik denk eigenlijk dat we voor de zomer organisatorisch al rond moeten zijn voor 81. Doen we dat niet dan hebben we de slag voor een deel al weer verloren. Dan zijn we al weer te laat. En ik denk voorzitter dat we wat dat betreft uw opmerkingen van gisteren moeten volgen, zeker wat hoofdstuk 4 betreft en vandaag bijzonder concrete voorstellen moeten proberen aan te nemen. Een voorstel wat het hoofdbestuur in staat moet stellen snel nog voor de zomer organisatorisch die campagne op poten te zetten. Een tweede punt voorzitter wat ik zou willen opmerken is het gebruik van de prak in de KGB of KBG. Ik denk dat we goed met elkaar moeten afspreken wat we verwachten van een commissie die bestaat uit deskundigen die niet dagelijks in de politiek zitten, die ook waarschijnlijk de tijd niet zullen hebben dagelijks datgene te volgen wat er in de keuken van de politiek dat het instellen van een commissie als zodanig natuurlijk een aardig gebaar is, ik heb er gisteren al het een en ander over gezegd. Dat het niet de oplossing van de problematiek is. Ik denk dat de partij zich moet realiseren dat wij inderdaad een aantal deskundigen in huis hebben die vanaf de zijlijn een aantal zeer goede aanbevelingen kunnen doen, die daar altijd een stukje afstand van zullen bewaren en dat is juist de kracht van zo'n commissie. Er moet een stukje afstand zitten met die dagelijkse politiek en ook met degene die dagelijks met de beide benen in de politiek staan. En daar is het voorstel van de prak in de huidige samenstelling zo'n ongelukkig voorstel. Het is een voorstel waar enerzijds de mensen in zitten die dagelijks in de politiek zitten die daar ook onvoldoende afstand van zullen kunnen nemen en aan de andere kant dat groepje deskundige die daar in een commissie moet zitten waar je eigenlijk niet meer die afstand kunt bewaren die noodzakelijk is.

Daarom voorzitter geloof ik dat wij een prak wel nodig hebben. Dat we die KGB kunnen missen als kiespijn. Als wij die prak zodanig inrichten dat die prak vanaf de zijlijn ingezet kan worden op het moment dat depolitici vinden dat die prak ingezet moet worden. Een commissie die bestaat uit deskundigen die de informatie krijgt van de politici maar zelfstandig tot oordeelsvorming kan komen.

Voorzitter ik heb het idee dat er een tegenstrijdigheid zit in punt 4.1.1. en punt 4.1.2. van dit hoofdstuk. Namelijk in punt 4.1.1. daar staat zolang het produkt zelf wordt bepaald de beginselen die wij als uitgangspunt hebben gekozen en daar blijven wij uiteraard van uitgaan komt het veroveren van succes voornamelijk enz. enz. Dus dat staat de beginselen bepaalheid produkt en in punt 4.1.2. onder 2 daar staat dat alles wat over het produkt gezegd wordt produktbepalend is. Nou is mijn vraag wat is nou produktbepalend onze beginselen of datgene wat er over het produkt gezegd wordt. Het lijkt mij met elkaar in strijd. Dan verder heb ik in 4.1.3. gemist u houdt daar een heel verhaal over de achterban en de aanhang. U zegt die is erg belangrijk voor de gezichtsbepaling van de VVD. Ik ben dat met u eens, maar ik mis in deze paragraaf duidelijk de constatering dat niet alleen de wijze waarop de landelijke politiek wordt gepresenteerd maar de inhoud van de standpunten dat die heel duidelijk ook het soort aanhang bepaalt. Zeker op de lange duur. Als wij niet willen dat wij een conservatieve achterban hebben dan moeten wij in onze programma's in onze daden ook niet conservatief handelen. En geen conservatieve punten opnemen. Dan zijn we vanzelf na verloop van tijd die conservatieve aanhang kwijt.

Wilmer afdeling Zoetermeer.

Wij kijken in onze gemeente, in onze afdeling naar punt 4.2.2. dan staat daar dat het nodig is bij degene die met het uitdragen van de politieke boodschap zijn belast gevoel affiniteit voor public relations aan te kweken. Dat is met een mengsel van enig hoongelach en toch wel enige twijfel ontvangen, want hoe moeten we dit nou in godsnaam opvatten. Het ademt naar ons idee ietwat de sfeer van paniek. We hebben een grandioze lijsttrekker gehad, althans grandioos in zoverre dat we mede dankzij hem een behoorlijke verkiezingswinst in 77 hebben gehad. Hij is niet meer direkt in het politieke vlak maar zit op een ministerie.

En nou ineens voelen we een zekere terugslag. Wat staat ons nu te wachten. Betekent het dat iedereen die naar voren gaat treden een bepaald lesje moet leren of mag hij van zijn eigen kunnen gebruik maken, maar zal zijn optreden getoetst worden aan normen die bijvoorbeeld, die in ieder geval bepaald zijn door public relations. Hoe moeten wij een en ander begrijpen. In ieder geval spreek ik hiermee mede namens de afdeling Zoetermeer een zekere vrees uit dat we een ietwat krampachtige achtergrondgedachte achter dit stuk steekt.

Mevrouw den Ouden.

Ja mijnheer de voorzitter in uw hoofdstuk 4 vindt ik geen afweging tussen punt 4.1.3. in de politiek bestaat het verschijnsel van de tegenreclame en punt 4.1.3. het bepalen van het gezicht van de VVD vanuit de VVD zelf. Ik had graag een wat nadere toelichting gezien in hoeverre ons gezicht bepaald wordt door het element van de tegenreclame t.o.v. hoe wij ons gezicht zelf bepalen. Dat is een eerste opmerking. Een tweede opmerking die ik wil maken is dat i.v.m. de verkiezingen die er aan komen i.v.m. de teruggang die wij enigszins gehad hebben die nu gestabiliseerd is en waarschijnlijk weer in een andere richting omgebogen moet worden dat wij als liberalen ons toch niet al te zeer moeten laten vangen door de richtlijnen die uitgegeven zouden worden vanwege het bestuur maar dat wij in het veld ons moeten laten leiden door onze liberale principes. Door het gegeven dat de mens het doel is en het uiteinde van al ons handelen. En ik geloof als we dat over kunnen brengen dat we dan voor wat betreft onze public relations de beste basis gelegd hebben. Want dan is het alleen maar een kwestie van bestuur.

Voorzitter ik zou even een punt van orde willen stellen.

Het blijkt dat hier in de vergadering nog niet bekend is en wat vanmorgen over de radio nieuwsdienst omgeroepen is dat de heer Wiegel zich wederom als lijsttrekker heeft beschikbaar gesteld. Ik vind het een beetje vreemd dat het hier op het congres niet bekend gemaakt wordt. De meeste mensen weten het nog niet, ik vind het een klein beetje teleurstellend.

Het is iets anders dan mijnheer net stelde. Gisterenavond is er een uitzending geweest van NCRV hier en nu en daarin heeft de verslaggever van hier en nu gevraagd aan Wiegel of indien hij door de partij gevraagd zou worden het lijsttrekkerschap op zich te nemen of hij dan daartoe bereid zou zijn.

En hij heeft dat met een slag om de arm gezegd dat hij dan eventueel wel bereid zou zijn. En van dat bericht heeft het ANP vanochtend een bericht gemaakt en dat is vanochtend op de radio is geweest.

Het woord is aan de heer van der Meulen.

Voorzitter, dames en heren er is nogal wat gezegd t.a.v. de nota beleid 80 van het hoofdbestuur en ook t.a.v. datgene wat in hoofdstuk 4 staat. Toen ik op 17 november j.l. in Amsterdam in het dagelijks bestuur werd gekozen was ik mij ervan bewust dat de wensen op dit vlak in de partij op dit vlak leefden. Mede aan de dag gelegd en dat kan niet genoeg gezegd worden door datgene wat de kamercentrale Dordrecht in rapportvorm heeft gegeven, maar meer nog aan de dag gelegd door de reacties van de afdelingen daarop. De wijze waarop de partij daar al sinds 1978 heeft ingespeeld. Ook de landelijke propagandacommissie heeft daar de bijdrage aan geleverd. Het is jammer dat wij geen kennis hebben kunnen nemen aan datgene wat er vanuit de afdelingen bij de kamercentrale Dordrecht is binnengekomen. Want dat had ons wellicht nog meer tot lering kunnen strekken. Bewust was ik ervan dat mede gelet op mijn eigen gedachte op korte termijn iets gedaan moest worden. In mijn ogen met concrete punten. Maar niet zonder er daar met u over te hebben gediscussieerd. Daar is het onderwerp veel te belangrijk voor. Er is gisteren al een aantal malen gezegd de nota van het hoofdbestuur die voor u ligt is een discussiestuk, het zijn ontplooide gedachte om te kijken hoe u daar op verschillende elementen op reageert, om te zien of wij op de goede weg zijn om op korte termijn oplossingen te bieden voor die dingen die zo noodzakelijk zijn en die door u in het verleden zijn aangedragen. We hebben over de ontwikkelde gedachte met name van hoofdstuk 4 kort gesproken met vertegenwoordigers van de kamercentrale Dordrecht en de landelijke propagandacommissie. Dat betekent niet dat die mensen nu er achter staan wat hier op papier staat. Dat heeft u trouwens ook gemerkt. Het is wel zo dat we daar een gedachtewisseling hebben gehad en dat toch van een heleboel zaken die zijn aangedragen hier een weerslag van te vinden is. In concrete uitvoeringen. Gisteren is gesproken door verwaaijen en later overgenomen door andere vertegenwoordigers over visie in dat stuk. Visie op het hele terrein van interne externe PR en het hele informatiegebeuren. Men miste dat in dit stuk. Ik heb gekozen voor een weg om op korte termijn doelstellingen te realiseren waarop we in de praktijk iets hebben, het is de politieke praktijk van alle dag.

Waar hier zaken verwezenlijkt moeten worden om op die manier met de deskundige die wij op dit moment nog niet in alle geledingen aantrekken in de partij om deze problematiek te bespreken om met die deskundige samen die visie te ontwikkelen. Want hoe autoritair zou het niet zijn als ik in mijn eentje nu een stuk had voorgelegd waarin die visie uitgebreid stond die dan gepresenteerd zou moeten worden aan die deskundige die we op dit moment in de partij nog niet gestructureerd inschakelen. Nu over naar de concrete punten die wij hebben voorgesteld. De heer Troost afdeling kamercentrale den Haag heeft gezegd dat de uitgangspunten in hoofdstuk 4 met kracht moeten worden aanbevolen en dat deze zaken op korte termijn moeten worden ingevuld ondanks wellicht onvolkomenheden- Ik onderschrijf dat met grote klem. Ik ben me ervan bewust dat hoofdstuk 4 geen volmaakt stuk is. Hoofdstuk 4 is ook geen einddoelstelling. Hoofdstuk 4 is een startpunt vanuit een situatie die een nulpunt genoemd kan worden. Om op die lange adem, met die lange adem die public relations die PRgedachte de presentatie meer te integreren in het beleid, in het politieke beleid van de VVD. Ook de heer Verwaaijen is het daar mee eens dat die PR en het integreren daarvan een zaak is van lange adem. De snelheid is in mijn ogen geboden. Alles wat we kunnen realiseren en wat we met elkaar kunnen bijdragen voor de komende verkiezingen die naar ik hoop in 1981 zullen worden gehouden is een bijdrage die de partij alleen maar ten goede zal komen. Op dit moment zijn wij daar al mee bezig. Op dit moment zonder dat die nota is aangenomen worden alle terreinen wegen bewandeld om die doelstelling meer te verwezenlijken en die uitgewerkte gedachte vindt u hier en daar terug in het hoofdstuk 4. Het campagneplan zegt de heer Verwaaijen telt teveel schijven. Een slagvaardig beleid is volgens hem niet mogelijk en hij wijst terecht op de professionele campagneleider die hij wat summier vindt weergegeven in dit stuk en zegt dat die campagneleider de zaken met de lijsttrekker samen moet kunnen regelen voor de dagelijkse gang van zaken. Ik ben dat volledig met hem eens. Maar ook hier zeg ik dat een invulling in deze nota op dit moment hoe precies die taakverhouding ligt tussen campagneleider en lijsttrekker dat dat geen goede zaak zou zijn. Op de eerste plaats zou die campagneleider aangetrokken moeten worden. In de tweede plaats zal de partij de lijsttrekker moeten vaststellen en pas dan kan je in gezamenlijk overleg praten hoe je die zaken met elkaar in onderling vertrouwen en bewust van elkaars verantwoordelijkheden kunt gaan aanpakken.

Dat is geen kwestie van vantevoren op papier zetten. Dat is een kwestie van met elkaar afstemmen, maar laat er geen enkel misverstand over bestaan dat ik vind en dat ik het met de heer Verwaaijen eens bent dat die campagneleider de dagelijkse leiding moet hebben met de lijsttrekker om die invulling te geven om dat slagvaardige beleid mogelijk te maken. Maar de campagne is een zeer ingewikkeld geheel. Daar zijn zeer veel mensen en organisaties bij betrokken ook in de uitvoerende fase van de laatste weken. Daarom is dat campagneteam in het leven geroepen om die campagneleider en de lijsttrekker en het dagelijks bestuurslid belast met de campagne te laten praten met een aantal mensen die ook de uitvoering hebben en de politieke verantwoordelijkheid dragen om in die campagne verder te gaan. Dat is een overlegorgaan wat niet dagelijks bijeen komt, maar wel de toestand evalueert beziet, volgt om dan aan die campagneleider de dagelijkse gang van zaken op te dragen.

Mag ik even onderbreken. Mag ik u vragen in de zaal enige stilte te betrachten en wandelganggesprekken in de wandelgangen te voeren.

Dan de prak en de KBG. Er waren bezwaren, mevrouw Vermeulen heeft het aangekondigd, kamercentrale Haarlem tegen de gebruikte afkortingen. Nou het is geen enkel probleem om welke afkorting dan ook te bezien. Het gaat meer om de essentie die er achter zit. De doelstelling die er achter zit en daar had de heer Verwaaijen het nog over. De heer Verwaaijen heeft gezegd dat deskundigen die zich niet met de dagelijkse politiek bezig houden niet in een commissie moeten zitten met die politici die misschien wat minder afstand kunnen nemen van depolitiek. Mijn bedoeling is dat daar waar je praat over PR, daar waar dat een begrip is wat een affiniteit nodig heeft. Affiniteit en begrip met elkaar dat je die mensen die die pragedachte die deskundigen die de zaak vertalen dat die in contact gebracht moeten kunnen worden met de mensen uit de politiek. Dat het daarvoor nodig is dat er een commissie is die op elkaar inspreekt. Dat dat niet via want dat zou ook een constructie zijn dat de deskundigen mij adviseren wat ik aan de politieke vertegenwoordigers moet gaan vertellen. Ik denk dat het beter is dat die mensen met elkaar praten. Aangezien wij gelukkig in onze partij veel te veel politici hebben om daar een werkzaam geheel van te maken is er voor gekozen om de hoofdverantwoordelijken, de partijvoorzitter, de voorzitters van 1e en 2e kamerfractie en lijnen naar de bewindslieden toe op die manier met een kleine groep PRdeskundigen te laten praten.

Om op die manier die gedachte uit te wisselen en rechtstreeks de confrontatie waarbij iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid houdt. Ook de politici die uiteindelijk het eigen beeld verkopen en het eigen beeldmerk van die VVD neerzetten, maar wel gehoord de gedachte die in deskundige PRkringen leven. PRkringen kunnen nooit voorschrijven wat er moet gebeuren. Kunnen alleen maar adviseren en heel sterk aandringen. Dat is de weg die is gekozen en daarom is ook voor een tweede commissie gekozen omdat je de kans loopt niet in het begin, maar als mensen langer met elkaar samenwerken op die manier en met elkaar daarover praten dat dan de kans wordt gelopen dat men het op een gegeven ogenblik goed gaat vinden wat men gepresteerd heeft. Ik hecht er erg veel aan dat er een commissie is die wat afstandelijk de zaak bekijkt. Die wel bij het beleid wordt betrokken. Die met de deskundigen in de prak samen vergadert wat een geheel is maar die niet dat direkte contact hebben met die politici in de prak die er wat verder vanaf staan en na verloop van tijd moeten constateren dat doelstelling hier nou wel of niet is overgekomen. Daar gaat het om. Heel zuiver de functie van een klankbordgroep met nog een extra facet erbij. Het is zo dat mensen in de politieke behoefte hebben. Ik heb dat gemerkt uit gesprekken die ik het afgelopen halfjaar heb gevoerd. Mensen die behoefte hebben om te weten waar zij terecht kunnen als zij met deze problemen zitten. Om mensen met deskundigheid aan te kunnen schieten. Door de instelling van deze twee commissies en het daarmee realiseren dat er een aantal deskundigen zijn die bij de politiek nauw zijn betrokken die weet wat de doelstellingen zijn heb je in de partij ook een werkzaam apparaat van mensen die aanschietbaar zijn voor individuele politici op momenten dat het noodzakelijk is.

Dan de opmerking over de inhoud van de standpunten of die nou het produkt bepalen of dat de PR dat doet. Natuurlijk is het zo dat de inhoud van de standpunten in eerste instantie bepalend zijn voor het produkt, voor datgene wat je aan te bieden hebt, dat staat ook in 4.1.1. Dat zijn we beginnen te zeggen dat maakt ons produkt ook zo anders dan andere produkten die aan de man gebracht moeten worden in de samenleving. Maar daarnaast is het zo dat de manier waarop dat over komt mede bepalend is voor de wijze waarop dat produkt wordt geaccepteerd en dat is wat in 4.1.3. staat. PRgevoel aankweken dat is geen paniekvoetbal, dat is noodzaak, dat is geconstateerd. Niet iedereen leeft daar elke dag mee.

De een doet dat makkelijker dan de andere en in de partij zijn op dit moment geen lijnen aanwezig om daar mensen een klankbord te laten vinden dat hebben we willen maken met elkaar. Ook overleggen en gesprekken met de mensen die er straks gebruik van kunnen maken. En natuurlijk is het zo dat die zelf het gezicht bepalen, die zelf uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor de beeldvorming, maar naar mijn ogen moet er op korte termijn iets gebeuren en ik roep u op om de woorden van de heer Troost in gedachte te houden en deze uitvoeringsmaatregelen die ook inconcreet bij de aanbeveling van Dordrecht gedeeltelijk zijn terug te vinden om die aan te nemen. Om deze weg in te gaan en dan later in overleg met die aan te trekken deskundigen een duidelijke visie en een stuk beleid te ontwikkelen. Dat is het doel waarnaar wij streven de toekomst voor het liberalisme, het uitdragen van de gedachte van de VVD, enthousiast met alle vrijwilligers dat toekomstbeeld dragen en nu en dat zeg ik er meteen even bij voorzitter dan rond ik af de ledenwerfaktie beetpakken en dan in het najaar starten met de voorbereidingen in de afdelingen van de verkiezingscampagne.

Dames en heren midden in de zojuist uitgereikte knipselkrant vindt u een artikel uit het nieuwsblad van het noorden van 19 april VVD praat over de jaren 80 in het hof van de leeuw. Die leeuw is hier lijfelijk aanwezig. De burgemeester van Groningen de heer Bouter geeft blijk van zijn belangstelling voor onze algemene vergadering fijn dat u er bent.

Iemand van u nog n.a.v. hoofdstuk van de nota beleid 80 mijnheer Verwaaijen mag ik u vragen kort te zijn.

Voorzitter u mag mij vragen kort te zijn, dat zal ik zijn.

De heer van der Meulen heeft de vergadering gevraagd om de zaak in beweging te zetten. Ik geloof dat dat op zichzelf een goede zaak is, om zaken in beweging te zetten, maar dan moet je het wel met elkaar over de richting eens zijn. Hij zegt in zijn antwoord op de stellingen zoals die van deze kant zijn gekomen dat daar een zekere overeenstemming in te vinden is. Voorzitter ik geloof dat we moeten oppassen dat we partij geen koudwatervrees voor PR gaan aanpraten. Ik ben zo bang dat die maatregelen van de heer van der Meulen dat nou juist met zich mee gaan brengen. Aparte commissies, klankbordgroepen, mensen die daar eigenlijk op een wijze pr gaan bedrijven dat ik bang ben dat de politici die met de moeilijkheden van alle dag te maken hebben dat die een geweldige weerstand zullen kunnen krijgen op deze wijze van optreden van prfunktionarissen.

Ik denk dat wij met elkaar eindelijk ertoe moeten komen dat wij erkennen dat pr ook vuilen handen maakt betekent. Dat dat betekent een stukje medeverantwoordelijkheid dragen in adviserende zin. PR is geen wondermiddel. Laten we dan ook organisatorisch ons zo opstellen dat politici met pr mensen uit de voeren kunnen en ik geloof dat dat bij deze opstelling niet kan. Dan nog een commissie recht zetten. Als de heer van der Meulen stelt dat de reakties, de 120 reakties die wij gekregen hebben van de afdelingen, kamercentrales en ondercentrales niet zijn doorgespeeld dan vergist hij zich. Er is een schriftelijke weergave geweest van al die reakties naar het hoofdbestuur.

Amersfoort.

Voorzitter ik heb de heer van der Meulen iets horen zeggen ik weet het niet meer letterlijk in de zin van dat eerst een prman nog zou moeten worden aangetrokken, vervolgens de lijsttrekker bekend zou moeten zijn en dan pas zouden concrete afspraken gemaakt kunnen worden. Nu vraag ik me toch af, het lijkt mij de goede gang van zaken dat als de partij een bepaalde mening heeft over hoe zij de pr wil regelen dat een op basis van dat uitgangspunt vervolgens een prman wordt aangetrokken en dat dan de lijsttrekker zich aan die uitgestippelde lijn heeft te houden. Niet dat hij zal moeten zeggen wat de pr bepaalt maar wel de manier waarop het prbeleid wordt gevoerd. Dat is toch een gegeven ook voor de lijsttrekker. Het is toch niet zo dat de lijsttrekker dat hij dat weer helemaal zou om kunnen bouwen als de partij dat anders wil.

Mijnheer van der Meulen.

Ik denk dat de vragenstellers in ieder geval behoefte hebben dus ik zal dat trachten te doen. Koudwatervrees is zeker niet de bedoeling. Ik lees dat niet in datgene wat er in hoofdstuk 4 staat. Ik zeg alleen dat datgene wat hier als uitgangspunt is aangedragen laten we dat nou zo snel mogelijk gaan uitwerken met die mensen die daar uitvoering aan moeten geven. Die kunnen er nadere invulling aan geven, die brengen die zo gewenste deskundigheid ook in de uitwerking van de plannen en aangezien het een discussiestuk is zullen en de gedachte die hier zijn geopperd. Ook een heel belangrijke gedachte die straks door de deskundigen zelf worden ingebracht bij de uitvoering van het geheel die zullen bepalend zijn voor de wijze waarop uiteindelijk de vorm zal vinden.

En dan nog even m.b.t. de lijsttrekker en de campagneleider. Ik heb niet gesproken over een prman die wordt aangetrokken nadat de lijsttrekker bekend is, het ging om de campagneleider en de vraag die gesteld was over de wat magere functieomschrijving in hoofdstuk 4 daarvan heb ik gezegd dat dat zo'n nauw team is dat zo'n nauw samenwerkingsverband dient te zijn in blind vertrouwen tussen lijsttrekker en campagneleider die moeten op elkaar aan kunnen. Dat moet een hechte verbinding zijn en dat betekent dat je alleen maar over functieafspraken over taakafspraken dat je die pas kunt gaan maken op het moment dat die twee mensen met elkaar om de tafel kunnen gaan zitten en er voor elkaar van overtuigd zijn dat zij op die wijze de campagne met de dagelijkse uitvoering daarvan het beste dienen.

Dank u wel hiermee wil, ga uw gang.

Mijnheer de voorzitter ik wou graag concreet weten wat gebeurt er met hoofdstuk 4 en als u daarvan afwijkt wanneer krijgen we te horen wat u eigenlijk precies met hoofdstuk 4 wilt doen.

Het beleid t.a.v. de PR de campagne is een beleid dat door het hoofdbestuur dient te worden uitgewerkt en wij zullen aan de hand van de reacties vanuit de algemene vergadering van deze dagen zullen wij met de uitgangspunten van hoofdstuk 4 als basis zullen we komen tot concretisering. Zoals het altijd is gegaan. Het enige verschil is dat bij voorgaande gelegenheden daar was geen gelegenheid voor een algemene vergadering om te discussieren over het beleid zoals het hoofdbestuur zich had voorgenomen dat te voeren. Dat is er nu wel. We hebben nu de gelegenheid gehad om vanuit de algemene vergadering op te zuigen wat er leeft in de partij. We zullen zeer gebruik maken van de gemaakte opmerkingen dat geldt voor alle hoofdstukken bij het verder te voeren beleid. Daarmee wil ik de discussie over de nota beleid 80 afronden. We hebben bij de behandeling van agendapunt 4 bespreking beleid hoofdbestuur nog twee moties liggen. Dat is de motie van de afdeling den Haag waarin gevraagd wordt om in een zin procedures om standpunten eenvoudig uit te dragen. Ik neem aan dat er van de kant van den Haag behoefte is tot een nadere toelichting. De heer van der Meulen zal namens het dagelijks bestuur antwoorden.

De heer Troost afdeling den Haag.

De motie van de afdeling den Haag die is uiteraard opgesteld voordat de afdeling kennis droeg van de nota 1980 en in het bijzonder het onderdeel externe pr in hoofdstuk 4. Toen de nota dan ook verscheen toen hadden wij aanvankelijk het gevoel dat onze motie die iets vroeg van het hoofdbestuur dat niet meer behoefde te vragen. Lezing van nota bracht ons er echter toe nochtans te motie te handhaven. Wij zijn gelukkig met de nota van het hoofdbestuur in het bijzonder op het onderdeel pr beleid. Maar de haagse motie die brengt wat tot uitdrukking wat in de nota zelf niet voorkomt en wat wij wel gehoord hebben in de woorden die de heer van der Meulen zoeven gesproken heeft. En dat is dat wanneer een VVDer in een vertegenwoordigend lichaam een standpunt heeft bepaald en een politieke uitspraak gaat doen dat er dan als het ware een afstemming moet plaats vinden van hoe verkoop ik mijn standpunt. Niet in abstracto maar in dat heel concrete geval. Daar moeten dus contacten dan mogelijk zijn die op dat moment en dat zal in grote haast moeten gebeuren een gesprek op gang kunnen brengen over de wijze van presentatie. Anders gezegd de nota die behandelt de structuren en het klimaat en ik heb dat daarnet ook al even gezegd dat neemt zeker een jaar of tien voordat dat allemaal goed doorgewerkt is. Wij in den Haag daarentegen zeggen van ja dat moet je zeker doen maar je moet ook niet nalaten nu al wat te doen, op dit moment. Want er zijn de laatste zijn enkele keren voorgekomen waarbij het beleid zoals dat uitgedragen wordt door representanten van de VVD niet goed overgekomen is, niet goed begrepen is en daar moet nu al op dit moment op ingespeeld worden. We hebben in de woorden van de heer van der Meulen gehoord wat men ook duidelijk in die richting wil werken. Daarmede krijgt onze motie dus heel duidelijk een ondersteunend karakter van het beleid wat men denkt te voeren.

Mijnheer Wilmer.

Ik heb een gedeeltelijk antwoord gekregen op een vraag cq de bezorgdheid die ik mede namens de afdeling Zoetermeer heb geuit. Ik begrijp dat iemand die namens de partij naar buiten treedt in ieder geval in contact met pr-mensen zal staan om te bekijken wat het effect van zijn optreden is. Ik moet zeggen op zichzelf is dat wel een zekere verheldering op datgene wat ik heb gevraagd alleen het totaal van hoofdstuk 4 is moeilijk in te schatten wat het resultaat zal zijn.

Wat zou namelijk gebeuren het is niet te voorspellen is de bedoeling of is het resultaat dat de partij wordt met een waarachtig kleurtje met een soort eenheidsverf en met een heel duidelijke van te voren gecalculerde signatuur of is het wel degelijk juist de bedoeling dat juist de individu die ook als vertegenwoordiger optreedt ook echt als zodanig naar voren kan komen niettemin de partijvertegenwoordigende.

Dan is het woord aan de heer van der Meulen.

Om met het laatste te beginnen mijnheer de voorzitter. Eenheidssferen zijn onze partij niet eigen en ik denk dat iedereen die dat zou willen nastreven al enorm gauw zijn hoofd stoot en terecht. Het gaat om de individuele wijze van het uitleggen wat wij politiek hebben aan te brengen. Het is niet de bedoeling om een verpakking te maken waar iedereen in moet passen. Zo werkt dat niet bij ons, het wordt hier en daar wel nagestreeft om iets wat geen inhoud en geen beleid heeft op een erg leuke wijze wellicht te brengen, maar dat is niet datgene wat wij als VVD nastreven. Het blijven de individuele mensen en die verantwoordelijken die de zaken uitdragen maar wel ook m.b.t. dit onderwerp met deskundige begeleiding. Zo moet het, zo behoort het en zo zal het in de toekomst dan ook gaan. Dan meer concreet m.b.t. de motie van de afdeling den Haag en datgene wat de heer Troost heeft gezegd. De heer Troost ziet de motie van den Haag als een onderschrijving en een ondersteuning van datgene wat ik net heb gezegd. Daar ben ik blij mee met die ondersteuning. Ik denk dat dat met die uitleg ook een enorm goede zaak is, maar toch hou ik een aantal problemen over. Dit onderwerp is zo verschrikkelijk afhankelijk van je persoonlijke benadering, want de voorbeelden die den Haag gegeven heeft met name het financiële beleid en de wijze waarop wij dat hebben verkocht niet duidelijk overgekomen zijn vindt de heer Troost, zegt de afdeling den Haag. Ik zeg nou als wij nou de afgelopen tijden iets hebben gehad wat we duidelijk hebben gemaakt en wat verschrikkelijk moeilijk is om duidelijk te maken dat mensen moeten bezuinigen, dat mensen terug moeten dan blijkt wel uit enquêtes dat dat heel duidelijk is overgekomen. Dat de politiek want daar komt het vandaan en daar hebben onze fractie en onze bewindslieden hebben daar een bijdrage aan geleverd dat die politiek aan de mensen duidelijk heeft gemaakt dat bezuinigen noodzakelijk is.

Dat blijkt uit de enquetes, dat blijkt ook uit de opname voor de televisieuitzending die we voor 5 maart hebben genomen, waar mensen zeggen dat ze bereid zijn om ook persoonlijk individueel mee te helpen aan de bezuinigingen. Het kan altijd beter, je kan er altijd over blijven discussieren, maar heel concreet heb ik een moeilijkheid. Als gezegd wordt in de motie dat er procedures moeten komen, het hoofdbestuur is daar verantwoordelijk voor dat de representanten van de VVD standpunten innemen die aan ons volk op eenvoudige wijze kunnen worden uitgelegd en ook worden uitgelegd. Nou dat kan nou net niemand garanderen, zo werkt dat niet. Als u die motie zou aannemen dan zou u volgend jaar het recht hebben om met 70-80-90 concrete gevallen aan te tonen dat bepaalde standpunten misschien niet door allerlei omstandigheden op eenvoudige wijze zijn uitgelegd en daarmee is de motie niet uitgevoerd. Dat zou ik erg betreuren als we op die wijze de zaak zouden ondersteunen. Ik begrijp de ondersteuning van den Haag. Ik ben dankbaar met de ondersteuning van den Haag en ik stel voor dat we afspreken dat door een applaus de gedachte van den Haag dat er op korte termijn met de representanten dat die zich ervan bewust zijn dat we hier wat aan moeten doen dat dit steeds weer bij het beleid moet worden betrokken zodat al niet gebeurt, dat dat al meer gaat gebeuren en dat dat daarmee de gevoelens van de vergadering wel naar het hoofdbestuur toe als naar de representanten van de VVD toe neergelegd in de motie van den Haag worden ondersteund, uitgedragen en door ons verder verwerkt dagelijks vanaf vanmiddag constant die VVD die zal die presentatie zich zeer ter harte nemen.

Den Haag stemt met dat applaus in.

Daarmee beschouwen we de motie als ingetrokken. Dan krijgen we de motie van de afdeling Rotterdam inzake de buitenlandsecretaris. Ik neem aan dat van de zijde van Rotterdam een toelichting gegeven zal worden. Het woord is aan de heer Korthals.

Mijnheer de voorzitter ik dacht dat de motie eigenlijk voor zichzelf spreekt. Het hoofdbestuur wordt verzocht aan de jaarlijkse vergadering 1981 een voorstel te doen inzake de kandidatuur voor een nieuw lid van het dagelijks bestuur van de VVD speciaal belast met de buitenlandse contacten van de partij. Dit sluit aan bij geluiden die wij hier omtrent gehoord hebben binnen de partij en ook bij voorstellen die voordien reeds zijn ingediend, namelijk door de kamercentrale Assen, de kamercentrale Drente, de afdeling Assen en ook de afdeling Utrecht.

Ik stel voor dat er eerst reacties opkomen, waarna ik wellicht een nadere toelichting kan geven. Aan U het woord of misschien is het beter eerst het woord te geven aan de leden in de zaal.

Het hoofdbestuur heeft aan een buitenlandsecretaris geen behoefte. Dit onderwerp is uitgebreid aan de orde geweest in een vergadering van het hoofdbestuur. Er zijn een aantal argumenten die hebben geleid tot hetingenen standpunt. Ik zal u die zeggen. Het hoofdbestuur, het dagelijks bestuur van de VVD is een zuiver bestuurlijk orgaan. Waarin geen politieke bestuurders zijn opgenomen. Vanuit het bestuurlijke worden politieke taken gecoördineerd. De voorzitter is in de eerste plaats verantwoordelijk voor de politieke contacten met de 2e kamerfractie, de 1e kamerfractie en met de fractie in het Europese parlement. Het aanstellen van een secretaris buitenland is in zekere zin een precedent. Er zijn meerdere beleidsterreinen die extra politieke aandacht vanuit de bestuurlijke kant zouden verdienen. Er zitten aan buitenlandse zaken vooral ook veel meer aspecten. Propaganda, politiek, financiën en speciale organen, besturen van verenigingen zoals ELD en liberale internationale. Diezelfde disciplines zijn ook in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd over verschillende personen. Wij denken dat vanuit die verschillende bestuurlijke disciplines, die verschillen politieke taken t.a.v. het buitenland beleid het best bij die verschillende mensen kunnen blijven. Een aantal zaken die ik als secundair zou willen beschouwen. De 2 nu genoemde zijn de hoofdlijnen. We hebben in het kader van een secretaris buitenland een voorbeeld. De PvdA heeft al een aantal jaren dat fenomeen. Hoewel het nu rond de heer van Traa wat rustiger is hebben zich feestelijke tonelen afgespeeld in de afgelopen jaren rond de positie van die secretaris buitenland in het dagelijks bestuur van de partij. Zeer gemakkelijk immers loopt de internationale secretaris de fractie voor de voeten, buitenlandse zaken, maar op datzelfde terrein is toch ook onder te brengen defensie, ontwikkelingssamenwerking, internationale handel. Er zullen zich een groot aantal coördinatieproblemen voordoen. Er is nog een aspect en ik zou het bijna wat zacht in de microfoon willen zeggen omdat we dat niet zoveel zouden moeten uitdragen. Rotterdam zegt de internationale secretaris zou in het bestuur van de ELD kunnen plaats nemen. Nu is de voorzitter van de partij bestuurslid van de ELD en als voorzitter van de partij heeft hij daar een groot gezag.

Andere partijen, andere liberale partijen zijn in die ELD ook vertegenwoordigd door hun voorzitter. Wij denken dat dat gezag in relatie tot bijvoorbeeld de heren de Klerk, Thorne of Kenscher zou afnemen indien een secretaris de VVD zou vertegenwoordigen. Dan is er nog een punt ook ondergeschikt, maar omdat de penningmeester zo dicht naast me zit wil ik het toch zeggen, wil de partij zich wel realiseren dat voor een internationaal secretaris een budget beschikbaar gesteld moet worden. Wil Rotterdam er misschien bij zeggen hoe groot dat budget zou kunnen zijn. Hoever willen we gaan met een buitenlandsecretaris. Is het een kwestie van reizen naar alleen Brussel en Straatsburg of moeten internationale congressen worden bezocht. In Canada liberale internationale, in zuid amerika over liberalisme, ontwikkeling van het liberalisme aldaar. Er zijn een aantal voorbeelden waar liberalen congresseren in internationaal verband. PvdA heeft het wat dat betreft iets gemakkelijker omdat daar eenvoudiger grotere budgetten beschikbaar gesteld kunnen worden. Er is nog een aspect op het financiële vlak. Dat is de honorering eventueel van een buitenlandsecretaris. Is het de bedoeling van Rotterdam om iemand aan te stellen als buitenlandsecretaris. Die vanuit zijn positie gelegenheid heeft soms dagen weg te zijn en zonder vergoeding internationale congressen te bezoeken of heeft Rotterdam het voornemen om voorstellen te doen een vorm van honorering beschikbaar te stellen voor die buitenlandsecretaris. Het is onze indruk dat waartoe we ook besluiten een internationaal secretaris de partij erg veel geld zal kosten en als we dat voegen bij de eerder genoemde hoofdargumenten dan komt het hoofdbestuur tot de conclusie dat de taken betreffende buitenlandse zaken die door het dagelijks bestuur vervuld moeten worden dat die op juiste wijze kunnen geschieden zoals dat nu in de taakverdeling is vastgesteld. Ik wil u graag de gelegenheid geven het woord te voeren. Wie van U.

Mijnheer Dake.

Dake namens de commissie buitenland zou ik graag toch een paar dingen willen zeggen. A titre privé misschien eerst dat ik het wel jammer vind dat het hoofdbestuur zo onmiddellijk zijn eigen mening heeft gegeven zonder discussie van de vergadering af te wachten. Dat even terzijde. Nu inhoudelijk. Ik ben eerlijk gezegd niet erg onder de indruk van de vele argumenten die het hoofdbestuur naar voren heeft gebracht. Vanzelfsprekend het laatste argument de financiën is een zeer concreet en belangrijk argument, maar wat er eigenlijk in de motie gevraagd wordt is een voorstel van de kant van het hoofdbestuur.

En de commissie buitenland is toch wel zeer geporteerd, heeft zich uitvoerig met het motie bezig gehouden en is zeer geporteerd om op zijn minst de motie in zoverre aan te nemen dat een gefundeerd oordeel van het hoofdbestuur zal worden voorgelegd met alle argumenten mogelijk die u nu opgenoemd heeft waardoor de discussie toch wat dieper kan gaan dan op het ogenblik. De kwestie van de ik dacht het hoofdargument van uw kant toch eigenlijk was dat er geen politieke bestuurders kennen. Ik dacht ook dat het heel duidelijk was dat met deze motie niet bedoeld werd een politieke bestuurder, maar duidelijk een funktionaris een lid van het hoofdbestuur van het dagelijks bestuur die zich toch zeer zeker veel meer dan op dit ogenblik specialiseert bezig kan houden met de vele problemen die zich u heeft ze zelf opgenoemd zie zich voordoen op het internationale terrein. Dus namens de commissie buitenland had ik toch wel graag ondersteuning voor deze motie willen geven. Niemand meer het woord over dit onderwerp.

Mevrouw van Nierop, kamercentrale Amsterdam.

Het antwoord bevredigt mij ook helemaal niet en ik zal u zeggen waarom. Waar zit ik als secretaris in Amsterdam mee, met een probleem dat elke veertien dagen bij onze bestuursvergadering een stapel ingekomen post is. Een groot gedeelte van die post bestaat allemaal uit buitenlandse zaken. De ene keer is het het Chili comité, dan is het weer Polesario comité. Alle comités komen binnen en waar zitten we mee dat we nooit weten wat de partij daarin eigenlijk van vindt. Tot wie moet ik mij nu wenden om te weten wat we daar van vinden, hoe ik daar op moet reageren.

Het antwoord is eenvoudig mevrouw van Nierop. Vragen betreffende het buitenlands beleid, vragen betreffende economische zaken als dat soort vragen op politiek terrein die u kunt richten tot de kamerfractie en de buitenlandspecialisten in de fractie zijn zeer bereid u te antwoorden en te begeleiden bij de behandeling van uw ingekomen post. Ik zie iemand achter de microfoon staan en dat geeft mij de gelegenheid u, hem aan u voor te stellen. Daar in het midden staat de heer Voorhoeven, de heer Voorhoeven is directeur van de Teldersstichting en hij heeft het woord gevraagd. Ga uw gang mijnheer Voorhoeven.

Dank u zeer mijnheer de voorzitter. Ik zou graag van deze gelegenheid gebruik maken mijn steun uit te spreken voor het voorstel van de afdeling Rotterdam om deze reden dat de internationale contacten van de partij steeds belangrijker worden. Het is een buitengewoon omvangrijk en ingewikkeld terrein. Ik zie het bezwaar van het hoofdbestuur dat er geen politieke functies in het hoofdbestuur moeten worden geschapen, maar kan dan de titel van deze functie zo worden gewijzigd dat aan dat bezwaar wordt tegemoet gekomen. Wat vindt u van een secretaris internationale zaken of internationale contacten van de partij. Het lijkt mij dat die functie noodzakelijk is. Het lijkt mij dat de noodzaak ervoor in de toekomst zeker zal toenemen en dat u deze vraag ook op komende congressen weer terug zult krijgen.

Het woord is aan de heer Korthals.

Ja mijnheer de voorzitter ik wil maar ingaan op de argumentatie die u naar voren gebracht heeft en misschien is het daarna zinvol dat ik nog enige nadere toelichting geef. In feite kwam het er op neer het argument dat de benoeming van een buitenlandsecretaris niet past in de taakverdeling zoals deze door ons is voorgesteld gaat voorbij aan het feit dat althans naar mijn mening de taakverdeling behoort te worden vastgesteld in overeenstemming met de wensen van de algemene ledenvergadering. Als die derhalve anders zijn zal ook die taakverdeling daaraan behoren te worden aangepast. U zegt dan ja maar het is zo gevaarlijk een secretaris buitenland, want dat is een gedeeltelijk politieke functionaris. Het is ook zojuist al naar voren gebracht door de heer Dake als ik mij niet vergis. Het is in eerste instantie de bedoeling dat de secretaris buitenland een coördinerende functie heeft, een organiserende functie. Als u dan vervolgens naar voren brengt ja maar de PvdA heeft ook een internationaal secretaris en dat is eigenlijk in de beginjaren een beetje verkeerd gelopen dan kan ik u niet anders dan antwoorden door te zeggen dat zijn wellicht kinderziekten geweest. Bovendien is het voorbeeld van de PvdA niet het voorbeeld wat wij ons voor ogen hebben. En ik moet wel zeggen dat ik het een gevaarlijke zaak vind wanneer wij ons in de sfeer laten leiden van het is bij de PvdA ook zo of althans het lijkt er een beetje op en daarom moeten we er maar niet aan mee doen. Dan heeft u als argument naar voren gebracht ja maar in het internationaal overleg heeft de voorzitter zo'n groot gezag kennelijk omdat hij voorzitter is.

Nee dat zal toch in de praktijk niet zo zijn. Het zal de reden van zijn gezag zal gelegen zijn in zijn feitenkennis en de wijze waarop hij naar voren treedt, maar niet in het feit dat hij voorzitter is. Want ik ben ervan overtuigd dat een buitenlandsecretaris na verloop van tijd zeker zoveel kennis van zaken zal hebben als de fungeren^{de} voorzitter thans. Dan zegt u van ja maar een secretaris buitenland die zal waarschijnlijk meer kosten met zich mee gaan brengen, maar ik neem aan dat op het ogenblik de activiteiten op het gebied van buitenlandse zaken ook al kosten met zich meebrengen. Dan moet ik u antwoorden dat ons voorstel niet helemaal af is maar dat wellicht daar in de volgende vergadering nog over gesproken kan worden, maar het is een intentie van ons om in deze ledenvergadering te laten uitspreken dat het gewenst is om een secretaris speciaal belast met internationale contacten of buitenlandse contacten in te stellen. En de honorering ik dacht dat niemand van het dagelijks bestuur gehonoreerd werd dus dat zal voor de buitenlandsecretaris hetzelfde gelden. Ik moet toch nog aan mijn verhaal en aan de toelichting wat toevoegen. Het is zo dat de activiteiten van het europees parlement bijzonder toegenomen zijn. Het is zo dat de europarlementariers namens de VVD er behoefte aan hebben om ruggespraak te kunnen houden met de achterban. Ze zijn op het ogenblik daar een beetje in het niets aan het zweven, alleen op een vergadering als deze kunnen zich uiten. Ik dacht dat zij het zelf gunstig zouden vinden en ook de partij om hun ideeën naar voren te kunnen brengen op een zodanige manier dat er naar geluisterd zal worden. Mevrouw van Nierop heeft terecht naar voren gebracht naar wie moet ik mij wenden. Het is bepaald niet duidelijk naar wie men zich moet wenden wanneer men zaken betreffende buitenlandse aangelegenheden naar voren wil brengen. Ik herinner me zelf en dat voorbeeld wil ik dan toch wel noemen een bijeenkomst in Oosterwijk en daar werd op een gegeven moment gevraagd heeft u als europarlementarier, het was een kandidaat voor het europarlement behoefte aan terugkoppeling. Toen heeft hij gezegd ja en toen werd er gevraagd met wie doet u dat dan. Toen is er vervolgens een rade geweest en iedereen van het hoofdbestuur werd genoemd ik dacht zelf mejuffrouw Tängel maar niemand wist eigenlijk bij wie zij moesten zijn. Ik dacht dat op zichzelf een reden was om daar wat meer aandacht aan te geven en te erkennen dat een profilering van een buitenlandsecretaris noodzakelijk is. U heeft zelf naar voren gebracht en daar ben ik het mee eens de internationale politiek heeft een ander karakter.

Dat moeten we erkennen. Het in de eerste plaats is het nodig dat wanneer je daaraan meedoet je je talen beheerst dat is een specifieke eis voor iemand die internationaal opereert. En in de tweede plaats moet men ook erkennen dat alle politieke regels anders zijn bijvoorbeeld er zijn geen afdwingbare vormen van conflictoplossing. Ik stel met klem de ledenvergadering voor om de motie van Rotterdam aan te nemen en vervolgens nader nog uit te werken op de algemene ledenvergadering in 1981. Ik dank u.

Mevrouw den Ouden.

Mijnheer de voorzitter, namens de kamercentrale Gelderland. Wij staan voor immense problemen nationaal in de jaren 80 daar is gisterenavond uitgebreid accent opgelegd. Ook internationaal staan wij voor problemen die om oplossingen vragen. Wij kunnen de liberale oplossing alleen maar aandragen als er voldoende overleg is tussen de liberalen in de verschillende landen. De meerderheid van de afdelingen in de kamercentrale Gelderland steunt de motie van Rotterdam.

De heer de Koster heeft als oud staatssecretaris buitenlandse zaken en oud 2e kamerlid belast met buitenlandse zaken gevraagd over de technische aspecten van coördinatie van buitenlandse zaken het woord te voeren. Het woord is aan de heer de Koster.

Voorzitter erkennende dat er een toenemende en gelukkige belangstelling is stijgend voor het buitenlands beleid, maar evenzeer voor het sociale beleid, voor de problemen van inflatie en werkeloosheid en zo kan ik doorgaan vraag ik mij toch af of het huist is een nieuw element te gaan introduceren in de partij. De taak van het dagelijks bestuur en van het hoofdbestuur is een coördinerende, maar niet in de eerste plaats een politieke. Bij een tegenstelling tot andere partijen en zeker in tegenstelling tot de PvdA is er bij ons een heel duidelijke splitsing. De politieke leider bij ons is de fractievoorzitter in de 2e kamer. Gesteund in de 2e plaats door de fractievoorzitter in de eerste kamer. Indien men van een secretaris buitenland verwacht dat deze toch bepaald politiek beleid gaat voeren en dat zal deze functionaris zeker willen doen dan betekent dat de introductie van een politiek element in het dagelijks bestuur dat er vandaag nog niet is. Indien er een zekere behoefte is aan een beter contact dan dient dat in de 1e plaats te geschieden met de fractie in de 2e kamer.

In de tijd dat ik nog lid was van de 2e kamer en mede verantwoordelijk voor het buitenlands beleid had ik een heel nauw contact met de afdelingen, de grote afdelingen waar deze punten van buitenlands beleid geregeld op de agenda stonden. Als daar op een goed moment een tekort aan dit contact is dan dient dat contact te worden verbeterd, dan dient dat contact te worden hersteld. Bovendien zijn er heel duidelijke afspraken met onze leden van het europees parlement hier aanwezig, die zullen dat erkennen en die hebben voldoende contacten op dit terrein met de verschillende organen. Ik geloof dus dat op basis van onze huidige organisatie, op basis van de scheiding van verantwoordelijkheden een soort trias politica binnen de partij het ongewenst is een nieuw element te gaan introduceren in dagelijks bestuur en hoofdbestuur. Het zou er namelijk toe leiden dat er zeer terecht dan ook iemand zou moeten komen die zich straks met het sociaal beleid, met het economisch beleid, met het financieel beleid met andere facetten in het dagelijks bestuur gaat bemoeien en dit betekent een nieuwe wending waar ik erg moet ontraden om deze kant uit te gaan.

De heer de Vries.

Ik denk dat iedereen in de partij het volstrekt eens zal zijn wat de heer de Koster zojuist naar voren heeft gebracht. Wij zijn niet een partij als de PvdA waar in een dagelijks bestuur of een hoofdbestuur op een partijraad voortdurend zijn taak gelegen ziet in het voor de voeten lopen van een 2e kamerfractie. Zo zijn wij niet. Bij ons bestaat die scheiding tussen organisatorische en politieke activiteiten. Een van de stellingen van de heer Korthals de verdediger, de indiener van dit voorstel is dan ook juist dat de internationaal secretaris de secretaris buitenland of welk labeltje die man of vrouw ook zal gaan dragen zich niet moet bemoeien met politiek. Daar is de kamerfractie voor. Daar moet men zich ook bij vervoegen als het gaat om politieke vragen. Maar zich moet bemoeien met de coördinatie. Met het feit dat tenminste 3 leden van het zittende dagelijks bestuur bezig zijn met internationaal werk dat ook de heer Talsma zijn grote internationale ervaring buiten het dagelijks bestuur nog aanwendt. Er zijn nog wel meer voorbeelden te noemen van mensen die in deze partij op buitenlandgebied actief zijn. De coördinatie zal in de komende jaren steeds belangrijker zijn. Juist ook op dit terrein. En ik geloof dat het daarom erggoed is om dit voorstel te bekijken zoals het er ligt d.w.z. er niet meer in te lezen dan de indieners hebben willen voorstellen.

Geen politiek maar een coördinerende organisatorische functie en in dat verband ben ik eigenlijk voorzitter, maar misschien ben ik dan buiten de orde erg benieuwd naar wat de leden hier aanwezig van het Europese parlement van dit voorstel vinden. Zij immers als mensen die voortdurend in Europa op pad zijn zouden misschien weleens een keertje ideeën over dit voorstel kunnen hebben. Ik zou u dan ook willen vragen of het mogelijk zou zijn hun oordeel hierover te horen.

Dank U wel, mijnheer Stork.

Dank u wel voorzitter. Ik heb behoefte aan een enkel woordje aan hetgeen de heer Korthals en mevrouw van Nierop heeft gedaan. Ik ben het niet oneens met allen die hier gesproken hebben. Maar er komt bij het bepalen van een standpunt t.a.v. een eventuele secretaris buitenland of hoe we zo'n functionaris willen noemen een nieuw element naar voren. Mevrouw van Nierop heeft al gezegd dat de agenda van de vergaderingen die wij 2-wekelijks in de grote steden kamercentrales houden voor een belangrijk deel gevuld worden met binnenkomende post van comité's die in het algemeen landelijk zijn, maar de laatste tijd krijgen deze comité's althans in Amsterdam plaatselijke afdelingen. En zo zijn wij in Amsterdam geconfronteerd met plaatselijke afdelingen van bijvoorbeeld nu dat is dan weer de laatste het poliariocomité. En men vraagt van ons als plaatselijke afdeling, als kamercentrale grote stad vraagt men van ons een stellingname. Dan kunnen we niet bij de commissie buitenland terecht. Daarin worden we uitstekend gesteund met raad en daad door de kamerleden die zich met buitenlandse politiek bezig houden, maar er bestaat langzamerhand een dringende behoefte aan een landelijk gecoördineerd beleid t.a.v. stellingnames t.o.v. alle mogelijke comité's die ontstaan doordat de bevolking zich daadwerkelijk bezig houdt met acties en met actie en stellingname in het buitenland. En daarom meen ik dat in de huidige situatie zo we die hebben niet meer voldoet en dat het nodig is dat we met een nieuw gezicht en met een nieuwe blik kijken naar een ander soort organisatie en dat er een gecoördineerd beleid wordt opgezet dat efficiënter werkt dan nu. Want een belangrijk deel van de kritiek die binnen de VVD geldt op de wijze waarop wij ons presenteren en met name waarop wij ons aktueel en snel presenteren t.a.v. bijvoorbeeld comité's richt zich juist op onvoldoende slagvaardigheid in dit opzicht.

Ik zou er daarom warm voor willen pleiten de weg te openen naar de mogelijkheid van een funktionaris die geen riezende figuur zoals bij de PvdA moet zijn maar die in ieder geval kan pleiten en kan zorg dragen voor een landelijk gecoördineerde slagvaardig beleid als ondersteuning van onze publieke presentatie.

Zijn er nog nieuwe elementen aan de discussie toe te voegen.

Mijnheer de voorzitter ik onderschrijf het betoog van de heer Koster volledig maar ik wil nog eens extra het accent laten vallen op hetgeen wat m.b.t. het aanstellen van een dergelijk secretaris betreft gaan we in feite de feitelijke grondslagen van onze partij aantasten. Ik acht dat onjuist.

Mevrouw den Ouden.

Door de aantasting van de grondslagen van de partij zoals mijnheer hier zegt kan ik zo niet constateren als daar geen argumenten voor genoemd worden. Dat punt 1 dus dat vind ik iets wat ik toegelicht zou willen zien. Mijnheer de voorzitter in de 2e plaats is er een onzuiver element in de discussie geslopen van de kant van het bestuur wat gesteld is in de motie van Rotterdam geïnterpreteerd als een politiek secretaris zoals wij die in andere politieke organen in Nederland kennen. Het staat niet in de motie. In de motie wordt gevraagd om een kandidaat belast met speciaal de buitenlandse contacten van de partij. Mag ik nou even een blik in de toekomst werpen. Dertig en 31 mei gaan wij congresseren over ons liberale manifest. In oktober van 79 is er in de hallen van Kortrijk een uitgebreid congres van de belgische liberalen geweest over hun manifest. Mijnheer de voorzitter een kandidaat of een persoon in het bestuur belast met buitenlandse contacten had een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de discussie binnen onze partij door de leden van de partij voor te lichten over wat daar besproken. Het gaat niet uitsluitend om politiek en het uitzetten van een politieke strategie voor wat betreft het buitenlands beleid. Dat moet een dergelijke kandidaat niet doen. Waar het wel om gaat is een ondersteuning van de liberale ideeën vorming over onze grenzen heen en niet binnen de dijken van dit kleine land.

Ik denk, het woord is aan de heer Nort.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren de heer de Vries heeft daarstraks gevraagd of er van de kant van de leden van het europese parlement een mening kon worden gegeven over deze motie. Ik heb het gevoel uit de discussie dat er een lichte spraakverwarring dreigt te ontstaan over wat deze, dit bestuurslid precies als taak zou hebben. Een paar dagen geleden hebben we in onze commissie buitenland over deze motie gesproken. En we waren het toen eens met de volgende gedachte dat er gezien nu weer vanuit de leden van het europese parlement ongetwijfeld met genoeg een regeling zou worden gezien dat er een lid van het dagelijks bestuur uitdrukkelijk diegene is die voor organisatie en coördinatie van internationale aangelegenheden inclusief contacten over de europese politiek verantwoordelijk zou worden. Niemand van ons heeft de motie zo geïnterpreteerd zoals ik hem nu vanmorgen door sommige heb horen interpreteren namelijk dat het zou gaan om de structuur van de hoofdbestursactiviteiten te wijzigen en iemand aan te wijzen die de buitenlandse politiek van de VVD zou moeten gaan maken. Ik geloof inderdaad dat dat volstrekt verkeerd zou zijn. Ik had ook niet de indruk dat dat door de motie werd beoogd. En ik kan u alleen zeggen vanuit de ervaring die wij hebben en de grote behoefte aan het regelmatige contact met de achterban dat het voor ons bijzonder plezierig zou zijn wanneer wij wisten wie in het dagelijks bestuur diegene was die wij kunnen opbellen wanneer er iets aan de hand is waarover wij gaarne spoedig een mening willen hebben. Een tijd lang heeft de heer Tlasma dat gedaan. Ik kan alleen maar met genoeg aan die periode terugdenken en ik meen ofschoon wij daar niet formeel met z'n vieren over hebben gepraat dat ik hier ook in naam van de andere drie leden van het europese parlement mag zeggen dat wij een dergelijke formule die helemaal niet revolutionair is die alleen het contact vergemakkelijkt het van harte zouden toejuichen.

Ik denk dat alle aspecten van de secretaris buitenland belicht zijn en dat we tot stemming zouden kunnen overgaan. Ik verzoek degene die ervoor zijn dat het hoofdbestuur aan de jaarlijkse al-gemene vergadering van begin 81 een voorstel doet inzake een kandidatuur voor een nieuw lid van het dagelijks bestuur speciaal belast met de buitenlandse contacten voor de partij degene met rode kaarten die daarvoor zijn steken de rode kaarten thans omhoog.

Tegen rode kaarten. Voor groene kaarten. Tegen groene kaarten. Voor gele kaarten, tegen gele kaarten. Het voorstel is aangenomen.

U kunt een voorstel van ons tegemoet zien.

Wij krijgen het volgende onderdeel van het bespreken van het beleid van het hoofdbestuur, meer algemene zaken. In de eerste plaats is er een vraag van gisteren blijven liggen van de homo werkgroep en de heer den Ouden belast met groepen zal op de gisteren gestelde vraag dan thans antwoord geven.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben van Walter Kamp gisteren een aantal vragen gekregen over de homo werkgroep en ik wilde graag aan de heer Kamp vragen of hij n.a.v. de twee vragen die hij heeft ingediend ermee kan instemmen dat het hoofdbestuur deze zaak nadat u de statuten en het huishoudelijk reglement heeft ingediend bij het hoofdbestuur deze zaak in het hoofdbestuur kan bespreken en daarna met een advies aan u en desnoods aan de algemene vergadering kan doen toekomen. Temeer daar als je gaat praten over de inpassing in het beleid van deze groep er nogal wat vragen bij mij en wellicht ook bij de andere leden van het hoofdbestuur zijn opgekomen. Tweede vraag was o.a. de financiële aspecten van de werkgroep. Daar heb ik in het geheel nog niet over kunnen spreken voorzitter met de penningmeester en ook dat zou ik graag voordat wij daar een definitief antwoord op geven graag met hem willen doen.

Heeft iemand anders nog

Annelies van de Stoel namens de homo werkgroep. Mijnheer Kamp is niet aanwezig. Met uw eerste vraag daar gaan wij mee akkoord maar uw tweede opmerking heb ik niet kunnen verstaan kunt u dat even herhalen.

Als de vergadering dan wat stiller wil zijn.

Tweede vraag was namelijk de financiële aspecten van het instellen van de groep. Daarover heb ik nog geen contact kunnen hebben met de penningmeester. Daarover is natuurlijk ook niet gesproken in het hoofdbestuur. Ik zou dus om die reden graag aan u willen verzoeken om de zaak rustig in het hoofdbestuur te bespreken en daarna u met een advies te dienen.

We komen daar op terug.

Iemand anders nog in algemene zin n.a.v. het beleid van het hoofdbestuur. Niemand. Dan wil ik dat agendapunt besluiten met een opmerking te maken over het funktioneren van het algemeen secretariaat.

Het hoofdbestuur heeft er behoefte aan om speciaal in deze tijd het algemeen secretariaat zeer te complimenteren met het funktioneren in het algemeen. Er is in de partij kritiek op het algemeen secretariaat. Dat is een goede zaak, omdat die kritiek in het algemeen opbouwend is. Met elkaar proberen we het algemeen secretariaat van de instrumenten te voorzien om de partij-organen vooral in bestuurlijke zin zo goed mogelijk te dienen. In de afgelopen maanden heeft het secretariaat een geweldige krachtproef doorstaan. Er zijn honderdduizenden kopieën gedraaid voor de behandeling van moties en amendementen op de beginselverklaring en het liberaal manifest. Het record aantal fotokopiën op een dag was 41.000. Een bijzonder woord van waardering voor de medewerkers daar aan de Koninginnegracht.

Dames en heren hiermee wil ik agendapunt 4 sluiten en komen we bij 5 dat is de rondvraag. Heeft iemand iets bij het agendapunt rondvraag.

Mijn naam is Claassen ik wil de motie onder uw aandacht brengen betrekking hebbende op de boycot van de olympische spelen. Deze motie is gisteren uitgedeeld. De afdelingen die hem indienen zijn achtereenvolgens.

Mag ik u even onderbreken. Ik zou graag willen dat u deze motie ter sprake brengt bij het beleid van de 2e kamerfractie vanmiddag. Dat kan direkt na deze rondvraag.

Mij wordt gesuggereerd u te vragen de vragen voor de 2e kamerfractie zoveel mogelijk schriftelijk in te dienen. Dat zou nu kunnen gebeuren hier aan deze tafel, dan kunnen de vragen na de middag beantwoord worden.

Mijnheer de voorzitter namens de afdelingen Soesterberg, Soest, Amersfoort, Leusden en Bunschoten-Spakenburg vraag ik nu met klem wanneer u de motie van Gelderland vorige congres aangenomen met algemene stemmen voor een politiek congres nu eens een keer waar gaat maken. Wij willen eens een keer weten wanneer we daar mee kunnen beginnen en wanneer u dus uw belofte gestand doet om een politiek congres, zuiver op de politieke toer te houden en niet zeggen het beginselprogramma en het manifest is daar voor geschikt. Dat is niet waar.

Dat is niet de essentie van onze motie geweest. Wij wensen nu toch een keer uitsluitel te hebben. Dank U.

Dat is een probleem, want het hoofdbestuur heeft een algemene vergadering over beginselverklaring en manifest beschouwd als een politieke discussie. Stel je voor wanneer we dat niet zouden doen. Het is aan de andere kant niet zo dat als we die discussie hebben afgerond dat dan niet eens een ander onderwerp aan de orde kan komen. Dat zeker niet maar op dit moment moet ik er niet aan denken dat we naast alle vergaderingen, ook de algemene vergaderingen nog eens een extra bijeenkomst moeten organiseren over een ander politiek onderwerp. Bij beginselverklaring en liberaal manifest kan alle politiek die we kunnen bedenken aan de orde worden gesteld en wat willen we dan nog meer. Maar misschien wil mevrouw den Ouden nog meer.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw den Ouden Gelderland.

Ik deel u mening niet helemaal. De discussie over beginselverklaring en liberaal manifest is een meningsvorming binnen onze eigen partij. Politieke congressen over aktuele zaken in de politiek die nationaal en internationaal in het brandpunt van de belangstelling staan die vragen om een standpuntbepaling van de VVD. Die standpuntbepaling die kan alleen maar tot stand komen binnen een politiek congres en ook ondersteunend wat mijn vorige spreker heeft gezegd, vraag ik u om de motie van Gelderland toch in de komende tijd tot uitvoering te brengen.

Vos de Waal uit Delft.

Het is vanmorgen al even gezegd dat gisterenavond in het programma hier en nu een geacht lid van ons zich heeft kandidaat gesteld als lijsttrekker voor de komende kamerverkiezingen. Ik weet niet of het tot de mogelijkheden behoort dat geachte lid van ons vanmiddag de vergadering nog toespreekt. Als ik het nieuwsblad van het noorden lees van wat wij vanmorgen hebben uitgereikt gekregen dan schijnt dat al besloten te zijn, maar zou dan graag een bevestiging uwerzijds willen hebben.

We zullen dat bespreken.

Mijn naam is Kolk. Ik heb gisterenavond u na uw toespraak het verzoek gedaan.

Ja daar kom ik nog op terug.

Iemand anders nog in algemene zin over de rondvraag.

Mijnheer Dake.

Namens de afdeling den Haag had ik u een vraag willen stellen over het onderwerp kandiddatstelling europese verkiezingen 1984. Het is welliswaar wat vroeg maar wij hebben als afdeling daarover een vraag gesteld namelijk hoe het staat met het opstellen van het reglement voor het opstellen van de kandidaatstelling. Is er op dat punt nog wat op dit ogenblik te melden is de laatste brief die wij daarover gekregen hebben dateert van januari van dit jaar en wij zouden het op prijs stellen als u ons op de hoogte zou kunnen stellen van de stand van zaken.

Het antwoord is dat wij in de startblokken staan; maar dat we moeten wachten op de europese wetgeving.

Dan besluiten we daarmee agendapunt 5 de rondvraag en komen we bij agendapunt 17 bespreking van het beleid van de redactie van vrijheid en democratie. Over vrijheid en democratie hebben we gisteren al ruimschoots van gedachte gewisseld. Vrijheid en democratie is onderdeel van de nota beleid 80. Het ligt in de bedoeling de aangedragen informatie vanuit de algemene vergadering te verwerken bij de verdere beleidsvorming en de opdracht die vorig jaar gegeven is om vrijheid en democratie aantrekkelijker te maken is dus iets ruimer gezien dan alleen het bezien of de lay-out veranderd kon worden.

Als de algemene vergadering behoefte heeft aan een toelichting op het afgelopen jaar gevoerde beleid dan is de heer Hafkamp bereid daarop een toelichting te geven. Maar gezien de uitgebreide discussie van gisteren en het tijdstip zou ik u willen voorstellen naderebeleidsvoorstellen van het hoofdbestuur af te wachten.

Heeft iemand van u behoefte aan een toelichting in algemene zin op het gevoerde beleid. Niet dank u wel. Dan ligt er een voorstel van de afdeling Hilversum t.a.v. het beleid van de redactie wil de afdeling Hilversum graag vernemen op welke wijze wordt bepaald welke stukken en of ingezonden stukken in vrijheid en democratie worden geplaatst.

Alsmede of daaraan bepaalde regels of voorschriften ten grondslag liggen. De afdeling Hilversum zal dit wellicht willen toelichten. Het woord is aan de heer Vrijland.

De grote wens heb ik begrepen intern en extern is graag eens een keer een redaktiestatuut zodat iedereen kan weten wat wordt er gepubliceerd, wat wordt er geweerd en op wat voor termijnen. Dat is een zeer belangrijke zaak, ik zou bijna zeggen ook een kwestie van rechtszekerheid. Het komt nu voor dat niet alleen in Hilversum maar ook anders dat men maanden en maanden moet wachten en dan krijg je geen antwoord op en tenslotte als je dan wat doordringt, wat vervelend gaat doen dan komt er een antwoord en dat is niet even bevredigend. Vandaar dat ik graag een redaktiestatuut zou willen zien. Ik begrijp dat men er al tien jaar mee bezig is. Het is nog niet gelukt. Mijn voorstel is dus ten eerste op zeer korte termijn een redaktiestatuut en ten tweede zou ik wat meer liberalisering willen vragen voor de zaken die daar gepubliceerd worden. Zoals u weet in de politiek is er vaak sprake van over zuiver technische, economische maatschappelijke andere zaken, maar er komen ook bepaalde andere zaken naar voren zoals misdragingen van laat maar zeggen PvdA-leden vredeling die een ruit kapot gooit.

Ik denk als ik u even mag onderbreken mijnheer Vrijland, ik denk dat het goed is wanneer u zich aan de orde houdt van het door Hilversum ingediende voorstel en dat gaat over de vraag of bepaalde regels ten grondslag liggen aan het beleid. Daarop had het eerste gedeelte van uw interventie betrekking en daarop wil ik u met plezier een antwoord geven.

Dat is in eerste termijn, als u mij daarop een antwoord geeft ben ik daar zeer blij mee. Maar ik heb dus hier een rugel van de redaktieraad gekregen waar ik het bepaald niet mee eens bent. U bent voorzitter van de redaktieraad misschien kunt u ook dat daarin betrekken.

Het is zo dat de redaktieraad in afwachting van de uitkomsten van deze algemene vergadering in de komende week of de week daarop een vergadering heeft gepland om te zien op welke wijze het beleid verdere invulling kan worden gegeven. N.A.v. beleid 80 en zeker ook t.a.v. het statuut waarom u hebt gevraagd.

Ik kan u toezeggen dat dat statuut er komt. Dat kan nog een half jaartje duren omdat de voorkeur wordt gegeven aan het eerst uitwerken van de nieuwe structuur van vrijheid en democratie omdat dat statuut het redaktiestatuut daarmee zeer verbonden is. Dan zal ook een invulling gegeven kunnen worden van de aard van de artikelen zoals die dan wel en niet opgenomen kunnen worden en ik stel u dan ook voor de discussie over dat onderwerp uit te stellen totdat concrete voorstellen voorliggen. Kunt u het met mij eens zijn.

Een half jaar zegt u, graag.

Heeft iemand nog behoefte n.a.v. agendapunt 17 het woord te voeren.

Mijnheer de voorzitter mijn naam is Frank Romer van de afdeling Enschede. Ik zou graag eens een keer willen pleiten voor een regelmatigere verschijning van vrijheid en democratie. Het is momenteel zo dat vrijheid en democratie een keer op een donderdag en dan weer eens op een maandag verschijnt. Ik zou er graag voor willen pleiten dat in de toekomst daar meer regelmaat voor komt. Dank U.

Vrijheid en democratie verschijnt altijd op dinsdag. Alleen de verzending is nogal eens onregelmatig en ik moet toegeven dat zeer incidenteel vrijheid en democratie wat verschoven wordt, maar dat is in het afgelopen jaar ik meen een keer gebeurd. Maar dat heeft dan nauw betrekking met gegevens die voor algemene vergaderingen moeten worden toegezonden. Overige onregelmatigheid is een gevolg van bezorging.

Iemand anders nog n.a.v. agendapunt 17 dan hebben we ook dat agendapunt gehad. Dan komen we bij 18 vragen over het beleid van de kamerfrakties. Ik heb er bij het begin van dit agendapunt behoefte aan om een passage uit de reden die ik gisterenavond heb uitgesproken recht te zetten. Ik heb gisteren gesproken over een relatie tussen datgene wat in financieel economische zin door de PvdA was voorgesteld tot de vakbeweging. Dat is een onjuiste uitspraak geweest. Ik had niet moeten zeggen de vakbeweging maar de FNV. Tussen vakbeweging en FNV ligt een wereld en ik vind dat degene die zich daaraan gestoten hebben dat terecht hebben gedaan en dat wil ik graag met deze opmerking corrigeren.

Dan hebben we agendapunt 18 vragen over het beleid van de kamerfrakties. Het is gebruikelijk dat voor de middag een aantal vragen gesteld kunnen worden en dat na de middag daarop antwoord gegeven kan worden. Het betreft vanzelfspreken zowel vragen aan de 1e kamerfractie, de 2e kamerfractie en de leden in de fractie in het Europese parlement. Er komen verschillende vragen schriftelijk hier binnen maar vanzelfsprekend is er ook gelegenheid achter de microfoon vragen te formuleren aan de fracties. Wie van u mag ik het woord geven. Ik zou u willen vragen op te stellen daar aan die zijde van de zaal zodat we dan achter elkaar de vragenstellers aan het woord kunnen laten en er geen vertraging ontstaat i.v.m. wandelingen van achteruit de zaal.

Mijnheer de voorzitter zoals net beloofd ik zou weer terugkomen. Mijn naam is René Claassen en ik wilde dus graag die motie onder uw aandacht brengen betrekking hebbende op de boycot van de olympische spelen. Deze motie wordt ingediend door de afdelingen en ik moeten nu eventjes diep ademhalen Amsterdam, Delft, Elburg Ermelo, Harderwijk, Wisch, Dronten, Huissen, Heteren, Apeldoorn, Aalten en Groningen en de motie is mede ingediend door de heer Alkema voorzitter van de kamercentrale Gelderland. Het hele dagelijks bestuur van de kamercentrale Gelderland, de heer Bos voorzitter ondercentrale Apeldoorn, de heer de Bruine voorzitter raad en statenleden, de heer Kerremans voorzitter statencentrale Gouda, de heer Smit voorzitter van de nieuwe kiezerswerkgroep, de heer Bommel en de heer Troost afgevaardigden van de afdeling den Haag, de heer Steiner voorzitter afdeling Wageningen, de heer Versteeg afgevaardigde van de afdeling Laren-Blaricum, Mevrouw Lith afgevaardigde van de afdeling Tiel, mevrouw den Ouden, de heer Remkes en de heer Wigboldus vice-voorzitter kamercentrale Groningen. De motie die luidt als volgt : De volkspartij voor vrijheid en democratie in vergadering bijeen op 25 en 26 april 1980 overwegende de inval van de troepen van de unie van socialistische Sowjet republieken in Afghanistan welke beschouwd dient te worden als een daad van agressie, de arrestatie van de dissidentenleiders Sacharov en met hem vele andere dissidenten overwegende de intimidatie van de bevolking van Moskou door het opleggen van vele huisarresten gedurende de olympische spelen overwegende dat deze bovengenoemde acties in strijd zijn met de rechten van de mensen, de akkoorden van Helsinki en het olympic charter besluit de Nederlandse sportlieden met klem te verzoeken af te zien van de deelname aan de olympische spelen in Moskou en de Nederlandse regering te verzoeken ook andere maatregelen te nemen

op economisch en diplomatiek niveau tegen de regering van de unie van socialistische sowjet republieken zodat de sport niet in een speerpuntfunctie terecht komt. Wij gaan over tot de orde van de dag.

Mag ik u even onderbreken. I.v.m. de reglementen is het nodig dat voor het inbespreking geven van deze motie een tweederde meerderheid in de algemene vergadering moet bestaan. Ik ben verplicht om te vragen of u bereid bent deze motie te bespreken. Degene met rode kaarten die voor de behandeling van deze motie zijn moet ik vragen de kaarten hoog te houden voor de behandeling. Tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Niemand dan betekent dat dat de motie behandeld kan worden. Zet u uw betoog voort.

Ik geloof dat ik wat betreft aanleidingen van motie erg kort kan zijn. Over de inval in Afghanistan is al meer dan genoeg gezegd. Ook wat betreft de arrestatie van dissidentenleider Sacharov en met hem vele andere dissidenten is genoeg geschreven en gezegd. Ook de intimidatie van de bevolking van Moskou, mensen, zelfs kinderen die voor de tijd van de olympische spelen worden verbannen naar andere oorden alleen al om het gevaar te vermijden dat deze mensen contact gaan krijgen met buitenlandse gasten. Dat deze acties allemaal in strijd zijn met de akkoorden van Helsinki en internationale verdragen mag ook bekend zijn. Echter als we dan gaan verzoeken aan de nederlandse sportlieden om inderdaad niet naar Moskou te gaan geloof ik dat we niet selectief mogen zijn met onze protesten. Dat dan niet alleen de sport gebruikt mag worden als een speerpunt om ons protest te laten horen in Moskou. Dan betekent dat dat wij ook op andere niveaus maatregelen zullen moeten nemen. En dan denk ik met name dan aan maatregelen op andere niveaus die de regering kan uitvaardigen. Ik heb in de motie neergezet bijvoorbeeld economische en diplomatiek niveau dat kan natuurlijk ook andere maatregelen zijn zoals onlangs is gebeurd door de regering door het bevriezen van culturele manifestaties door het wegblijven op handelstentoonstellingen en de onlangs niet ontvangen minister van energie van Rusland. Dit zijn allemaal wel maatregelen die genomen kunnen worden om ons protest daar te laten horen. Ik zou wat dat betreft de woorden van de heer Wallis de Vries willen aanhalen het zou denk ik een schande zijn als op dit moment in deze internationale situatie de nederlandse vlag zou wapperen in Moskou.

Dank U wel.

Mijnheer Meijeran.

Mijnheer de voorzitter ik was daarnet aan die microfoon juist te laat om een voorstel van orde te doen. Maar achteraf ben ik blij dat ik daarmee te laat was omdat deze motie die eerst door de vergadering moest worden toegelaten tot de bespreking die op deze manier eerst in behandeling kon komen. Mijn vraag van orde zou namelijk betreffen de twee andere moties die wel bij voorbaat zijn ingediend die dus iedereen bekend zijn en ik neem dus aan dat het uw bedoeling is maar het lijkt mij voor de duidelijkheid goed om dat gestipuleerd te krijgen dat die moties nu niet behoeven te worden toegelicht, nu nog niet in bespreking zijn omdat het er nu om gaat om vragen aan d. e. fractie voor te leggen. De uit deze twee moties blijkende vraag die zijn duidelijk gesteld en als deze motie vanmiddag zou komen zou ik graag voordat ze in behandeling komen als dat nog nodig mocht zijn ook graag weer een punt van orde stellen. Maar op het ogenblik beperk ik me dus tot de gedachte die dacht ik bij Groningen, Veendam en den Haag leeft dat hier nu niet over gestemd hoeft te worden.

Het is juist, het ligt in de bedoeling om vanmiddag vooraf aan de beantwoording door de leden van de verschillende fracties de beide moties in behandeling te geven. Dan zal ik ook vragen aan de afgevaardigden van Groningen en Veendam en den Haag toe te lichten en dan kan daar verder over gediscussieerd worden.

Mevrouw Bruggeman.

Mijnheer de voorzitter deze vragen van de afdeling den Haag zijn gericht op alle liberale kamerleden maar tot diegene in het bijzonder die zich bezig houden met onderwijs op basisniveau en op het voortgezet onderwijs. Er wordt namelijk in de liberale partij zoveel gesproken over landsbelang als het gaat om financieel en economische kwesties. En daar is niet op aan te merken, dat is ook erg belangrijk, maar ik zou de kamerleden willen vragen beseft u wel hoezeer goed onderwijs in het belang van ons land is. Hoezeer het in het belang van ons land is dat wij zo goed mogelijk opgeleide mensen hebben houden en krijgen. Want alles wat er in ons land gebeuren moet ook zo goed mogelijk te laten doen. In dit verband zou er op gewezen moeten worden hoe belangrijk het is dat het onderwijs niet alleen voortdurend wordt aangepast aan het kind dat er moeilijkheden mee heeft.

Ook daat is niets op aan te merken, maar dat het onderwijs ook zo moet blijven en eigenlijk tegenwoordig al gemaakt moet worden want het is al niet meer zo dat het kind dat het wel aan kan geprikkeld wordt om drempels te nemen en iets hoger te reiken dan hem misschien uit eigen vrije wil zou doen. En vooral in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs is men voortdurend bezig het onderwijs gemakkelijker en aantrekkelijker te maken, maar het gaat vaak ten koste van de kwaliteit. Hierover heerst vooral in de afdeling den Haag grote ongerustheid en ze willen deze vragen die ze nu gaan stellen daar willen ze graag een concreet antwoord van hebben van een van de kamerleden. Die vragen zijn als volgt. Reeds twee jaar vraagt de afdeling den Haag dringend om te zorgen dat er nu eindelijk de minimum eindtermen worden geformuleerd voor het basisonderwijs. Iedere keer worden wij met een vaag antwoord afgescheept. Het is voor de wegwijzing naar de nieuwe vorm van basisonderwijs onmisbaar dat deze bijtijds worden opgesteld. Wanneer komen die eindtermen. Vraag 2. 2e kamerleden hebben verklaard in principe niet tegen opfo te zijn. Opfo is het ontwikkelingsplan voor het voortgezet onderwijs. Staatssecretaris de Jong onder de vleugels van minister Pais heeft die uitgebroed. Over deze opfo hebben 2e kamerleden gezegd dat ze daar niet tegen zijn, mits ze goed zijn uitgevoerd. Zijn de kamerleden niet van oordeel dat het plan eenvoudig niet goed uitgevoerd kan worden en dat het dus verstandig is dit duidelijk te zeggen. Punt 3 vindt u niet dat het tijd wordt dat de rust in het onderwijs terugkeert in belang van lesgevers en leskrijgers.

Mijnheer de voorzitter mijn naam is houtelman van de kamercentrale Amsterdam. Wij hebben een vraag voor de 2e kamer en een vraag die wij aan de algemene ledenvergadering willen voorleggen. Of deze vraag kan resulteren in een motie die in behandeling genomen zou kunnen worden. Op 20 april is opgericht het neutraal politieke actiecomité geen terreur voor mijn deur. Een aantal verontrustte Amsterdammers vinden het niet langer verantwoord dat agessieve krakers het recht in eigen hand heeft genomen. Hoewel zij het volledig eens zijn met het feit dat de woningnood schrijnend is kunnen zij het niet accepteren dat bepaalde mensen nu voor eigen rechter gaan spelen. Het feit dat krakers woningen in beslag nemen waardoor andere urgent woningzoekenden nog langer in de rij moeten staan kan niet langer acceptabel zijn.

Afgezien van de vraag hoeveel krakers ingeschreven zijn en recht hebben op een woning. Daarom wil dit aktiecomité de krakers niet belonen met gratis wonen en vinden zij dat de burgemeester krachtig moet optreden. Wij zouden graag als sympathie voor dit aktiecomité de algemene ledenvergadering de volgende motie in overweging willen geven. De algemene ledenvergadering van de VVD bijeen te Groningen op 25 en 26 april is van mening dat de recente ontwikkelingen in Nederland m.b.t. kraken van woningen dreigt te escaleren in een methode van het doel heiligt de middelen. Dat het optreden van diverse krakers niet alleen gewelddadig is en daardoor een direkt gevaar voor de medeburgers oplevert maar dat tevens het principe gehuldigd wordt dat men gerechtelijke uitspraken naast zich neer kan leggen.

Dat de maatregelen die genomen worden door de verantwoordelijke burgemeester van Amsterdam duidelijk tekort schieten. Dat de desbetreffende krakers zich een voorkeursrecht verschaffen door grote groepen urgent woningzoekenden in Amsterdam reeds 53.000 te passeren. Dat de eerlijke verdeling van schaarse woonruimte door gewelddadige kraakakties verder verstoord kan worden. Verzoek daarom haar kamerleden om de regering en met name de minister van binnenlandse zaken en justitie dringend te vragen op korte termijn een wet te creëren teneinde de rechtsorde in Nederland te herstellen en te voorkomen dat zeer kleine groepen krakers een eigen distributiebeleid kunnen opbouwen op een wijze die ieder democratisch beginsel aantast. En gaat over tot de orde van de dag.

Mag ik u een ordevoorstel doen. Ik denk dat we wat terughoudend moeten zijn om bij meerdere vragen direkt moties te gaan indienen. Stemt u ermee in om de beantwoording van de kamerfractie af te wachten. Alvorens deze motie in stemming te brengen. Dank u wel. Dan nemen we deze motie nog niet in behandeling.

Mijnheer van Bemmelen.

Mijnheer de voorzitter ik heb u deze week een motie doen toekomen m.b.t. de contacten tot de PLO. Het is ook een motie die dus hier in de vergadering eerst moet worden toegelaten met meer dan 2/3 van het aantal stemmen. Ik dacht dat het misschien verstandig was om op dit moment die stemming uit te lokken en dan vervolgens mij de gelegenheid te geven die motie toe te lichten.

Dat is een motie die u al eerder hebt ingediend en die ook is rondgegeven. Daarvan kennen we de tekst aangekondigde motie. Ik zou u willen vragen of u instemt met het in behandeling nemen van deze motie. Ik heb daarvoor weer een 2/3 meerderheid nodig. Wie van u is voor in behandeling nemen van deze motie. Rode kaarten. Tegen. Groen voor. Groen tegen. Voor geel. Tegen geel. De motie wordt in behandeling genomen u kunt uw toelichting geven.

Dank u wel mijnheer de voorzitter. Vooraf ik neem aan dat u nadat ik mijn toelichting heb gegeven vanmiddag dus op de voorliggende motie een lid van de 2e kamerfractie zal verzoeken om advies te geven aan deze vergadering voordat de stemming gaat plaats vinden. Ik wil u echter verzoeken om in deze ook de visie te willen betrekken van een lid van het europees parlement. Mijn gedachte gaan dan uit naar ons wat ik zal zeggen number one in dat europese parlement de heer Berkhouwer hier aanwezig. Het betreft hier namelijk een onderwerp met ook zeer duidelijke europese aspecten. Voordat ik zodadelijk kort zal ingaan op de inhoud van de voorliggende motie wil ik het belang benadrukken dat onze partij in dit stadium een duidelijke uitspraak doet omtrent de contacten met de PLO die duidelijk bezig is met een politiek offensief in europa. Mijnheer de voorzitter de PLO staat vandaag de dag nog steeds de vernietiging van de staat Israël voor. Dat blijkt uit haar handvest. Ze zoekt de oplossing d.m.v. geweld. En geweld tegen met Nederland bevriende staat Israël. Ik moet u daarbij de recente aanval op het kinderverblijf in de kibboets Michavan in herinnering brengen. Deze moordzuchtige aktie tegen burgers en babys die niet zo uitdrukkelijk door de PLO is geclaimd is wel uitgevoerd door arabisch bevrijdingsfront. Een organisatie die formeel funktioneert onder de koepelorganisatie PLO. Dit dwingt ons als partij tot een duidelijke keuze en een menselijke en principiele keuze. Niet Israël heeft de PLO tot haar aartsvijand verklaard. Nee dat doet de PLO zelf. Er wordt ons de keuze geboden tussen te gaan staan achter een bevriende democratische notabene de enige democratische staat in het midden-Oosten of verdere contacten te ontwikkelen met haar tegenstanders die een gewelddadige oplossing zoeken. Mijnheer de voorzitter ik meen te mogen stellen dat niemand van ons zich wil en kan stellen achter het keiharde conflictmodel dat via geweld tot vernietiging leidt. Wij zijn toch met z'n allen en ik dacht zonder uitzondering voor het overlegmodel.

De PLO wenst zich daarin nog niet te schikken en dat is absoluut onjuist en te veroordelen. Terecht hebben wij vertrouwen in het overlegmodel. Na 30 jaar oorlog tussen Israël en Egypte hebben zij elkaar kunnen vinden in de akkoorden van Camp David. Het pogen is beloond en de vrede kwam. Mijnheer de voorzitter als liberale partij maken wij ons steeds sterk voor het principe van de vrije keuze, maar gekozen moet er worden. Door het individu en door de partij. In onze persoonlijke benadering naar de kiezer bij de Europese verkiezingen gebeurde dat onder het motto liberaal gewoon jezelf kunnen zijn. En dat is per persoon heel verschillend en dat mag en dat zal steeds blijken. Hij of zij mag steeds weer in iedere situatie opnieuw kiezen. Naar hoofd of naar hart, naar verstand of naar gevoel, pragmatisch of principieel. Wij realiseren ons dat die keuze voor ieder mens heel anders kan en zal zijn. Mijnheer de voorzitter, zo ruim als de keuzemogelijkheid is voor het individu zo beperkt is die voor een politieke partij. Een liberale partij die zijn beginselen trouw wil zijn. Een liberale partij moet zich in principiele aangelegenheden duidelijk en kenbaar opstellen. In zakelijke gevallen zijn compromissen aanvaardbaar, maar met principes valt nooit en te nimmer te marchanderen. Als partij moeten wij gewoon liberaal zijn, dat is onze opdracht. Wij staan als partij voortdurend ter beoordeling op ons liberaal en democratisch gehalte. Mijnheer de voorzitter ik sluit af. Een reden om in dit stadium niet over te gaan tot normalisatie van de betrekkingen met de PLO is dat wij als liberale partij de oplossing van het conflict in het midden oosten slecht mogelijk achten d.m.v. vreedzaam overleg tussen de betrokken partijen. Ik geef dat aan in de eerste overweging van de motie. En ik herhaal dat de doelstelling van het geweld dat de PLO voorstaat ons met afschuw moet vervullen. Voorts mijnheer de voorzitterin dit stadium kunnen contacten met de PLO die organisatie slechts sterken met hun mening dat hun doelstellingen politiek haalbaar zijn. Als bevriend land van Israël en ik herhaal de enige democratische staat in het midden oosten kan en mag Nederland daaraan niet medewerken. Voor mij een uitgesproken principiele aangelegenheid. Ik hoop ook voor u en daarmee voor onze partij. Dank U.

Mag ik u vragen kort te formuleren anders lopen we helemaal uit de tijd.

Aller eerst heel kort. Ik dacht namens het hele congres te spreken als ik mijn waardering zou willen spreken namens u allen aan het adres van de heer Kamminga die gisterenavond in zijn uitstekende rede zo gemotiveerd de verkiezingsstrijd heeft ingestuurd. Hartelijk dank mijnheer Kamminga. Dan zou ik graag twee korte vragen willen stellen. De eerste gaat over de vermogens aanwasdeling. We hebben van de week de heer Joekes helaas had hij maar heel kort de tijd om zijn mening toe te lichten voor de NOS televisie den Haag vandaag. We hebben in de krant kunnen lezen dat er een plan op tafel ligt om de overwinsten van de bedrijven boven de 125.000 gulden VADplichtig te maken. 12% gaat naar de werknemers, 12% gaat naar een collectief fonds voor alle werknemers ook de mensen die niet in zo'n bedrijf hebben meegewerkt zullen dan dus een uitkering krijgen waar ze in feite niet voor gewerkt hebben. Mijn punt is dit de heer Joekes heeft zeer terecht dacht ik gezegd moeten we daar nu wel zo blij mee zijn. In feite is het zo dat nu het een aftrekpost gaat worden voor de bedrijven ze mogen het van de belasting aftrekken, het wordt een ontzettend zware opgave om dit te financieren. Ik had graag van de heer Joekes willen horen in hoeverre hij denkt dat dit nog verdere tekorten op de betalingsbalans zou kunnen veroorzaken en of dit in een financieel economisch beleid haalbaar is deze VADregeling uit te voeren. En in feiten is het een broekzak vestzak regeling m.i. Wat gebeurt er. De werknemers krijgen dat een uitkering die in feite ze zelf moeten opbrengen middels de belastingen en dat gaat ten koste van de inaktieven, de gepensioneerden, de zelfstandigen, de huisvrouwen en de werknemers zelf op de laatste plaats. Tweede vraag die ik wou stellen is er eentje omtrent een kwestie die zich vorig jaar oktober heeft voorgedaan. Vorig jaar 16 oktober zijn met een supportersbus uit Polen twee poolse vluchtelingen in Nederland gearriveerd. Vermoed als voetbalsupporters kwamen Janina en Pjotter Zakovski naar Nederland. Zij zijn daar wel zeer ongastvrij ontvangen door een land wat toch eigenlijk wel de naam heeft dat we zo gastvrij zijn. 1 maart heeft het dagblad de Telegraaf gestaan hoe ze ontvangen zijn. Ze zijn zonder dat ze enige criminele daad hadden verricht zijn ze gedetineerd in het huis van bewaring in Maastricht. Ze zijn tot twee keer toe op het vliegtuig naar Warschau gezet. Ze zijn daar uitgesprongen via een bagageluik. Tot 2 keer toe. Zijn toen in een pension opgevangen en een aantal weken geleden mochten we van datzelfde medium vernemen dat deze twee Polen zouden worden uitgewezen. Persoonlijke beslissing van mevrouw Haars.

Mevrouw Haars die in het verleden toch ook een zigzag beleid gevoerd heeft met andere zaken en nu dus zeer a principiëel te werk is gegaan. Ik heb op 27 maart op de algemene ledenvergadering van de VVD in den Haag een motie ingediend die de kamerfractie vroeg met de daartoe geeigende middelen aktie te ondernemen teneinde het menswaardig lot in een vrij land voor deze twee poolse vluchtelingen daar iets aan te doen. Mijn vraag was en ik zou hem eigenlijk het liefst willen stellen aan mevrouw Cappeijne vd Copello die zich altijd erg sterk maakt voor dit soort problemen. Mevrouw heeft u onze motie ontvangen. Ik heb gisteren in de krant moeten lezen dat deze twee Polen nu gelukkig een visum voor Canada zullen krijgen, maar is het niet een klein beetje beschamend dat wij als Nederland deze twee mensen die willen werken zomaar zondermeer opsluiten en in eerste instantie uitwijzen. Ik dacht niet dat het liberaal was en in strijd was met de mensenrechten. Roke uit den Haag.

Mijnheer Colen afdeling Nunen.

Ik spreek onder persoonlijke titel. Een korte vraag voor onze fractie in de 2e kamer. Ik consisteer dat er in de lande nogal wat deining is over de 2½%regeling bij renovatie van huizen. Zoals u weet houdt deze regeling in dat na renovatie toestemming kan worden verkregen voor een huurverhoging tot een bedrag van 2½% van de renovatiekosten. Er is hier nogal wat verzet tegen niet alleen in de grote steden Amsterdam, Rotterdam en den Haag maar met name ook in Noord Brabant. Ik zal graag van onze fractie vernemen hoe deze er over denkt dank u wel.

Snapper den Haag a titre personnel.

Ik heb uw hoofdbestuur twee vragen reeds toegestuurd voor kamerleden. Een daarvan zal u ongetwijfeld genoeg doen trek ik in aangezien deze eigenlijk helemaal reeds is vervangen door de motie die zojuist ingediend is door de heer van Bemmelen den Haag. De 2e vraag bevat de innovatie. Ik zal die hier kort voorlezen. Dat heeft in het verleden heeft de VVD-fractie duidelijk getoond het belang van de innovatie te onderkenne. Ik zou echter gaarne de verzekering willen krijgen dat de fractie dit met de grootste aandacht blijft bevorderen omdat ik ben dus zelf dokter ik heb verschillende malen er op gewezen ook in 73 op de ernstige situatie gewezen die in 74 tot een crisis heeft geleid. Ik acht op het ogenblik zelfs de situatie zo ernstig dat ondanks het feit dat in het liberaal manifest gezegd wordt dat een crisis van

de dertiger jaren niet meer terug kan komen. In het bijzonder bevreest men dat het toch terug zal komen. Een oorzaak hiervan is volgens mij dat we op dit ogenblik met een verouderd produktieapparaat zitten. Ik zal de heer de Korte wanneer hij 28 april in den Haag hierover spreekt natuurlijk veel gedetailleerder hierover in discussie treden, maar ik zou gaarne de verzekering willen hebben van de kamerfractie hier alle aandacht aan besteed. Dan heb ik nog een vraag voor de heer Berkhouwer, voor het europees parlement. Dit parlement heeft in een heel belangrijke kwesite, de kwestie van de landbouwprijzen niet tot een conclusie kunnen komen en nu is mijn.

Mag ik u even onderbreken u heeft uw vraag schriftelijk ingediend. Die hebben we voorliggen. Erstaat een geweldigerij sprekers. Ik denk dat de vertegenwoordiger van de kamerfractie daar straks uitgebreid op kan ingaan.

Maar niet de vraag aan de heer Berkhouwer. Want anders wordt het gewoon het europees parlement dat wordt gewoon een grapje. Dank U.

Mijn naam is Visser afdeling Warfum en ik spreek hier op persoonlijke titel. Mijn schriftelijke vraag naar het standpunt wat de fractie t.a.v. de waddenwet wil ik gaarne nader toelichten. In 1975 verscheen de notitie inzake de voorbereiding van een interprovinciale structuurschets waddenzeegebied. Uitgangspunt is het feit dat de waddenzee gezien dient te worden als een gebied met een geheel eigen waarde en eigen karakter. Reden van het schrijven is dat de huidige beleidsstructuren in 1975 de belangen veelal niet integraal afweegt. Deze afweging niet in de openbaarheid laat plaats vinden en de relatie land zee niet voldoende tot zijn recht komt. Mede hiermee gepaard gaat een aanbeveling voor een coördinatiestructuur t.b.v. het waddengebied waarbinnen zowel een horizontale als een verticale coördinatie voorgesteld wordt. Na allerlei ontwikkelingen in de daaropvolgende jaren waarin nogal in negatief opzicht stelling wordt genomen t.a.v. het advies van raad voor het advies voor de ruimtelijke ordening inzake de planologische kernbeslissing de waddenzee. Een discussie plaats vindt rond het verticale coördinatie tussen rijk, provincie en gemeente en een nota verschijnt van de vereniging contact waddenzee-gemeente betreffende de te kiezen bestuursvorm komen de perikelen rond de waddenwet omhoog.

November 1979 heeft de provincie Friesland reeds duidelijk te kennen gegeven geen waddenwet nodig te hebben. Aangezien in de structuurschets waddenzee alles goed geregeld is. Maar in 1980 wordt een CDA motie aangenomen die van de regering vraagt met een waddenwet te komen inzake beheer en structuur voor dit gebied. I.v.m. het specifieke karakter van het waddegebied dient de kamerfractie m.i. een standpunt te blijven behouden dat voorstaat dat zowel het bestuur als het beheer een regionale zaak dient te zijn. Mede i.v.m. de decentraliseringsgedachte lijkt mij dit ook niet anders mogelijk.

Mijn naam is Koetsier afdeling Raamsdon-Geertruidenberg.

Een kort citaat uit de Telegraaf van 19 april van de hand van Leo Derksen. Telkens weer staan er mensen op die steeds de vrijheid van meningsuiting als het hoogste goed hebben aangeprezen en die plotse-ling bereid blijken die vrijheid te verkwanselen voor een handvol centen en een vat olie. Het gemak waarmee door sommige het principe van het recht op vrije meningsuiting wordt weggewuifd terwille van arbeidsplaatsen doet ons beseffen dat voor hen die vrijheid van meningsuiting nauwelijks nog iets schijnt te betekenen. Einde citaat. Mijnheer de voorzitter, ik vraag de zittende liberale kamerleden de Korte en Blauw aan deze algemene vergadering uit te leggen wat voor hun het begrip vrijheid van meningsuiting inhoud. Dit tegen de achtergrond van de verklaring die ze over de voorgenomen tv uit-zending van de film dood van een prinses hebben uitgegeven. Dank u zeer.

Ik wil de vragenstellers er op voorbereiden dat we het niet zullen halen ze allemaal aan het woord te laten. Ik denk dat het goed is na nu nog 3 sprekers te doen en de rest te vragen ze schriftelijk in te dienen. Het is namelijk zo dat wij om exact 2 uur deze vergadering moeten heropenen en dat kan niet later. Mevrouw den Ouden heeft nu het woord.

Ik spreek op persoonlijke titel. Ik heb een vraag aan de kamerleden voor wat betreft hun reactie t.a.v. het voorstel van het CDA om de aftrekbaarheid van de hypotheekrente ter discussie te stellen.

Mij is de reactie van de kamerleden overgekomen als een uitermatie spastische. Als je aan de ene kant zegt dat je sociale voorzieningen het misbruik daarvanaan de kaak wilt stellen dan vind ik dat het een liberale fractie past om zonder dat het principe van de aftrek van

hypotheekrente aangetast wordt of ter discussie wordt gesteld duidelijk te maken aan het nederlandse volk dat ook een liberale kamerfractie bereid is eventueel onjuist gebruik van die aftrek van hypotheekrente te bezien en ik had het gepaster gevonden indien de kamerfractie op deze wat meer genuanceerde wijze had gereageerd. Dit hoofdstuk eventueel koppelend aan de wens van zeer veel mensen die in woningwetwoningen wonen een dergelijke woning tot de hunne te maken waartoe zij niet de gelegenheid krijgen omdat via politieke groeperingen die vinden dat iemand afhankelijk is dat ook altijd moet blijven zij niet over een dergelijke woning kunnen beschikken. Ik vind dat je de koppeling van deze 2 zaken moet nemen gezien de belastingstelsel in Nederland dat mensen met de hoge inkomens vaak meer profiteren van de aftrek dan de mensen met de lage inkomens.

Helen van Eesteren uit Wassenaar.

Ik wil graag uw aandacht vragen voor de consumentenvraagstuk. Ten eerste vraag ik de aandacht van de commissie voor de verkiezingsprogramma voor de brief die de consumentenbond met zijn notabene half miljoen leden heeft geschreven aan de verkiezingscommissies van alle politieke partijen. Ten tweede wil ik graag de visie horen van de 2e kamerfractie over het consumentenvraagstuk.

De heer Vrijland.

Wij zijn hier bij elkaar in Groningen. Groningen is een plaats die bekend staat in de lande om gas en om zoutkoepels. U weet wat het is radio aktief afval, daar is helaas gisteren niet over gepraat dus ik dacht ik zal er maar eens een keer over praten. U weten er komen zulke mooie stukken in de krant van VVD pleidooi voor meer kerncentrales gaarne uw aandacht voor dit zeer belangrijke politieke en ook technische en economische en maatschappelijke problemen. Ik had twee vragen die wil ik kort samenstellen. Ten eerste zou ik aan de fractie willen vragen er staat in het regeerakkoord dat er een energiebesparingswet komt, daar heb ik niets van gehoord. Ten tweede zou ik willen vragen om een andere samenstelling van de 2e kamerfractiecommissie kernenergie. Deze 2e kamercommissie fractie kernenergie die is alleen maar bezet door voorstanders van kernenergie, dat zijn enkele heren die wij allemaal heel goed kennen maar in de fractie zijn ook mensen die genuanceerder er over nadenken, is zelfs een minister een zeer goede minister die er anders over nadenkt.

U weet ook allen wie dat is en ik zou willen voorstellen dat deze 2e kaerfraktiecommissie met spoed wordt veranderd. Tweede punt hieraan knopende zou ik willen vragen als de kamerleden den lande rond gaan en hun verhalen houden over kernenergie en dat is dan pro dat ze dan tegelijk ook iemand uitnodige die genuanceerd over anders over nadenkt. Ik ben daar gaarne toe bereid. Een zeer belangrijk punt is ook het regeerakkoord zoals we weten en het europese liberaal programma. En als u dan vrijheid en democratie leest van enkele van anderhalf jaar geleden dan staat daar in dat is een verhaal van mijnheer Braams dat de VVD voorstaat dat de kerncentrales gebouwd worden intussen nog niet de problemen zijn opgelost. Ik zeg dus bijzondere aandacht voor het regeerakkoord. Kerncentrales mogen niet gebouwd worden. Eerst moet het probleem zijn opgelost. Niet eerst bouwen en intussen proberen die problemen op te lossen. Dat is wat ik zeggen wilde.

De twee volgende sprekers hebben beloofd een minuut nodig te hebben.

Ik wil u een vraag voorleggen over de abortuskwestie. In de nieuwe versie van het wetsontwerp heeft de regering de huisarts genoemd als de arts waarbij men zich bij abortus toe moet wenden. Dit was een CDAwens waarbij de VVD gegronde bezwaren toe had. Ik mis die bezwaren in het nieuwe commentaar van de fractie. Hoe moeten we de nieuwe tekst nu uitleggen. Kan de vrouw bij abortus speciaal een huisarts uitkiezen. Dan is de bepaling van geen waarde en is hij slechts verwarrend. Is het dan zo dat de vrouw zich moet wenden tot haar reguliere huisarts. Hoe is dat dan te rijmen met de vrije artsenkeuze een liberaal beginsel. Ik kan me voorstellen dat men zich in kleinere plaatsen juist liever niet tot de huisarts wendt i.v.m. de sociale controle. Ik kan me ook voorstellen dat er een andere arts wordt geprefereerd omdat men die deskundiger acht. We hebben nu een termijn van 8 dagen waarin de arts zijn medewerking mag overwegen. Een termijn van 8 dagen waarin de arts zijn medewerking mag overwegen, een wachttijd van 5 dagen voor de behandeling dan komt er nog een onvrije artsenkeuze bij. Wordt er nu niet teveel betutteld. Mijnheer de voorzitter ik wil de fractie vragen om opheldering en omtutteling. Zwart uit Enschede a titre personnel.

Paul Jaan uit den Haag.

Ik wil de fractie graag vragen wat doet de fractie aan het begrip passende arbeid. We hebben gisteren gehoord dat er 80.000 vacatures zijn. De werkeloosheid zal veel lager kunnen zijn als werkelozen vooral de jongeren minder kieskeurig zijn en in het kiezen van werk. Als men van school af komt doet men er goed aan ervaring op te doen. Alles aanpakken wat er is. Een baan die je graag hebben wilt komt op den duur toch wel. Ervaring speelt ook een rol.

Mijnheer Wijsglas.

Een feitelijke vraag in aansluiting op de opmerking van de heer van Bemmelen over de contacten met de PLO. Ik kan me aansluiten bij zijn inleiding van de motie en bij de strekking van de motie. Een vraag in aansluiting daarop. We hebben uit het Parool kunnen lezen wat de mening is over deze kwestie met name over het op departement van buitenlandse zaken ontvangen op officiële wijze door een hoofdambtenaar van een officieel vertegenwoordiger van de PLO. We hebben in het parool kunnen lezen wat de mening daarover is van de eerste woordvoerder op het gebied van buitenlandse zaken in de 2e kamerfractie. Waarom mijnheer de voorzitter heeft de fractie over deze belangrijke zaak geen vragen gesteld aan de minister van buitenlandse zaken.

Kuiten afdeling Raamsdonksveer-Geertruidenberg.

Ik zou u voorstellen lid van de Amerongen de heer Wiegel vanmiddag het congres te sluiten. Te laten doen sluiten.

Het is zo dat het is nu 20 voor een. Om exact twee uur hervatten we deze vergadering. Uit de vergadering zijn vele verzoeken gekomen om de heer Wiegel het woord te laten voeren. We hebben overleg met hem gepleegd. Hij is daartoe bereid en als het dan toch gebeurt gebeurt het ook meteen goed, direkt om 2 uur spreekt de heer Wiegel rechtstreeks in de rode haan. Het is erg belangrijk dat u om 2 uur hier allemaal terug bent want om exact twee uur hervatten we de vergadering. De vergadering is nu geschorst.

Dames en heren het woord is aan de vice premier Hans Wiegel.

Mijnheer de voorzitter met erg veel plezier wil ik hier enkele woorden spreken. Het kabinet spreekt vanuit Calimantan en Groningen de nederlandse bevolking toe. De uitzending heb ik begrepen u heeft dat ook gehoord het is een uitzending van de rode haan vanmiddag aan de gang zodat journalisten letten altijd op wat ik zeg ook de mensen in het land en niet alleen hier kunnen horen wat ik gaarne tegen u zou willen zeggen. De eerste opmerking is deze dat ik natuurlijk buiten de interne genoegens in de partij van de arbeid blijf. Ik weet ook niet of de PvdA blij is met haar groningse voorzitter. Wij kunnen met onze groningse waarnemend voorzitter zeer blij zijn.

Hij heeft een speech gehouden waaruit zelfvertrouwen sprak. Zelfvertrouwen voor wat betreft de kans van onze partij en hij heeft terecht die toon van zelfvertrouwen gekozen. Als ik vanuit mijn positie daarbij aansluit zou ik willen zeggen dat wanneer het kabinet terugziet op de eigen start en ziet naar zijn huidige positie dat de positie van het kabinet zonder meer sterker is dan wie ook bij de start van dit kabinet had durven vermoeden. Wie had dames en heren in 1977 verwacht dat dit kabinet van CDA en VVD tot stand zou komen. Wie had gedacht dat het inderdaad er nu nog zou zijn. Wie had gedacht dat met de kleine meerderheid wij toch een aantal belangrijke beslissingen ik denk met name aan het sociaal economisch en financieel beleid belangrijke beslissingen ook voor de toekomst van ons volk hebben kunnen nemen en zullen kunnen nemen. U weet dat in een van de regeringsfrakties er een kleine groep is die zich op aparte wijze loyaal opstelt. Dat leidt soms tot problemen maar die problemen zijn altijd geklaard. Denkt u aan bestek 81, denkt u aan de buitengewone moeilijke discussie met de volksvertegenwoordiging over de kerbewapening. Denkt u aan de extra ombuiging op de overheidsuitgaven met 3 miljard in 1980 en aan het loonbeleid dat beleid heeft het kabinet kunnen voeren met steun van de regeringsfrakties. Ik heb er behoefte aan om hier te zeggen dat aan de taaiheid en aan de vasthoudendheid van onze fractievoorzitter in de 2e kamer het te danken is dat wij het beleid hebben kunnen realiseren. Ik sprak dames en heren zopas in het kort over de loonwetgeving. De loonwetgeving waar een meerderheid van het nederlandse volk dat blijkt uit allerlei onderzoek ook mee instemt. Men beseft en de regering heeft haar bijdrage daartoe geleverd dat er in dit land gematigd moet worden.

Ook politiek. Denkt u aan de discussie in de 2e kamer waar D66 zich aansloot bij de regeringspartijen. Ook politiek in het parlement hebben wij brede steun voor dat beleid gekregen en is dus de positie van het kabinet versterkt. En ik zou daar nog deze conclusie aan willen vastknopen dat ziende naar de huidige situatie het nog meer zaak is voor het kabinet en het kabinet kan dat ook met zelfvertrouwen doen ons niet toevallig tot stand komende meerderheden in het parlement te laten dwingen tot een beleid dat wij onverantwoord zouden vinden. Van de zomer staat het kabinet voor zeer zware vragen. Zware problemen van de vaststelling van de rijksbegroting voor 1981 dat zal grote spankracht van het kabinet vragen, grote spankracht ook van de coalitie. Er zal een rijksbegroting moeten worden ingediend die tot op het bot is uitgebeend. Dat is nodig, een verdere ombuiging van de uitgaven is noodzakelijk. Zoals het ook noodzakelijk is dat de loonmatiging en het liefst vrijwillig en dat in alle duidelijkheid dat de loonmatiging in 1981 wordt voortgezet en zoals het ook noodzakelijk is dat de extra opbrengst die wij krijgen uit de betalingen ook vanuit het buitenland voor ons aardgas niet worden gestopt in de pot die kan worden gebruikt om allerlei ongetwijfeld aardige en nuttige dingen te doen, maar dat die extra opbrengst wordt gebruikt om allerlei ongetwijfeld aardige en nuttige dingen te doen, maar dat die opbrengst wordt gebruikt ik ben het eens met datgene wat de fractievoorzitter daarover heeft gezegd ter versterking van de financiële de economische en de sociale structuur van ons land niet opsouperen maar duidelijk of via de weg van lastenverlichting of anderszins gebruiken voor versterking van de economische structuur. In het laatste jaar waar het kabinet nu in zit zal het beleid verder moeten worden gemaakt. Zal het beleid verder moeten worden gevoerd, zal het ook worden moeten uitgedragen. Uitgedragen door de bewindslieden, uitgedragen ook door de kamerleden overal in het land. Ik denk als we dat op behoorlijke wijze weten te doen dat we dan bij de verkiezingen in mei 1981 een zeer behoorlijke kans hebben. Denkt u mijnheer de voorzitter dames en heren de voorzitter heeft daar gisteren over gesproken aan alle fraaie enquettes die er af en toe worden gehouden. Denkt u bijvoorbeeld aan de enquête in oktober 1976 de eerste enquête van de rode haan. U weet ik maak gaarne reclame voor dat programma waarin men mijn woorden thans ook rechtstreeks kan horen. Denkt u aan die enquête. Uitslag voor de PvdA 38 zetels, wat bleek er bij de verkiezingen voor de PvdA 53 zetels, waarom omdat er zit een eenzame socialist in de zaal omdat de voorzitter dat kabinet en die minister president zijn beleid tot inzet van de verkiezingen maakte.

Dat zullen wij zou ik willen zeggen ook moeten doen. En er zullen natuurlijk ik wou dat ook in alle duidelijkheid zeggen even buiten mijn huidige functie treden moeten doen met een program, een program waarvan ik zou willen zeggen dat het het meest nuttig is dat een program op hoofdlijnen te laten zijn ook dat het geen lijst wordt van fraaie wensen, kortom ook de partij die dat program moet maken zal prioriteiten moeten stellen. En we zullen niet alleen de verkiezingen moeten ingaan straks met een program dat duidelijk is en waarvoor de bouwstenen denkt u aan de discussie over dat liberaal manifest al klaar liggen. We zullen die verkiezingen ook moeten ingaan met een lijst die er zodanig uitziet dat die lijst van hoge kwaliteit is. Het zal ik geloof ook dat we de problemen maar heel open op tafel moeten leggen, veel meer dan bij de verkiezingen in 1972 en in 1977 moeilijk zijn om die lijst te maken. Waarom? Omdat ongetwijfeld u hebt dat kunnen zien het overgrote merendeel van de 2e kamerfractie terug wil komen. Ook omdat een fors aantal bewindslieden bereid is straks weer mede de kar te trekken. Als je dat allemaal optelt en ook nog rekening houdt met de mogelijkheid van het komen op de lijst van nieuwelingen dan moet daar wel fors worden gewonnen willen we niemand kwijt raken. Goed overleg, denken ook aan de spreiding van de kwaliteit en zou ik misschien ook mogen zeggen de harde werkers die op die lijst komen te staan en die niet misschien zo aan de weg timmeren omdat dat hun steal niet is die zullen wij als partij als straks de lijst wordt gemaakt niet mogen vergeten. Mijnheer de voorzitter, dames en heren tenslotte een paar opmerkingen over de koers. We hebben steeds gezegd en we zullen dat blijven doen als dat is mijn overtuiging dat dat moet gebeuren dat we dien koers onafhankelijk zelf bepalen. Ik heb zopas in mijn betoog gezegd en ik sta daar voor dat ik van opvatting ben dat ligt ook volstrekt in ons aller karakter dat datgene wat we hebben gedaan, waar we verantwoordelijkheid voor hebben genomen. Of dat nu geldt de leden van het kabinet of de leden van de volksvertegenwoordiging, dat we ons daarvan niet moeten distanciëren in de campagne, ander gezegd dat we heel duidelijk in die campagne moeten staan voor het gevoerde beleid. Ik noemde den Uyl in 1977 ik zou onze eigen groepering willen noemen uit 1972. Het kabinet Biesheuvel was uiteengevallen. Toen wij dat beleid tot inzet van de verkiezingen hebben gemaakt en bij die verkiezingen een behoorlijke uitslag boekten.

De minister president heeft vanuit Borneo ook hetzijne over de aan-
gelegenheid gezegd. Dat leidde tot enige verrassing, hoewel als je
onze opstelling in de politiek ziet dat toch op zichzelf geen ver-
rassende uitspraak behoefde te zijn. Ook de minister president heeft
gezegd ik sta voor het beleid, ik loop niet weg voor dat beleid, ik
ga niet in de campagne straks zeggen dat ik mij daarvan distancieer.
Wat gebeurde er vervolgens in zijn eigen groepering, hetzelfde wat
gebeurt in een kippenhok waar midden in de nacht plotseling het licht
wordt aangestoken. Ik constateer dat er vele kippenhouders die de
zaken kennen in de zaal zitten. We zullen natuurlijk straks moeten
zien hoe die verkiezingen zullen uitpakken en vervolgens moeten zien
hoe de formatie zal uitpakken. Onze fractievoorzitster in de 1e
kamer die een politiek gevoel bij uitstek heeft en die gisteren ons
weer zeer aansprekend heeft toegesproken heeft daar het lare over
gezegd. Het is niet zeker dat als straks de verschillende partijen
de regeringspartijen en de oppositie de verkiezingen ingaan. Het
is niet zeker dat dan ook op voorhand vast staat dat wat er vervolgens
gaat gebeuren. En het hangt ook niet alleen af van de verkiezingsuit-
slag. Het hangt af ook van de opstelling van de politieke partijen
daarna in de formatie. En als een formatie lang duurt kunnen sommige
bepaalde functies slechts kort verenigen. Verder zeg ik niets en
er is dus met zekerheid over de uiteindelijke uitkomst niets te zeggen.
Daarom zou ik tenslotte mijnheer de voorzitter dit willen zeggen.
We zullen als partij met elkaar straks een buitengewoon goede cam-
pagne moeten opzetten, een campagne gericht op de hoofdlijnen van het
beleid. Ook een campagne waarin we niet bang moeten zijn om harde
waarheden te vertellen. Daar zijn we nooit bang voor geweest en dat
zullen we ook nu niet moeten doen. We moeten staan voor wat we hebben
gedaan en we zullen dat in eensgezindheid moeten doen. Sommige van
u hebben wellicht het nieuwsblad nieuwsnet van deze week gelezen.
Daar is een hartelijke poging ondernomen door de betrokken journalisten
om een zekere indeling in onze partij tot stand te brengen, links-
rechts. Die terminologieën die worden gebruikt zijn slechts etiketten.
Ze werken niet ze worden alleen maar gehanteerd en op een gegeven
ogenblik een bepaalde groepering in moeilijkheden te brengen. Wat is
rechts en wat is links. Als je voor de handhaving van het westelijk
bondsgenootschap bent heet dat geloof ik rechts. Als je tegen dis-
criminatie van homofielen bent heet dat links.

Als je ervoor bent dat de politie in de moeilijke omstandigheden waarmee zij het werk heeft te verrichten steun van de bevolking verdient en de politie verdient de steun van de bevolking dan heet dat rechts. Als je voor medezeggenschap bent van de werknemers in bedrijven dan heet dat links. Het heeft mijnheer de voorzitter, dames en heren met links en rechts niet te maken. De vier voorbeeldjes die ik noemde en waarvan ik de indruk heb dat in grote lijnen heel duidelijk in onze partij daar hetzelfde over wordt gedacht die vier voorbeeldjes tonen aan hoe mis dat etiketten plakken is en ik zou daar deze waarschuwing aan vast willen knopen. Maakt u u die etiketten niet eigen laat u u niet indelen. Groepsvorming in een partij als de onze is er nooit geweest en mag er ook niet komen. Zo kan een liberale partij niet funktionieren. Tenslotte zou ik dit willen zeggen. We gaan niet zo'n eenvoudige tijd tegemoet. We hebben tot nu toe dooe de geweldige eensgezindheid in onze groepering ook in moeilijke tijden de problemen weten te overwinnen en juist is het zo dat zou ik u ook nog mee willen geven dat als je als politieke groepering op een gegeven ogenblik strak staat voor een verkiezingscampagne en iedereen zo'n beetje zegt en schrijft nou de VVD staat er niet zo best voor is dat een betere start dan wanneer ze zeggen die VVD gaat tientallen zetels winnen. Kortom ik ben zeer tevreden. Dank u zeer.

Wij vervolgen thans de agenda. Aan de orde is nu de beantwoording door de leden van de drie fracties van de vragen die mondeling of schriftelijk zijn gesteld. Het woord is aan mevrouw van Someren.

Dames en heren degene die al veel algemene vergadering hebben meege- maakt kennen wel zo'n beetje de orde van de dienst op zaterdagmiddag. Dan begon de 2e kamerfractie, vervolgens de fractievoorzitter van de 2e kamerfractie en dan eindigde de fractievoorzitter van de 1e kamer. Nu ik gisterenavond reeds gesproken heb vond ik het wat overdreven dat vanmiddag nog eens te doen. We hebben nu een andere volgorde gekozen. Eerste kamer- en enkele 2e kamerleden die dringend weg moeten spreken eerst, vervolgens spreken alle 2e kamerleden in alfabetische volg- orde en dan sluit tenslotte onze fractievoorzitter van de 2e kamer Koos Rietkerk.

I.v.m. het feit dat de heer Porteyne snel moet vertrekken komt er een wijziging in die volgorde. Het woord is nu aan de heer Porteyne.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren ik heb 2 vragen. Een vraag van de heer Roerig uit Roden die vragen stelt in detail m.b.t. de reparatiewetgeving. Ik zou willen voorstellen die na onderzoek gedetailleerd en persoonlijk te beantwoorden. Vervolgens heeft de homo werkgroep een aantal vragen gesteld m.b.t. discriminatie van de homofiel en andere ongehuwde samenlevingsvormen. En uiteraard over de opheffing daarvan toegespitst op de successiewet. Ik zou willen zeggen dat wij als fractie zijn voor de opheffing van discriminatie t.o.v. deze verhoudingen. Dat is ook te lezen in het ontwerp beginselprogramma plus het liberaal manifest en onlangs heeft het de federatie van liberale partijen in europa een dergelijke standpunt ook ingenomen. Dus het is nationaal en internationaal. Internationaal heb ik gelegenheid gehad om onlangs in de verenigde staten de ferme opvatting van onze fractie m.b.t. de opheffing van discriminatie van de homofiel bij de immigratie, bij de autoriteiten, het congres en de senaat te bepleiten. Nu wat betreft het ontwerp successiewet zou ik willen zeggen dat wij in een voorlopig verslag op dat wetsontwerp duidelijk aandacht, brede aandacht hebben geschonken aan de elementen van discriminatie die zitten in de termijn van samenleving en ook in de bewijslast. Ze worden beide in de vragen van de homo werkgroep behandeld. Wij zullen dat op dat terrein natuurlijk voortzetten. Wij zullen daar brede aandacht niet alleen in dat wetsontwerp maar ook in andere wetsontwerpen op fiscaal gebied bijvoorbeeld m.b.t. de nota op weg de aandacht blijven schenken in het kader van onze ferme opvatting dat een actief beleid moet worden gevoerd t.o.v. de opheffing van discriminatie van de homofiele verhoudingen en andere samenlevingsvormen.

En keurig binnen de tijd van 2 minuten. Het woord is aan de heer de Koster.

Ter verduidelijking mijnheer de voorzitter ik heb mijn financiële penningmeestersjasje aan de lunch afgelegd. Ik sta hier voor u als lid van de eerste kamer en wij willen graag onze mening geven over de motie over het midden oosten. De eerste kamer is van mening dat bij een vreedzaam overleg voor het midden oosten alle groeperingen waaronder de palestijnen betrokken dienen te worden. Echter dient aan contacten met de PLD vooraf te gaan een duidelijke mededeling dat de PLD erkent de staat Israël binnen beilige grenzen. Aan die voorwaarde is niet voldaan vandaar dat die 1e kamer zich van harte stelt achter de motie die op dat punt is ingediend.

Wij zijn van mening dat contacten met palestijnen nuttig zijn. Ik denk aan palestijnen in Jordanië en andere plaatsen in het midden oosten, maar dat de PLD eerst duidelijk niet alleen die erkenning moet geven, maar ook af moet zien van al het steunen bij woord en geschrift en op andere wijze van daden die op het ogenblik het vreedzaam overleg zouden kunnen doorkruisen. De steun van de eerste kamer voor deze motie.

Nog een spreker uit de 1e kamerfractie de heer Makreel.

Mijnheer de voorzitter een paar onderwerpen. In de eerste plaats even iets over het onderwijs. In de eerste plaats is ons een pertinente vraag gesteld door de heer Leidsman van de JOVD onderwijscommissie. Waarin een tegenstelling tussen de 1e en de 2e kamerfractie geconstrueerd wordt die er niet is. De vraag luidt namelijk bij de behandeling van de onderwijsbegroting in de 1e kamer heeft de VVDfractie aldaar gesteld dat de opvoernota een stap in de richting van geïntegreerd voortgezet onderwijs is. Dit keurde men af. De 2e kamerfractie van de VVD heeft zich echter uitgesproken voor een vorm van geïntegreerd onderwijs. Spreekt de VVD met 2 monden. Nee de VVD spreekt niet met 2 monden. De vraag stoelt op onvolledige informatie over wat er in de eerste kamer gezegd is. In de eerste kamer is namelijk gezegd wij zijn niet tegen een middenschool. Wij zijn tegen de middenschool. Wij kunnen ons best voorstellen dat het onderwijs in Nederland gediend zou kunnen zijn met het invoeren van de mogelijkheid van een vorm van geïntegreerd onderwijs. Wij zijn er tegen dat geïntegreerd voortgezet onderwijs aan iedereen als enige mogelijkheid wordt opgedrongen. En in deze functie en in deze opvatting zijn de eerste en de tweede kamerfractie volstrekt op een lijn. Dit is ook de achtergrond geweest van wat wij bij de onderwijsbegroting in de eerste kamer enkele dagen geleden naar voren hebben gebracht en ik kan daar aan toevoegen dat de antwoorden die wij toen van de bewindslieden gekregen hebben ons aanleiding geven onze ongerustheid in ruime mate te laten varen. Ik kan vermelden dat de minister verteld heeft dat hij een tegenstander is van structuurdenken en dat die minister uitdrukkelijk gesteld heeft dat maatregelen in het onderwijs niet moeten worden ingevoerd tegen het verzet van het veld in zelfs wanneer dat verzet slechts van een minderheid komt. Wij hebben de overtuiging gekregen dat het OPFO zoals dat tot nu toe gepresenteerd is en in eerste instantie bij oppervlakkige lezing een vast beleidsvoornemen lijkt op dit moment in feite slechts de waarde heeft van een discussiestuk.

Als discussiestuk kunnen we het hanteren. Dan hebben we de tijd nog om ons daar verder over te beraden en de invoering van een middenschool als enige mogelijkheid voor alle kinderen in het voortgezet onderwijs die naar onze mening een aanslag is op de mogelijkheden voor kinderen om op eigen niveau les te krijgen. Wat dat betreft sluit ik graag aan bij wat mevrouw Bruggeman gezegd heeft over de noodzaak om kinderen te prikkelen om de prestaties te leveren die zij kunnen leveren. Die mogelijkheid zien wij in een voor ieder verplichtte middenschool in onvoldoende mate en ik geloof ook niet dat over een middenschool een concensus in Nederland kan worden bereikt.

Een tweede opmerking wou ik graag een ander onderwerp waar ik even iets over wou zeggen dat is de kwestie van het kraken. N.a.v. de motie die is ingediend door de heer Houteman uit Amsterdam. Kraken is onwettig. Dat kunnen we voorop stellen, maar met deze constatering zijn we er niet. Men kan niet de kat op het spek binden en hem dan straffen als die er van eet. Dat betekent dat kraakbeleid moet stoelen op leegstandsbestrijding. Wij hebben dan ook in de eerste kamer destijds ingestemd met het aanhouden van de behandeling van de anti kraakwet die daar lag omdat die slechts een deel van het complex aantast. Een wetgeving die de leegstandsbestrijding reëel mogelijk maakt is nodig. Maar als die wetgeving er is dan is er ook de tegenkant want kraken is een vorm van eigen richting en eigen richting lokt eigen richting uit. Kraken lokt knokploegen uit. Beide zijn onaanvaardbaar. Als de overheid voldoende beleidsinstrumenten heeft om de ene kant aan te pakken moet ze die ook hebben voor de andere kant. Dit is de tendens die in de motie die door de heer Houteman is ingediend. In een rechtstaat zal men zich aan de regels moeten houden. De motie kunnen wij dus steunen.

De heer Berkhouwer spreekt als enige namens de Europese fractie en daarom heeft hij een paar minuten meer. Het woord is aan de heer Berkhouwer.

Mijnheer de voorzitter dames en heren als ik hier even mag spreken namens ons viertal Nederlandse liberalen in het Europese parlement wil ik dat doen vanuit het motto liberaal in de wereld, Europa en Nederland. Levende in het buitensporig rijk bewerktechnische elektronische laatste kwartaal van de 20e eeuw waarin we staan voor het dilemma van een of geen wereld zal de liberaal levende op de wijze een vrij man of vrouw waardig zich kenmerken door een warm hart en een koel verstand.

Met vermijding van defaitisme en zonder paniek zullen we vandaar uit met dat koele verstand tegemoet treden aan hen die onze huidige situatie vergelijkbaar met Serajewo juli 14 en Munchen 38. Die lessen die vergelijking daar latende gaat het om de lessen die we daar uit moeten trekken. Als in 38 staan we met ons nog vrije westen tegenover een dictator die de wereld wil. Al dan niet met spanning of ontspanning. Dat laatste betekent voor hem iets anders dan voor ons. Voor hem is het voortzetting van de penetratie en de uitdaging met alle middelen behalve atomair geweld tussen de twee giganten. De les die we nu weer opnieuw moeten leren is dat het nog vrije westen over de atlantische oceaan heen samen zal moeten hangen op straffe van anders afzonderlijk te hangen. Hang together or hang separately. Daarvan uitgaande liberale lijnen voor europa uit nederlands liberaal zicht. Ten eerste europese politieke samenwerking moet veel hechter worden. Er moet een eind komen aan de situatie dat terwijl de wereld staat te trillen op zijn grondvesten wij ruzie maken over vis, varkens en schapen en financiële bijdrage. Wat dat betreft, wat het laatste betreft moet ook de engelse hypotheek zo spoedig mogelijk worden afgelost. Per 1 januari a.s. komt er een nieuw dagelijks bestuur in de gemeenschap, president en nieuwe commissie. Uitgaande ervan de commissie Ynkens de uitgaande commissie zich meer en meer heeft laten degraderen tot lasthebber van de nationale regeringen eisen wij dat de nieuwe commissie zich onafhankelijker en zelfstandiger moet opstellen en met eigen initiatieven moet komen. Wat van de politieke kleur stellen wij voor wat betreft de nederlandse nieuwe vrouw of man die de nieuwe nederlandse commissaris zal worden dat dat niet zal mogen zijn een afgezwaaid minister aan wie Brussel als troostprijs moet worden toegekend. En dat het een man of een vrouw, want wij kunnen in die commissie gerust een onbeperkt aantal vrouwen zien komen dat dat zal zijn een man of een vrouw met een europese inzet en waarvan te verwachten is dat hij er meer van zal maken dan de huidige ruitertikkende nederlandse commissaris. Met het oog op de volgende verkiezingen voor het parlement in 84 daar zijn wij bezig met een nieuwe uniforme regeling voor het actieve kiesrecht. Twee dingen in alle negen met name in Engeland waar door de betreurenswaardige situatie 13% van de stemmen, de liberale stemmen niet aan hun trekken zijn gekomen en wij 10 zetels missen in alle 9 zal een evenredige moeten komen althans in enigerlei vorm.

En het kiesrecht een dierbare wens van mij altijd geweest zolang ik in de kamer in het nederlandse en het europese parlement heb gezeten ik zie hier betrokkenen knikken het kiesrecht van de nederlandse in het buitenland zal beter tot zijn recht moeten komen dan het is gebeurd in het voorjaar van het vorig jaar. Toen moesten die mensen namelijk al ingeschreven staan op 23 maart toen nog geen sterveling van die verkiezingen had gehoord. We hebben duizenden stemmen verloren. We kunnen gerust zeggen de vijfde zetel hebben we niet gehaald door dat praktisch in het buitenland niemand van de nederlandse is kunnen opkomen dankzij de bureaucratische rimram uit den Haag.

Ik heb nog de PLO, landbouw en olympische spelen.

De houding van de europese liberalen terzake PLO is exact parallel aan die van de eerste kamer. En ik zeg daarover in een woord en ik heb het ook gezegd in het europees parlement juist vorige week we kunnen van Israël niet verlangen te praten met een partner die het bestaansrecht van die staat niet erkent. En mijn slotzin was deze tenslotte mag europa's dorst naar olie uit het midden oosten het niet elk gevoel van zelfrespect doen verliezen evenmin als het respect voor de elementaire regels van internationaal recht en fatsoen. Dit wat betreft de PLO. Met mijn vriend Snapper de landbouw president jammer dat we in het europees parlement niet tot een concensis zijn kunnen komen over de prijzen en dat is te danken aan een collectieve weerstand van gaullisten, communisten, socialisten uit diverse landen die daar de besluitvorming hebben geblokkeerd. Maar wel is het zo dat praktisch unaniem daar met die laatste debatten de pijlers van die landbouw in stand zijn gehouden mede in het belang van de nederlandse landbouwbevolking in europa. President slot over de olympische spelen daar kan ik gunstiger over spreken want daar kunnen wij de eer voor ons opeisen als europese parlement dat wij daar het voortouw hebben genomen om niet naar Moskou te gaan. En ik heb daar twee lotsommen over. Wij, het zijn niet wij die sportlieden gebruiken als politieke pionnen wat wij doen is dat wij een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van die sportlieden om zich niet als pionnen te laten gebruiken voor de glorie van het totalitaire regimer in Moskou. En men kan eenvoudig geen olympische spelen houden in een land dat op eigen bodem massaal mensenrechten vertrappt en alom elders in de wereld van Angola tot Cambodja agressie pleegt middels huursoldaten uit Cuba of Vietnam en zelf momenteel is gewikkeld in een bloedige invasie oorlog met een nabuur staat. Ik dank u president namens de europese fraktie.

Buiten adem maar binnen de tijd. Het woord is aan de heer de Beer.

Drie vragen. Eerste vraag komt uit Haarlem de heer Bakker. Die beklagt zich er over dat de afgelopen tien jaar te weinig contacten zijn geweest, geen contacten eigenlijk, de fractie geen contact heeft opgenomen met de wethouder van Haarlem als het gaat om allerlei problemen in de volkshuisvesting. Mijnheer de voorzitter, meerdere malen zijn er in die jaren contacten geweest tussen de wethouder van volkshuisvesting in Haarlem en de 2e kamerfractie. Nog nooit is van onze kant een gesprek geweigerd als daarom gevraagd werd. Noch met deze wethouder, noch met iemand anders voorzover ik mij kan herinneren. Ik denk dat vele in de zaal dan kunnen beamen. Op de derde plaats als de vraagsteller bedoelt dat de kamerfractie op eigen initiatief de wethouder moet raadplegen dan zou ik hem dit willen zeggen er is een partijcommissie volkshuisvesting ruimtelijke ordening daarmee is voortdurend een intensief contact over het te voeren beleid. Dat is het orgaan waarmee wij voortdurend in gesprek zijn. Het lijkt mij zinvol dat als de wethouder van Haarlem vindt dat ook hij regelmatig moet worden geraadpleegd dat hij zou kunnen zich kandidaat zou kunnen stellen voor deze commissie maar daarover beslist niet de kamerfractie, daarover beslist het hoofdbestuur. Wat mij betreft zouden wij dat gaarne verwelkomen.

Er zijn een aantal vragen over de principiële stellingname van de VVD m.b.t. het kraken de leegstandswet en ook een vraag hoe het er nou vandaag de dag mee staat en waarom er als maar niks gebeurt. Het principiële uitgangspunt dat wij als kamerfractie altijd hebben ingenomen met kraken berust op 2 zaken. De eerste plaats aan de ene kant zeggen wij er is vaak een goede reden waarom woningen leeg staan. En wij vinden dat eigenaren recht hebben op bescherming van hun eigendom. Het tweede uitgangspunt even belangrijk zeg ik er bij is dit dat wij ook vinden dat in een situatie waarin van woningnood sprake is de gemeenschap niet kan en mag toestaan dat woningen vaak jarenlang leeg staan uit gemakzucht, onverschilligheid of misschien wel speculatiezucht. Tot welke conclusie leidt dat, tot deze. Dat wij de plaatselijke overheid een wettelijk instrument moeten geven om te kunnen beoordelen of de leegstand in een bepaalde situatie gerechtvaardigd is of niet. En dat als mocht blijken dat er geen goed excuus is voor leegstand ~~dát dan~~ die plaatselijke overheid ook verbeterde instrumenten krijgt om die woonruimte te vorderen en daar dan een huurder in te plaatsen.

Dat lijkt ons een goed uitgangspunt. Met zo'n uitgangspunt met een weet die daarop gebaseerd is is er geen enkele reden meer om krakers toe te staan eigenmachtig op te treden en het woonruimtebeleid van de plaatselijke overheid te doorkruisen. Daarom vinden wij dat onder zo'n regime kraken strafbaar moet zijn.

Dat was de vraag over het kraken. O ja de vraag ook nog hoe het er mee staat. Er zijn op het ogenblik twee wetten in behandeling waarvan allebei de memorie van antwoord zeer binnenkort te verwachten valt.

Een initiatief ontwerp van de PvdA dat niet op de uitgangspunten berust die wij net genoemd hebben waar wij tegen zijn. Een regeringsleegstandsontwerp wat wel zoals het was ingediend op die uitgangspunten berust en waarmee wij konden instemmen. Er is nu naar de kamer toe een wijzigingsontwerp blijkbaar, ik heb er nog geen kennis van kunnen nemen alleen maar in de krant dat het onderweg is, wij zullen dat toetsen aan de uitgangspunten die ik u net genoemd hebt. Mogelijk zou misschien nog voor de zomervakantie de beide wetsontwerpen in behandeling kunnen worden genomen. Tenslotte de derde vraag dat was van mevrouw den Ouden die sprak over de aftrekbaarheid van de hypotheekrente. Ik moet eerst zeggen dat ik en ik niet alleen mij gestoord heb aan het woord spastisch wat mevrouw den Ouden gebruikte. Ik begrijp best dat ze het niet zo bedoeld heeft het is haar misschien een beetje uit de mond gevallen het ik zou daarom in het vervolg ook willen spreken van een overtrokken reactie die zo zal ze bedoeld hebben van een overtrokken reactie van de kamerfractie. Nou wijs ik mevrouw den Ouden er wel op dat de partijraad bijna unaniem er was maar een stem tegen destijds besloten heeft om ons munitus te verzetten tegen de aantasting van die aftrekbaarheid. En als mevrouw den Ouden dan praat over overtrokkenheid dan moet ze dan ook de hele partijraad van de VVD daarbij betrekken. Waarom zijn wij tegen iedere aantasting van die aftrekbaarheid. Het gaat ons om het principe. Het interesseert ons niet of er een grens gelegd wordt bij een ton, twee ton, voor mijn part bij een miljoen. Als we het principe zouden loslaten dan komen we op een hellend vlak waarop we alleen nog maar verder kunnen afglijden. CDA zegt ja maar we stellen een grens bij vier ton we gaan dat in de wet vastleggen waar maakt die VVD zich nou druk over. Belastingwetten en zeker getalletjes in belastingwetten worden in een handomdraai gewijzigd dat maken we ieder jaar in het najaar mee. En ik verzeker u als we een keer dat principe zouden hebben losgelaten en dan zou zo'n getal van vier ton of wat dan ook in debelastingwetgeving komen dat zou binnen de kortste keren een volgend kabinet wat natuurlijk altijd

Weer geld nodig heeft die grens weer gaan verlagen en dan is binnen de kortste keren de gemiddelde bewoner in een modaal normaal huisje de klos. En ik verzeker u als de PvdA aan de regering komt ik wil er vergif op nemen dat het gebeurt want ze hebben nu al een amendement ingediend voor twee ton. En daarom zijn wij principieel tegen iedere aantasting. Dat is ons uitgangspunt en daar houden wij ons aan vast. Een harde verkiezingsbelofte en de VVD breekt die niet.

Het woord is aan de heer Blauw.

Twee onderwerpen zijn naar mij toegeschoven. Allereerst een vraag betreffende de positie van marinepersoneel dat homofiel is. Daar heb ik al eerder overleg over gehad met de betrokken werkgroep en ik heb toen gezegd dat ik op dat moment daar weinig aan kon doen aangezien mij niet precies bekend was wat er in de richtlijnen stond. Ik kan nu toezeggen dat dat wat beter gaat en dat de inhoud van die richtlijnen mij zo langzamerhand ook bekend is geworden. En ik wou vanaf deze plaats toezeggen om alsnog met de staatssecretaris hierover te gaan praten teneinde te kijken wat er aan te doen valt.

Voor wat betreft dit onderwerp wou ik het daarbij laten aangezien ik mij in goed gezelschap bevond toen zowel de heer Wiegel als de heer Porteyne het onderwerp in wat breder kader al hebben aangesneden.

Tweede onderwerp dat betreft de motie betreffende Afghanistan. Vanaf deze plaats kan ik zeggen dat de fractie zich wat betreft deze motie gesteund voelt in haar beleid. We hebben reeds vanaf den beginne gedachten gehuldigd dat er wat gedaan moest worden n.a.v. de inval in Afghanistan. De afdeling den Haag heeft ons gesteund in een demonstratie bij de ambassade van de sowjet unie en voor wat betreft kunnen wij doorgaan op het pad waarop wij zitten. Alleen wou ik een kleine aantekening stellen bij wat er staat de nederlandse regering te verzoeken ook andere maatregelen te nemen. Die zijn er tot op zekere hoogte ook reeds genomen. Want hoewel in het publiek tot nu toe alleen gesproken wordt over een mogelijke niet deelname aan de olympische spelen zijn er wel degelijk ook bepaalde maatregelen genomen zowel op economisch als op diplomatiek niveau. Alleen is de fractie van mening dat nederland geen brullende muis moet zijn en dat wanneer wij dus wat willen doen in het kader van economische diplomatieke contacten dat het moet gebeuren binnen het EEGkader.

En dat wij wat dat betreft op het ogenblik uitermate goed overleg ook in de EEG hebben over dit onderwerp. Dank U wel.

Het woord is aan de heer Bolkestein.

Ik heb drie vragen gekregen en ik zou ook iets willen zeggen over een van de moties. De eerste vraag is waarom is de VVD tegen een parlementair onderzoek van multinationale ondernemingen. Mijnheer de voorzitter de VVD is in het geheel niet tegen een parlementair onderzoek dat betrekking heeft op multinationale ondernemingen. Dergelijke ondernemingen spelen een vooraanstaande rol in het internationale economische verkeer en verdienen dus alle aandacht. Die aandacht krijgen zij ook ruimschoots. En in het bijzonder zijn in verschillende internationale organisaties gedragscodes en richtlijnen voor multinationale ondernemingen tot stand gekomen. Daarom heeft de VVD voorgesteld dat de bijzondere commissie die dit onderzoek zal gaan doen als uitgangspunt neemt wat elders al is bereikt. De VVD is dus voor dit onderzoek maar vindt het niet nodig dat die commissie het wiel opnieuw gaat uitvonden. Maar multinationale ondernemingen een internationaal verschijnsel vormen moet men ook voor een internationale invalshoek kiezen. Het heeft namelijk weinig zin om met een kaarsje het heelal te gaan verlichten. Wij willen dat die commissie eerst nagaat welke ervaringen er met die gedragscodes zijn opgedaan en aan de hand daarvan aan de 2e kamer verslag uitbrengt.

De tweede vraag is deze, waarom is de VVDfractie tegen een boycot van Zuid afrika maar voor een boycot van de olympische spelen in Moskou. Van elk politiek middel moet men afvragen of het doelmatig is. Dat geldt zeker ook voor de buitenlandse politiek. Daar wordt die eis van doelmatigheid zelfs een ethische, want wij nemen het middel, maar de gevolgen zijn voor de andere. En wanneer die gevolgen slecht uitpakken heeft het weinig zin te protesteren dat onze bedoelingen zo goed waren. Het gaat niet om de bedoelingen, het gaat om de uitkomsten. Het gaat niet om ons het gaat om hen. Laat niemand er aan twijfelen dat wij het apartheidsregime volstrekt afwijzen. Dat hebben wij ook vele malen gezegd. Maar zal een economische boycot van Zuid afrika bijdragen tot de zo noodzakelijke sociale veranderingen daar. Wij menen van niet. Een economische boycot zal werkloosheid veroorzaken en de ellende vergroten. Vooral voor de armste bevolkingsgroepen d.w.z. het zwarte proletariaat.

Daarom willen de meeste zwarte leiders in zuid afrika ook niets van een dergelijke boycot weten. Verder zal een boycot de blanken in een lager verenigen en de liberalen die er ook zijn op een hoop drijven met de conservatieven. Tenslotte zal die boycot uiterst schadelijk uitwerken op nabuurlanden die met de apartheid niets van doen hebben. Daarom voelen wij niet voor zo'n boycot. Wij moeten de hervormingsgezinden in zuid afrika aanmoedigen en niet afstraffen. Daarom is het ook te betreuren dat nederland zich afwijzend heeft opgesteld tegen de aanwezigheid van een zuid afrikaanse ploeg op de para olympische in Arnhem.

Het totalitaire bewind in Moskou zoekt bij voortduring naar middelen om zich in de ogen van de eigen bevolking te rechtvaardigen, om zich te legitimeren. De olympische spelen vormen een dergelijk middel. De olympische spelen te Moskou worden door de leiders van het Kremlin misbruikt als een teken van goedkeuring van de wereld voor hetrussische bewind. Van een dergelijke goedkeuring kan geen sprake zijn zeker niet na de brute invasie van Afghanistan. Het moet de russische leiders duidelijk worden gemaakt dat zij een naburig land niet onder de voet kunnen lopen zonder daarvoor een prijs te betalen. En daarbij komt de verbanning van Sacharov. Het is waar dat de bevolking van Rusland al 60 jaar wordt onderdrukt, maar deze verbanning is een belediging die men niet ongestraft voorbij kan laten gaan. Ik kom nu aan de motie van de heer van Bemmelen en de zijnen overbetrekkingen met de PLO. Na de opmerkingen van de heer Rietkerk, de heer Korthals Altes gisterenavond en na die van de heer de Koster en de heer Berkhouwer vanmorgen hoef ik daar niet veel aan toe te voegen. Slechts een enkele opmerking. Wij moeten ons bewust zijn van onze verbondenheid met Israëel, maar wij moeten ook oog hebben voor de lotgevallen van de Palestijnen die klem zitten tussen Israëel en de PLO. Ook de palestijnen hebben een verhaal te vertellen waarnaar wij met aandacht moeten luisteren. Ook zij verdienen onze sympathie. Maar de PLO is nog niet de palestijnen. Wij moeten een evenwichtige politiek volgen. Dat betekent eensdeels dat wij onze twijfel over de nederzettingen politiek best aan de israelische regering mogen overbrengen. Aan de andere kant sluit dat officiële betrekkingen met de PLO uit. Zolang die organisatie de doelstellingen heeft die wij kennen. Dit standpunt komt naar voren in de motie die u voor u heeft die de fractie dan ook aanvaardt. Tegen de heer Wijsglas zeg ik dat wij derhalve de ontvangst van de heer Sartawi op het ministerie niet kunnen goedkeuren.

Ik maak hem er evenwel op opmerkzaam dat de minister toen in het buitenland verkeerde en niet op de hoogte kon zijn van deze ontvangst. De minister heeft zich uitdrukkelijk aangesloten bij de uitspraken van de heer Rietkerk van gisterenavond. Mocht er evenwel nadere behoefte zijn aan een verduidelijking in de 2e kamer voor dit standpunt dan zal de fractie hem voor het stellen van vragen daartoe uiteraard de gelegenheid geven.

Het woord is aan de heer Braams.

Een eerste vraag is van de heer Frank Rohof over Twente en hij veronderstelt dat de VVD fractie en de minister van economische zaken geen debat over Twente zou willen voeren. Het tegendeel is waar, voortdurend is Twente in de aandacht van besprekingen tussen de conomische commissie uit de kamer en de minister. Bij de laatste begrotingsbehandeling is er door uw woordvoerder op dit moment hier met grote aandacht gesproken over Twente en zijn een aantal pertinente vragen aan de minister gesteld. Wij zullen een kamerdebat graag aangaan als dat voorbereid is en zinnig kan zijn. Wij menen dat de economische problemen van Twente groot zijn, maar oplosbaar omdat er een aantal positieve kanten in Twente aanwezig is waardoor met name ontwikkelingen op het gebied van de innovatie en van de chips mogelijkheden zullen krijgen en wij zullen met grote inspanningen en in voortdurend overleg met uw vertegenwoordigers in Twente zowel in de Staten als in het gewest als in de verschillende gemeente zorgen dat wij zo goed mogelijk geïnformeerd zijn en het beleid zullen sturen. Maar ik ben positief over de mogelijkheden van Twente met name door het grote en de eigen inspanningen van Twente. Een tweede vraag is een aantal vragen van de heer Vrijland. Eerst over de energiebesparingswet. Wij houden ons aan het regeerakkoord maar er is een verschil van inzicht met het CDA over wat een energiewet zou moeten omvatten. Wij hebben de indruk dat het CDA denkt met name aan de korte termijn in termen van verbodsbepalingen. Wij streven naar lange termijnvisie die sturend en stimulerend kan werken en die ook de innovatie op energiegebied bij energiezuinige technologieën een kans geeft. Een andere vraag is het europees liberaal programma. Wij menen dat dat in overeenstemming is met het verkiezingsprogramma van de VVD en dat wij als fractie volstrekt loyaal dat programma uitvoeren.

Wij stellen voortdurend dat wij de optie open willen houden en er gebruik van willen maken wanneer dat nodig is en wanneer dat met de grootst mogelijke waarborgen voor veiligheid is omgeven. Dat betekent dat wij stellen dat voortdurend de aandacht aan kernenergie in de richting van grotere veiligheid moet worden gegeven. Een vraag was waarom ik gesteld zou hebben dat gebouwd kan worden als nog niet alle problemen zijn opgelost. Dat moet een misverstand zijn. Ik heb gesteld dat men met de bouw zou kunnen beginnen in ieder geval na de maatschappelijke discussie als de uitslag positief is. Als ten principale de problemen opgelost zijn en duidelijk is aangegeven dat die binnen de lange bouwtijd van een voorbereidingstijd van de bouwtijd van de kerncentrale zijn op te lossen. Ik denk dat we zulke zaken goed in het oog moeten houden. We praten over de energievoorziening voor een volgende generatie en het moet voor ons een zeer zware verantwoordelijkheid zijn.

De heer Dees.

Twee vragen zijn er gesteld over het abortuswetsontwerp. In de eerste plaats een schriftelijke vraag of abortus in het wetboek van strafrecht moet opgenomen blijven. Ik ben blij dat deze vraag wordt gesteld omdat de discussie hierover nog wel eens oneigenlijk is en tegenstellingen suggereert die niet aanwezig zijn. Wanneer wij bijvoorbeeld het thans ingediende wetsontwerp op dit punt vergelijken met een initiatiefwetsontwerp dat de steun had van de VVD van enige jaren geleden dan zien we daarin de overeenkomst dat de arts die werkt binnen het kader van de abortuswet als zodanig niet onder de strafbare bepalingen van het wetboek van strafboek valt. Dan zien we ook daarin in die beide teksten dat abortus door onbevoegden valt onder de strafbaarstelling terecht van het wetboek van strafrecht. Enige verschillen die we kunnen constateren dat is dat er discussie is over de plaats en de inhoud van de strafbepalingen indien de arts zich niet houdt aan de bepalingen van de aparte abortuswet. Welnu op dat punt is in het kabinet in een memorie van antwoord niet precies aan alle wensen van de VVD voldaan. Dat betekent ongetwijfeld dat wij in het eindverslag nader op die strafbepalingen terug zullen komen, maar ik hoop dat ik u met grote lijnen heb aangegeven dat ook de VVD vindt dat in ieder geval de abortus door onbevoegden dat dat uiteraard onder de strafbepalingen van het wetboek van strafboek moet blijven.

Tweede vraag is gesteld over de vijfdaagstermijn. Het is niet zo dat de wijziging in het wetsontwerp dat die op dit punt alleen door het CDA is bepleit dat is ook met name door de VVD bepleit. Dat is gebeurd omdat met name vanuit de hulpverleningsorganisaties zelf is gezegd dat het een verarming van de kwaliteit van de hulpverlening zou zijn als de vrouw voortaan de huisarts gaat passeren en rechtstreeks naar kliniek en ziekenhuis gaat. Daarom is deze wijziging opgenomen die een belangrijk mogelijk negatief effect van de vijfdaagstermijn ondervangt. Tenslotte dit mijnheer de voorzitter twee essentiële punten zijn in het wetsontwerp voor ons van belang. In de eerste plaats het respecteren van de gewetensvrijheid van eenieder. In de tweede plaats het beslissingsrecht van de vrouw. Op deze punten kan en mag er geen misverstand verstaan. Hier op deze punten is niet te sjoemelen met onze principes en wij zullen er dan ook voor strijden dat dit overeind blijft.

De heer Evenhuis.

Mevrouw Bruggeman uit den Haag heeft gevraagd hoe het staat met de realisering van datgene wat in het regeerakkoord staat omtrent de verwerking van de eindtermen in het basisonderwijs. Ik kan haar zeggen dat wij in onze reactie op het wetsontwerp en dit is nou eens een echt hervormingsvoorstel dat in de reactie op dit wetsontwerp wij dit grondig aan het kabinet hebben voorgelegd. De reactie van het kabinet zal op de kortst mogelijke termijn komen. Ik denk in de komende maanden zullen wij dat antwoord gaan krijgen. Wij zijn het geheel met haar eens wanneer zij zegt dat de kwaliteit centraal moet staan. Dat het er niet om gaat het onderwijs gemakkelijk en aantrekkelijk te maken door de moeilijkheden uit de weg te gaan. Integendeel drempels dienen daarbij aanwezig te zijn. Ik zou nu kortheidshalve mijnheer de voorzitter zou ik haar willen verwijzen naar hoofdstuk 2 en hoofdstuk 6 van onze reactie op dat wetsontwerp en ik hoop dat die zaak dan snel geregeld gaat worden. Ik wil u wel dit zeggen, wanneer je kijkt naar het probleem van waar leg je die maatstaf als het gaat om de ontwikkeling van het kind. Lig je dat bij het kind zelf of leg je dat ook elders dat wij niet vinden dat de maatstaf voor de ontwikkeling van het kind bij dat kind zelf moet liggen. Integendeel daar mogen ook prikkels van buiten nadrukkelijk aanwezig zijn.

En voor ons is dit bij de toetsing van het wetsontwerp hoe wij daar straks over zullen gaan oordelen is dit een van de meest wezenlijke elementen.

Mevrouw Ginjaars.

Ik heb vier vragen. De eerste is van de heer Venema over de middelbaar beroepsopleiding verpleegkunde. De heer Venema die zou graag zien dat de nieuwe opleidingen gestart zouden worden vanuit de reeds bestaande inservice opleidingen in de ziekenhuizen. Wij willen dat gaarne onderschrijven maar het gaat natuurlijk om de uitwerking daarvan. Ik zou de heer Venema en de zijnen willen uitnodigen om daarover met de kamerfractie te komen praten. De tweede vraag is van de heer Kloos uit Enschede en die gaat over het lesurenpakket van eerste graads leraren. In het onderwijsjargon de schoorsteenuren met andere woorden de afschaffing van de drie extra uren die sommige leraren hebben. Ik zou daarop willen zeggen dat het hier eigenlijk gaat om een groep die een bevoorrechtte positie inneemt t.a.v. tal van collega's. En dat dan in financieel moeilijke omstandigheden je die bevoorrechte situatie terugdraait denk ik dat is aanvaardbaar. Ik wil daar het volgende aan toevoegen. Wij wensen dat er in het onderwijs een rechtvaardige verdeling van taken komt tussen de verschillende leraren. Een daarom hebben wij gevraagd om een studie daarnaar. Die studie is opgezet en die dreigt nu afgebroken te worden. Op voorstel van de VVD 2e kamerfractie is de minister gezegd dat die studie voortgezet moet worden en wij nemen aan dat als die studie afgerond is dat wij dan in staat zullen zijn de taken in de school eerlijk te verdelen. Vervolgens heb ik 2 vragen gekregen over het ontwikkelingsplan voortgezet onderwijs. Het Opfo. De eerste is van den Haag waar mevrouw Bruggemans vraagt wat wij van het Opfo vinden. Ik denk dat ik zou kunnen zeggen dat in het Opfo een aantal aardige ideeën zitten. Als die ideeën uitvoerbaar zouden zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om de individualisering van het onderwijs. Dat spreekt ons liberalen denk ik aan. Maar ik vrees en ik ben er bijna van overtuigd dat het de manier zoals het Opfo dat voorstelt dat er op dit moment niet mogelijk is het onderwijs te individualiseren zonder dat je zaken als kwaliteit of ontplooiing van leerlingen of eerlijke kansen prijs wil geven.

Ik heb en dat heeft met name betrekking op de brugperiode ik heb daarover op het onderwijscongres in Meppel gezegd de brugperiode zoals die in het Opfo voorgesteld wordt heeft elementen in zich van een eenheidsworst. En zoals bekend willen wij geen eenheidsworst in het onderwijs. Het Opfo heeft een aantal, flink aantal voorstellen en voornemens. Ik zou daar het volgende van willen zeggen. Wij wensen en ik trek daar gewoon lijnen door die we ook in het verleden gezegd hebben en datgene wat we in Meppel gezegd hebben en dat de heer Makreel gezegd heeft in de eerste kamer. Wij wensen niet het gymnasium af te schaffen. Wij wensen ook niet de Mavo af te schaffen ook niet het lager beroeps-onderwijs, wij wensen het frans niet af te schaffen integendeel wij willen de vreemde talen in het voortgezet onderwijs versterken. Met de heer Makreel vind ik dat je nieuwe structuren niet dwingend mag opleggen. Dat geldt voor de middenschool, dat geldt ook voor de burgperiode van de Opfo die qua opzet nog wel wat elementen gemeen heeft met de middenschool. Wat wij wel willen dat is scholen de ruimte geven om naar eigen inzicht het onderwijs te verbeteren en te ontwikkelen en in het jargon heet dat dan het stimulerend groei - model. Wat wij ok willen dat is het lager beroepsonderwijs verbeteren met name waar het gaat om beroepsvoorbereiding. Ik denk dat het hoog tijd wordt dat we eens een keer over de inhoud van het onderwijs gaan praten en ophouden voortdurend over de structuren te gaan praten. Ik denk vervolgens dat we vast moeten houden aan ons stelling dat onderwijsexperimenten eerst afgerond moeten worden en gevalueerd moeten worden voordat we daarover besluiten nemen. Dat we moeten vasthouden aan de uitspraak van de partijraad uit 1975 dat vrijheid van onderwijs ook betekent dat ouders moeten kunnen kiezen voor een bepaald schooltype. Nu en in de toekomst. En vervolgens denk ik dat wij moeten vasthouden aan de uitspraak die we bij de begrotingsbehandeling gedaan hebben in december dat de mammoetwet niet langs allerlei sluipwegen veranderd mag worden. Want ik denk dat dat voor sommige de grote bedreiging is van het Opfo dat je met enkele pennenstreken een systeem zou kunnen veranderen. Daar komt niets van in, daar zal wetgeving voor nodig zijn. Dan als laatste punt de vraag om rust in het onderwijs komt luid en duidelijk over. Rust betekent naar mijn inzicht niet dat er niet mag gebeuren, maar wel dat scholen de ruimte krijgen om eindelijk eens naar eigen inzicht aan het onderwijs te werken en naar eigen inzicht te verbeteren.

De heer Hermans.

Ik heb een vraag gekregen van de heer Lapoutre uit Zwolle over de korting op de rijksbijdrageregeling voor de pre gewesten. Daarover een paar punten. In de eerste plaats valt de korting die door de regering is voorgesteld onder de zogenaamde nadere ombuigingen waartoe het kabinet in het voorjaar heeft besloten. Tweede punt is dat uitgangspunt van de VVD kamerfractie is dat de financiering van de pré gewesten dient te geschieden in beginsel door de deelnemende gemeenten. Derde punt is dat sedert 1977 er een rijksbijdrageregeling pré gewesten bestaat. Daarbij dan nog dit. VVD en CDA hebben samen in de kamer het voortouw genomen om een onevenredig zware korting op de pré gewesten achterwege te gaan laten. We hebben daartoe overleg gevoerd met de staatssecretaris van binnenlandse zaken en het zover gekregen zoals de heer Lapoutre al opmerkte om tot een verlaging te komen van 20 naar 10% korting. Ik geloof dat in dat kader de totale ombuigingen die nu worden voorgesteld bij de pré gewesten niet onevenredig zwaar hen treffen. Niet zwaarder dan provincie of gemeente. Alle ook lager publiek rechtelijke lichamen zullen moeten meedoen met de ombuigingsoperatie van dit kabinet. Daarom voorzitter hebben wij getracht overigens niet met steun van de PvdA, want de PvdA wilde helemaal geen enkele korting hebben wij getracht de korting voor de gewesten in evenredigheid met provincie en gemeente te laten geschieden.

De heer Jacobsen.

Korte standpuntbepaling van de kamerfractie n.a.v. de conceptmotie van de heer Houterman die tot strekking heeft enige onrust over de ontwikkeling van onze rechtsorde. De 2e kamerfractie deelt die bezorgdheid. De laatste weken zijn er een aantal kraak- en andere akties gevoerd waarbij enkele malen ook geweld is gepleegd op zodanige wijze dat geen enkele gemeenschap zich eigenlijk die kan veroorloven. Dit werd te ernstiger omdat benadeelden die een beroep deden op de politie althans in Amsterdam te horen kregen dat van hogere hand opdracht was verstrekt om niet daar tegenop te treden van de zijde van de politie. Het is begrijpelijk dat mensen in dergelijke omstandigheden zich bedreigd gaan voelen, zich onvrij gaan voelen.

De 2e kamerfractie is buitengewoon terughoudend wanneer het zaken betreft die de gemeentelijke autonomie dragen. Wel zijn wij van mening en daarover heb ik deze week ook nog vragen ingediend dat er volstrekte duidelijkheid moet ontstaan in gemeente waar de verantwoordelijkheden liggen tussen de burgemeester, verantwoordelijk voor de openbare orde en het openbaar ministerie. Die duidelijkheid is niet overal aanwezig. Dames en heren wij hebben de laatste weken al een paar keer een nieuwe kreet gehoord, de kreet jullie rechtsorde is de onze niet. Dat is een duidelijk standpunt. Ik vind dat daar tegenover een ander duidelijk standpunt moet worden geplaatst namelijk dat de rechtsorde in Nederland tot stand is gekomen in een zorgvuldig democratisch proces. Dat wij aan de rechtsorde zeer hechten.

Mijnheer Joekes.

Ik heb 3 vragen te gaan allemaal over hetzelfde onderwerp dat is de VAD. U weet dat wij als liberalen al sinds jaren zijn voor winstdeling. U kunt dat uit ons verkiezingsprogramma vanuit het begin van de 60er jaren weten. Maar we hebben altijd erg aarzelend en kritisch gestaan t.o.v. de vermogensaanwasdeling. En wat de vraag betreft we hebben het nu over het 4e ontwerp in 4 jaar. Misschien bereiken we ooit nog VAD69 maar in ieder geval we zitten nu in VAD4. Dat bewijst op zichzelf al dat VAD 4 hoe ingewikkeld en technisch en politiek deze zaak is. Ik kan nog geen afgerond oordeel geven, want we hebben het wetsontwerp niet. We hebben alleen een wat eigenaardige brief waarin de regering aankondigt wat zij in de nieuwe versie voorstelt te doen. Ik zal daarover enkele hoofdpunten van onze kant geven. De grotere individualisering die daarin wordt aangekondigd heeft natuurlijk onze instemming. Dat hoeft ik als liberaal niet uit te leggen. De volledige aftrekbaarheid nu van de VADuitkering voor de vennootschapsbelasting is een voordeel voor de ondernemingen maar is natuurlijk een nadeel voor de burgers, want dat betekent dat iedereen in Nederland rechtstreeks of indirect bijdraagt aan deze VADuitkeringen. T.a.v. een specifieke vraag van de heer Roke uit den Haag mede ter beantwoording van de vraag van de kamercentrale Gelderland bij monde van de heer Smeets op de betalingsbalanspositie van Nederland zal de VAD denk ik voorlopig weinig effect hebben. We hebben het maar over 300 miljoen per jaar en dat is in dit verband niet zo vreselijk veel.

Een verbeterde VAD zal waarschijnlijk wel de kapitaaltoevloeiing uit het buitenland voor investeringen hier doen vergroten en daardoor gunstig werken op de betalingsbalans en ook door een grotere produktie van dat kapitaal in de vorm van uitvoer ook gunstig werken op de lopende rekening van de betalingsbalans. Maar dat zijn principiële opmerkingen die praktisch misschien van niet zo erg veel belang zijn. Nogmaals is nu al deze heisa we zijn er nu vijf jaar mee bezig werkelijk de moeite waard. Ik kom zo op de vragen van de heer Meijeran uit de kamercentrale Haarlem die vraagt is een VAD principieel gerechtvaardigd, toelaatbaar. MIJn antwoord is dat hangt helemaal af van de vorm waarin die wordt gegoten en als die dan daarna vraagt is de voorgestelde uitwerking praktisch onuitvoerbaar dan moet ik terugvallen op een eerdere opwerking dat weet ik niet want ik heb het wetsontwerp nog niet. Alleen maar een brief van 5-6 kantjes en dat kan ik pas beoordelen wanneer het wetsontwerp er is, maar zijn toets is geloof ik een zeer goede. Het moet ook praktisch uitvoerbaar zijn. Ik kom in de buurt van mijn afronding. Dokter Meijer is in Tilburg zeer onlangs gepromoveerd op dit onderwerp en heeft o.a. berekend dat het huidige systeem ertoe leidt dat de werknemer er gemiddeld enkele tientjes per jaar beter van wordt. Dan vraagt de heer Roke van den Haag kan Nederland zich financieel economisch zich dit systeem veroorloven. Enkele tientjes per jaar per werknemer beter en dan bovendien de VAD betreft voornamelijk een binnenlandse verschuiving in de vermogensverhoudingen. Ik vind die vraag dus niet de eerst aangewezen om onder ogen te nemen. Of wij ons dat veroorloven kunnen de vraag is of we het willen en hoe we het dan zullen doen. En het allerbelangrijkst vind ik de vraag hoe de mensen in het land er zelf over denken. Ik ben ervan overtuigd dat de werkelijk overtuigde geestdriftige voorstanders van de VAD in heel Nederland gemakkelijk in deze zaal zouden zijn onder te brengen. Misschien nog wel achter uw regeringstafel. Ik voeg daaraan toe dat dat natuurlijk niet wegneemt dat wij ons zullen houden want wij houden ons aan onze afspraken aan het regeerakkoord waarin staat dat er een VAD zal komen. Het moet wel een aanvaardbare zijn. En ik sluit af met de opmerking dat wij in de fractie dit VAD 4 evenals de vaden of vaten 1-2-3 zeer kritisch maar ook zeer opbouwend zullen volgen en behandelen.

Mevrouw Cappeijne vd Copello.

Ik heb drie onderwerpen in 2 minuten te behandelen. Het eerste betreft de kritische opmerkingen die de heer Roke uit den Haag heeft gemaakt over de gang van zaken bij de poolse vluchtelingen. Ik heb over die zaak samen met leden van de andere fractie vragen gesteld aan staatssecretaris Haars en het gevolg daarvan is geweest dat mevrouw Haars niet tot uitzetting is overgegaan totdat beslist werd over de mogelijkheid van het krijgen van een visum voor Canada. Dus we hebben in iedergeval bewerkt dat die opschortende termijn werd gegeven. Overigens ben ik het helemaal eens met de heer Roke dat mevrouw Haars een zigzagbeleid voert, dat is ook wel te verklaren want dat komt doordat op haar grote druk wordt uitgeoefend door de CDAfractie en die heeft ook een zigzagbeleid zoals u weet. En dat komt weer omdat men in die fractie niet goed kan tellen bij de besluitvorming die daar geschied. Het beleid van de VVDfractie is heel duidelijk, ik zal het heel kort uiteen zetten t.a.v. het hele vreemdelingenbeleid. Vreemdelingen die hier legaal in Nederland zijn toegelaten moeten op dezelfde manier behandeld worden als Nederlanders en mogen niet worden gediscrimineerd. Vreemdelingen die hier illegaal verblijven moeten het land verlaten en vluchtelingen die zich tot ons wenden en mensen die om humanitaire redenen niet meer naar hun eigen land terug kunnen moeten door Nederland op warmhartige wijze worden opgevangen. Dan heb ik een schriftelijke vraag gekregen van mijnheer Feltz die een heel moeilijk onderwerp betreft van een groep Indische Nederlanders die destijds in Indië na de onafhankelijkwording van Indonesië niet geobteerd hebben voor het Nederlanderschap. Dat hebben zij laten voorbijgaan. Zij hebben ook geen maatregelen genomen om de Indonesische nationaliteit te krijgen en verkeren nu als staatlozen in zeer moeilijke omstandigheden. De suggestie in die schriftelijke vraag was om die mensen toegang tot Nederland te geven en ze wellicht mettertijd ook het Nederlanderschap terug te geven. Dat is in de praktijk niet mogelijk want als we dat zouden doen dan zouden alle staatlozen die zich in de hele wereld bewegen en zich bevinden met hetzelfde recht ook tot Nederland kunnen wenden en zeggen laat ons ook maar toe en maak ons Nederlander. Dat is ook helemaal geen oplossing van de problematiek want die mensen hebben hun hele leven in Indonesië gewoond het zijn ook al wat ouder, zijn moeilijk over te plaatsen.

De oplossing moet gevonden worden door hen meer middelen van bestaan te geven in Indonesië zelf. Dat is eigenlijk een probleem voor Indonesië zoals de Molukkers in Nederland een probleem voor Nederland vormen. Wat wij als Nederland kunnen doen is de particuliere steun die nu al wordt gegeven te vergemakkelijken en met Indonesië contacten te zoeken via de ambassade daar en er bij Indonesië op aan te dringen dat zij zelf deze mensen op een betere manier opvangen en hen financieel steun verlenen. Een derde onderwerp zijn de schriftelijke vragen van de afdelingen van de VVD in Brussel en in de bondsrepubliek Duitsland en de vraag luidt verrassenderwijze wat is het beleid van de 2e kamerfractie t.a.v. het verlenen van steun aan een actief kiesrecht van Nederlanders die in het buitenland wonen. Dat beleid is al jaren hetzelfde, al sinds de lange tijd dat de heer Berkhouwer lid van onze fractie was. Die is begonnen met te pleiten voor het invoeren van het actief kiesrecht van Nederlanders in het buitenland. Ik heb in zijn spoor een motie in de 2e kamer ingediend er op neerkomend dat het ingezetenschap als belemmering voor Nederlanders in het buitenland om kiesrecht te krijgen wordt opgeheven. Die motie is aangenomen en die is gelukkig nu ook uitgevoerd door de minister van binnenlandse zaken omdat wij in de 2e kamer een gewijzigd grondwetwijzigingsvoorstel hebben gekregen waarbij die belemmering van dat ingezetenschap ook inderdaad is opgeheven. Als de 1e kamer ook dat wetsvoorstel aanneemt dat grondwetwijzigingsvoorstel en het wordt na de verkiezingen in tweede lezing aangenomen dan moet vervolgens een wijziging van de kieswet worden voorbereid en dat zal nog wel enige tijd in beslag nemen om materieel een regeling te treffen voor hoe die Nederlanders in het buitenland dan moeten stemmen. Daar zijn 3 mogelijkheden voor in de praktijk. Men zou zijn stemrecht via een volmacht kunnen overdragen aan een andere Nederlander die in Nederland woont. De tweede mogelijkheid is dat men bijvoorbeeld op de ambassade stemlokalen inricht en de Nederlanders daar de gelegenheid geeft om te stemmen. Dat wordt niet in ieder land toegelaten. In Duitsland bijvoorbeeld stelt men zich op het standpunt dat de ambassades niet een exterritoriaal gebied van Nederland vormen maar grondgebied van Duitsland zelf en daar mogen geen stemmingen voor andere landen plaats vinden. Dus daar zou dat niet kunnen. Een derde mogelijkheid is dat er gestemd wordt per brief. Totnogtoe zijn er altijd wat twijfels gerezen of men dat moest toelaten.

In de kiesraad wordt een onderzoek gepleegd wat de praktische moeilijkheden daarbij zijn, maar ik denk dat wij als VVD toch langzamerhand wel over die bezwaren heen zijn en dat wij in ieder geval voor Nederlanders in het buitenland als dat praktisch de makkelijkste uitweg is om dat actieve kiesrecht te hanteren de mogelijkheid moeten geven om per brief te stemmen. In ieder geval is het zo dat het nog een aantal jaren zal duren voordat dat actieve kiesrecht in de praktijk zal worden gebracht, maar het is van erg veel belang dat onze eigen mensen van de VVD en dus ook die afdelingen reeds nu actief worden om alle mensen die op de VVD willen stemmen te activeren. Wat betreft de Europese verkiezingen, de moeilijkheden die daar gerezen zijn zullen worden gladgetrokken bij de wijzigingen in de kieswet voor actief kiesrecht van Nederlanders in het buitenland.

Mijnheer de Korte.

Ik heb 2 vragen. Innovatie en dr. Veldkamp. In de 1e plaats de vraag van de heer Snapper n.a.v. het belang van innovatie wat wij van harte ondersteunen. Hij wijst op de economische crisis nulgroei dit jaar 1% groei sinds 1973 en onze wensen houden daar geen gelijke tred mee. Matigen moeten we maar we moeten ook de groei blijven stimuleren. En daarvoor de fractie is met meerderen geïnteresseerd in de innovatie en we zijn het roerend met de heer Snapper eens is innovatie is van kardinaal belang. Geen geld stoppen in verouderde technieken maar het juist doen in de vernieuwing. En wat dat betreft denk ik dat de provincie Groningen er op vooruit loopt door een zak te ontwerpen waarop staat ruimte voor initiatieven. Ik denk voor initiatieven en ook voor het geld. De regering heeft een innovatienota ontworpen. Het vorige kabinet sprak daar niet over. Ook D66 toen niet die daar nu de mond over vol heeft. Zij hadden toen een staatssecretaris voor bepaalde zaken die van kardinaal belang zijn voor innovatie. En hij heette de Goed, ik stel daar een vraagteken achter. Belangrijk voor de innovatie is vooral dat wij vertalen de nieuwe vindingen naar het midden- en kleinbedrijf en de kleinere ondernemingen. Zij zijn het hart van de bedrijvigheid. Tweede vraag is die van de commissies die wij in dit land hebben. We hebben inderdaad een woud van commissies en terecht heeft minister Pais heeft daar het snodmes wat hem betreft ingezet.

Aan mij is door de heer Lit de joude gevraagd wat betreft de heer Veldkamp wat doet u daarmee. Wat zijn commissie betreft daar hebben wij over gesproken tijdens de begroting sociale zaken. Hij is 12 jaar aan het vereenvoudigen, hij doet dat 4 dagen per week, hij heeft daar 8 ambtenaren voor. We hebben als fractie ons afgevraagd hoe moet je vereenvoudigen. Toen deden wij een suggestie aan de staatsecretaris. Probeer te integreren de werkloosheidswetten en de arbeidsongeschiktheidswetten. Prachtig zei de staatssecretaris maar helaas ik kan maar de helft van die taak vervullen want er zijn geen ambtenaren. Toen heb ik gezegd is het geen tijd voor een VUT voor Veldkamp.

De heer Lauxterman.

De heer Ronteltap uit Amsterdam vraagt welke stelling de 2e kamerfractie zal betrekken t.a.v. de uitgave t.b.v. de stadvernieuwing in de komende matigingsbegroting. Ik heb kort geleden in een openbare vergadering van de vaste kamercommissie voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening een vergadering over de voortgang van de stadsvernieuwing gezegd dat er een regelrechte volkshuisvestingsramp dreigt zo daar niet nu al sprake van is in de grote steden. Ik heb tijdens de behandeling van de begrotingen van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening 1979 en 1980 aangedrongen op een stadsvernieuwingsplan om die ramp te voorkomen. Want het is een ramp dat duizenden mensen in slechte huizen wonen in verpauperde buurten met een zeer eenzijdige bevolkingssamenstelling met derderangsonderwijs met kwijnende winkel en ambachtsbedrijven. Het ontbreekt de mensen en de kinderen in die wijken aan fundamentele voorwaarde voor werkelijk welzijn. Dat is slecht ook voor die steden en ook voor onze samenleving. We zijn ervan overtuigd dat er meer geld zou moeten zijn voor stadsvernieuwing. Niet alleen overigens via de rijksoverheid ook door inschakeling van het particulier initiatief dat nu nog volstrekt ontbreekt in de stadsvernieuwing. Wat de vraag van de heer Ronteltap betreft. We dragen mede verantwoordelijkheid als regeringsfractie voor de noodzakelijke matiging van de overheidsuitgaven. Volkshuisvesting zullen daar niet kunnen worden buitengelaten. We zullen dan ook nauwgezet prioriteiten moeten stellen en ons daarbij afvragen en afwegen ook het woningbouwprogramma is van levensbelang voor dit land.

We zuller derhalve de matigingsvoorstellen van het departement van volkshuisvesting vooral toetsen aan deze prioriteiten, de stadsvernieuwing, de bestrijding van de kwantitatieve woningnood met name ook de slechte positie waarin eigen woningbezitters terecht zijn gekomen. Een tweede vraag is afkomstig van de heer Koolen uit Waalre die rept over de deining in het land over de 2½% regeling zijnde de huurverhoging naar woningverbetering. Hij vraagt hoe denken jullie over die regeling. Wij zijn voorzitter van mening dat de 2½% regeling op zichzelf een redelijke regeling is. We hebben dat ook in de OCV de commissievergadering die ik zojuist noemde duidelijk gezegd. We hebben ons verbaasd en het verbaast ons nog steeds dat aan het hoofd van de troepen die ten strijde trekken tegen die regeling staat wethouder Schäfer uit Amsterdam die als staatssecretaris Schäfer zelf die regeling heeft bedacht maar dan een regeling die ongunstiger was voor de huurders dan die nu voor dit kabinet in de huurprijzenwet is neergelegd. Het is voorzitter al te goedkoop om alleen maar te vragen om meer huis voor minder huur. De VVDfractie bepleit al jaren herstel van evenwichtige huurverhouding in dit land en we zijn ervan overtuigd dat binnen een dergelijk evenwichtig huurpatroon met de 2½% regeling goed te werken is. Dat standpunt is niet populair, is wel redelijk.

Mevrouw Rempt.

Mevrouw van Eesteren heeft gevraagd voor de behartiging van consumentenbelangen. Dat is een van die moeilijke problemen die het vorige kabinet met opgewektheid voor zich uit heeft geschoven en derhalve door het huidige kabinet op bekwame wijze is opgepakt met name door mijnheer van Ardenne en de heer Hazekamp. Ze hebben een nota ingediend bij de 2e kamer een terreinverkenning. Men zegt dat die nota wat vaag is. Toch menen wij dat daar zeer belangrijke lijnen in te ontdekken zijn. Zeer aansprekend is dat de regering van plan is om bij het bepalen van lijnen voor terreinen waar de consumenten mee te maken hebben ook consumentenbelangen in aanmerking zullen worden genomen en dit spreekt ons uiteraard aan. Verder wordt er een onderscheid gemaakt tussen het streven van de regering naar optimalisering van het consumptiegedrag, het genot, waarbij consumptie niet wordt gezien alleen materiële consumptie en dat is juist. Alleen daar zitten wel voetangels en klemmen want als u gaat proberen om het anders gezegd behoefte van mensen te optimaliseren dan denk ik dat u zou kunnen gaan afglijden naar socialisatie van de vraag en het verleggen van de grenzen van de verzorgingsstaat.

Tenslotte is een ander streven van de regering dat de consument weerbaar gemaakt moet worden. Uiteraard steunen wij dat, dat moet gebeuren via vorming, scholing, voorlichting en beschermende maatregelen. Wij zouden willen aanstippen dat het gevaar van reclame in dit opzicht niet overtrokken moet worden. Uiteraard moet de consument beschermd worden tegen misleidende reclame. Het definitieve standpunt van de fractie zal bepaald worden op de openbare commissievergadering van 27 mei. Wij kunnen de leden verzekeren dat wij zeer veel belangstelling hebben voor consumentenbelangen want u en wij wij zijn allen consument.

De heer Scherpenhuizen.

De heer Visser van de afdeling Warfum heeft nader gevraagd naar het standpunt van de VVD 2e kamerfractie over zeg maar de wet over de waddenzee. Ik begrijp die vragen en ik begrijp de achtergrond daarvan bijzonder duidelijk. Hij spreidt voort uit de enorme ongerustheid die bestaat bij eilanden, bij de kustgemeenten en bij de provincies voor een beleid dat hun beleid niet meer zou kunnen zijn. Een beleid waarbij zij vervreemd worden van het eigen gebied. Als je je verzet tegen een waddenwet dan lijkt dat in eerste instantie een anti-milieudaad. Ik geloof dat dat allesbehalve het geval is. Ik geloof dat je het milieu ermee dient als je de mensen die er wonen en werken die het gebied kennen als die nadrukkelijk blijft betrekken bij het beheer van dat gebied. Er ligt een planologische kernbeslissing die een raamplan is. Er is inspraak geweest op een interprovinciale structuurschets en als die inspraak nog aan de gang is en de mensen in het gebied, de gemeente iedereen zich duidelijk verzetten tegen de figuur van de waddenwet dan vind ik het een minachting voor de mensen in het gebied en voor de inspraak als je dan als CDA meteen gaat vragen om die wet en als PvdA meteen maar een wet gaat indienen. Dat zijn niet onze manieren. Wij geven de mensen in het gebied de kans om met de gebied verbonden te blijven, om via de mogelijkheden van de wet ruimtelijke ordening de zaak in de hand te blijven houden. Wat men wil met de wet is geen decentralisatie ook niet centralisatie, dat willen wij niet. Eerst krijgen de mensen in dat gebied de kans zou dat onverhoopt niet lukken dan staan wij niet afkerig tegen een waddenwet.

Mevrouw Verkerk.

Wij komen om zo langzamerhand in ons eigen vuil. En het is dan ook zeer terecht door mevrouw de Graaf vraagt of het niet hoog tijd wordt dat we wat de hele afvalstoffenproblematiek betreft een sluitende wetgeving zullen maken. Zonder enige twijfel bent u het met mij eens als wij stellen dat juist minister Ginjaars niet zoals zijn voorganger mevrouw Vorrink het laat bij mooie woorden, maar dat de hele milieuwetgeving in een geweldige stroomversnelling is geraakt en dat nu ook. En dat wij als liberalen er trots op mogen zijn dat datgene dat er geregeld moet worden geregeld gaat worden en datgene wat wij proberen over te laten aan de mensen zelf ook terecht een appel doet op de verantwoordelijkheid van de burger. En ik denk dat we met die hele afvalstoffenwet met de wet milieugevaarlijke stoffen en met datgene wat minister Ginjaars nu ook n.a.v. Lekkerkerk maar daar niet alleen bezig is op poten te zetten ik denk dat we wat dat betreft trots kunnen zijn op het liberaal milieubeleid en voor eens en voor altijd hebben afgerekend met het fabeltje dat de VVD alleen maar opkomt voor zichzelf want we komen ook op voor ons milieu.

En als concreet antwoord op de vraag van mevrouw de Graaf of er dan nog ook niet een wet moet komen voor het strafbaar stellen voor de papiertjes of het gooien van papiertjes op straat en het bekladden van de openbare gebouwen. Ik geloof dat een centralistische wet vanuit den Haag net een beetje teveel van het goede zou zijn. Ik denk dat iedere gemeente en daarmee dus ook de liberale fracties in de gemeente daar een eigen taak in hebben. Ik denk dat het wat deze zaken betreft in verschillende gemeentes een duidelijke taak wordt gegeven aan bijvoorbeeld de milieu-ambtenaar of andere bijvoorbeeld de algemene politieverordening die wat dit betreft orde op zaken kan stellen. Maar het milieu begint bij ons zelf en ik denk dat we het goede voorbeeld geven als straks ook de mensen die dit gebouw moeten schoonmaken als wij allemaal weg zijn zullen zeggen liberalen weten dat het milieu begint bij onszelf.

Mijnheer de Voogd.

Ik heb een vraag over het begrip passende arbeid. Ik kan u verzekeren dat onze fractie niet nalaat om bij elke gelegenheid die zich voordoet over dit begrip aandacht aan dit begrip te schenken. Bij de begroting sociale zaken, bij de nota knelpunten arbeidsmarkt zelfs bij het vreemdelingenbeleid en onlangs bij het debat over de illegale buitenlanders. Waar aan ten grondslag ligt a de gedachte dat de wet illegale buitenlanders is aangenomen en dus moet worden uitgevoerd maar waar als achterliggende gedachte bijzit dat dit overeind houden van deze wet kan bijdragen tot een striktere toepassing van het begrip passende arbeid. Ook bij het verzoek van Hoogovens en ADSM voor toelating van een groot aantal Yugoslaven zit bij ons de gedachte voor dat wij willen overeind houden bij een aanbod van meer de 200.000 nederlandse arbeidskrachten en legale buitenlanders in de eerste plaats het begrip passende arbeid weer aangescherpt moet worden. Aan dat begrip zitten vele aspecten ik noem u er enkelen. Het arbeidsverleden, de opleiding, de leeftijd, de reisafstand en andere maatschappelijke omstandigheden reden om dit begrip met grote zorgvuldigheid te benaderen. Wij schenken grote aandacht aan het voorkomen van moeilijkheden waaruit het wijzigen van passend werk kan voortkomen. Ik wijs in dit verband naar onze nota jeugdwerkeloosheid en wij pleiten voor meer beroepenvoorlichting en beroepskeuzevoorlichting opdat een verantwoordere keuze kan worden gemaakt opdat naderhand kan worden voorkomen dat het begrip passende arbeid misschien achteloos door sommige wordt gehanteerd. Dat wat het te voeren beleid betreft. Wij pleiten voor aanpassing van de wettelijke regeling. Het is te gek om over te praten dat t.a.v. de reisafstand nog steeds het begrip fiets t.a.v. het vervoer wordt gehanteerd waar we beschikken over een zeer goed stelsel van openbaar vervoer. Een strikte en uniforme toepassing van de inmiddels ruime juris prudentie kan het voor de arbeidsbureaus die steeds verhinderd worden met dat begrip, wat vage begrip van passende arbeid een heleboel oplossen. Met verwijzing naar de vier punten die ons liberalen zo lief zijn zou ik willen zeggen vrijheid voor elkeen om te bepalen of en zoja waar wil werken. Verantwoordelijkheid om zeker als die uitkeringsgerechtigde is passende arbeid te aanvaarden, verdraagzaamheid zou ik u willen voorhouden t.a.v. de beoordeling van anderen of zij wel het begrip passende arbeid hanteren. En u kunt er van verzekerd zijn onze fractie bekijkt deze zaak vanuit een oogpunt van sociale gerechtigheid.

De heer Waalkens.

De heer CA Kruisinga vraagt of mag worden aangenomen dat de 2e kamerfractie de mening deelt van het deelcongres landbouw in Leeuwarden dat de landbouwprijzen met minimaal 7,9% zouden moeten stijgen. De fractie heeft daarop datzelfde punt op 26 februari j.l. dus al in een vroeg stadium verwoord wat in die verklaring van Leeuwarden staat en heeft gezegd dat de prijzen inderdaad aanmerkelijk omhoog zouden moeten. Achtergrond daarbij is geweest dat middels de objectieve berekeningsmethode die in de EEG geldend is dat percentage uit de bus komt, wat ook overigens door de Europese commissie niet is ontkennt. Sterker nog de Europese commissie zelf heeft verklaard dat landbouwers in de EEG de laatste drie jaren tien procent van hun inkomen hebben moeten inleveren. De prijzen die overigens zoals u weet nog steeds moeten worden vastgesteld zullen dan ook aanzienlijk meer moeten stijgen dan de 2,4% die de Europese commissie op tafel heeft gelegd. Een percentage wat overigens volslagen voor bijgaat aan de inkomensdoelstelling die toch ook een zeer belangrijk onderdeel van de EEG landbouwpolitiek is. Iedereen in het landbouwjeruzalem weet dat gelijk hebben en gelijk krijgen twee verschillende zaken zijn. Waarmaar mogelijk doen wij vanuit onze vaste commissie voor landbouw bij de minister van landbouw pogingen om aan te zetten tot een zo goed mogelijk resultaat te komen voor wat betreft de prijsaanpassing en zo dicht mogelijk bij de 7,9%. Mede ook om die inkomensdoelstelling zo dicht boven tafel te houden. Een tweede punt daarbij is dat dus telkens ook onder zijn aandacht wordt gebracht is dat de voorgestelde superheffing op de teveel geproduceerde melk tot redelijke proporties teruggebracht en dat die voor de hele EEG zal moeten gelden. Een 2e vraag van de heer Kruisinga betreft de uitvoering van het in het regeerakkoord voorgesteld maatregelen betreffende de zelfstandigen met name op het fiscale terrein. Ik verwijs daarbij graag naar hetgeen de heer Rietkerk gisterenavond in zijn rede daarover heeft gezegd met name over de agrarische sector heeft genoemd en de fractie mag ik wel zeggen verwacht van het kabinet in dit laatste zittingsjaar dat daar terzake positieve voorstellen over zullen worden gedaan. Een derde vraag overigens een anonieme is om hier en nu het landbouwbeleid evengoed duidelijk te maken zodat kiezers weten waar ze met de VVD aan toe zijn. Het zal u duidelijk zijn dat dat in de resterende bijna verlopen tijd nu niet mogelijk is na hetgeen ik over het hoofdpunt heb gezegd.

In die vraag is overigens de verzuchting gesteld dat de agrariers zich nogal eens door politici vergeten weten en ik vind dat dat niet mag en ook niet hoeft op te gaan. Ik verwijs naar het fraktiestandpunt wat ik evenhebenoemd over een bepaald punt. Ik verwijs naar het deelcongres waar een uitvoerig verslag in V en D is gegeven in toch een totaalbeeld van onze landbouwpolitieke opstelling. Ik verwijs naar de vele werkbezoeken waar altijd zo mogelijk en bijna altijd aandacht wordt besteed aan landbouw, ik verwijs naar een aantal moties die op specifieke produktierichtingsgebieden zijn ingediend en aangenomen door de kamer. Ik wijs ook op de belangenbehartiging die onze fractie zeker t.a.v. agrariers zal doen bij een drietal wetten op het stuk van de grondpolitiek, de onteigeningswet, wet vervreemding landbouwgronden en de landinrichtingswet die nu in behandeling zijn genomen en waarvan nu zeer bepaald binnen zeer korte tijd binnen de media onze standpunten zult vinden. Afsluitend ik meen te mogen zeggen dat ik alles in het werk zal stellen om meer nog dan voorheen bekendheid te geven vooruitdraging van onze opstellingen terzake landbouw. De commissievergaderingen worden openbaar, vermoedelijk zal dat er ook toe kunnen bijdragen en ik kan u gelukkig zeggen dat juist in de afgelopen weken met onze afdeling voorlichting van de fractie terzake afspraken zijn gemaakt. Ik dank u wel.

Tenslotte de fractievoorzitter de heer Rietkerk.

Ik ben echt de laatste en ik heb grote bewondering voor uw belangstelling en geduld. Toch zullen 2 mensen zich gerealiseerd hebben dat hun vragen nog niet zijn beantwoord en ik wil nog iets zeggen over twee moties. De eerste vraag heeft betrekking op die uitzending over die film van de arabische prinses. Daar zijn vragen gesteld aan 2 fractieleden. Toch hebben wij afgesproken dat ik daarop zou antwoorden omdat ook bij die vraagstelling en ik zeg niet dat de steller dat meende verwezen is naar de volstrekt verkeerde voorstelling van zaken die t.a. daarvan is geprobeerd te geven voor wat ons standpunt betreft. Dat wij als VVD zouden menen dat de persvrijheid direkt ter discussie behoort te komen wanneer er economische belangen in het geding zijn is een insinuatie aan ons adres waar ik met de grootste felheid tegen moet protesteren. Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting zijn zulke fundamentele liberale zaken dat alleen daarom al dergelijke gedachte onvoorstelbaar is.

Dat heeft noch het kabinet, noch de bewindslieden in het kabinet, noch de fractie noch deze 2 fractieleden ook maar een ogenblik voor ogen gehouden. Maar ging het om er werd een film vertoond waarvan van bepaalde zijde bezwaren werden geuit, bezwaren zowel met economische gevolgens als bezwaren die betrekking zouden kunnen hebben op de gevoelens van bepaalde groeperingen ook in ons land. Wij hebben als fractie duidelijk uitgesproken dat wij niet opportuun hebben gevonden dat 2 fractieleden waarbij bovendien nog de indruk werd gewekt dat dat namens de hele fractie was zich daar in een aparte, in een apart communiqué over uitspraken. Maar dat is een heel andere zaak dan dat niet gezegd zou mogen worden wat je van een dergelijke uitzending vindt. Dat heeft natuurlijk met persvrijheid niets te maken. En samen hebben wij met deze twee fractieleden unaniem in de fractie uitdrukkelijk gesteld zoals zij ook al hadden gedaan dat hier de verantwoordelijkheid ligt bij de NOS, bij het desbetreffende orgaan dat in ons bestel voor dit soort uitzendingen verantwoordelijk is. Natuurlijk behoort in die vrijheid van meningsuiting behoort erbij een dergelijke beslissing betrokken instantie dan ook in de gelegenheid te zijn om de verschillende belangen die bij zo'n uitzending in het geding komen te kunnen afwegen en in dat kader is het heel normaal dat dan ook gewezen wordt op bepaalde gevolgen. Maar het feit dat gesteld wordt dat dit niet zo maar een uitzending is, dat er op gewezen wordt ook van de zijde van het kabinet is dat gedaan heeft natuurlijk niets met persvrijheid te maken. Die staat onverkort boven overeind, maar het is ook zo dat wij in dit land ook best mogen zeggen wat we van iets vinden. Dat mag best. Er zijn dacht ik in onze partij ook verschillen in oordeel of dit nu wel of niet gewenst zou zijn geweest. Ik wil u persoonlijk wel zeggen nadat ik die film gezien had was dat nou werkelijk zoveel beroering waard. Twee moties zijn nog voor deze vergadering ter beslissing. De motie vanuit Groningen waarin met name uitspraken worden gevraagd door de vergadering over het regionale beleid. Mag ik kort zijn, ik dacht dat ik hier gisterenavond genoeg over gezegd heb. Ik zie deze motie als een ondersteuning van het beleid dat zowel het kabinet als de kamerfractie m.b.t. deze problematiek al geruime tijd voert. En ik zou de vergadering dus graag in overweging willen geven deze motie aan te nemen. Met de motie van de afdeling den Haag ligt dat anders. Daarin worden toch enkele feiten gesteld naar mijn oordeel niet geheel juist. Als gesteld wordt dat er met lokale noch met de regionale of provinciale overheden overleg is gepleegd over die versnelde overplaatsing dan dacht ik dat dat en ik verwijs naar het

kamerdebat wat er over is gevoerd niet juist is met name de gemeente den haag is uitvoerig bij het overleg over deze zaken betrokken in de verschillende stadia van behandeling. En als dan om ook maar een punt te noemen ook gesteld wordt dat het feit dat bij die operatie eenzijdig wordt bezien en benadrukt wat de voordelen zijn voor de ontvangende delen van het land dan dacht ik dat dat toch ook niet helemaal juist is. Ik verwijs weer naar dat kamerdebat. Uitvoerig is ook over de belangen van den Haag die natuurlijk ook in het geding zijn gesproken. Ik wijs u op het feit dat de heer Koning er nog de aandacht op heeft gevestigd dat juist ook de werkgelegenheidsituatie in agglomeratie den Haag in bespreking is gekomen en dat geconstateerd kon worden dat het aantal arbeidsplaatsen bij de departementen in de haagsche agglomeratie met iets minder dan 5000 is toegenomen in de periode 75-79. Ik vermeld dit even om te stellen dat wel degelijk ook de belangen van den Haag bij dit geheel zijn afgewogen, maar het is wel zo dat het kabinet en de fracties heel duidelijk zich hebben gesteld achter het spreidingsbeleid m.b.t. de Ptt en ik ben van mening dat de vergadering er dan ook goed aan zou doen deze motie niet te steunen. Dan tenslotte nog een vraag en n.a.v. die vraag wilde ik dan een heel korte slotopmerking maken. Die vraag heeft betrekking op datgene, die vraag is afkomstig van de heer Vrijland waarin hij met name voor wat betreft de kernenergie ten eerste vraagt of de samenstelling van de 2e kamerfractie niet kan worden veranderd en ook overigens ook enige opmerking maakt over het beleid terzake. Laat ik voor wat betreft die samenstelling van die kamerfractie toch echt beginnen met te zeggen dat de samenstelling van zo'n 2e kamercommissie commissie uit de fractie echt een zaak is van de 2e kamerfractie en dat dat ook zo moet blijven dat is punt een. Ik wil er aan toevoegen dat de leden van deze commissie in die fractiecommissie en het beleid van fractiecommissies moet altijd door de fractie worden gesteund en gesanctioneerd niet anders doen dan het beleid van de partij terzake uitvoeren dat is punt 2. In de derde plaats heb ik er toch echt wel behoefte aan om te zeggen dat juist ook deze leden in dat moeilijke vraagstuk van die kernenergie niet nalaten ook denuanceringen die wij met name m.b.t. die veiligheid telkens weer naar voren brengen boven water te houden en ik zou dus elk verwijt dat een dergelijke commissie een eenzijdige samenstelling zou hebben volstrekt van de hand willen wijzen.

En dat voorzitter brengt mij dan tot mijn slotopmerking. U heeft vandaag enorm veel gehoord. U heeft gisteren veel toespraken gehad. Politiek is afwegen en kiezen en het is natuurlijk een volstrekt misverstand om ervan uit te gaan dat duidelijkheid in tegenstelling zou zijn tot genuanceerdheid. Integendeel. Bij het afwegen van al die zaken die wij vanmiddag ook de revue hebben zien passeren behoren wij al die belangen en aspecten mee te wegen, maar wij moeten in de politiek ook wel kiezen. En als wij dan voor een bepaald standpunt hebben gekozen dan betekent dat helemaal niet dat dan dus daarmee elkenuancering elke accentuering van onderliggende sectoren, factoren bij ons weg zou blijven. Integendeel juist met het kiezen van een standpunt kan je tegelijk ook al de nuances die erbij betrokken moeten blijven alle aandacht geven. En in dit algemene verband zou ik ook nog even willen verwijzen naar de opmerking die mevrouw den Ouden heeft gemaakt. Wanneer wij kiezen voor het niet aftrekbaar doen zijn van de hypotheekrente dan wordt daarmee in de kritiek op dat standpunt gesuggereerd dat wij dan als partij ons dus zouden opwerpen voor diegene die hypotheek boven de 4 ton hebben. Het is een volstreekte vertekening van ons standpunt. Wij hebben om reden van bevordering eigen woningbezit hebben wij gesteld laat nu dat vraagstuk, laat nu die zaak als zodanig vrij. En als dan een ader komt met begrenzingen en wij hebben daar ernstige bezwaren tegen dan gaat dat weer worden een proberen trekken van onze partij naar dat etiket dat zo volstrekt onjuist is dat wij eigenlijk alleen maar voor de beter gesitueerden zijn en willen opkomen. Laten wij ons toch met elkaar een dergelijke beschuldiging niet aanleunen. Ik daag iedereen uit waar te maken dat wij in het beleid van de fractie van het kabinet een dergelijke lijn zouden volgen. Wij zijn wel een partij die niet alleen voor de zwaksten en de laagst betaalden opkomen. Wij vinden wel dat je als politieke partij pas volwaardig bent als je de gerechtvaardigde belangen van alle bevolkingsgroepen in die politiek behartigt. Daarin onderscheiden wij ons wel van sommige andere partijen. Maar ik zou u willen zeggen laten wij ons daar nooit voor schamen. We hebben hier naar mijn oordeel een geweldig congres gehad. We hebben allemaal weer kunnen bijtanken. Ik zou zeggen laten we met alles wat wij nu gehoord hebben naar huis gaan en laten we er nog een jaar keihard tegenaan gaan.

Dames en heren.

Mijnheer de voorzitter is er mogelijkheid voor een korte reactie na al datgene wat we hebben vernomen.

De kamerleden zijn denk ik zeer uitgebreid ingegaan op de vragen die door u zijn gesteld. Ik denk dat het nauwelijks nodig is nog een 2e instantie te houden. Kunt u zich ermee verenigen wanneer ik u adviseer op individuele basis als u nog onvoldoende informatie hebt gekregen contact met het betreffende kamerlid op te nemen zodat wij ons nu kunnen beperken tot de behandeling van de moties.

Er liggen een aantal moties voor ter behandeling en die zou ik aan de orde willen stellen.

Ik heb alleen een zeer dringend verzoek. Maar er is hier een uitspraak gedaan in de vergadering door een van de kamerleden die bij mij volstrekt en ik neem aan bij vele in het verkeerde keelgat heeft moeten schieten. Het is namelijk zo dat de heer Bolkestein in zijn uitlating ergens de verantwoordelijke bewindsman buitenlandse zaken verexcuseerde i.v.m. een verblijf in het buitenland toen de heer Sartawi op het ministerie van buitenlandse zaken een bezoek bracht bij een van de heren topambtenaren. Ik moet u zeggen dat een dergelijk excuus mij ook volstrekt incorrect voorkomt. Ik dacht dat de zaken in Nederland zo staatrechtelijk was georganiseerd dat de bewindsman is verantwoordelijk. En ik dacht dat wij dat ik mij toch weinig waardering kan opbrengen voor de wijze waarop door die betreffende bewindsman de zwarte piet de laatste dagen gespeeld is in de richting van deze topambtenaar. Waarbij ik nog wil zeggen dat als een excuus voor het verblijf in het buitenland voor een minister van buitenlandse zaken als zodanig kan worden geïnterpreteerd dan kan ik mij voorstellen dat een verantwoordelijke bewindsman op dat departement zich kan onttrekken aan heel veel verantwoordelijkheden. Ik wil daar graag een raktie op van de fractie.

Aangezien uitzonderingen de regel bevestigen. Mijnheer Bolkestein.

Ik sta hier niet om een beleid van de bewindsman te verdedigen. Ik heb het beleid van de fractie in deze zaak naar voren gebracht dat is ook in overeenstemming met de motie die is voorgesteld door de heer van Bemmelen. Natuurlijk blijft de minister van buitenlandse zaken volledig verantwoordelijk voor het beleid van zijn departement. Ik heb alleen willen wijzen op de feitelijke gang van zaken. Dank U.

Er liggen een aantal moties. Ik zou aan de kamercentrale Amsterdam willen vragen of er na het antwoord dat gegeven is nog behoefte is aan het handhaven van de motie over de rechtsorde. Trekt u de motie in n.a.v. het antwoord. Ja de motie van de kamercentrale Amsterdam verzoekt kamerleden om de regering met name de ministers van binnenlandse zaken en justitie dringend te vragen op korte termijn een beleid te creëren teneinde de rechtsorde in Nederland te herstellen en te voorkomen dat zeer kleine groepen krakers enz. Die wilt u in stemming gebracht hebben. Dat moet ik dan eerst vragen aan de de algemene vergadering want daar is weer die tweederde meerderheid voor nodig. Dan moeten we ook nog het stembureau completeren. De drie durven het aan. Mag ik de rode kaarten als u wilt dat deze motie in behandeling wordt genomen. Voor. Tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. Geen tweederde meerderheid. De motie over de rechtsorde wordt niet in behandeling genomen. Dan ligt daar de motie van de afdeling den Haag. Daarover heeft de besluitvorming inmiddels plaats gevonden over de behandeling neming. Is er nog behoefte tot het geven van een toelichting op de motie die zich tegen officiële betrekkingen uitspreekt voordat de PLD haar handvest zodanig heeft gewijzigd. Ik denk dat de motie op zich erg duidelijk is. Ik zou u willen vragen of we direkt tot stemming kunnen overgaan. Wie voor de motie is met rode kaarten. Tegen rood. Voor groen. Tegen groen. Voor geel. Tegen geel. De motie is aangenomen. Dan heb ik een motie met een probleem, dat is de motie over de olympische spelen. Daar staat onder Rene W.A. Claassen maar volgens de reglementen kan dat niet kunnen alleen afdelingen en kamercentrales een motie indienen. Afdeling Amsterdam. De afdeling Amsterdam heeft neem me niet kwalijk. Ik denk ook dat wat deze motie betreft nauwelijks behoefte is aan een nadere toelichting. Besluit de nederlandse sportlieden met klem te verzoeken af te zien van deelname aan de olympische spelen en de nederlandse regering te verzoeken ook andere maatregelen te nemen bijvoorbeeld op economisch en diplomatiek niveau tegen de regering van de sowjet unie zodat de sport niet in een speerpuntfunctie terecht komt.

Eerst weer het tweederde. Amersfoort wil het woord.

U kunt eerst wel even stemmen inderdaad of die in behandeling wordt genomen.

Dan gaan we eerste stemmen er is een 2/3 meerderheid nodig om deze motie in behandeling te nemen. Wie is.

Amersfoort. Ja voorzitter niet namens Amersfoort maar op persoonlijke titel zou ik toch aan de indieners van de motie willen vragen of zij eens willen toelichten of zij inderdaad vinden dat deze motie nu alleen voor Moskou moet gelden of dat zij in het algemeen vinden dat niet kan worden gesport in landen waar de mensenrechten bijvoorbeeld geschonden worden en in dat licht zou ik graag van de indieners een motie horen of geen selectieve verontwaardiging kan ontstaan althans het zo kan worden uitgelegd m.b.t. het wel deelnemen in 1974 aan het wereldkampioenschap in Argentinië.

De heer Classen.

Ik geloof niet dat het verstandig is om moties betrekking te laten hebben op dingen die iets van 6 jaar geleden gebeurd zijn. In 2e instantie uiteraard had de motie algemener gesteld kunnen zijn. Dat had gekund maar op het ogenblik is met name het wel of niet meedoen aan de olympische spelen zo'n grote discussie dat het verstandig is om daar in ieder geval een uitspraak over te doen.

Ik ben het daarover eens. Verder nog iemand het woord n.a.v. deze ingediende motie. Dan gaan we tot stemming over. Rode kaarten voor. Rood tegen. Groen voor. Groen tegen. Geel voor. Geel tegen.

De motie van Amsterdam en de vele anderen is aangenomen.

Krijgen we de motie van de afdeling Groningen en Veendam waarvan de heer Rietkerk heeft geadviseerd deze te steunen. Nog behoefte tot het geven van een toelichting op de motie. Er is een wijzigingsvoorstel van de afdeling den Haag. Dat wijzigingsvoorstel luidt als volgt.

In hun motie staat de algemene vergadering doet een beroep op kamerfractie en kabinet om deze maatregelen op korte termijn te bevorderen. Den Haag vraagt maak daarvan doet een beroep op kamerfracties en kabinet om zodanige maatregelen nadat terzaken een deugdelijk kosten en batenanalyse is opgesteld en voorzover de uitvoering van de maatregelen past in sociaal economisch beleid voor de komende jaren op korte termijn te bevorderen.

Dus den Haag wil eerst nog onderzoek. Er is een motie van de afdelingen Groningen en Veendam. Is er vanuit Groningen Veendam behoefte tot het geven van een toelichting. De heer Remkes heeft het woord.

De heer Rietkerk heeft gezegd dat hij aanneemt dat de motie bedoeld is als steun in de rug van het beleid van de kamerfractie. Dat is exact de bedoeling van de afdeling Groningen. Ik neem aan ook de bedoeling van de afdeling Veendam. Ik zou er op willen wijzen ik heb kennis genomen van het amendement van de afdeling den Haag dat dat amendement een aanmerkelijke verzwakking van de motie betekent. De werkgelegenheidssituatie is hier in deze provincie in het noorden maar ook in andere gebieden op dit ogenblik urgent. Op dit ogenblik zullen er daden gesteld moeten worden in het kader van dat regionaal beleid. Voor nader onderzoek is geen tijd meer. Wij ontraden met klem dat amendement van de afdeling den Haag. Het steekwoord van liberalen bij regionaal beleid is denk ik positieve discriminatie t.o.v. de regio's die uit sociaal economisch opzicht het hardst getroffen worden. Daarop had het integraal structuurplan noorden des lands betrekking. Daarmee met dat plan is dit kabinet gekomen. Zoals gezegd onze motie graag twee dingen. In de eerste plaats een antwoord op de sinds dat afgesloten akkoord nog slechter geworden situatie in de tweede plaats een vraag van de kamerfractie en van het kabinet om de tweede fase van dat integraal structuurplan met spoed in te vullen. Ik wil besluiten met te zeggen dat ook in dat opzicht het amendement van de afdeling den Haag teveel tijd zal vragen voor dat onderzoek is geen plaats. Het spreekt voor zichzelf dat natuurlijk bij het aankondigen van maatregelen de kosten tegen de baten worden afgewogen. Maar om nu maatregelen nog eens te onderwerpen aan een uitvoerig onderzoek daaraan is naar ons oordeel volstrekt geen behoefte ik dank U.

Voorzover u opmerkingen hebt gemaakt over het amendement waren die eigenlijk buiten de orde omdat ik nog niet aan de vergadering heb gevraagd om het amendement in behandeling te nemen. Dat wil ik nu doen. Er is een 2/3 meerderheid nodig om het amendement bij de discussie te betrekken. Willen de rode kaarten omhoog voor deelname van het amendement aan de discussie. Tegen . Groen voor. Groen tegen. Geel voor. Geel tegen. Het is geen 2/3 meerderheid, het amendement maakt geen deel uit van de discussie.

Krijgen we de stemming over de motie van de afdelingen Groningen en Veendam in de oorspronkelijke versie. Tenzij er nog iemand is die hierover het woord wil voeren. Dan gaan we stemmen. Rode kaarten wie voor de motie van Groningen en Veendam is. Rood tegen. Groen voor. Groen tegen. Geel voor. Geel tegen. De motie is aangenomen. Dan krijgen we de motie van de afdeling den Haag over de spreiding van de rijksdiensten. Wil iemand daarover het woord voeren.

Mevrouw Sikman uit den Haag.

Ik vind het bijzonder jammer dat degene die vanmorgen de motie hebben ingediend deze tegelijk hebben kunnen toelichten en daardoor een ronde voor zijn op de-gene die hun motie schriftelijk ter kennis van het hoofdbestuur en de partij hebben gebracht waardoor deze toelichting in eerste termijn ons nu is onthouden.

Daarvoor hebt u nu toch de gelegenheid.

Het gaat niet om het tekort komen het is gewoon procedureel was het iets prettiger geweest als we hem iets eerder hadden kunnen toelichten. Ik geloof dat de motie den Haag zich niet zo speciaal richt op het feit van de verplaatsing van delen van de PTT naar Groningen hoewel dat misschien aanleiding is maar dat het meer een principiële zaak is. Een principiële zaak dat wanneer gesproken wordt over spreiding dat er 3 partijen zijn. De partij die gespreid wordt, de partij waarheen gespreid wordt en de partij waarvan uitgespreid wordt. En wanneer de fractievoorzitter dan zegt dat er met den Haag genoeg overleg is gepleegd dan wil ik de fractievoorzitter herinneren aan een telegtam dat den Haag op 12 februari 1980 gezonden heeft aan de bijzondere commissie spreiding rijksdiensten waarin den Haag haar verwondering uitspreekt dat op diezelfde dag dat de telegram verzonden wordt er een besloten vergadering plaats heeft met een delegatie uit Groningen een vertegenwoordiger van de dienstcommissie PTT maar niet met een vertegenwoordiging van het haagsche college. Ik dacht dat wanneer we spraken over 3 partijen bij de spreiding dat er dan in het overleg en ik noem bijvoorbeeld dit overleg dat het eerste overleg is geweest na de beslissing om versneld te gaan spreiden dat dan ook de partij die betrokken is bij dus de afleverende partij zou ik willen zeggen dat die in eerste instantie daar wel degelijk ook bij betrokken zou moeten zijn geweest.

Ik heb hier het officiële bericht met telegtam van gemeente den Haag. Ik kan het de heer Rietkerk als hij er niet op dit moment over beschikt zo overhandigen. Tweede punt is dat wij in deze motie dus hebben uitgesproken dat wanneer men op een gegeven moment komt tot getallen en ik noem hier getallen die mij geworden zijn ook vanuit den Haag van 23 maart 1980 dus zeer recentelijk dat er ongeveer 1800 werkgevers niet herplaatst zullen worden. Dan betekent dit dat voor 1800 werkgevers dan in de gemeente van waaruit dit een dienst en ik wil het niet op den Haag vastbinden want het kan morgen met Rotterdam en overmorgen met Amsterdam en nog weer een dag later met een andere plaats gebeuren dan herplaatst moeten worden in deze bepaalde regio waarvan uit de dienst verwijderd wordt. Een derde punt is wanneer men getallen ziet, getallen die bijvoorbeeld slaan op het werkeloosheidspercentages in Friesland vergeleken met den Haag dan vergelijk ik een provincie met een stad, dan vergelijk ik Friesland 10.600 en den Haag 10.000 dan vergelijk ik dus Friesland een hele provincie 6,6 en den Haag 4,1 dan vraag ik mij af of het niet zinvol is en daar gaat het in deze motie om dat als deze operaties worden uitgevoerd dat dan ook de partij die deze diensten moet en als het den Haag is of Rotterdam nogmaals dat doet er niet toe deze diensten moet laten gaan. In dat overleg tegelijkertijd wordt betrokken. Dat is de inhoud van de motie. Helemaal niet om Groningen de PTT te onthouden, maar dat is de inhoud van de motie. Ik zou sterk willen pleiten om dit principe te onderschrijven want het gebeurt vandaag in de ene plaats en morgen misschien in de andere.

Als ik het goed begrepen heb dan wilt u onder c niet eenzijdig worden gezien maar tweezijdig worden gezien veranderen want u zegt het zijn 3 partijen. De heer Remkes heeft het woord.

Voorzitter over de spreiding van rijksdiensten wordt al een groot aantal jaren in dit land en in eerste instantie vanuit verschillende overweging gesproken. De 2e kamer heeft in 1975 de beslissing genomen om de centraledirektie van de PTT naar Groningen en Leeuwarden te spreiden. Op grond van dat spreidingsbeleid zijn er bijvoorbeeld in deze stad Groningen een aantal beslissingen genomen. Dit gebouw waar u hier vandaag in vergadert is o.a. gebouwd op basis van de te verwachten spreidingsoperatie.

Ik neem aan dat dat exact zo ligt in Leeuwarden. Ik neem ook aan dat dat zo ligt in zuid limburg. De spreidingsoperatie is een fundament onder het werkgelegenheidsbeleid van de stad en van de provincie Groningen. Die pijler onder dat beleid willen wegtrekken dat zou rampzalige gevolgen hebben voor deze stad Groningen. Vanaf 1975 is dat overleg er met verschillende partijen geweest. Ik denk ook dat in dat licht de motie onjuist is. Ik wil er ook bij zeggen dat de discussie vrijwillige overplaatsing of geen vrijwillige overplaatsing de laatste tijd wat vervuild is geworden. Er zijn cijfers naar voren gekomen zoals 1800 gedwongen ontslagen bij de overplaatsing van de centrale direktie. Bij die 1800 en dit is een voorbeeld van de toch wat scheve voorstelling van zaken bij die 1800 zijn bijvoorbeeld meegerekend de mensen die vrijwillig verklaard hebben dat ze wel mee willen naar het noorden. Groningen, Leeuwarden wachten al lange tijd op de komst van de PTT. Groningen en ook Leeuwarden zouden met klem bij dit congres er op aan willen dringen om die operatie geen verdere vertraging te laten ondergaan. Naar ons oordeel zal de motie dat wel impliceren en wij zouden ons aan willen sluiten bij de woorden van de heer Rietkerk en deze motie met klem bij het congres willen ontraden. Ik zeg als Groningen nog een ding bij. Ik begrijp uit een aantal overwegingen dat men in den Haag niet staat te juichen voor deze spreidingsoperatie. Ik begrijp vanuit diezelfde overweging dat een aantal PTTers niet staan te juichen om naar Groningen toe te komen. Wat ik wel wil zeggen dat er voortdurend de suggestie op tafel wordt gelegd alsof Groningen ergens in de Noordpool zou zijn, alsof Groningen een onleefbaar gebied zou zijn. Deze provincie heeft een aantal aantrekkelijke punten te bieden ook voor PTTers, daarom extra spoed met een spreiding van de PTT.

Mevrouw Sikman.

U heeft mij geen woordt ten nadele van Groningen horen zeggen. Want het zijn hier in de noordelijke provincie horen zeggen. U heeft mij alleen horen pleiten dat als er spreidingsoperaties worden uitgevoerd dat het niet juist is dat er dan om de tafel wordt gezeten met de ontvangende partij en de partij die gespreid moet worden zonder de partij die moet afgeven daar direkt in eerste instantie bij te betrekken.

Mijnheer Wilman.

Mijnheer de voorzitter nog een kleine opmerking uit persoonlijke kring weet ik dat er mensen zijn die dolgraag in Groningen met name Veendam wil investeren. Dat zou een 20 werkplaatsen voor Veendam opleveren. Er was nodig 3 ton van B en W. Na een jaar overleg na gemaakte kosten met architecten e.d. blijkt dat B en W van Veendam op een gegeven ogenblik de drie ton liever zag gaan naar de voetbalvereniging ter plekken.

Dat is volstrekt uitgesloten want die krijgt 37.500 gulden.

Ik denk dat we tot stemming kunnen overgaan. De rode kaarten die voor de motie van den Haag zijn die zou ik graag omhoog willen zien.

Tegen. Groen voor, groen tegen. Geel voor, geel tegen. Dat laat aan duidelijkheid niets te wensen over.

Dames en heren de algemene vergadering loopt ten einde. Ik wil de kamercentrale en afdeling Groningen complimenteren met de goede organisatie en bedanken voor de fijne samenwerking gedurende deze dagen. Er is een goed feest geweest gisteravond. Ik wil met name Feike van Kammen noemen als de coördinator van al deze aangelegenheden. Wij zijn gekomen om besluiten te nemen, natuurlijk, maar ook om inspiratie op te doen. Wij gaan naar huis om de liberale uitgangspunten te gaan uitdragen. De VVD is waard om voor te werken. De ledenwerfaktie is gestart. Zorgt u ervoor dat het een succes wordt. Werven, werven, werven. Dicht bij huis, bij vrienden, bij kennissen of op uw werk. Zet u zich ook in in uw afdeling. De VVD is dat waard. Blijft u ook meedoen aan de discussie over beginselen en manifest en bezoekt u bijvoorbeeld de deelcongressen midden- en kleinbedrijf op 3 mei in alfen ad rijn en het congres cultuur op 7 juni in Bergen op Zoom. Ik sluit hiermee deze vergadering fijn dat u er was, goede reis en wel thuis.